

ΚΑΘΕ ΣΑΒΒΑΤΟ 6:30 Μ.Μ. - ΣΤΗΝ ΣΤΟΥΡΜΑΡΗ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ

ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Παρουσίαση του κειμένου σε μετάφραση, με θεατρική ανάγνωση, σχολιασμό και συζήτηση με το κοινό.

Παρουσιάζεται επίσης για πρώτη φορά το κείμενο του μεγάλου νεοπλατωνικού φιλοσόφου **ΠΡΟΚΛΟΥ**

ΠΛΑΤΩΝΙΚΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ

ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ 6:30 Μ.Μ. - ΣΤΗΝ ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΡΟΜΟΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΡΑΔΑΜΑΝΘΟΥ ΑΝΔΕΤΑΣΑΚΗ

ΠΡΟΣΕΓΓΙΞΕΙΣ ΟΡΦΙΚΗΣ & ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ ΔΙΔΑΚΑΛΙΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

ΜΕ ΟΔΗΓΟ ΤΑ «ΧΡΥΣΑ ΕΠΗ»

ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ

ΡΑΔΑΜΑΝΘΟΥ ΑΝΔΕΤΑΣΑΚΗ

ΣΤΟΥΡΜΑΡΗ 57 - 52.37.543

ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ 1 ΠΑΓΚΡΑΤΙ - 75.67.111

(ΕΥΤΥΧΙΔΟΥ 16 & ΠΑΞΙΤΕΛΟΥΣ - ΕΝΑΝΤΙ ΑΛΕΟΥΣ)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΚΤ.-ΝΟΕΜ.-ΔΕΚΕΜ. 2001

ΓΕΜΙΚΗ ΕΙΣΟΔΟΣ 2000 ΔΡΧ.

ΚΑΘΕ ΔΕΥΤΕΡΑ 8 Μ.Μ.

ΜΥΘΟΣ & ΨΥΧΗ

Ἡ Μυθο+λογία εἶναι Θυμο+λογία. Ἡ λέξις θυμός κατά τόν Σωκράτη στόν "Κρατύλο" τοῦ Πλάτωνος σημαίνει ψυχή. Δεσπόζον θέμα τῆς Μυθολογίας εἶναι ἡ διαμόρφωσις τῆς ψυχῆς. Θυμολογία συνεπῶς εἶναι Ψυχολογία, ἄρα ἡ Μυθο+λογία εἶναι Ψυχο+λογία.

Ἑνάρξεις 1-10-01 ΜΕ ΤΗΝ **ΑΛΤΑΝΗ**

ΚΑΘΕ ΠΕΜΠΤΗ 8 Μ.Μ.

ΚΟΙΛΗ ΓΗ

ΜΥΣΤΙΚΗ ΑΘΗΝΑ-ΑΤΤΙΚΗ
ΜΥΣΤΙΚΗ ΑΚΡΟΠΟΛΗ

Ἐνα ταξίδι στόν χρόνο καί στόν χώρο μέ ἐπί τόπου ἔρευνες!

ΜΕ ΤΟΝ **Ι. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟ**

Ἑνάρξεις 4-10-01

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 8 Μ.Μ. (ΚΑΘΕ 15 ΗΜΕΡΕΣ)

ΛΟΓΟΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ - ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ

Ὁ Ἑλληνικός Λόγος μεταλλάσσει καί ὁδηγεῖ τήν ἀνθρώπινη συνείδηση σέ ἀνώτερη κατάσταση ὑπαρξῆς! Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος κάνει χρήση τοῦ ὀρθοῦ Ἑλληνικοῦ Λόγου ἐλέγχει τήν πορεία τῶν πραγμάτων! Τά τοῦ Λόγου Ἄδηλα, παραμένουν ἄδηλα στήν ἔλλειψη Ἡθους!

Ἑνάρξεις 12-10-01 ΜΕ ΤΟΝ **Ε. ΣΑΡΑΓΑ**

ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ * ΣΤΟΥΡΜΑΡΗ 57, 104.32 ΑΘΗΝΑΙ * ΦΟΙΝΙΚΟΠΟΛΙΤΗ ΙΕΡΗΜΕΡΙΑ * ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2001 (ΤΕΥΧΟΣ 150^Μ) ΔΡΧ. 1500 4,40 ΕΥΡΩ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΣΑΡΑΓΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΡΟΦΗΤΕΙΕΣ

Σ. ΝΑΓΟΥ ΠΕΡΙ ΕΛΕΥΣΙΝΙΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ

Π. ΓΡΑΒΙΓΓΕΡ

ΕΣΤΙΑ
ΑΡΗΣ
ΑΡΤΕΜΙΣ

*

ΛΥΣΙΣ

Ο ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Ε. ΚΟΥΤΣΟΥΛΙΕΡΗ

Η ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ
ΤΗΝ ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΓΛΩΣΣΑΣ
ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Α. ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΑ ΕΡΓΑ
ΤΩΝ
ΟΡΦΙΚΩΝ

*

Ο ΝΟΜΟΣ
ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Δ. ΛΙΑΝΤΙΝΗ

Η ΕΝΤΟΛΗ
ΤΟΥ ΡΟΥΣΣΩ
ΚΑΙ Η
ΠΑΡΑΚΟΗ
ΤΩΝ
ΔΑΣΚΑΛΩΝ

Β. ΜΠΑΡΛΑΜΑ

ΣΕΛΗΝΙΑΚΕΣ ΛΑΤΡΕΙΕΣ

ΑΛΤΑΝΗ

ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ - Ο ΚΛΕΙΤΟΣ ΤΗΣ ΗΡΑΣ

ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ

ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ - ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Τριμηνιαία έκδοσις

Έτος Δ' Άρ. Τεύχους 15 - Σεπτέμβριος 2001

Στουρνάρη 57 104.32 Αθήναι

Τηλ.: 52.37.543, Τηλεομιότ.: 52.26.694

Επικτήτου 1 Παγκράτι 116.35

75.67.111, 75.12.156

ISSN 1108-832X

Ίδιοκτήτης - Έκδότης - Διευθύντης:

Ραδάμανθους - Αντώνιος Αναστασάκης

Στοιχειοθεσία - Καλλιτεχνική επεξεργασία:
Εύφημία Έμμ. Κωνιωτάκη

Διορθώσεις: Δήμητρα Αθανασοπούλου

Εκτύπωση: Γ. Χ. Ζαχαροπούλου-Δ. Σπαράς,
Λευκάδος 9 - Μοσχάτο

Τά κείμενα, όπως και η γλώσσα
κάθε δημοσιεύματος απηχούν τις απόψεις
του εκάστοτε γράφοντος.

ΑΝ ΕΠΙΘΥΜΕΙΤΕ ΝΑ ΓΙΝΕΤΕ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ

αποστέilate για έτήσια συνδρομή
ταχυδρομική επιταγή 6.000 δρχ. (18 ΕΥΡΩ)
στό όνομα:

ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ ΣΤΟΥΡΝΑΡΗ 57
104.32 ΑΘΗΝΑΙ

ή καταθέσατε 6.000 δρχ. 18 ΕΥΡΩ
στην Alpha Bank (Πίστewος)

Άρ. Λογαριασμού:

104.002.786.016.548

στό όνομα ΑΝΤ. ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗΣ

ή τηλεφωνήσατε στο 52.37.543

Συνδρομές εξωτερικού: 12.000 δρχ.

Δωρίσατε
μία συνδρομή στους φίλους σας

Παρακαλείσθε
όσοι δέν έχετε ανανεώσει
τήν συνδρομή σας
όπως αποστείλετε
ταχ. επιταγή 6.000 δρχ.
στην διεύθυνση του Ίδεο-
θεάτρου μέ τήν ένδειξη
"άνανέωση συνδρομής"

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΛΥΣΙΣ	σελ. 3
ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ, Ο ΚΛΕΙΤΟΣ ΤΗΣ ΗΡΑΣ	σελ. 4
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ, ΜΕΤΕΝΣΑΡΚΩΣΙΣ ΚΑΙ ΙΕΡΑ ΤΕΤΡΑΚΤΥΣ	σελ. 11
Ο ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ	σελ. 12
ΣΕΛΗΝΙΑΚΕΣ ΛΑΤΡΕΙΕΣ	σελ. 16
ΠΕΡΙ ΕΛΕΥΣΙΝΙΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ	σελ. 22
Η ΕΝΤΟΛΗ ΤΟΥ ΡΟΥΣΣΩ ΚΑΙ Η ΠΑΡΑΚΟΗ ΤΩΝ ΔΑΣΚΑΛΩΝ	σελ. 26
ΕΣΤΙΑ	σελ. 32
ΑΡΗΣ	σελ. 33
ΑΡΤΕΜΙΣ	σελ. 35
ΤΟ ΖΩΓΟΝΙΚΟ ΤΡΙΓΩΝΟ ΤΩΝ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΩΝ	σελ. 38
ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΩΝ ΟΡΦΙΚΩΝ	σελ. 41
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ	σελ. 46
ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ	σελ. 50
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΡΟΦΗΤΕΙΕΣ	σελ. 52

ΛΥΣΙΣ Ο ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Γνωρίζουμε ότι ο Λύσις υπήρξε ο αγαπητός μαθητής του Πυθαγόρου και ο γραμματέας του κατά την προχωρημένη του ηλικία. Του αποδίδεται η καταγραφή των "Χρυσών Έπων" του Διδασκάλου, τα οποία μέχρι τότε απεστιθίζοντο υπό των μαθητών, χωρίς να γράφονται. Από φόβο μήπως με την πάροδο του χρόνου έλησμονοούντο ή παρεφθείροντο, σκέφθηκε να τα καταγράψει. Ός γνωστόν, τό ευαγγέλιο τούτου της πυθαγορείου ήθικης και βιονομίας, πολύ αργότερα, σχολίασε ο Νεοπλατωνικός Ίεροκλής. (έκδ. ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ-ΔΙΜΕΛΗΣ)

Έκτός αυτών ο Λύσις μάς άφησε και ένα άλλο κείμενο, του οποίου η αυθεντικότητα σήμερα πλέον δέν άμφισβητείται: είναι ο ευγενικός αλλά και αυστηρός λόγος του προς τόν Ίππαρχο, κατηγορούμενο για άκριτομυθίες έναντι των έσωτερικών διδασκαλιών του πυθαγορικού ΔΕΣΜΟΥ.

Τό κείμενο έδημοσιεύθη διαδοχικώς υπό του Τιμαίου του Λοκρού και τέλος υπό του Ίαμβλίκου, ο οποίος στον "Πυθαγορικό Βίο" του (75-78) παρέχει ολόκληρο τόν έν προκειμένω λόγο. Τό κείμενο έχει μεταφρασθή ως εξής:

Έπιστολή του Λύσιδος προς τόν Ίππαρχο.

"Κυκλοφορεί ή φήμη ότι και σύ, Ίππαρχε, άρχισες να διδάσκης δημοσίως τήν πυθαγόρειο φιλοσοφία στους πρώτους τυχόντες. Έν τούτοις, θά ένθυμῆσαι ότι, όταν υπήρξες μαθητής, ο Πυθαγόρας απαγόρευε έντόνως τέτοιες πρωτοβουλίες, λόγω των άναξίων (νά αντιληφθούν ορθώς τήν αλήθεια). Δυστυχώς, αγαπητέ μου, άπεμακρύνθης από τήν προτροπή του... Πολύ θά χαιρόμουν εάν μετέβαλλες συμπεριφορά. Εάν δέν τό κάμης, γνώριζε ότι για μένα θά είσαι παντοτινά νεκρός.

Πόσο θά ήταν δικαιότερο να παρέμενες πιστός στις προτροπές που είναι ταυτοχρόνως θείες και ανθρώπινες, που Έκείνος μάς κληροδότησε: ιδιαίτερος προς τήν σύσταση να μή μεταδίδουμε τά προνόμια της σοφίας σε εκείνους που δέν υπεβλήθησαν εκ των προτέρων στην ψυχική κάθαρση. Όχι, δέν επιτρέπεται να διασπείρουμε στον πρώτο τυχόντα τούς καρπούς που χρειάζονται τόσες προσπάθειες για να αποκτηθούν, ούτε να κοινοποιούμε στους άμυήτους τά ιερά Μυστήρια της Έλευσίνος. Όλους αυτούς που ένεργοούν έτσι δέν είναι δίκαιον να τούς αποκαλούμε άσεβείς;

Είναι έπωφελές να αναπολούμε πόσο χρόνο καταναλώσαμε για να άπαλλαγούμε από τούς ρύπους με τούς οποίους ο βέβηλος βίος μάς είχε έμποτίσει και χαράζει βαθιά μέσα στην καρδιά μας, πριν καταστούμε μία ήμερα ίκανοί να δεχθούμε τά διδάγματα Έκείνου.

Οί βαφείς άφαιρούν πρώτα τά παλαιά χρώματα από τά υφάσματα και έν συνεχεία τά βάφουν με νέα χρώματα χρησιμοποιώντας στερεωτικά μέσα για να μή ξεθωριάσουν με τήν πλύση και με τόν καιρό. Καθ' όμοιον τρόπο και ο θεός Έκείνος Άνήρ προετοίμαζε τις ψυχές των έραστών της Άληθείας, ώστε να μή ύποστούν στο μέλλον διαφεύσεις.

Δέν διέδιδε, όπως κάνουν οί σοφιστές, άπατηλές διδασκαλίες: δέν μετεχειρίζετο τεχνάσματα πονηρά διά των οποίων οί σοφιστές δολοφύον τούς νέους, χωρίς να τούς διδάσκουν τίποτε τό αληθινά χρήσιμο.

Διέλαμπε αντίθετως σε κάθε επιστήμη έν σχέση με θεία και ανθρώπινα ζητήματα. Μερικοί από τούς σοφιστές προσποιούνται ότι επαναλαμβάνουν τις διδασκαλίες Έκείνου του Άνθρώπου, προκαλούν μεγάλα κακά γύρω του και μοιάζουν με τούς ψαράδες που συλλαμβάνουν νέους μαθητές στα δίχτυά τους κατά τρόπο άπαράδεκτο και χωρίς έπιλογή. Καί έτσι διαπαιδαγωγούν μαθητές ύπερόπτες και στερημένους κοινωνικότητας: δέν διστάζουν να μολύνουν διδάγματα θείας φύσεως.

Είναι ως να έκυναν μέσα σε πηγάδι βαθύ και γεμάτο από λάσπη, ένα δοχείο με καθαρό και διαυγές νερό. Άποτέλεσμα θά ήταν να άναταραχθή ή λάσπη και τό καθαρό νερό θά έχάνετο. Αυτό γίνεται με εκείνους που διδάσκουν άπροετοίμαστοι και με εκείνους που διαπαιδωνονται όμοίως. Διότι άγκάθια σκληρά και μπερδεμένα αναπτύσσονται στα πνεύματα και τις καρδιές εκείνων που δέχονται τήν Έπιστήμη χωρίς προηγουμένως να έχουν καθαρθή και προπαρασκευασθή. Όλόκληρη ή καλλιεργμένη, γυαλισμένη και λογική πλευρά της ψυχής των συσκοτίζεται: τό φώς δέν μπορεί να αυξηθή και ή ίκανότητα προς κατανόηση (της Άληθείας) δέν θά πολλαπλασιασθή.

Η πρωτεύουσα αίτία του άποτελέσματος τούτου είναι ή έλλειψη έγκρατείας και ή άλαζονεία. Διότι τά δύο αυτά έλαττώματα έχουν πολλές συνέπειες. Κατά πρώτον από τήν άκράτεια πηγάζουν άνώμαλοι δεσμοί, διαφθορά, άσέλγεις, ύπέρμετρα πάθη και ρίπτουν τά θύματά τους μέσα σε βάραθρα και κρημνούς. Μήπως δέν είδαμε πολλούς από αυτούς τούς παραπλανημένους να μή σέβωνται ούτε τις μητέρες τους, ούτε τις θυγατέρες τους;

Τέτοια πάθη, που παραβιάζουν νόμους και πόλεις, όπως θά έπραττε ένας οίσοσδήποτε τύραννος, τούς παρασύρουν δεσμώτες με τά χέρια δεμένα πίσω και τούς οδηγούν όρμητικά προς τις χειρότερες καταστροφές.

Περαιτέρω, από τήν άλαζονεία γεννώνται ο έγωισμός, ή άπληστία, οί ληστείες, οί πατροκτονίες, οί ιεροσυλίες, οί δηλητηριάσεις και όλα τά παρεμφερή έγκλήματα.

Πρέπει λοιπόν να έξολοθρεύσουμε διά πυρός και σιδήρου και με όλα τά μέσα της Έπιστήμης, τήν φθοροποιό αυτή βλάβση ή οποία διασπείρει παρόμοια πάθη. Έτσι θά σώσουμε τό πνεύμα μας, θά τό άπαλλάξουμε από τήν δυστυχία και μετά μόνον θά είναι δυνατόν να φυτεύσουμε και να αναπτύξουμε χρήσιμες άρετές".

Π. Γράβιγγερ

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΜΥΣΤΑΓΩΓΙΑΣ
ΤΑ «ΧΡΥΣΑ ΕΠΗ»
ΘΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΘΟΥΝΤΑΙ ΚΑΘ' ΕΚΑΣΤΗΝ ΕΤΙΣ 6.30 Μ.Μ.
ΣΤΟ ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ ΠΑΓΚΡΑΤΙΟΥ
ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ 1 ΤΗΛ. 75.67.111
ΑΠΟ ΤΟΝ ΡΑΔΑΜΑΝΘΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗ

Η Ρ Α Κ Λ Ε Ι Τ Ο Σ

α. 'Ηράκλειτος

'Ηράκλειτος, Κλειτὸς τῆς Ἥρας, κλειτὸς τῆς ψυχῆς, ὁ ἐκ τοῦ κλέους προερχόμενος, ὁ ἐνδοξος, ὁ λαμπρὸς, ὁ ἐξοχος, ὁ μεγαλοπρεπής, ὁ πεφημισμένος, αὐτὸς ποὺ εἰσέδυσσε εἰς τὰ μυστηριώδη βάθη τῆς Ἥρας-Ψυχῆς καὶ εἶπε (Απ. 45):

«Ψυχῆς πείρατα ἰὼν οὐκ ἂν ἐξεύροιο, πᾶσαν ἐπιπορευόμενος ὁδόν· οὕτω βαθὺν λόγον ἔχει»

(δὲν θὰ μπορούσες, ὅσο καὶ ἂν προχωρήσης, νὰ εὕρης τὰ πέρατα τῆς ψυχῆς, ἔστω καὶ ἂν ἀκολληθῆς ὅλους τοὺς δρόμους· τόσο βαθὺν λόγον ἔχει).

Ἐκ τῶν ἐλαχίστων ἀποσπασμάτων ποὺ διεσώθησαν τοῦ μνημειώδους ἔργου τοῦ «Περὶ φύσεως» ἢ κατ' ἄλλους «Τρόπου Κόσμος», ἢ «Γνώμων Ἡθῶν», φαίνεται ὅτι ὁ 'Ηράκλειτος πραγματεύεται τὸ συνοδικὸν οἰκοδόμημα τῶν Νόμων, ποὺ διέπουν τὴν φύσιν μὲ ἰδιαίτεραν διείσδυσιν εἰς τὰ θέματα τῆς θνητότητας καὶ τῆς παλιγγενεσίας τῶν ὄντων. Ἐνότης καὶ δυαδικότης, ἢ «παλίντροπος ἁρμονία» διήνοιξε τοὺς νοητικούς ὀρίζοντας εἰς τὴν συνθετικὴν θέασιν διὰ τῆς ἀναλύσεως καὶ αἰτιάσεως τοῦ «διατί» τοῦ κόσμου καὶ τῶν ὄντων.

Ὁ 'Ηράκλειτος εἶναι λαμπρὸς καὶ φωτεινός, ὁ νοῦς τῶν θνητῶν εἶναι «σκοτεινός» καὶ ἀδυνατεῖ νὰ συλλάβῃ τὴν συνοδικὴν πρότασιν, τὴν ἀθέατον πλευράν, τὴν «ἁρμονίαν ἀφανῆς, φανερῆς κρείττων» (ἢ ἀφανῆς ἁρμονία εἶναι ἰσχυροτέρα τῆς φανεραῆς) (Απ. 54).

«Ποταμός» καὶ «Πόλεμος» εἶναι αἱ δύο λεωφόροι ποὺ ὀδηγοῦν εἰς τὸν «Λόγον» τοῦ Ἡρακλείτου σύν+τονιζόμενοι εἰς τὸν ρυθμὸν τοῦ «ἀειζῶου Πυρός».

Ὁ καθημερινὸς λόγος παρακωρεῖ τὴν θέσιν του εἰς τὸν ἱερατικὸν Λόγον τοῦ μεγαλοπρεποῦς Στοχαστοῦ, ὦν ὁ ἴδιος ἀπὸ ἐνδοξον ἱερατικὴν οἰκογένειαν.

β. Μόρος καὶ Μοῖρα

Ὁ ἀριθμὸς 360, τῶν 360 σταυρῶν τῆς ὀροφῆς τῆς Ἐπιδαύρου, ἀνεκοίνωσε ὅτι ὁ θνητὸς ὑπόκειται εἰς τὴν μοῖραν καὶ τὸν μόρον. Ἡ λέξις μόρος προέρχεται καὶ αὐτὴ ἀπὸ τὸ ρῆμα μείρομαι=διαμοιράζω, ὡς καὶ ἡ λέξις μοῖρα=τιμῆμα ἑνὸς ὅλου κεχωρισμένου εἰς μέρη, μερίδια. Ὁ μόρος=τύχη, πεπρωμένον, εἰμαρμένη τοῦ ἀνθρώπου, σημαίνει ἐπίσης τὸν ὀλεθρον, τὸν θάνατον καὶ τὸν νεκρόν, τὸ πτώμα. Τὴν φιλοσοφικὴν διάστασιν τῶν μοιρῶν, ποὺ εἰς τὴν οὐσίαν τῶν εἶναι μοῖροι=θάνατοι, ἀποδίδει ὁ 'Ηράκλειτος εἰς τὸ Ἀπ. 20:

«Γενόμενοι ζῶειν ἐθέλουσι· μόρους γ' ἔχειν, μᾶλλον δὲ ἀναπαύεσθαι, καὶ παῖδας καταλείπουσι μόρους γενέσθαι».

(Ἀφοῦ γεννηθοῦν θέλουν νὰ ζοῦν μὲ ἐπακόλουθον τὸν θάνατον, ἢ μᾶλλον ἐπιζητοῦν μίαν ἀνάπαυαν, καὶ ἀφήνουν πίσω τοὺς παιδία τὰ ὁποῖα θὰ ἔχουν τὴν ἰδίαν μοῖρα).

Ἡ δύναμις τῆς διαιωνίσεως τοῦ εἶδους ἐνυπάρχει εἰς τὸν ἄνθρωπον ὡς φυσικὴ ἀναγκαιότης, οὕσα τὸ δευτέρον ὁρμέμφυτον τοῦ Ἀριστοτέλους, ὥστε ἂν καὶ ἐρχόμενος γνωρίζει ὅτι πρὸς τὸν θάνατον (μόρον) πορεύεται, ἐν τούτοις δὲν ἐγκαταλείπει τὴν ζωὴν ἐὰν δὲν ἀφήσῃ παῖδας, οἱ ὁποῖοι θὰ ἔχουν τὴν ἰδίαν μοῖρα. Ὅμως εἶναι ἡ σκέψις τοῦ φιλοσόφου διστακτικὴ, ὅταν ἀνασκευάζῃ λέγων ὅτι «μᾶλλον δὲ ἀναπαύεσθαι», μία ἀνάπαυλα μεταξὺ δύο ἐνσάρκωσεων εἶναι ἡ ὑπαρξίς τῶν «γενομένων», τῶν θνητῶν. Ὁ θάνατος (μόρος) εἶναι μία μεταβατικὴ κατάσταση, ἡ ὁποία χαρακτηρίζεται ὡς ἀνάπαυσις ἐπιφέρει τὴν παῦσιν τῶν ἐμπειριῶν τῶν 360 μοιρῶν σταυρῶν τοῦ κύκλου τῆς ζωῆς.

Ὅμως τί ἀκριβῶς σημαίνει ἀνάπαυσις; Διακοπὴ φυσικῆς δραστηριότητος διὰ κάποιο χρονικὸν διάστημα καὶ ἐπανάκαμψις εἰς τὴν ἰδίαν ἢ ἄλλην δραστηριότητα, προκειμένου νὰ ὁλοκληρωθῇ τὸ ἔργον τῆς τελειοποιήσεως τῆς ψυχῆς.

Ἡ ἀνά+παῦσις εἶναι γενικὴ παῦσις κάθε δραστηριότητος τῆς ψυχῆς, ὅταν εἶναι ἄσαρκος; Ὁχι, λέει καὶ πάλιν ὁ 'Ηράκλειτος, Ἀπ. 84, Πλωτ. Ἐνν. 4, 8, 1:

«μεταβάλλον ἀναπαύεται»

(κατὰ τὴν μεταβολὴν ἀναπαύεται).

Εἰς τὴν οὐσίαν ἡ ψυχὴ δὲν «ἀναπαύεται», διότι κατὰ τὴν φαινομενικὴν παῦσιν πραγματοποιοῦνται ἐσωτερικαὶ διεργασίαι, αἱ ὁποῖαι προετοιμάζουν τὴν νέαν κατάστασιν. «Ἡ μεταβολή» δὲν πραγματοποιεῖται ἀκαριαίως, διότι κατὰ τὴν «ἀνάπαυσιν» ἔχει ὑποστῆ σταδιακὴν διαφοροποίησιν τῆς ἀρχικῆς τῆς καταστάσεως διὰ νὰ εἶναι ἕτοιμος τὴν στιγμὴν ποὺ θὰ ἐπέλθῃ ἡ ἀλλαγὴ, νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸν κόσμον τῆς μορφῆς μὲ τὴν νέα τῆς ἀμφίεσιν.

Ἀπὸ θερμῆ καὶ ὑγρᾶ καθίσταται ψυχρὰ καὶ ὑγρὰ μεταβαίνουσα πρὸς ἐνσάρκωσιν, ἀντιθέτως δὲ, ὅταν ὀδεύῃ πρὸς τὸν θάνατον, τότε καθίσταται σταδιακῶς ξηρὰ καὶ ψυχρὰ μέχρι τῆς ἐξαερώσεώς της.

Ἡ μεταβολὴ ποὺ γίνεται κατὰ τὸν χρόνον τῆς «ἀναπαύσεως», ὅταν τελῇ εἰς τὸν κῶρον τοῦ Ἄδου ἢ Πλούτωνος, εἶναι χρόνος προετοιμασίας τῆς νέας ἐνσάρκωσεως.

Δι' αὐτὸ καὶ εἰς τὸ Ἀπ. 20, ὁ 'Ηράκλειτος μετὰ τὸ «μόρους γ' ἔχειν» θέτει τὸ «μᾶλλον δὲ ἀναπαύεσθαι»,

Ο ΚΛΕΙΤΟΣ ΤΗΣ ΗΡΑΣ

πράγμα ποὺ ἐπισημαίνει τὸν ἀναγκαῖον χρόνον ὅπως διὰ τῆς ἀλλαγῆς ἐκ τῆς μιᾶς καταστάσεως εἰς τὴν ἄλλην εὐρεθῇ εἰς τὸ «μεταβάλλον ἀναπαύεσθαι» ἢ ψυχῇ.

Ἐπιβεβαιώνει δὲ ὁ Ἀριστοτέλης (Ἡθ. Νικ. 1176 b 35) λέγων:

«οὐ δὴ τέλος ἡ ἀνάπαυσις· γίνεται γὰρ ἕνεκα τῆς ἐνεργείας».

Ἀνάπαυσις, συνεπῶς, εἶναι ἡ μεταβατικὴ κατάσταση ἀπὸ τὴν «δυνάμει» ἀφανῆ ὑπόστασιν τῆς ψυχῆς εἰς τὴν «ἐν ἐνεργείᾳ» μὲ τὴν πρόσληψιν τοῦ νέου φορέως της. Ἡ δὲ ἐξελικτικὴ πορεία ἀναπτύσσεται εἰς τὸ Ἀπ. 25, ὅπου ὁ 'Ηράκλειτος διευκρινίζει περαιτέρω τὴν ἔννοιαν τοῦ μόρου, τὸν ὁποῖον συνδέει μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς μοίρας. Ἡ συνήκησις τῶν δύο λέξεων ἀκούγεται ἀπειλητικὴ, ἐφ' ὅσον ἐπεκταθῇ εἰς τὸν κῶρον τῆς Μυθολογίας καὶ τοῦ Ὀρφικοῦ Ὑμνου τῶν Μοιρῶν. Τὸ Ἀπ. 25 ἔχει ὡς ἑξῆς:

«μ+όροι γὰρ μ+έζονες μ+έζονας μ+οίρας λαγχάνουσι».

(οἱ μεγαλύτερες δυνάμεις λαμβάνουν τὸν κλῆρον μεγαλύτερων μοιρῶν).

Μόρος, ὁ υἱὸς τῆς Νυκτός, συνοδεύεται ἀπὸ τὰς Κῆρας, ἀδελφάς του. Εἰς τὰ πεδία τῆς μάχης ὁ Μόρος φονεύει καὶ αἱ Κῆρες πίνουν τὸ αἷμα τῶν νέων ἀνδρῶν. Εἶναι ἀποτρόπαια μὲ ἐρυθρὰ ἐνδύματα καὶ μαύρην ὄψιν, γαμψοὺς ὄνυχας, λευκοὺς ὀδόντας...

Εἰς τὸν Ὀρφικὸν Ὑμνον τῶν Μοιρῶν, αἱ Μοῖραι εἶναι:

«Μοῖραι ἀπειρέσιοι, Νυκτὸς φίλα τέκνα μελαίνης... Μοῖρα γὰρ ἐν βιότῳ καθορᾷ μόνον, οὐδέ τις ἄλλος

ἀθανάτων, οἳ ἔχουσι κάρη νιφόεντος Ὀλύμπου καὶ Διὸς ὄμμα τέλειον· ἐπεὶ γ' ὅσα γίνεται ἡμῖν, Μοῖρά τε καὶ Διὸς οἶδε νόος διαπαντὸς ἅπαντα».

[ἽΩ Μοῖραι ἀναρίθμητοι, ἀγαπητὰ τέκνα τῆς μαύρης Νυκτός...

Διότι μόνον ἡ Μοῖρα βλέπει τὰ συμβαίνοντα εἰς τὸν βίον τῶν ἀνθρώπων, οὔτε κανεὶς ἄλλος ἀπὸ τοὺς ἀθανάτους, ποὺ κατέχουν τὰς κορυφὰς τοῦ χιονοσκεποῦς Ὀλύμπου (βλέπει τὰ συμβαίνοντα εἰς τοὺς ἀνθρώπους) καὶ τὸ τέλειον μάτι τοῦ Διὸς· ἐπειδὴ ὅσα συμβαίνουν εἰς ἡμᾶς (τοὺς ἀνθρώπους) τὰ γνωρίζει ἐξ ὁλοκλήρου ὅλα ἡ Μοῖρα καὶ ὁ Νοῦς τοῦ Διὸς.]

(Μετάφρ. Σπ. Μαγγίνας, ΤΑ ΟΡΦΙΚΑ, ἐκδ. ΗΛΙΟΥ)

Μοῖρα καὶ Μόρος ἀποτελοῦν τὸ ἀναπόδραστον ζεύγος, τὸ ὀρίζον τὴν ἐνσάρκωσιν καὶ τὴν λήξιν της. Πλὴν ὅμως διαφοροποιοῦνται εἰς τὸ ἀπόσπασμα τοῦ Ἡρακλείτου δίδον (τὸ ζεύγος) νέαν διάστασιν εἰς τὸ σκηνικὸν τῆς ζωῆς.

Μόροι καὶ μοῖραι εὐρίσκονται εἰς ἀναλογικὴν αὐξησιν. Ὅσο ἐνδυναμώνει τὸ Πεπρωμένον, ἡ δύναμις τοῦ ὄντος νὰ καταλάβῃ μεγαλύτερο μερίδιο εἰς τὸν κῶρον τῆς ζωῆς, τόσο καὶ αἱ μοῖραι καθίστανται μέζονες.

Αἱ 360 μοῖραι, τοποθετημέναι εἰς τὴν ὀροφὴν τῆς Θόλου τῆς Ἐπιδαύρου ὑπενθυμίζουν ὅτι ὁ κῶρος εἶναι πάντοτε ὁ ἴδιος, αὐτὸς ὅμως διαμοιράζεται ἀναλογικῶς εἰς μόρους μερίδια, ἀναλόγως τῆς δυνάμεως ἑνὸς ἐκάστου ὄντος συμφώνως πρὸς τὸν κλῆρον τῆς ἐπιλογῆς, ποὺ ἔκανε ἡ ψυχὴ προτοῦ ἔλθῃ εἰς ἐνσάρκωσιν. Διότι εἰς τὴν «Πολιτεία» (617 C-D) λέγει ὁ Πλάτων ὅτι αἱ ψυχαὶ ἀποφασίζουν τί εἶδους βίον ἐπιθυμοῦν νὰ ζήσουν ἐρχόμεναι εἰς ἐνσάρκωσιν καὶ συνεπῶς εἶναι αἱ ἴδιαι αἰτίαι τῆς εὐδαιμονίας ἢ τοῦ ὀλέθρου τῶν.

«Αἰτία ἐλομένην θεὸς ἀναίτιος».

(Υπεύθυνος εἶναι ὁ ἐπιλέγων, ὁ θεὸς εἶναι ἀναίτιος)

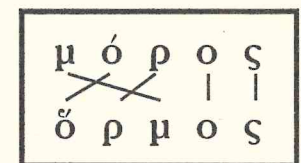
(617e, Μετάφρ. Α. Παπαθεοδώρου - Φ. Παπᾶ, ἐκδ.

ΠΑΠΥΡΟΣ)

Ἡ Μοῖρα Λάχεσις «μοίρας λαγχάνουσι» διανέμει μόνον κλήρους, δὲν ὀρίζει τὸν βίον ποὺ ἡ ψυχὴ θὰ ἐπιλέξῃ (Πολ. 617). Ὁ μόρος καθίσταται μέζων καὶ καταλαμβάνει μέζονα μοῖραν εἰς τὸν κῶρον. Ὁ στρατάρχης ἔχων τὴν εὐθύνην τοῦ στρατεύματος καὶ τῆς μάχης, καταλαμβάνει μεγαλυτέραν μοῖραν ἀπὸ τὸν στρατιώτην.

Ἡ δύναμις τοῦ μόρου καθίσταται Πεπρωμένον, εἰμαρμένη διὰ τὸν ἴδιον καὶ διὰ τοὺς ἄλλους. Ὁ πολιτικὸς δὲν ἐξουσιάζει μόνον τὴν ἰδικὴν του μοῖραν, ἀλλὰ καὶ τὴν μοῖραν πλήθους συνανθρώπων του, συνεπῶς ἡ μοῖρα ποὺ καταλαμβάνει καθίσταται ἀναλογικῶς μεγαλυτέρα τῶν ἄλλων.

Ἡ λέξις μόρος ἀναγραμματιζομένη εἰς ὄρμον

παρουσιάζει τὸ καταφύγιον ἀπὸ τὴν θαλασσοταραχὴν τῆς ζωῆς, τοῦ ὑγροῦ στοιχείου τῶν ἀναθυμιάσεων τοῦ ὕδατος, δηλαδὴ τῶν συναισθηματικῶν ἀναταραχῶν καὶ μεταφορικῶς εἶναι ὁ τόπος ποὺ ἐξασφαλίζει τὴν ἡρεμία:

«βίον πλεύσαντα πρὸς ὄρμον»

(Ἑλλ. Ἐπιγρ. 67)

Ἐπειδὴ δὲ ὁ θάνατος εἶναι ὁ τελευταῖος λιμὴν, ἡ λέξις μόρος εἶναι καὶ τὸ καταφύγιον τοῦ θανάτου. Ὁ ἀναγραμματισμὸς ἀναδεικνύει τὴν ἀντίθεσιν ἢ ἀντί+Λόγον μεταξὺ τῶν δύο λέξεων.

Τὸ ὑγρὸν στοιχεῖον εἶναι ἀπαραίτητον προκειμένου νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ ἐνσάρκωσις, ὅταν ἡ ψυχὴ ἐτοιμάζεται νὰ λάβῃ **μορφὴν**, κατὰ τὰς Ὀρφικὰς πινακίδας τῆς Πετλίας καὶ τῶν Ἑλευθερνῶν, καὶ ἀναφωνεῖ εἰς τοὺς φύλακας τῆς δεξιᾶς πηγῆς:

«ΔΙΨΑΙΑΥΟΣΕΓΩΚΑΙΑΠΟΛΛΥΜΑΙ...»

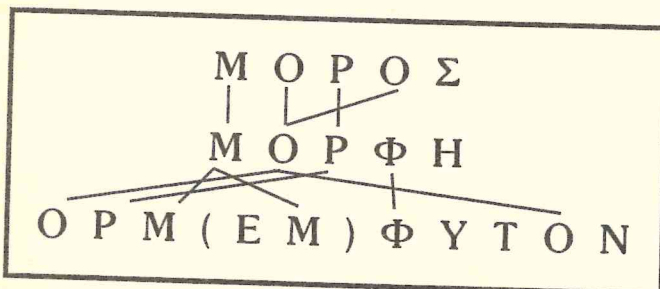
(Ἀπὸ τὴν δίψα φλέγομαι καὶ κάνομαι...)

Αὐτὸ τὸ ἴδιο στοιχεῖον τὴν συνοδεύει καὶ ἀφοῦ ἐγκαταλείψῃ τὸν σάρκινον κιτῶνα τῆς, κατὰ τὴν στιγμὴν ποὺ τὴν παραλαμβάνει ὁ Ἑρμῆς ὁ χθόνιος καὶ ψυχοπομπός, προκειμένου νὰ τὴν ὁδηγήσῃ εἰς τὴν Ἀχερουσία λίμνη.

Τὸ ὑγρὸ στοιχεῖο τῆς λίμνης συνδέει τὸν **μόρον**=μερίδιον καὶ **Μόρον**=θάνατον μετὰ τοῦ ὑγροῦ στοιχείου τοῦ ἀναγραμματιζομένου **Μόρου**, ποὺ εἶναι ἡ φύσις τοῦ **δρμου**, εἰς τὸν ὁποῖον ἔρχονται νὰ ἀγκυροβολήσουν τὰ πλοῖα μετὰ ἀπὸ κοπιῶδες ταξίδι εἰς τὸ πέλαγος τῆς ζωῆς.

Μόρος καὶ **δρμος** συνδέονται εἰς τὸν Ἱερατικὸν Λόγον διὰ τοῦ συνεκτικοῦ στοιχείου τοῦ ὕδατος (τῆς συνεχοῦς οὐσίας), ποὺ συνοδεύει τὰς ψυχὰς τόσον κατὰ τὴν ἀφίξιν των, ὅσον καὶ κατὰ τὴν ἀναχώρησίν των ἀπὸ τὰς **360 μοίρας** τοῦ Κύκλου τῆς Ζωῆς ἢ Ζωδιακοῦ Κύκλου, συνδεόμενοι ἐννοιολογικῶς μετὰ τῶν **360 σταυρῶν** τῆς ὀροφῆς τῆς Θόλου.

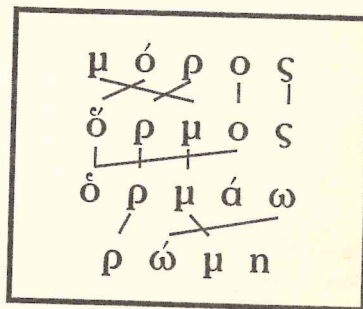
Ἐκ τοῦ **δρμου** καὶ **μόρου** ἀντίστροφος, ἀλλὰ καὶ συνάμα ταυτόσημος, ἐννοία ἡ **δρμή**, ἐνυπάρχουσα εἰς τὴν ψυχὴν, δίδει εἰς αὐτὴν τὴν **ρώμην** τῆς ἀενάου ἐπιθυμίας διὰ τῶν ἀναθυμιάσεων νὰ μετατρέπῃ τὰ στοιχεῖα εἰς κυκλικὴν φορὰν, ὥστε νὰ μετέρχεται ἐκ τοῦ **μόρου**=θανάτου εἰς τὴν **μοῖραν**=ζωὴν, ἂν καὶ γνωρίζει ὅτι εἰς τὴν φορὰν τοῦ «**ποταμοῦ**» δὲν θὰ εἰσέλθῃ ποτὲ δύο φορές μετὰ τὴν ἰδίαν **μορφὴν**. Ἡ ἰδέα τῆς μετενσαρκώσεως, διάχυτος εἰς τὰ ἀποσπάσματα τοῦ Ἡρακλείτου, δίδεται μὲ μεγίστην λεπτότητα, διὰ τῆς μετατροπῆς τῶν στοιχείων (Ἀπ. 12, 13, 31, 36, 76, 77, 98, 118, 126).

Εἰς τὰ τρία **δρμέμφυτα** τοῦ Ἀριστοτέλους, τὸ ἀναπότρεπτον τῆς ἐννοίας τοῦ **μόρου** καθίσταται πασιφανές, διότι ριζωμένον φύεται καὶ βλαστάνει διὰ τῆς ἀντιστροφῆς τῆς ρίζης **μορ-** εἰς **δρμ-** χωρὶς τὴν παρέμβασιν τῆς συνειδητῆς παρουσίας τοῦ ἐνσαρκωμένου

ὄντος. Τὰ τρία **δρμέμφυτα**, μὲ κυρίαρχον ἐκεῖνο τῆς διαιωνίσεως τοῦ εἵδους, καταλαμβάνουν ἄνευ ἐρωτηματικῶν ἢ ἀμφισβητήσεων τὴν **μορφὴν**.

Ἡ **δρμή** τοῦ «γενόμενοι ζῶειν ἐθέλουσι» ἀκολουθεῖται ἀπὸ τὸ «**μόρους** τ' ἔχειν». Ἡ ψυχὴ γνωρίζει, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ συνειδητοποιῇ, τὴν κατάστασιν τοῦ **μόρου**=θανάτου καὶ τὴν ματαιότητα τῆς ἐπαναλήψεως τοῦ «**παῖδας καταλείπουσι μόρους γενέσθαι**», ὅταν μετέχῃ τῆς **μορφῆς**.

Ἡ ἀντιστροφή τῶν συμφώνων εἶναι ὀφθαλμοφανής. Τὰ φωνήεντα, ὅμως, ἐναλλάσσουν τὴν δύναμίν των καὶ ἀπὸ βραχέα τὸ **Ο** εἰς τὰς λέξεις **μόρος** καὶ **δρμος**, σταδιακῶς μετατρέπονται εἰς μακρά, **δρμάω** καὶ **ρώμῃ**. Μεγαλώνουν τὰ διανοήματα μαζὶ μετὰ τὴν ἐπιμήκυνσιν τῶν φωνηέντων ἀποδίδοντα τὴν **ρωμαλεότητα** καὶ τὴν συνέπειαν τοῦ Λόγου.

Ἡ **δρμή** καὶ ἡ **ρώμῃ** τῆς ψυχῆς εἶναι ἡ ἐπιθυμία τῆς πρὸς συνεχῇ **μορφοποίησιν** «ζῶειν ἐθέλουσι», ἡ ὁποία εἶναι ἀκαταμάχητος καὶ ἐπιβεβαιώνεται ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν Ἑλληνικὸν Λόγον.

Ἡ χρησιμοποίησις τῆς λέξεως **μόρος** ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῆς λέξεως **μοῖρα** ὑπὸ τοῦ Ἡρακλείτου, ἀποκαλύπτει καὶ τὴν δευτέραν τῆς διάστασιν τὴν ἱερατικὴν, διότι ἐφ' ὅσον τὸ ἀρκτικὸν σύμφωνον **Μ** ἀπομακρυνθῇ

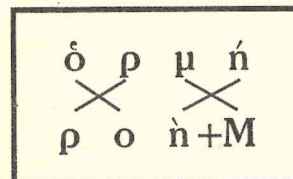
μ + ὅ ρ ο ς

διὰ τοῦ **μόρου**=**μοίρας**, μεριδίου ποὺ ἡ ἰδία ἐπέλεξε, ὁδηγεῖται ἡ ψυχὴ εἰς τὸ **Μ**=**Μ**-υπτικὸν **δρος** καὶ μετέχει τῆς γνώσεως τῆς συνολικῆς θεάσεως ποὺ προσφέρει ἡ θέσις καὶ θέσις ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ **δρους**. Ὁ **δρος** εἶναι ἡ ἀντίθεσις τοῦ **σπηλαίου**, ἀμφότεραι λέξεις τῆς μυθικῆς διδασκαλίας τοῦ Λόγου. Ὁ **δρος** ὅμως τῆς **μ**-υπτικῆς διαδικασίας εἶναι καὶ ἡ ἀναγνώρισις τῶν **δρίων** ἐντὸς τῶν ὁποίων θὰ κινηθῇ ἡ ψυχὴ. Τὸ πνεῦμα τῆς δασείας εἰς τὴν ἐννοίαν τοῦ **δρου** μετατρέπει τὸ **δρος**=**βουνὸ** εἰς **ὀρόσημον**.

μ + ὅ ρ ο ς

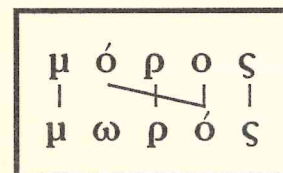
[Ὁρος, ἰων. οὔρος, -ου, ὁ· ὄριον, σύνορον, σῆμα ἰδιοκτησίας. Κυρ. ὀρόσημον, ὀροθέσιον. 2) Οὔροι (πληθ.) εἶναι λίθοι (στῆλαι) φέροντες ἐπιγραφὰς διευκρινιζούσας τὰ δι' αὐτῶν σημειούμενα ὅρια... Κανῶν, μέτρον, γνώμων. Τέλος σκοπός. Ὁ ὀρισμός ἐννοίας μιᾶς λέξεως (Λεξ. Ι. Σταματάκου)].

Διὰ νὰ ὑπάρξῃ δυνατότης ἀναρριχέσεως εἰς τὸ **δρος**, **δρος** εἶναι ἡ κίνησις. Ὁρος δὲ κινήσεως ἡ **ροή**, ποὺ εἶναι καὶ **δρμή** τῆς ψυχῆς, διότι

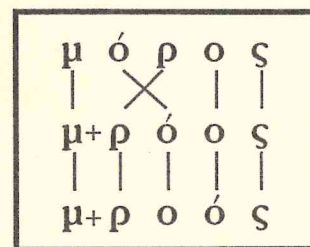
ὥστε νὰ κινηθῇ διὰ τῆς **ροῆς** ἀνοδικῶς, ὡς προϋποθέτει ἡ Μυθικὴ διαδικασία, ποὺ γίνεται εἰς τὰ **δρῃ** ἀπὸ τὸν θεὸν Πᾶνα συνοδευόμενον ὑπὸ τῶν Νυμφῶν, τῶν Σειληνῶν καὶ τῶν Σατύρων τῆς ἀκολουθίας τοῦ Διονύσου, ἀκολουθουμένων ὑπὸ τῶν **Μ**-αινάδων.

Ἡ **δρμή** εἰς τὴν ἱερατικὴν **ὀρο-λογία**ν εἶναι ἡ **ροή** τῶν **Μ**-αινάδων ποὺ συνδέονται μετὰ τὴν λέξιν **μόρον** διὰ τῆς **ροῆς**, ποὺ εἶναι **δρος**. Ὁ **μωρὸς** μεταβάλλων τὸ **Ο** τῆς λέξεως **μόρος** εἰς **Ω**, ἀναιρεῖ τὴν πρόσβασιν εἰς τὸ **δρος**, διότι **δρος** τῆς ἀναρριχέσεως εἶναι ἡ **φρόνησις**, ποὺ εἶναι **δνσις**=συμφύρον τῆς φορᾶς τοῦ νοῦ πρὸς **νόησιν** (Συμπ. 204α).

Ὁ **μωρὸς** διὰ τῆς μεγίστης **Ω** ἀφροσύνης του δὲν σχετίζεται μετὰ τὴν **Μ**-ύψιν.

Ποία κινητήριος δύναμις θὰ ὠθήσῃ τὴν ψυχὴν εἰς τὰ ὕψη τοῦ **δρους**;

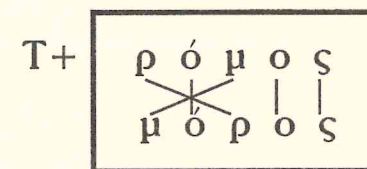
Ἡ λέξις **ρόος** (ἀσυν. τοῦ **ροῦς** ἢ **ροὸς** γεν. τῆς λέξεως **ροῦς**), εἶναι ὁ τρόπος διὰ τοῦ ὁποίου ἡ ψυχὴ θὰ φθάσῃ εἰς τὸ **δρος**. Ρέουσα διὰ τῆς **Μ**-αθήσεως καὶ ἐν συνεχείᾳ διὰ τῆς **Μ**-ύψεως, ὁ **μόρος** καὶ ἡ **μοῖρα** τῆς θὰ καταστοῦν μέζονες καὶ θὰ τῆς ἐπιτρέψουν τὴν ἄνω θέαν ποὺ προσφέρει τὸ **δρος** τῆς **Μ**-ύψεως.

Ἡ τρέχουσα λέξις **θάνατος** δὲν χρησιμοποιεῖται ὑπὸ τοῦ Ἡρακλείτου σκοπίμως. Τὰ τέσσερα **Μ** τοῦ Ἀποσπ. «**Μ-όροι, Μ-έζονες, Μ-έζονας, Μ-οίρας**» δὲν ἀφήνουν ἀμφιβολίαν ὡς πρὸς τὴν πρόθεσιν του νὰ ἐπισημάνῃ τὴν ἐσωτερικὴν ἀκτινοβολίαν ποὺ ἐκπέμπει τὸ σύμφωνον **Μ** διὰ τῆς ἀναβάσεως εἰς τὸ **δρος**, ποὺ εἶναι ἡ ἐπαναληπτικὴ φορὰ τῶν ἀνερχομένων καὶ κατερχομένων εὐθειῶν ποὺ συνθέτουν τὸ σχῆμα τοῦ γράμματος **Μ**. Ἀραγε καὶ εἰς τὴν φοινικικὴν γλῶσσαν τὸ σύμφωνον αὐτὸ ἔχει ταυτοσημεῖαν ἐννοιῶν εἰς ἀλλεπάλληλα ἐπίπεδα ἐρμηνείας ἐντὸς τῶν ἀντιστοίχων λέξεων;

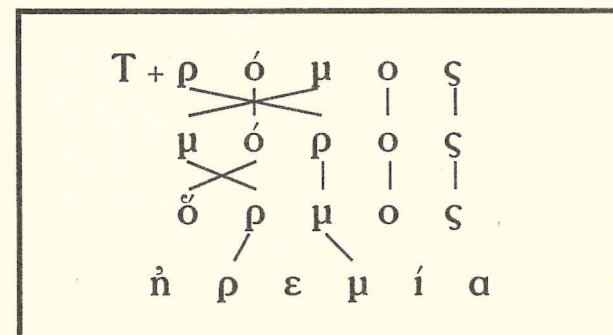

Ἡ **Μ**-άθησις λαμβάνεται ὑπὸ τῶν **Μ**-ανάδων, **Μ**-αινάδων προκειμένου νὰ μετατραπῇ εἰς **Μ**-ύψιν ὑπὸ τῶν Μουσῶν/Μυήσεων. Ἡ ἐπαναληπτικότης τῆς ἀναβάσεως καὶ καταβάσεως πραγματοποιεῖται ἐναλλάξ εἰς τὰ **δρῃ** καὶ εἰς τὰ **σπήλαια** προκειμένου νὰ συνδεθῇ ἡ ψυχὴ, ὅχι μόνον μετὰ τοὺς Οὐρανίους Θεούς, ἀλλὰ καὶ μετὰ τοὺς Καταχθόνιους. Τόσον ἡ Θεὰ Ἀφροδίτη (ἡ θεὰ τῆς μορφοποιήσεως), ὅσον ἡ Δήμητρα καὶ ἡ Κόρη ἐλατρεύοντο εἰς **Ἀντρα** καὶ **Σπήλαια**.

Τὰ ἐλάχιστα γνωστὰ περὶ μυήσεων (Παυσ. Ἀντρον Τροφωνίου) ὁμιλοῦν περὶ τῆς λέξεως

Ἡ ἀντιστροφή τῶν δύο συμφώνων **Μ** καὶ **Ρ** εἰς τὴν λέξιν **μόρος** εἰς **Ρ** καὶ **Μ** εἰς τὴν λέξιν **τ-ρόμος** μετὰ τὴν προσθήκην τοῦ συμφώνου **Τ**, τῆς στάσεως, ὡς εἶπεν ὁ Σωκράτης, περιγράφει ἐπακριβῶς τὴν ψυχικὴν κατάστασιν τοῦ συμμετέχοντος εἰς τὰ Μυστήρια, καὶ ὅχι μόνον. Διότι ὁ **τρόμος** εἶναι ὁ φόβος τοῦ θανάτου, τοῦ **μόρου**, ὦν ταυτοχρόνως καὶ ὁ συνδετικὸς κρίκος μεταξὺ τοῦ **μόρου** καὶ τοῦ **δρμου**.

Τὸ σύμφωνον Τ, τὸ σύμβολον τοῦ σταυροῦ, ὡς θὰ ἀναλυθῇ ἐν συνεχείᾳ, θὰ διευκρινίσῃ τὴν καθήλωσιν, τὴν ὁποίαν παθαίνει ὁ καταληφθεὶς ὑπὸ τοῦ τ-ρόμου, ἡ ὁποία διέπεται ἀπὸ τὴν ἐντονωτάτην ροήν, πού προκαλεῖται ἀπὸ τὰ συναισθήματα τοῦ φόβου, τῆς ἀνασφαλείας καὶ τῆς τ-αραχῆς. Τὸ αἷμα ἐν συνεχείᾳ παγώνει, ἡ κυκλοφορία σταματᾷ.

Ὁ δὲ ὄρμος, ἐπειδὴ εἶναι ἡ ἐξασφάλισις τοῦ πλοίου ἀπὸ τὴν τρικυμίαν, προκαλεῖ καὶ τὴν ἡρεμίαν τῆς ψυχῆς, ὅταν πλέον φθάσῃ εἰς τὸ τέλος τῆς μορφοποιήσεώς της. Ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι ὁ ψυχοπομπὸς θεὸς φέρει τὸ ὄνομα Ἑρμῆς, θεὸς ὁ ὁποῖος ἔχει ἀναλάβει νὰ συνοδεύῃ τὰς ψυχὰς τόσο κατὰ τὴν ἀφίξιν των εἰς τὴν ἐνσάρκωσιν, ὅσον καὶ κατὰ τὴν ἀποχώρησιν των καὶ ἐπιστροφὴν εἰς τὰ βασίλεια τοῦ Ἄδου, ὡς ἀναφέρει ὁ ἀντίστοιχος Ὀρφικὸς Ὑμνος τοῦ Ἑρμοῦ Χθονίου:

«ἅς κατάγεις, ὁπότεν μοίρης χρόνος εἰσαφίκηται,
εὐῖερῳ ῥάβδῳ θέλων ὑπνοδῶτιδι πάντα,
καὶ πάλιν ὑπνόωντας ἐγείρεις».

(αὐτὲς τὶς ψυχές, ὅταν φθάσῃ ὁ μοιραῖος χρόνος καθοδηγεῖς πρὸς τὸν κάτω κόσμον, ἐσὺ πού μαγεύεις τὰ πάντα μὲ τὸ ἱερὸ ραβδί πού ὑπνωτίζει καὶ πάλιν τοὺς σηκώνεις ἀπὸ τὸν ὕπνο).

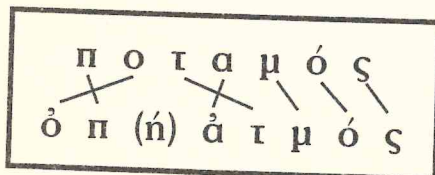
(Μετάφρ. Σπ. Μαγγίνα, ΤΑ ΟΡΦΙΚΑ, ἐκδ. ΗΛΙΟΥ)

Ρ-ὸν Μ-αθητείας καὶ Μ-υήσεως, τὰ δύο σύμφωνα τὸ Ρ καὶ τὸ Μ τοῦ ὀνόματος τοῦ Χθονίου Ἑρμοῦ, συμμετέχουν ἁρμονικῶς εἰς τὴν ὅλην διαδικασίαν τῆς ἀφίξεως καὶ ἀναχωρήσεως τῆς ψυχῆς.

Ἡ ἑρμηνεία τοῦ Σωκράτους σχετικῶς μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Ἑρμοῦ εἰς τὸν «Κρατύλον», δίδει μίαν ἄλλην διάστασιν εἰς τὴν ιδιότητα τοῦ Ἑρμοῦ διὰ τοῦ «εἴρειν ἐμήσατο», δηλαδὴ τοῦ θεοῦ «πού ἐπενόησε τὸ λέγειν καὶ τὸν λόγον» (Κρατ. 408α).

γ. Ποταμός

Ἡ ἔννοια τοῦ ποταμοῦ εἶναι ἐκείνη πού συνδέει τὰς γενεὰς μεταξύ των διὰ τῆς ροῆς, ἡ ὁποία μετατρέπομένη εἰς ἀτμούς βοηθεῖ τὴν αἵν/ξηρὰν ψυχὴν νὰ γεννηθῇ (Ἀπ. 12 καὶ 77).

«Ποταμοῖς τοῖς αὐτοῖς ἐμβαίνομεν τε καὶ οὐκ ἐμβαίνομεν, εἰμέν τε καὶ οὐκ εἰμεν».

(Στοὺς ἴδιους ποταμοὺς εἰσερχόμεθα καὶ δὲν εἰσερχόμεθα, καὶ εἰμεθα καὶ δὲν εἰμεθα).

Ἀπ. 49 α. Ἡράκλ. Ἀλληγ. 24

Ἡ ροὴ τοῦ ποταμοῦ ἐκβάλλει ἀτμούς, ἡ δὲ κοίτη τοῦ ποταμοῦ πού φιλοξενεῖ τὰ ρέοντα ὕδατα, εἶναι ὁπὴ ἐντὸς τῆς ὁποίας «ἐμβαίνομεν καὶ οὐκ ἐμβαίνομεν», διότι μετέχομεν μὲν τῆς φύσεως τοῦ ἀτμοῦ, λόγῳ ὅμως τῆς πηπτικότητός του δὲν ὑπάρχει καμμία σταθερότης.

Ἐφ' ὅσον ἐνσαρκούμεθα ἔχομεν ἀνάγκην τῆς ὑγρᾶς φύσεως τοῦ ἀτμοῦ, ἡ ὁποία συνεχῶς ἐξατμίζεται καὶ διαλύεται.

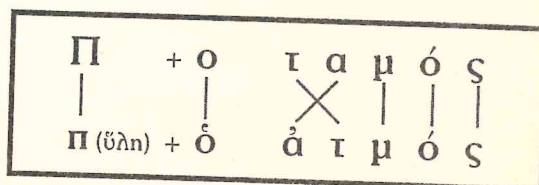
Ἡ ρίζα τῆς λέξεως ποταμὸς εἶναι ποτάομαι=πετῶ, εἰκὼν ἀνοδικῆς κινήσεως. Εἰμέν τε καὶ οὐκ εἰμεν, διότι ἐνῶ ἡ λέξις εἰμεν δὲν ἐπιδέχεται ἀλλαγὰς καὶ ἀπαιτεῖ σταθερὸν περιβάλλον, ὁ ποταμὸς διὰ τῆς ἀκράτου κινήσεώς του ἀποτρέπει τὸ «εἰμεν» ἀφαιρῶν ἀπὸ αὐτὸ τὴν σταθερότητα, μετατρέπων αὐτὸ εἰς «οὐκ εἰμεν». Πλὴν ὅμως «ἐμβαίνομεν», ἐφ' ὅσον τὸ ρῆμα διὰ τῆς κινήσεως δηλώνει τὴν μεταβολήν, τὴν ὁποίαν ἀναιρεῖ διὰ τοῦ «οὐκ ἐμβαίνομεν».

Θέσις καὶ ἀντίθεσις ἐναλλάσσονται ἐκ περιτροπῆς προκειμένου νὰ διασαφηνίσουν τὴν ἀστάθειαν τῶν «ἀεὶ γιγνομένων» εἰς τοὺς κόλπους τῆς θνητότητας καὶ τῆς φθορᾶς.

Σταθερὰ καὶ αἰωνία εἶναι ἡ κοίτη τοῦ ποταμοῦ, ἐκπρόσωπος τοῦ ἀεὶ ὄντος, ἐνῶ τὰ ἀεὶ ρέοντα ὕδατα κινούμενα ἀπεικονίζουν τὸ ἀεὶ γιγνόμενον. Ἡ δὲ ψυχὴ εἶναι ἀεὶ οὐσα διὰ τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ καὶ ἀεὶ γιγνομένη διὰ τῶν ρέοντων ὑδάτων. Τὸ συνολικὸν ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ εἶναι τὸ σύνολον τῶν ἐνσαρκωμένων ψυχῶν τῆς ἀνθρωπότητος εἰς ἀνάσιν, ἀεὶ ρέουσιν ἐναλλαγὴν γενέσεως καὶ θανάτου, μοίρας καὶ μόρου.

Συνεπῶς τὰ ρέοντα ὕδατα τοῦ ποταμοῦ εἶναι πηγὴ ἐνεργείας ἀναδεικνύοντα τὴν θνητότητα καὶ τὴν παλιγγενεσίαν τῶν ψυχῶν.

Εἰς τὴν λέξιν ποταμὸς τὸ ἀρκτικὸν σύμφωνον Π, τὸ σύμβολον τῆς πύλης, πραγματοποιεῖ ἀλλαγὴν πεδίου διὰ τῆς Π+ῦλης, διότι ὁ ἀτμὸς τοῦ ποταμοῦ εἶναι ἡ μεταβατικὴ κατάστασις ἡ μεταξὺ τῆς μεταστοιχειώσεως τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ ἀέρος, διότι

Ὁ ἀτμὸς, εἶναι ἡ ψυχὴ, ἡ ὁποία διὰ τῆς π+ῦλης θὰ ἐπανεῖθῃ εἰς τὴν γένεσιν καὶ θὰ ὑγροποιηθῇ, ἢ θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν θάνατον καὶ θὰ ἐξαερωθῇ. Ἡ κατάστασις τοῦ ἀτμοῦ, ἡ ὁποία εἶναι ἐνδιάμεσος κατάστασις, ἐμφανίζεται εἰς τὸ Ἀπ. 76 τοῦ Ἡρακλείτου εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφέρονται ὁ Μάξιμ. Τύρ. 12, 4, ὁ Πλούταρχος Εἰ 293, καὶ ὁ Μαρκ. Αὐρήλιος 4, 46.

«Ζῆ πῦρ τὸν γῆς θάνατον καὶ ἀήρ ζῆ τὸν πυρὸς θάνατον, ὕδωρ ζῆ τὸν ἀέρος θάνατον, γῆ τὸν ὕδατος».

«Πυρὸς θάνατος ἀέρι γένεσις, καὶ ἀέρος θάνατος ὕδατι γένεσις».

«Ὅτι γῆς θάνατος ὕδωρ γενέσθαι καὶ ὕδατος θάνατος ἀέρα γενέσθαι καὶ ἀέρος πῦρ καὶ ἔμπαλιν».

Ἡ οὐσία τοῦ ποταμοῦ εἶναι ἡ ἀέναος ροὴ τῆς ἐνεργείας τῶν ἀτμῶν, πού αὐτὸς ἐκλύει ἀπὸ τὴν κοίτην του=ὀπὴν, προκειμένου νὰ τροφοδοτήσῃ τὰς ψυχὰς μὲ τὸ ἀπαιτούμενον ὑλικὸν τοῦ ὑγροῦ στοιχείου. Διὰ κάθε νέαν πρόσκτησιν τῶν μελῶν τοῦ σώματός των, ὁ ποταμὸς δωρίζει τὴν ὑγρὰν, ἀτμώδη σύστασιν εἰς τὴν ψυχὴν ὡς συγκολλητικὴν οὐσίαν, διότι ἡ οὐσία τοῦ ὕδατος εἶναι κολλητικὴ διὰ τὰς ψυχὰς, λέγουσιν τὰ Ὀρφικά κείμενα.

Ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα φαίνεται νὰ ἔχῃ ἓνα ξεχωριστὸν καθαρῶς ἱερατικὸν λεξιλόγιον, ἄρρητον καὶ κρυφὸν ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι δὲν γνωρίζουν τὴν μυστικὴν τῆς ὁρολογίαν. Εἰς τὰ λεξικά, ρίζα τῆς λέξεως ποταμὸς εἶναι ἡ πο-, ρίζα τοῦ ποτός, πίνω, συγγενεύουσα συνειρμικῶς μὲ τὸ ὑγρὸ στοιχεῖο τοῦ ποταμοῦ.

[Ἐτυμ.: ἀττ. ποταμός, λεσβ. πόταμος (πρωταρχ. σημασία Ὑδωρ κατακρημνιζόμενον, καταπίπτον).

(Λεξ. τῆς Ἀρχ. Ἑλλ. Γλ., Ἰ. Σταματάκου)].

Ἀπ. 12. Ἀρείος Δίδ. ἀπ. 39, 2

«Ζήνων τὴν ψυχὴν λέγει αἰσθητικὴν ἀναθυμίασιν, καθάπερ Ἡράκλειτος· βουλόμενος γὰρ ἐμφανίσαι, ὅτι αἱ ψυχαὶ ἀναθυμιώμεναι νοεραὶ ἀεὶ γίνονται, εἶκασεν αὐτὰς τοῖς ποταμοῖς λέγων οὕτως· ποταμοῖσι τοῖσιν αὐτοῖσιν ἐμβαίνουσιν ἕτερα καὶ ἕτερα ὕδατα ἐπιρρεῖ καὶ ψυχαὶ δὲ ἀπὸ τῶν ὑγρῶν ἀναθυμιῶνται».

(Ὁ Ζήνων λέγει τὴν ψυχὴν αἰσθητικὴν ἀναθυμίασιν, ὅπως ὁ Ἡράκλειτος· γὰρ νὰ δείξῃ δὲ ὅτι οἱ ψυχὲς μὲ τὴν ἀναθυμίασιν δὲν παύουν νὰ ὑπάρχουν καθ' ἑαυτὰς τὶς παρωμοίαις πρὸς ποταμούς, λέγων τὰ ἐξῆς: σὲ ὅσους εἰσέρχονται στὰ ἴδια ποτάμια ὅλο καὶ διαφορετικὰ ὕδατα ρέουν ἐπάνω τους· καὶ οἱ ψυχὲς ἀναλαμβάνουν τὴν δύναμίν των ἀπὸ τὸν χῶρον τῶν ὑγρῶν).

Εἰς τὸ Ἀπ. αὐτὸ προστίθεται ἡ αἰσθητικὴ ἀναθυμίασις πού εἶναι ἀλλαγὴ τὴν ὁποίαν ὑφίσταται τὸ στοιχεῖον τοῦ ἀέρος μετατρέπόμενον κατὰ τὴν ἐνσάρκωσιν εἰς τὸ στοιχεῖον τοῦ ὕδατος.

Κατὰ τὴν ροὴν τῶν ὑδάτων, τὰ ὁποῖα οὐδέποτε σταματοῦν καὶ ἀλλάζουν συνεχῶς, ρέοντα ἐντὸς τῆς κοινῆς κοίτης, ἡ ψυχὴ μετέχουσα αὐτῆς τῆς ροῆς μετὰ τῆς ὁποίας παρομοιάζεται, τρέφεται. Σὺν τῷ χρόνῳ ὅμως ἐπέρχεται νέα ἀλλαγὴ, ἡ ὁποία προερχομένη ἐκ τῆς ἀνάγκης τῆς νὰ προσλάβῃ ξηρότητα, χάνει μέρος τῆς ὑγρασίας της καὶ μετέχει περισσότερον τοῦ στοιχείου τοῦ ἀέρος εἰς καπνώδη κατάστασιν, πλησιάζουσα πρὸς τὸ στοιχεῖον τοῦ πυρός, τὸ ὁποῖον εἶναι ξηρὸν καὶ θερμὸν.

«Ἐκ πυρὸς ὕδωρ ἔμψυχον»,

λέγει ὁ Πλάτων (Νόμοι 903 ε).

«Ἔστι δ' οὐτε τὸ ὑγρὸν ἄνευ τοῦ ξηροῦ οὐτε τὸ ξηρὸν ἄνευ τοῦ ὑγροῦ, ἀλλὰ πάντα ταῦτα λέγεται κατὰ τὴν ὑπεροχὴν».

(Ἀριστ. Μετεωρ. 359 b 33)

Ὅταν ἡ ὑπεροχὴ τοῦ ξηροῦ θὰ ἐξαφανίσῃ τὴν ὑγρότητα τοῦ ὕδατος, τότε ἡ ψυχὴ θὰ μετατραπῇ εἰς ἀέρα, πλησιάζουσα περισσότερον πρὸς τὸ πῦρ. Οὕσα ἐνσαρκωμένη ἐπηρεάζεται περισσότερον ἀπὸ τὸν συναισθηματικὸν τῆς κόσμον, δηλαδὴ ἀπὸ τὸ ἐπιθυμητικὸν καὶ τὸ θυμικὸν μέρος αὐτῆς, ἐνῶ ὅταν ἀφήσῃ τὸν χιτῶνα της, τότε πέτεται, μετατρέπεται εἰς ἀέρα καὶ πλησιάζουσα τὸ πῦρ, γίνεται διαλεκτικὴ καὶ νοητικὴ ἢ λογιστικὴ κατὰ τὸν Πλάτωνα. Ὁ Ἡνίοχος τότε κυβερνᾷ τοὺς 2 ἵππους (τὸ ἄλογον μέρος τῆς ψυχῆς).

Ἡ αἰσθητικὴ ἀναθυμίασις εἶναι ὁ συγκεκριμένος ὁρος τοῦ ἐπιθυμητικοῦ καὶ τοῦ θυμικοῦ μέρους τῆς ψυχῆς, τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται κάτω ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ὕδατος καὶ τῆς ὑγρασίας, δηλαδὴ τῆς συνεχοῦς ἐπιθυμίας τῶν ἐνσαρκώσεων.

Ἀπ. 36, Κλήμης Στρωμ. 6, 16.

«Ψυχῆσιν θάνατος ὕδωρ γενέσθαι, ὕδατι δὲ θάνατος γῆν γενέσθαι, ἐκ γῆς δὲ ὕδωρ γίνεται, ἐξ ὕδατος δὲ ψυχὴ».

(Γιὰ τὶς ψυχὲς εἶναι θάνατος νὰ γίνουσι ὕδωρ, καὶ θάνατος γὰρ τὸ ὕδωρ νὰ γίνῃ γῆ, καὶ ἀπὸ τὴν γῆ γίνεται ὕδωρ καὶ ἀπὸ τὸ ὕδωρ ψυχὴ).

Ἡ κατανόησις τῶν ιδιοτήτων τῶν 4 στοιχείων ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῆς ἀλληλουχίας τῆς ροῆς των, εἶναι ἀπαραίτητος προϋπόθεσις διὰ τὴν ὁμαλὴν ἐξέλιξιν καὶ πρόσληψιν ὀρθῆς, ἀντικειμενικῆς Γνώσεως ὑπὸ τῆς ψυχῆς.

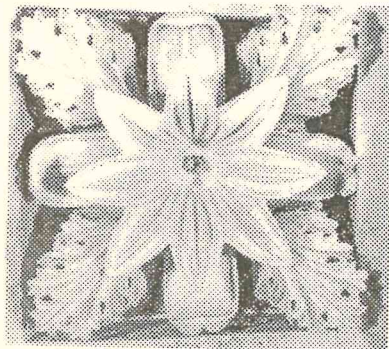
Ὁ Ἡράκλειτος δημιουργεῖ μίαν περιστροφικὴν ἀντιθετικὴν κίνησιν μεταξὺ τῶν δύο παθητικῶν στοιχείων,

τοῦ ὕδατος καὶ τῆς γῆς, ἐναλλάσσων τὸν θάνατον μὲ τὴν ζωὴν εἰς τὸν κύκλον τῶν ἐπανενσαρκώσεων. Τὰ δύο αὐτὰ στοιχεῖα, βαρύτερα τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ πυρός, ἐγκλωβίζουν τὴν ψυχὴν εἰς τὰ βασίλεια τοῦ Ἄδου καὶ τῆς Περσεφόνης, ἐνῶ ὁ ἀὴρ καὶ τὸ πῦρ καθιστοῦν τὴν ψυχὴν ξηρὰν καὶ θερμὴν, συνεπῶς **διαλεκτικὴν** καὶ φρόνιμον (Ἀπ. 118) ἀφοῦ ἀπελευθερώνουν αὐτὴν ἐκ τῶν δεσμῶν τῆς βαρύτητας καὶ τῆς περιορισμένης κινήσεως τῶν στοιχείων τῆς γῆς καὶ τοῦ ὕδατος.

Ἡ πορεία τῆς ψυχῆς εἶναι ἐκ τοῦ ὕδατος εἰς τὴν γῆν, πού σημαίνει θάνατον (ἐνσάρκωσιν) καὶ ἐκ τῆς γῆς εἰς τὸ ὕδωρ, πού σημαίνει ζωὴν τῆς ψυχῆς ἄνευ σαρκός.

Σημ. Ἡ μετάφρασις ὅλων τῶν Ἀποσπασμάτων τοῦ Ἡρακλείτου ἐλήφθη ἐκ τοῦ βιβλίου **ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ** τοῦ Χαρ. Α. Λαμπρίδη, Ἐκδ. Βιβλιοπωλεῖον ΚΛΕΙΩ.

ΕΙΚΟΝΑ 1

Τό φάτνωμα τῆς Θόλου τῆς Ἐπιδαύρου

Φάτνωμα (τό) (φατνῶ) ἕκαστον τῶν ἐν εἶδει φάτνης κοίλης τετραγώνων τῶν ἐπὶ τῆς ὀροφῆς σχηματιζομένων ἐκ τῆς διασταυρώσεως τῶν δοκῶν αὐτῆς. (Μέγα Λεξικόν, Δ. Δημητράκου).

Τό εἰκονιζόμενον παραπλεύρως φάτνωμα εὐρίσκεται μεταξύ τῆς ἐξωτερικῆς κιονοστοιχίας καὶ τοῦ σπηκοῦ τῆς Θόλου τῆς Ἐπιδαύρου. Διακοσμεῖται ἀπὸ κρίνον, ὁ ὁποῖος εἶναι στερεωμένος ἐπάνω εἰς δύο σταυρούς, ἕνα κάθετο καὶ ἕνα διαγώνιο.

Τό σύνολο τῶν σταυρῶν, καθέτων καὶ διαγώνιων, πού διακοσμοῦν ἐντός καὶ ἐκτός τοῦ σπηκοῦ τὴν ὀροφήν τῆς Θόλου, εἶναι 360, ὅσαι καὶ αἱ μοῖραι τοῦ κύκλου.

Τό σύμβολον τοῦ φατνώματος, ὁ σταυρός ἐντός τοῦ τετραγώνου μὲ ἄνθος εἰς τὸ κέντρον, εἶναι τὸ σύμβολον τῆς εἰκόνης τῆς ἐνσαρκωθείσης ψυχῆς. Διότι ἐντός τοῦ κύκλου τῶν 360 μοιρῶν / μόρων, ἡ ψυχὴ καλεῖται νὰ διαδραματίσῃ τὸν ρόλον τῆς εἰς τὸ θέατρον τοῦ κοσμικοῦ γίνεσθαι. (Λεπτομέρεια εἰς τὸ βιβλίον Ἄρρητοι Λόγοι, Κεφ. 12ον).

INTERNET E-MAIL web. page:

<http://users.otenet.gr/~altagr/> e-mail: altagr@otenet.gr

ΜΥΘΟΣ καὶ ΨΥΧΗ στὸν Πλάτωνα

Ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ἡ Μυθολογία ἀσχολεῖται κατὰ κύριον λόγο μὲ τὴν ψυχὴ, ἀνικνεύεται μέσα στὸν ἀναγραμματισμὸ τῆς λέξεως Μυθο+λογία.

Μυθο+λογία εἶναι Θυμο+λογία

Ἡ λέξις θυμός κατὰ τὸν Σωκράτη στὸν Κρατύλο τοῦ Πλάτωνος σημαίνει ψυχὴ. "Θυμός δὲ ἀπὸ τῆς θύσεως καὶ ζέσεως τῆς ψυχῆς ἔχει ἂν τοῦτο τὸ ὄνομα" (419Ε). Δηλαδή, ὁ θυμός φαίνεται ὅτι ἔχει τὸ ὄνομά του αὐτὸ ἀπὸ τὴν ταραχὴ καὶ τὴν ζέσι τῆς ψυχῆς.

Δεσπόζον θέμα τῆς Μυθολογίας εἶναι ἡ διαμόρφωσις τῆς ψυχῆς (ἐξιδανίκευσις) καὶ ἡ παραμόρφωσις τῆς (τέρατα).

Θυμολογία συνεπῶς εἶναι Ψυχολογία, ἄρα ἡ

Μυθο+λογία εἶναι Ψυχο+λογία

στὴν ἀντιστοιχίαν τῆς, συσχετιζομένη μὲ τὴν οὐσίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λόγου, διότι διὰ τῶν ἀναγραμματισμῶν ἀποκαλύπτονται περαιτέρω λεπτομέρειες τῶν ἐννοιῶν, πού ὑπάρχουν κρυφές μέσα στὴν λέξι μῦθος. (Βλ. βιβλίον **ΑΡΡΗΤΟΙ ΛΟΓΟΙ**, Ἀλτάνη, ἔκδ. ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ).

Ὁ Πλάτων εἰς τοὺς διαλόγους, ὅταν δὲν ἐπιθυμῇ νὰ ἀποκαλύψῃ τὰ ἐνδότερα καὶ μυστικά τῆς ψυχῆς του, τὰ καλύπτει μὲ τὸν μῦθο. **Ἡ προσέγγισις τῶν μύθων καὶ ἡ ἐρμηνεία συμβολισμῶν, πού χρησιμοποιεῖ ὁ Πλάτων στοὺς Διαλόγους του, θὰ εἶναι τὸ θέμα τῶν ὁμιλιῶν τοῦ τριμήνου Ὀκτωβρίου-Δεκεμβρίου τῆς Ἀλτάνης στὸ ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ κάθε Δευτέρα στίς 8:00 μ.μ.**

Ἐναρξις μαθημάτων: Δευτέρα 1 Ὀκτωβρίου 2001.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ, ΜΕΤΕΝΣΑΡΚΩΣΙΣ ΚΑΙ ΙΕΡΑ ΤΕΤΡΑΚΤΥΣ

Εἰς τὰ δύο προηγούμενα τεύχη τοῦ περιοδικοῦ ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ, τεῦχος 13ον καὶ 14ον, ἐδημοσιεύθησαν δύο ἐργασίαι μὲ θέμα τὴν Τετρακτύν. Ἡ Τετρακτὺς, ὡς τὴν παρουσιάζει ὁ Θέων ὁ Σμυρναῖος (τεῦχος 14ον), ἔχει ἔνδεκα διαφορετικὰ ὄψεις. Ἐξ αὐτῶν ἐπελέγησαν αἱ δύο, ἡ τετάρτη καὶ ἡ ἐνάτη, αἱ συναντιώμεναι εἰς τὸ θέμα τῆς ψυχῆς διὰ τῆς μετατροπῆς τῶν 4 στοιχείων.

Ἡ προσέγγισις τῆς Τετρακτύος, ἀναφερομένη εἰς τὴν ψυχικὴν ἐκδήλωσιν, εἶναι μία λίαν ἐπίπονος καὶ δυσπρόσιτος ἔννοια διὰ τὸν ἐρευνητὴν σήμερον, διότι τὰ ἀντίστοιχα ἐρεθίσματα ἔχουν παντελῶς ἀτονήσει, ὅχι μόνον λόγῳ τῆς χρονικῆς ἀποστάσεως, ἀλλὰ καὶ κυρίως λόγῳ τῆς διαμετρικῶς ἀντιθέτου κοινωνικοπολιτιστικῆς μας ἀγωγῆς καὶ διαπαιδαγωγήσεως. Ἡ σημασία τῆς ἐννοίας τῆς μετενσαρκώσεως, ἡ ὁποία εἶναι τὸ σημαῖνον εἰς τὴν μεταστοιχείωσιν τῶν δύο ἀνωτέρω Τετρακτύων, ἔχει ἀλλάξει καρακτῆρα.

Ἐκρίθη λοιπὸν σκόπιμον, χάριν τῆς καλυτέρας κατανοήσεως τοῦ φλέγοντος αὐτοῦ θέματος, νὰ παρουσιάσωμεν τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ 13ον κεφάλαιον τοῦ βιβλίου "Ἄρρητοι Λόγοι, Θόλου Ἀποκάλυψις", προκειμένου ὁ ἀναγνώστης μέσῳ τοῦ Ἡρακλείτου, νὰ ἀποκτήσῃ μίαν πληρεστέρα εἰκόνα τῆς συγκεκριμένης ἐκφράσεως τῆς Τετρακτύος ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου τοῦ θέματος τῶν ἐπανενσαρκώσεων.

Τὰ ἐπιλεγέντα ἀποσπάσματα τοῦ Ἡρακλείτου, τὰ ἀφορῶντα τὸν "ποταμόν", εἶναι ἡ ἐπιβεβαίωσις ὅτι, ὅχι μόνον ἡ ἀρχαία θρησκεία καὶ οἱ μεγάλοι φιλόσοφοι εἶναι ἀπολύτως ἑναρμονισμένοι μὲ τὴν πεποιθήσιν τῆς μετενσαρκώσεως, ἀλλὰ καὶ ὅτι μὲ τὴν θέσιν αὐτὴν ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα, διὰ τῶν ἀναγραμματισμῶν, συνάδει προσφέρουσα τὴν ἰδικὴν τῆς διάστασιν καὶ ἀντίληψιν.

Ἡ σημασία τοῦ ἡλιοκεντρισμοῦ

Ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Ἡλιοκεντρικοῦ Συστήματος εἰς τὴν Θόλον τῆς Ἐπιδαύρου 2.360 ἔτη μετὰ τὴν ἀνέγερσίν της καὶ 40 πρό τῆς γεννήσεως τοῦ Ἀριστάρχου τοῦ Σαμίου, εἶναι ἴσως ἡ σημαντικωτέρα στιγμή τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὴν ψυχικὴν τῆς ἐξέλιξιν.

Διότι ὅταν ἕνα οὐράνιον φαινόμενον ἀποκαλύπτεται εἰς τὴν διάνοιαν ἐνός θνητοῦ, ὁλόκληρος ἡ ἀνθρωπότης ἀφυπνίζεται σταδιακῶς εἰς τὴν οὐσίαν καὶ ὅχι εἰς τὸν τύπον τῆς ἀποκαλύψεως αὐτῆς. Οἱ "Ἄρρητοι Λόγοι" εἶναι, ἀφ' ἑνὸς ἡ ἀνάλυσις τῆς ἀποτυπώσεως τοῦ Ἡλιοκεντρικοῦ Συστήματος, ὡς αὐτὸ περιγράφεται εἰς τὸ Μνημεῖον τῆς Θόλου τῆς Ἐπιδαύρου καί, ἀφ' ἑτέρου ἡ εἰσαγωγή εἰς τὴν μελλοντικὴν κατανόησιν τῆς ἡλιακῆς μύσεως, ὡς αὕτη ἀποκαλύπτεται ἀπὸ τὰ σύμβολα τοῦ Μνημείου.

ΑΛΤΑΝΗ

ΑΡΡΗΤΟΙ ΛΟΓΟΙ

ΒΙΒΛΙΟΝ 1^{ον}

ΠΑΡΑ ΕΠΙ ΔΥΡΑΣ

ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ
ΘΟΛΟΥ ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ

ΗΛΙΟΚΕΝΤΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ 360 ΕΤΑΤΡΟΙ

ΦΩΤΙΣΤΗΝ ΕΣΤΙΝ ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ ΕΤΕΡΟΥ
ΦΑΛΜΑΚΕΥΗ ΑΠΟΦΗΤΗ ΜΥΤΑΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΔΥΡΑΣ ΓΥΝΑΙΚΕ

ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ

Από τότε όποτε συνεστήθησαν οί πρώτες ανθρώπινες κοινωνίες, οί άνθρωποι προσπάθησαν και προσπαθούν συνεχώς να εύρουν τον δρόμο της ειρήνης και της ευημερίας.

Στήν αρχαία Ελλάδα εγεννήθη κατά πρώτον ή ιδέα της συμφιλίωσης των ανθρώπων διά των Αμφικτυονιδών. Τό σύστημα των Αμφικτυονιδών φαίνεται ότι υπήρχε έν Ελλάδα έξ άμνημονεύτων χρόνων, άφου συνεστήθη επί της εποχής του Δευκαλίωνος και της Πύρρας, οί όποιοι έβασίλευσαν στην Θεσσαλία και επί της βασιλείας των όποίων έγινε ό Κατακλυσμός.

Υιοί του Δευκαλίωνος και της Πύρρας ήσαν ό Έλλην, έξ ου οί υπό διάφορα όνόματα κατοικοϋσες φυλές την Ελλάδα και ό Αμφικτύων, ό ιδρυτής του πρώτου Αμφικτυονικού Συνεδρίου. Τόσο παλαιά είναι ή προσπάθεια του ανθρώπου διά μία ειρηνική συμβίωση.

Τά Αμφικτυονικά συνέδρια, ένω κατ' αρχάς ήσυχολούντο μέ την διοργάνωση θρησκευτικών τελετών και άθλητικών αγώνων, στό τέλος έτεινον στην συμφιλίωση και την άποτροπή συγκρούσεων και πολέμων μεταξύ των έλληνικών πόλεων.

Η ιδέα της συμφιλίωσης των ανθρώπων επέζησε διά μέσου των αιώνων, άφου και σήμερα λειτουργούν παρόμοιοι όργανισμοί, όπως ό Ο.Η.Ε., τό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και άλλα και, πρό έτών, ή "Κοινωνία των Έθνών".

Κατ' αυτόν τον τρόπο, ή προσπάθεια διά να εύρουν οί άνθρωποι τον δρόμο της ειρήνης και της ευημερίας εξακολουθεϊ.

Ποία είναι όμως τά έλατήρια αυτής της κινήσεως;

Πρό παντός ό φόβος ενός νέου καταστρεπτικού πολέμου, τά αποτελέσματα του όποιου θά έφερναν καταστροφές άνυπολογίστου έκτάσεως. Δηλαδή, κίνητρο όλων αυτών των ενεργειών είναι, άφ' ενός τό ένστικτο της αυτοσυντηρήσεως και της άμύνης κατά έπαπειλούντων κινδύνων και άφ' έτέρου τό της επικρατήσεως, διά της χρησιμοποίησεως βίας.

Τίς ενέργειες αυτές δέν διέπει ό νόμος της πραγματικής άλληλεγγύης και συνεργασίας. Δέν παρητρείται τίποτε τό πνευματικό, τό ευγενές, τό λογικόν. Οί ενέργειες αυτές δέν προέρχονται από κατανόηση της σημασίας της ζωής και άνθρσι ευγενών συναισθημάτων, αλλά μόνον από τό κακώς έννοούμενον συμφέρον.

Παρ' όλα δέ όσα λέγονται και συμφωνούνται στα διάφορα συμβούλια και όργανισμούς, ό λόγος και τό λογικόν χρησιμοποιούνται ως ύπνρέται των διεστραμ-

μένων ένστίκτων και όχι ως ρυθμισαί των φυσιολογικών τοιούτων. Συγχρόνως δέ τά Κράτη παρασκευάζονται πολεμικώς και συναγωνίζονται στα μέσα της καταστροφής.

Πάντως, τό να συνέρχονται αντιπρόσωποι έθνών, να συζητούν και να προσπαθούν να δημιουργήσουν ένα τρόπο ζωής άνεκτό, είναι δείγμα, ότι υπάρχει στις συνειδήσεις μία έντελώς ύποφαινομένη αντίληψις της πανανθρώπινης άλληλεγγύης, ή όποία ύφίσταται κατά φυσικό λόγο και διέπει τίς σχέσεις των ανθρώπων, χωρίς να έχουν οϋτοι περί αυτής επίγνωση.

Η άλληλεγγύη άνυψώνει τον άνθρωπο και δι' αυτής άνέρχεται από την κατάσταση του ζώου σε έκείνη του πνευματικού όντος.

Εάν θέλαμε να εξετάσουμε κάπως έγγύτερον και πλέον προσεκτικά τά πράγματα, θά βλέπαμε ότι, τίς σχέσεις των ανθρώπων όλου του πλανήτου, κοινωνικές, πολιτικές, βιοτικές, ιδίως όμως τίς οικονομικές και έπισιτιστικές, διέπει μία άλληλεπίδρασις, ή όποία θά έπρεπε να καταστήση συνειδητή την άλληλεγγύη όλων των ανθρώπων της Γής.

Η άλληλεπίδρασις είναι ό καθολικός νόμος της φύσεως, ό όποιος προκαλεϊ την έξωτερικευσι των ειδικών δυνάμεων πασών των οϋσιών της φύσεως και της ψυχής έπομένως. Άρα ή άλληλεπίδρασις αυτή συντελεϊ στην εξέλιξι των ψυχών.

Οί οϋσίες της φύσεως αποτελούν διαβάθμισι, λόγω διαφορής της άφειτηρίας τους και λόγω των διαφορετικών δυνάμεων τίς όποιες εκάστη τούτων εξέδηλωσε ως έκ της έπαφής της προς διαφορετικές άλλες οϋσίες. Ένεκα λοιπόν της διαφορής αυτής στην διαβάθμισι των διαφορετικών δυνάμεων τίς όποιες εκάστη οϋσία έχει εκδηλώσει, επιδρά στις άλλες, ώστε να εκδηλώσουν αυτές τίς έντός τους λανθάνουσες δυνάμεις.

Εκάστη μονάς στην φύσι περιέχει έντός της όλόκληρον σύμπαν.

Και ή ανθρώπινη ψυχή είναι μονάς οϋσιαστική, και για αυτήν ισχύουν τά άνωτέρω. Για να εκδηλώση όμως και ή ψυχή τίς λανθάνουσες έντός της δυνάμεις, δέον να δέχεται άκωλύτως την έπιρροή των άλλων της φύσεως οϋσιών. Πρός τούτο, οί συνθήκες της διαβίωσης του ανθρώπου, πρέπει να είναι τέτοιες, ώστε να μή διαταράσσουν την άμεσο και άρμονική έπαφή του ανθρώπου προς την φύσι και προς τίς άλλες οϋσίες και όντότητές της. Διότι άλλως, αυτού του είδους ή έπιρροή αποκλείεται και εκδήλωσις δυνάμεων υπό της ψυχής, δηλαδή εξέλιξις του ανθρώπου δέν δύναται να συντελῆται.

Ο Ήλιος επιδρών επί της Γής προκαλεϊ πλείστες επ' αυτής μεταμορφώσεις. Δύναται κάποιος να ειπν ότι κάθε σύστασις και λειτουργία των εκδηλωθεισών επ' αυτής μορφών, έκ της επιδράσεως του Ήλιου εξαρτάται.

Γιά να ύπάρχη κανονική στην φύσι λειτουργία πρέπει τά αποτελούντα αυτήν μέρη (σώματα, μονάδες) να είναι συνδεδεμένα άρμονικώς και να αποτελούν άδιάσπαστη άλυσίδα. Στην αντικειμενική φύσι, έξασφαλίζουν αυτήν την άρμονική συλλειτουργία, αυτοί οί ίδιοι οί καθολικοί της φύσεως νόμοι.

Προκειμένου όμως περί των συνειδητών όντων, αυτά έχουν ιδίαν βούλησιν και αυτενέργεια. Καί έφ' όσον μέν ό άνθρωπος κατανοεί τον τρόπο της λειτουργίας της φύσεως, εκουσίως τίθεται έν άρμονία προς την φύσι και προς τίς έντός της άλλες ύποστάσεις. Άλλως, διακόπτει την άρμονική αυτή συλλειτουργία και διάγων ζωή αντιφυσική -πράγμα δυνατόν λόγω της έλευθερίας της βουλήσεώς του- δημιουργεί γι' αυτόν άρνητική προς την φύσι κατάσταση.

Η κατάσταση αυτή καθίσταται πηγή εκδηλώσεων ψυχικών παρά φύσιν, συνεπαγομένων την στασιμότητα της ψυχής του. Ένω ταυτισμός του ανθρώπου προς την φύσι και τούς νόμους της θά επαγίωνε την μεταξύ των ανθρώπων άλληλεγγύη και άδελφότητα.

Εάν δέν επιτύχουμε να γνωρίσουμε τον σκοπό μας ως ανθρώπων, τούτο προέρχεται έκ του τρόπου του βίου μας και έκ της έκτροπου πορείας την όποιαν έμείς οί ίδιοι, λόγω άγνοίας, έχαραξαμε για τον έαυτό μας. Εάν ζούσαμε κατά τίς ύπαγορεύσεις της φύσεως μία φυσική ζωή, θά έπετυχάναμε την γνώσι του σκοπού μας και θά άντικρύζαμε την αλήθεια, ή όποία είναι ή έντός της φύσεως πραγματικότητα. Θά έλεπύνοντο και θά έτελειοποιούντο οί ψυχικές μας αισθήσεις και θά εύρυνόταν για έμας ό όρίζων του άντιληπτού και θά προσεγγίζαμε περισσότερο τώρα, όσεσδήποτε προσπάθειες και άν καταβάλλουμε, τον σκοπό μας.

Οφείλουμε, ως έκ τούτου, άν θέλουμε να γνωρίσουμε την αλήθεια και να επιτύχουμε την ψυχική μας εξέλιξι, όχι μόνον να στραφούμε προς την μέλεια της φύσεως και των λειτουργιών της, αλλά και να ταυτίσουμε την ζωή μας προς τίς φυσικές λειτουργίες. Να ζήσουμε όσον τό δυνατόν κατά φύσιν. Όποτε και ήθικώτεροι και άγνότεροι θά καταστούμε και θά τεθούμε επί των γραμμών της εξέλιξεως. Καί τότε, ό σκοπός μας θά έξυπηρετηθῇ περισσότερο, διότι τότε, άγνοί, θά δυνηθούμε να συναντηθούμε μέ άλλες άγνές ύπάρξεις ζώσες στην φύση, τίς όποιες σήμερα, μέ την κατάσταση στην όποία εύρισκόμεθα άδυνατούμε και να διακρίνουμε άκόμη.

Εκ του κάλλους της φύσεως προέρχεται κάθε ανθρώπινη έμπνευσις. Εκ της θείας αϊγλης της φύσεως διαπλάσσεται ή ανθρώπινη καρδιά και μεταμορφούται τό αισθημα αυτής, φωτιζόμενον στο θεϊον πύρ της αγάπης και όλων των ευγενών συναισθημάτων και άνυψώνει την ψυχή σε άνώτερα επίπεδα τελειότητας.

Τίς δύναται να άναχαιτίση την όρμή αυτήν, ή όποία πηγή έχει τον θεϊο της φύσεως νόμον, ό όποιος είναι ό άξων της έξυψώσεως του ανθρώπινου πνεύματος;

Ο μελετών την φύσι και τούς νόμους της, εύρύνει τίς άντιλήψεις του, πέραν του μυωπικού όρίζοντος των συνήθων ανθρώπων. Διαστελλει τότε τό έγώ του μέχρι του άπειρου και μόνον τότε συναισθάνεται την καθολικότητα των νόμων της φύσεως και την έννοια της καθολικής αγάπης και της άδελφότητας πάντων των όντων.

Εθίζεται στην άμεροληψία και την έλευθερία της φιλοσοφικής σκέψεως και δύναται να κρίνη άμερολήπτως και δικαίως τά φαινόμενα του πρακτικού βίου. Αισθάνεται την ζωή του σύμπαντος και άπελευθεροϋται από της δουλωσύνης των παθών, του φόβου και των ευτελών έλπίδων.

Η διάταξις των λειτουργιών της φύσεως είναι τέτοια, ώστε οί όντότητες οί όποιες ζούν έν άρμονία προς αυτές, οί ρυθμίζουσες την ζωή τους, σύμφωνα προς τούς νόμους της παγκοσμίου ζωής, οί ύφιστάμενες άκωλύτως τίς εύεργετικές επιδράσεις των άλλων οϋσιών και όντοτήτων της φύσεως, να προάγονται και άντιθέτως.

Ο άνθρωπος ό όποιος ζῇ και εύρίσκεται κοντά στην φύσι, στο μέγα Πάν, ό όποιος ζῇ πραγματικώς μέ τό άπειρον, δέν ύποβιβάζει ποτέ τον έαυτόν του σε ταπεινότητες, δέν μπορεί να γίνη κακός και έπιβλαβής προς τούς άλλους. Συνηθίζει να κάνη ό,τι κάνει και ή φύσις, παράγει, βοηθεϊ, εξελίσσει.

Είναι εύεργέτης προς πάντες. Μαθαίνει να αγαπά. Όπως και ή φύσις περιπτύσσεται και κρατεϊ στην άγκάλη της τό πάν, τά πάντα, τούς πάντες. Όπως ό Ήλιος άνατέλλει επί πονηρούς και αγαθούς και τό στερέωμα βρέχει επί δικαίους και άδίκους.

Η άλληλεγγύη λοιπόν και ή αγάπη, ή όποία θά έπρεπε να διέπν τίς σχέσεις των ανθρώπων, δέν κατέστη άκόμη συνειδητή, ώστε κατόπιν αυτής να γίνη μία παγκόσμιος συνεννόησις διά την καθολική όλων των ανθρώπων ευημερία. Δέν κατορθώσαμε άκόμη να διακρίνουμε ότι όλοι μας είμεθα συνδεδεμένοι δι' άοράτων μέν, αλλά πραγματικών και στενοτάτων δεσμών, ένεκα των όποίων ή κατάσταση του ενός έπηρεάζει την κατάσταση των άλλων και των έγγύς και των μακράν.

Θεωρούμε τόν πλησίον μας ως ξένο και αδιάφορο προς ἡμᾶς, ἐνῶ θά ἔπρεπε νά διαβλέπουμε σέ αὐτόν ἕνα σύντροφο στήν ζωή, τόν ὁποῖον πρέπει νά ἀγαπήσουμε καί μετά τοῦ ὁποῖου πρέπει νά συνεννοηθοῦμε καί νά συνεργασθοῦμε διότι καί αὐτός εἶναι μέσον ζωῆς γιά ἡμᾶς.

Οἱ ἄνθρωποι παραδέχονται μέν τήν ἰδέα τῆς ἀγάπης ἀλλά τήν περικλείουν στά στενά ὅρια τῶν συμφερόντων τους. Κατ' αὐτόν τόν τρόπο ἀπεκλείσθησαν ἀπό τήν ἀρχή ἀπό τήν ὁποία ἀπορρέει ἡ ἀγάπη διότι δέν ἀκολούθησαν τίς καθολικές ἀρχές τίς ὁποῖες παρέχει.

Ὁ Πλάτων στήν Πολιτεία λέγει σχετικῶς: "Εὐδὸς δὲ πάσχοντος τῶν πολιτῶν ὁποῦν ἢ ἀγαθὸν ἢ κακόν, ἢ τοιαύτη πόλις μάλιστα τε φύσει ἑαυτῆς εἶναι τὸ πάθημα καί ἢ ξυνησθήσεται ἅπασα ἢ ξυλλυπήσεται".

Ἀλλά ἂς ἐξετάσουμε τί εἶναι ἀγάπη: Ἡ ἀγάπη εἶναι ἕνα συμπαθητικό συναίσθημα, μία ψυχική διάθεση, ἀλλά συγχρόνως καί ἕνα κίνητρο, τὸ ὁποῖο ὠθεῖ τόν ἄνθρωπο νά δίδεται νά παρέχῃ ἑαυτόν καί ὅ,τι ἀγαθὸν δύναται νά διαθέσῃ ὑπὲρ τῶν ἄλλων, αὐθορμήτως, ἀνεπιφυλάκτως, ἀνυστεροβούλως καί χωρίς προσδοκία ἀνταποδόσεως.

Οἱ ἰδέες αὐτές ἐδιδάχθησαν καί πρό τοῦ Χριστιανισμοῦ σέ ὅλα τὰ ἀρχαῖα Μυστήρια. Ὅλοι οἱ μεγάλοι διανοητές καί φιλόσοφοι τήν ἀλήθεια αὐτὴν διεκήρυξαν, ὅχι ὡς μέσον ψυχικῆς σωτηρίας μόνον, ἀλλά καί ὡς νόμο, ὁ ὁποῖος ὀφείλει νά διέπῃ τήν ἀνθρωπίνην κοινωνία.

Δηλαδή ἡ πραγματικὴ ἀγάπη δέν πρέπει νά εἶναι ἕνα συναίσθημα, ἀλλά πρέπει νά γίνῃ νόμος κοινωνικός, βιοτικός, ὁ ὁποῖος ὀφείλει νά δεσπόζῃ στίς σχέσεις τῶν ἀνθρώπων. Χωρίς τήν Ἀγάπην δέν μπορεῖ νά ζήσῃ ὁ ἄνθρωπος ὡς λογικό, ὡς πνευματικό ὄν, ἀλλά μόνον ὡς θηρίο, ἢ τουλάχιστον ὡς ἄλογο ζῶο.

Διότι καί τὰ παμφάγα ζῶα ζοῦν κατ' ἀγέλες χάριν τῆς κοινῆς ἀμύνης κατὰ τῶν ἐχθρῶν τους. Ἐχουν δηλαδή μεταξύ τους μία στοιχειώδη ἀλληλεγγύη, τουλάχιστον μεταξύ τῶν ζώων τοῦ ἰδίου εἴδους. Ἐνῶ οἱ ἄνθρωποι ἐφαρμόζουν μεταξύ τους τὸ ἀλληλοφάγωμα, τόν νόμο τῆς ζούγκλας.

Πολλοὶ λαμβάνουν αὐτόν ἀκριβῶς τόν νόμο ὡς παράδειγμα καί ἰσχυρίζονται ὅτι ὁ πόλεμος καί ἡ ἀλληλομάχη εἶναι νόμος φυσικός. Ἀλλά αὐτός εἶναι νόμος τῶν σαρκοβόρων θηρίων καί ὅχι τῶν λογικῶν καί πνευματικῶν ὄντων, ὅπως εἶναι ὁ ἄνθρωπος.

Οἱ νόμοι τῆς ἀλληλεπιδράσεως, τῆς ἀλληλεγγύης καί τῆς Ἀγάπης εἶναι νόμοι τῆς φύσεως, νόμοι τῆς παγκοσμίου ζωῆς. Τίποτε δέν θά μπορούσε νά ἀναπτυχθῇ στόν κόσμο, ἐάν δέν ἐβιοθεῖτο ἀπό ὅλα ὅσα ὑπάρχουν στό σύμπαν.

Ἡ βοήθεια αὐτὴ ὅλων πρὸς πᾶν ὄν, ἀποτελεῖ τόν νόμο τῆς Ἀγάπης.

Καί τοῦτο προέρχεται ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἴδια τὴν οὐσία τῆς φύσεως. Ἡ "Ἔστω", ἡ ἀόριστος δυάς τῶν Πυθαγορείων, ἐκτός ἀπὸ τὴν κίνησι, ἐκδηλώνει, ὡς δεύτερο νόμο τῆς, τόν νόμο τῆς ζωῆς. Ὁ νόμος τῆς ζωῆς, ὡς νόμος τῆς οὐσίας τῆς φύσεως, εἶναι γενικός καί παράγωγος αὐτοῦ εἶναι ὁ νόμος τῆς ἐπιρροῆς καί τῆς ἀλληλεπιδράσεως, ἔνεκα τοῦ ὁποῖου τὰ πάντα στήν φύσι ἐπηρεάζουν τὸ ἕνα τὸ ἄλλο. Ἡ ἐπίδρασις αὐτὴ, συντελεῖ ἀφ' ἑνὸς μέν στήν ἐξέλιξι τῶν ὄντων, ἡ ὁποία θά ἦταν ἀδύνατη ἄνευ τῆς ἀλληλεπιδράσεώς τους, καί συνάμα δημιουργεῖ μία ἀλληλεξάρτησι στήν φύσι, ἡ ὁποία συνεπάγεται μία συνάρτησι ὅλων τῶν ἐντὸς τῆς φύσεως οὐσιῶν καί πραγμάτων.

Ἐχοντες λοιπόν, μετὰ πάντων τῶν ἄλλων μετὰ τῶν ὁποίων συνυπάρχουμε καί μετὰ τῶν ὁποίων ὁπωςδήποτε θρῖσκόμαστε σέ σχέσι ἀλληλεπιδράσεως, τὴν ἴδια πηγὴ τῆς υπάρξεως καί τόν ἴδιο σκοπὸ, ἀναγκαίως εἴμαστε ἀδελφοί καί συμφέρον ἔχουμε ὅχι νά ἀνταγωνιζόμαστε ἀλλήλους, συνάπτοντες ἀγῶνα ἐπικρατήσεως, ἀλλὰ νά βοηθοῦμε ἀλλήλους ἀμοιβαίως.

Ἡ ἀλληλεγγύη οὕσα ἀποτελέσμα τῆς ἀναγκαίας συνυπάρξεώς μας ἐπὶ τοῦ πλανήτου ἀπαιτεῖ, γιά νά ὑπάρκῃ ἕκαστος ἐξ ἡμῶν, νά ἐξελίσσεται ἐλευθέρως καί νά ἀναπτύσσῃ τίς ἰκανότητές του, ὅπως ἡ ἐπίδρασις τοῦ περιβάλλοντος εἶναι εὐνοϊκὴ πρὸς αὐτόν. Γιά νά εἶναι ὅμως ἡ ἐπίδρασις τοῦ περιβάλλοντος εὐνοϊκὴ καί γιά νά ὑπάρχουν οἱ συνθήκες τῆς ἀναπτύξεως τοῦ εὐνοϊκοῦ τούτου περιβάλλοντος, ὀφείλει ἕκαστος νά συντελῇ, κατὰ τὸ δυνατόν, στὸ μέτρο τῶν δυνάμεών του, στήν ἀνύψωσι, βελτίωσι καί τελειοποίησι τοῦ περιβάλλοντος τούτου.

Ἡ ἐκδήλωσις τῶν νόμων καί τῶν δυνάμεων οἱ ὁποῖες ἐμφωλεύουν στὸ ἐσώτατο εἶναι μας, συνεπεία τοῦ ἐν τῆς φύσει δρῶντος νόμου τῆς ἐξελίξεως, εἶναι ἐπιτακτικὴ. Ἡ ἐκδήλωσις δὲ αὐτὴ λαμβάνει χώρα πρὸ παντός διὰ τῆς ἀλληλεπιδράσεως.

Ἄνευ τῆς ἀλληλεπιδράσεως, ἡ ὁποία γιά κάθε ὄν ἀσκεῖται ὑπὸ τοῦ περιβάλλοντος, δηλαδή ὑπὸ παντός πρὸς ὅ,τι τὸ ὄν ἔρχεται σέ ὁποιαδήποτε σχέσι, οὐδεμία ἐξέλιξις τοῦ ὄντος δύναται νά συντελεσθῇ.

Καί ἐάν μὲν ἐκ τοῦ περιβάλλοντος προκύπτῃ θετικὴ ἐπίδρασις πρὸς ἐκδήλωσιν τῶν δυνάμεων τοῦ ὄντος, ἐάν τὸ περιβάλλον καί πᾶν ὅ,τι τὸ ἀποτελεῖ εἶναι εὐνοϊκῶς πρὸς τοῦτο διατεθειμένον, ἡ ἐκδήλωσις τῶν δυνάμεων, καί συνεπῶς ἡ ἐξέλιξις τοῦ ὄντος, πραγματοποιεῖται.

Ἐάν ὅμως ἡ ἐπίδρασις τοῦ περιβάλλοντος εἶναι κακὴ, καί εἶναι τέτοια, ὅταν ἡ κατάστασις τοῦ εἶναι κατώτερη τῆς καταστάσεως τοῦ ὄντος, ἡ ἐξ αὐτοῦ ἐπίδρασις εἶναι ἀρνητικὴ. Ὡς ἀποτελέσμα δὲ ἔχει τὴν ἀναστολὴν τῆς ἐκδηλώσεως τῶν δυνάμεων τοῦ ὄντος.

Ἐντεῦθεν προκύπτει ἡ ἀνθρωπιστικὴ ἀρχή, ἡ ὁποία πρέπει συνάμα νά γίνῃ κοινωνικός νόμος, ὅπως ἕκαστος ἐπιζητῇ τὴν προαγωγήν τοῦ συνόλου τῆς κοινωνίας καί τὸ σύνολο τῆς κοινωνίας νά μεριμνᾷ διὰ τὴν ἀνύψωσι ὅλων τῶν καθ' ἕκαστον μελῶν τῆς. Διότι ἕκαστο μέλος τῆς ἀποτελεῖ στοιχεῖο ἀνυψώσεως καί προόδου ὁλοκλήρου τῆς κοινωνίας.

Ἐάν αὐτὸ συντελῇται σέ μία τέτοια κοινωνία, λέμε ἡ κοινωνία αὐτὴ εἶναι πολιτισμένη. Ἐάν συμβαίῃ τὸ ἀντίθετο, εἶναι βάρβαρη καί ἀπολίτιστη.

Στίς κοινωνίες ὅμως ὑπάρχουν διάφορες βαθμίδες πολιτισμοῦ. Στίς κατώτερες κοινωνίες ὁ πολιτισμὸς εἶναι ὑποτυπώδης. Ἐξακολουθεῖ δὲ σέ αὐτές νά ἐπικρατῇ ὅ,τι στήν ζωὴν φύσι. Δηλαδή ἡ δύναμις τοῦ ἰσχυροτέρου καί ἡ καταδυνάστευσις. Κατάστασις κάτω ἀπὸ τὴν ὁποία κάθε ἄτομο δέν δύναται νά ἀναπτύξῃ τίς πνευματικὲς δυνάμεις του.

Ὅσο προάγεται ὁ πολιτισμὸς, τόσο οἱ κοινωνικὲς συνθήκες καί οἱ νόμοι μεταβάλλονται καί ἡ ἀτομικὴ ἐκάστου ἐλευθερία καί ἐπομένως ἡ πρόοδος εὐρύνεται.

Γιά νά δύναται ὅμως ὁ ἄνθρωπος νά ἀναπτύσσῃ τίς δυνάμεις του καί νά βοηθῇται ἀπὸ τὰ ἄλλα ἄτομα μετὰ τῶν ὁποίων ἀποτελεῖ κοινωνία, πρέπει νά ὑπάρκῃ καθολικὴ ἀγάπη. Πρέπει δηλαδή νά ἀναπτυχθῇ ἕνα ἄλλο σύστημα, μὲ ἀνώτερες ἠθικές ἀρχές, στηριζόμενες στήν καθολικὴ ἀγάπη.

Ἐάν λοιπόν ὁ ἄνθρωπος ἢ τὸ πνεῦμα θέλει νά ζῇ συνειδητῶς καί ἐπιθυμεῖ νά ἀκολουθῇ τὴν Κοσμικὴν Τάξι, πρέπει νά ἀναπτύξῃ τόν νόμο τῆς Ἀγάπης συνειδητῶς. Ἡ συμμόρφωσις του δὲ πρὸς τὴν Κοσμικὴν Τάξι, τὸν φέρει σέ μεγαλύτερη ἐξέλιξι, διότι χωρίς Ἀγάπην δέν γίνεται ἡ ἀνοδος τῆς ψυχῆς.

Στὴν ἀνθρωπίνην κοινωνία ὅμως δέν ἐπικρατεῖ ὁ νόμος αὐτός λόγῳ ἀμαθείας καί παρανοήσεως καί τοῦ ἴδιου τοῦ ἀτομικοῦ συμφέροντος. Ὡς ἐκ τούτου ἐπέρχονται οἱ συγκρούσεις καί οἱ δυστυχίες, οἱ ὁποῖες καθυστεροῦν τὴν πρόοδο τῶν ψυχῶν.

Ἰδού γιατί οἱ Στωικοὶ ἐδίδασκαν τὴν ἀνθρωπίνην ἀλληλεγγύην καί ἀγάπην καί ὁ Μάρκος Ἀντωνῖνος εἶπε: "Φίλησον τὸ ἀνθρώπινον γένος". Δηλαδή χωρίς διάκρισι φυλῆς, πατρίδος, γένους κ.λπ.

Καί ὁ Ἰησοῦς ἐδίδασκε τὴν Ἀγάπην. Ἀλλὰ ἡ χριστιανικὴ θρησκεία, ὅπως διεμορφώθη, χωρίς τὴν διδασκαλία καί τὴν ἐπιδίωξι τῆς Ἀγάπης ὡς κοινωνικοῦ νόμου, ἀποβαίνει στεῖρα καί χωρίς περιεχόμενο.

Ὅλοι οἱ προηγούμενοι πόλεμοι ἐκινήθησαν ἀπὸ ἔθνη λεγόμενα χριστιανικά. Καί ἀκόμη διεξήχθησαν πόλεμοι μεταξύ Χριστιανῶν γιά δογματικούς λόγους. Καί γιά τὴν υπεράσπισι τῆς θρησκείας ἐδημιουργήθη ἡ ἀποκληθεῖσα ἱερά Ἐξέτασις.

Ἀλλά εἶναι δυνατός ὁ συμβιβασμὸς μεταξύ Ἀγάπης, πολέμου καί κατακτητικῆς ροπῆς;

Χριστιανὸς εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ζῇ κατὰ Χριστόν καί ὅχι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐβαπτίσθη ἀπλῶς καί ἐκπληροῖ τοὺς τύπους τῆς θρησκείας. Εἶναι ὁ ποῖων τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς, ὡς εἶπεν ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς, καί θέλημα τοῦ Πατρὸς εἶναι ἡ πρὸς πάντας Ἀγάπη, διότι καί ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς "πρὸ παντὸς Ἀγάπη ἐστίν".

Ὁ ἔχων στήν ψυχὴν τοῦ Ἀγάπην, φωτίζεται καί καθίσταται πνευματικὸς ἥλιος. Ἀγάπη καί φῶς εἶναι ἀλληλεπένδετα. Δύναται νά ἐκπορεύεται φῶς μόνον ἀπὸ ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει Ἀγάπη. Ὅπου διαφνίζεται ὡς ὑπάρχον φῶς καί δέν ἐξωτερικεύεται ἀπὸ ἐκεῖ Ἀγάπη πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα, πρὸς τὴν πρόοδό της, ἐκεῖ δέν ὑπάρχει πράγματι φῶς, ἀλλὰ σκότος.

Διότι ὅπου ὑπάρχει ἐγωισμὸς καί συμφέρον, ἐκεῖ οἱ συγκρούσεις, ἡ ἀλληλομάχη καί ἡ δυστυχία. Ἐνῶ ὅπου Ἀγάπη καί Δικαιοσύνη, ἐκεῖ ἡ ἁρμονία καί ἡ ἐπακολουθοῦσα εὐτυχία.

Ἄς ἐλπίσουμε ὅτι οἱ ἄνθρωποι θά ἀντιληφθοῦν τίς ἀλήθειες αὐτές καί θά κατανοήσουν ὅτι μόνον ἡ ἀντίληψις τῆς πανανθρώπινης ἀλληλεγγύης καί ἡ συνεννόησις μποροῦν νά ἀποκαταστήσουν τὴν εἰρήνην τοῦ κόσμου καί τὴν εὐτυχία τῶν ἀνθρώπων καί τῶν ἐθνῶν.

Ἀντώνιος Ἀδριανόπουλος

Κυκλοφορεῖ τὸ βιβλίο τοῦ Ἀντωνίου Ἀδριανοπούλου ΟΙ ΝΟΜΟΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ἀπὸ τίς ἐκδόσεις ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ.

Η ΕΞΕΛΙΞΙΣ
ΟΙ ΝΟΜΟΙ
ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΖΩΗΣ
Ο ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΕΙΜΑΡΜΕΝΗΣ
Ο ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ
Ο ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ
Ο ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
Ο ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΣ

Όταν ο άνθρωπος άρχισε νά αποκτά αυτο-συνείδηση και αντιλήφθηκε τήν εξάρτησή του από τήν Γῆ, έννοιωσε τήν ανάγκη νά θεοποιήσει ό,τι δέν μπορούσε νά κατανοήσει, νά έξυμνήσει ό,τι του χάριζε απόλαυση και νά έξευμενίσει ό,τι του προκαλούσε φόβο, δηλαδή νά αποτίσει φόρο τιμής στο φυσικό περιβάλλον.

Έτσι οί άνθρωποι σέ όλόκληρο τόν κόσμο χρησιμοποιούσαν τήν διαισθητική τους γνώση άνε-καθεν μέ τήν επιρροή της φύσεως επάνω τους ένσωματώνοντας τήν γνώση αυτήν περασμένη σιγά σιγά από τό φίλτρο της όρθολογικής έρευνας μέσα σέ ιστορίες και θρύλους ή παραδόσεις.

Οί πρόγονοί μας του μακρινού παρελθόντος δέν έπνοοῦσαν απλώς μύθους, τούς ζούσαν μέσα από ιστορίες πού τραγουδοῦσαν, χόρευαν, ζωγράφιζαν, μετέφεραν σέ αναλλοίωτες αλήθειες γιά τήν ανθρώπινη ύπαρξη και σπείρα της ζωής και απέδιδαν λατρεία στην θεία δημιουργική και παραγωγική δύναμη πού ένυπάρχει στην Φύση.

Έτσι γιά τούς προγόνους μας σέ όλη τήν γῆ σέ Δύση και Άνατολή, Βορρά και Νότο, ή πρωταρχική θεότητα ήταν ή φύση. Τά κοινά καθημερινά φαινόμενα όπως οί δυνάμεις της βαρύτητας, ή ήμέρα, ή νύκτα, ή έναλλαγή των εποχών, τό φώς του ήλίου, της σελήνης άσκησαν, άσκοῦν και θά άσκοῦν πάντα τεράστια επίδραση στα ανθρώπινα όντα.

Στήν αρχή πού πολύ οί άνθρωποι λάτρεψαν τό φεγγάρι. Άς μή ξεχνάμε ότι οί πρόγονοί μας τό σκοτάδι της νύκτας φοβήθηκαν και τό φεγγάρι έβλεπαν μέ δέος νά μεταμορφώνεται από μικρό σέ πανσέληνο και έπειτα νά χάνεται στον ουρανό.

Και βέβαια, πάλι μέ δέος και θαυμασμό περίμεναν τήν επανεμφάνισή του. Έτσι επηρεασμένοι από τόν κύκλο του φεγγαριού δημιούργησαν θεότητες φεγγαρικές (σεληνιακές) στον πνευματικό πυρήνα τους. Τά πάθη των θεοτήτων αυτών ήταν ή άπεικόνιση των φάσεων της σελήνης πού οί προπάτορές μας είχαν παρατηρήσει και διαπιστώσει τις επιδράσεις τους στην ζωή των όντων της Γῆς.

Μαζεύοντας και ανατοποθετώντας τό έθνολογικό υλικό αναδεικνύεται μία παραγνωρισμένη πραγματικότητα, ότι ο πυρήνας των κοσμολογικών θρησκειών είναι ή λατρεία της Σελήνης. Έως τό γεωργικό στάδιο ο ήλιος είναι ένας άργόσχολος. Η σταθερότητα της πορείας του δέν γεννά άνησυχίες γιά τήν τύχη του και ή καθημερινή μονοτονία του φαινομένου δέν έξαναγκάζει τό πρόσεγμά του.

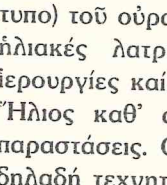
Αντιθέτως, οί λειτουργίες πού ο πρωτόγονος απο-δίδει στην Σελήνη είναι βασικές, μέσα από τις λει-

τουργίες αυτές αναγνωρίζει πολυδύναμες επιρροές και οί περιπέτειες του κύκλου της τόν κρατούν σέ άέναη άγωνία. Η προσπάθειά του νά βοηθήσει ή νά έξιλεώσει τό πολυδύναμο αυτό φέγγος του ουρανού, καθιερώνει τήν πρώτη λατρεία.

Όταν ή ανθρωπότης φθάνει στο γεωργικό στάδιο μέ τήν άπόκτηση περισσοτέρων γνώσεων και ανακαλύψεων κατανοείται ότι ο "Ηλιος συνδέεται μέ τόν κύκλο των εποχών και οί κύκλοι των εποχών μέ τόν "Ηλιο, όπως επίσης και ή τεράστια άξία και σημασία του φωτός του γιά τήν ζωή, τήν διατήρησή της επάνω στην γῆ.

Άλλά άς μή ξεχνάμε ότι κάθε θρησκεία έχει τήν άκμή της και τήν παρακμή της όταν πιά μοιραία πέ-φτει σέ χέρια ανθρώπων πού δέν μπορούν πιά νά έρθουν σέ έπαφή μέ τό "ιερό".

Γένη άρχηγικά και βασιλικά, άνθρωποι πού μορφωμένοι, μετά από πολλούς και αίματηρούς άγώνες, αντικατέστησαν σταδιακά τήν λατρεία της Σελήνης μέ τήν λατρεία του "Ηλίου ή όποία όλο-κληρώνεται μέ τις θοκρατικές μοναρχίες. Ο έπίγειος "Ηλιος ο βασιλιάς γίνεται έκτυπο (άν όχι πρό-τυπο) του ουρανίου βασιλιά, του "Ηλίου. Έτσι και οί ήλιακές λατρείες συγκεντώνονται σέ βασιλικές ιερουργίες και ο υπέρταστος θεός όπου δέν είναι ο "Ηλιος καθ' αυτός άφομοιώνει όλες τις ήλιακές παραστάσεις. Οί ήλιακές θρησκείες είναι ιερατικές, δηλαδή τεχνητές, βρίσκονται σέ άέναη αντίθεση μέ τις σεληνιακές λατρείες των λαών πού τούς επιβάλλονται.

Ο σεληνιακός θεός του μηνιαίου κύκλου χωνεύτηκε από τόν βλαστικό εποχικό ή θνήσκοντα θεό του χρονιάτικου κύκλου. Κάτω όμως από τόν ήλιακό μανδύα τους οί ήλιακές θεότητες κράτησαν όλα τά χαρακτηριστικά και ιδιότητες και τις λειτουργίες των σεληνιακών προτύπων τους.

Στήν αρχή τό φεγγάρι έχει άρσενική υπόσταση. Η άρσενική υπόσταση του φεγγαριού χρονολογείται γιά τούς Έλληνες στο παλαιότερο όνομά του, Μήν, πού ξέμεινε ως όνομα στην ελληνική γλώσσα μέ τήν λέξη μήνας.

Τόν προελληνικό θεό του φεγγαριού θά τόν αναζητήσουμε στον θεό του Έρωτα ή Φάνη πού ξεπροβάλλει μέ όλα τά φεγγαρικά χαρακτηριστικά πού θά ληχθούν πού κάτω από τό κοσμικό Ώνόν πού προέρχεται από τήν ένωση της Νύκτας και του Αι-θέρα. Επίσης θά τόν αναζητήσουμε σέ όμολογες έρωτικές μορφές σαν του Ύμεναίου και του Νάρκισσου ή φαλλικές σαν του Έρμη.

Στους νεολιθικούς αιώνες τό φεγγάρι παίρνει θηλυκή υπόσταση και ο Μήνας των Έλλήνων μετατρέπεται σέ Μήνη. Οί συσχετισμοί του Φεγγαριού μέ τήν γεννητήσια ζωή των γυναικών του δίνει τήν έπιστάσια σέ όλες τις γυναικείες εργασίες. Προβολή των γυναικών και πηγή των γυναικείων έργων. Η μεγάλη θεά ταυτίζεται μέ τήν θηλυκή υπόσταση του φεγγαριού και οί χαρακτήρες άνακρατιούνται σέ όλη τήν ιστορία.

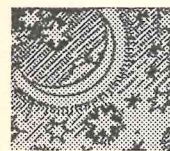
Στό πέραςμα των χρόνων, τούς χαρακτήρες αυτούς ως επιβίωση του φεγγαρικού φυσικού, τούς αναλαμβάνει μέσα από τήν βλαστική λειτουργία του και τούς τονώνει μέ τούς όμολογους της Μεγάλης ή Μητέρας Θεάς ο άρσενικός θεός, γιός ή έραστής της ή και τά δύο, επανενσωματώνοντας έτσι τόν άρχαιο φεγγαροθεό πού σπανίως, όπως στην περίπτωση του βαβυλωνιακού Samm του σουμερια-κού Mamma, κρατά τήν αὐτοτέλειά του.

Έτσι πολλοί λαοί σέ όλη τήν οίκουμένη φαντάζονται τό φεγγάρι σαν γυναίκα πού κρατά τό μωρό της στην άγκαλιά της. Η έννοουμένη παράσταση της "Ισιδας και της "Ισάρ είναι ή πού γνωρίμη παράσταση της Βρεφοκρατούσας Θεϊκής Μητέρας. Τό άμεσο αντίστοιχο της "Ισιδας των Αιγυπτίων, της "Ινδικής Ganga ή Shin Moo ή "Αγία Μητέρα. Τίποτε δέν σάστισε τόσο τούς Έρα-ποστόλους στην Κίνα όταν πρωτοέφτασαν στην Κίνα όσο ή εικόνα της δέσποινας αυτής όπου ανακάλυψαν τήν πού εκπληκτική όμοιότητά της μέ τήν Παρθένο Μαρία.

Έπειδή τό φεγγάρι άλλοτε είναι άρσενικό και άλλοτε θηλυκό σέ όρισμένες εποχές παίρνει άνδρ-ογυνο υπόσταση, όπως και μέ άρσενικά και μέ θηλυ-κά χαρακτηριστικά.

Ο Όρφικός Έρωσ είναι άνδρόγυνου τύπου. Έτσι λέγεται διφυής ως Έρωσ και πρωτόγονος, άρρενοθηλῶ πλάσμα ως Φάνης, θῆλυς και γενέτωρ ως "Ηρικεπαῖος.

Είναι ένα πλάσμα δισώματο από τήν μία μεριά και δισώματο από τήν άλλη.

Επίσης στην ιουδαιοχριστιανική θρησκεία ο Άδάμ και ή Εῦα ήσαν ένωμένοι και άργότερα ο θεός έπλασε τήν Εῦα από τά πλευρά του Άδάμ.

Άξιοσημείωτοι είναι οί σεληνιακοί χαρακτήρες του συμποσιακού πρωτανθρώπου. Τό στρογγυλωπό σχῆμα και ή στροφική κίνησή του στα όκτώ άκρα δίνει τήν εικόνα του φεγγαριού πού παριστάνεται σέ μία στροφική κίνηση μέ άνάλογα σύμβολα. (Τρισκελής ή τετρασκελής οβάστικα, σταυρός) και

κάποτε νά έχει ένωμένα σέ σχῆμα σταυρού τά χέρια και τά πόδια του ή σαν κεφάλι μονάχα πού κυλάει.

Άλλά και δηλώνεται ρητά στο Συμπόσιο πώς ο άνδρόγυνος είναι γέννημα του φεγγαριού επειδή άνδρόγυνο είναι και τό φεγγάρι. Τό σχίσιμο του άνδρογύνου έκδηλώνει τό σχίσιμο του Κοσμογονικού Αύγου. Και ο σύνδεσμος του άνδρογύνου πρωτανθρώπου και του φεγγαριού βεβαιώνει τόν σύνδεσμο του άνδρογύνου έρωτα μέ τό φεγγάρι.

Τόν 4ο αιώνα στους Έλληνιστικούς χρόνους ένας καθαρά ένδοευρωπαϊκός φεγγαροθεός, ο φρυγικός θεός Μήνας κυριεύει τήν Μικρά Άσία και μπαίνει στην Ελλάδα. Ο Μήν ταυτισμένος μέ τόν Σαβάζιο άρχίζει και ταυτίζεται μέ τόν Διόνυσο· είναι ίσως ή τελευταία άρσενική υπόσταση του φεγγαριού.

Η ύπαρξη της Σελήνης πιστευόταν ότι συνδέεται άμεσα μέ τις σημαντικές λειτουργίες πού άφορούν στην ζωή και τήν διατήρησή της. Γιά τήν πρωτόγονη λογική τό φεγγάρι είναι ο ρυθμιστής και ή αίτία των περιοδικών λειτουργιών της γυναί-κας, της έμμηνου ροής και των γεν-νετισίων λειτουργιών, της αναπαρ-γωγής και της έγκυμοσύνης.

Είναι φανερό πώς όπως βγαίνει και από τούς όρους μήνες, καταμηνία, καθάρσεις, έμμηνοι, menses menstrua, οί Έλληνες και οί Ιταλοί άνέ-βαλαν τό τόσο σημαντικό γιά τήν γενετήσια ζωή της γυναίκας φαινόμενο της έμμηνοροής στην ένέργεια της Σελήνης.

Κυβερνώντας τήν γέννηση, ή σελήνη κυβερνά και τήν ανάπτυξη των παιδιών ως κουροτρόφος. Μία πέτρα ή σελήνη σέ σχῆμα μισοφέγγαρου κρέμεται γιά φυλακτό στον λαιμό των παιδιών δείχνοντας πώς είναι υπό τήν προστασία της Σελήνης.

Επίσης σέ όλες τις οίκουμενικές δοξασίες είναι ο άφέντης των νερών, ρυθμιστής της βλαστικής ζωής και κεντρική πηγή της γόνιμης ύγρασίας. Ο κρίνος, ο Λωτός και όλη ή βλάστηση και οί καρποί (πού όρισμένες φορές όταν έχουν πρόβλημα, παίρνουν οί γυναίκες γιά νά τεκνοποιήσουν) είναι άπορροές από τό φεγγάρι. Η άσπορη σύλληψη γίνεται γι' αυτό πολύ συχνά μέ διάμεσο τούς Άνθους ξεχωριστά μέ τόν Λωτό και τόν Κρίνο (στεριανό άνάλογο). Ο Λωτός και τό στεριανό του άνάλογο είναι ή πε-μπουσσία των νερών πού δημιουργεί ή Σελήνη.

Τό χρώμα του φεγγαριού στα έργα τέχνης είναι μαῦρο και κόκκινο. Τό μαῦρο δηλώνει τήν σκοτεινή πλευρά του φεγγαριού και μπορεί και τό νέο φεγγάρι. Τό κόκκινο τονίζει τις ζωηρές

λειτουργίες του φεγγαριού που προαναφέραμε και συνδέεται με την παράσταση του αίματος (αίτια έμηννορροής και αιμάτινης πλάσης του ανθρώπου) αλλά από τό ότι οι άστρονόμοι είχαν παρατηρήσει, τό πυρροκόκκινο χρώμα που έχει όρισμένες φορές αλλά και κάποιες ζώνες έρυθρές στην επιφάνειά του (άλουργές ζώνες).

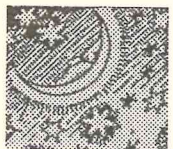
Στόν Όρφικό Όγμνο της Σελήνης, ή Σελήνη αποκαλείται Μπτέρα του Χρόνου, δηλαδή πιστευόταν ότι τό φεγγάρι είναι αίτια του χρόνου. Τό άρχαιότερο μέτρομα του καιρού γινόταν με τίς φάσεις του φεγγαριού. Ό λατινική λέξη mensura=μέτρον κατεβαίνει από την ίδια ρίζα που έχει και ό Μήν, δηλαδή τό φεγγάρι.

Έδω άξίζει νά αναφερθώ στό σύμβολο της άνερχομένης και κατερχομένης Σελήνης.

Στούς άστερισμούς που ό Όήλιος διατρέχει κατά την διάρκεια του έτους από τό χειμερινό ήλιοστάσιο έως τό θερινό (Τοξότης-Δίδυμοι), ένυπάρχει μία άνερχομένη δύναμη του χειμώνα και της άνοιξης που δηλώνει σταδιακή αύξηση, ανάπτυξη και άνθηση. Έτσι έβλεπαν οι άνθρωποι τό σύμβολο και καταλάβαιναν ότι γεμίζει ή λεκάνη και ότι είναι ό χρόνος συγκομιδής.

Από τους Διδύμους στόν Τοξότη υπήρχε μία κατερχομένη δύναμη, ή δύναμη του καλοκαιριού-φθινοπώρου που σημαίνει ώριμανση, συγκομιδή, πώση, άδράνεια. Έβλεπαν οι άνθρωποι τό σύμβολο και καταλάβαιναν ότι άδειάζει ή λεκάνη και είναι χρόνος γιά φύτεμα.

Ό ιδέα του χρόνου, της μέτρησης του χρόνου και της όνομασίας των περιστάσεων που φέρνει στό φώς ή ρυθμική άκόμα έπιρροή του φεγγαριού πάνω στά πλάσματα, συνδέουν τό φεγγάρι με την ιδέα της Μοίρας ή Πεπρωμένου που οι όρφικοί της όροι είναι ή Άδράστεια ή Άνάγκη. Έτσι στην Σελήνη αποδίδονται πλέον και μαντικές ικανότητες. (Τό Μαντείο των Δελφών, λέει ό Πλούταρχος, υπήρχε πριν από τόν Άπόλλωνα. Τό είχε ή Νύκτα και ή Σελήνη).

Οι τρεις μοίρες, λέει ό Πορφύριος, άναφέρονται στίς τρεις δυνάμεις της Σελήνης. Ό Κλωθώ στην γεννητική, ή Λάχεσις στην θρεπτική και ή Άτροπος στόν χαρακτήρα που δέν παίρνει από ίκεσίες.

Σέ κύκλους οίκουμενικούς ή Σελήνη επίσης είναι πηγή μαγείας και μάλιστα έρωτικής. Τό φεγγάρι είναι πηγή όμορφιάς και πιστευόταν ότι ή γυναικεία όμορφιά άναβλύζει από τό φεγγάρι.

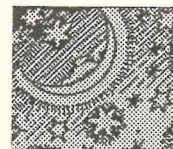
Ό Έλένη ή Σελάνα, ή πιο ώραία γυναίκα ήταν φεγγαρογέννητη άφού γεννήθηκε από ένα αυγό που γέννησε ή Λήδα. Στην καθομιλουμένη γλώσσα φαίνεται ή δοξασία αυτή όταν αποκαλούμε φεγγαρομάγουλη, φεγγαροπρόσωπη, φεγγαρομάτα μία γυναίκα που θέλουμε νά τονιστεί ή όμορφιά της.

Τό χρυσάφι παρουσιάζεται ως έμβλημα των σεληνιακών θεοτήτων και άργότερα τό άφομοιώνουν οι ήλιακές. Οι συνειρμοί του φεγγαριού με τό χρυσάφι όφείλονται στην άφθαρσία και των δύο και στό χρυσό φέγγος του πρώτου.

Ό πέτρα, τέλος, που άναζητούν οι άλχημιστές γιά την μετατροπή των μετάλλων σέ χρυσό δέν είναι άλλη από την φεγγαροπέτρα, την πέτρα που έχει μέσα της τό φεγγαροφίδι.

Άλλα έμβλήματα του φεγγαριού είναι:

1. Τό φίδι. Πιστευόταν ότι τό φεγγάρι τρέφεται με φίδια. Ό λόγος του συνδυασμού φεγγαριού και φιδιού είναι ότι και τά δύο θεωρούνται προικισμένα με τό χάρισμα της άνανέωσης της ζωής τους, τό φεγγάρι ξαναγυρίζοντας κάθε φορά όταν χάνεται και τό φίδι άλλάζοντας τό δέρμα του όταν γερνάει.

Σεληνιακές θεότητες όπως ή Έκάτη, ή Άρτεμις, οι Γοργόνες, οι Έρινύες, έχουν φίδια πάνω τους ή τά κρατούν. Υπάρχει άκόμα και ένας θρύλος ότι τόν Άλέξανδρο τόν συνέλαβε ή μπτέρα του με ένα φίδι.

2. Ό Ταύρος. Ό σχέση του Ταύρου με τό φεγγάρι προκύπτει μάλλον από τό μισοφέγγαρο που τό σχήμα του μοιάζει με τά κέρατα τά ταυρίσια. Ό Σελήνη είναι άμφίκερως, ταυρώπις, ταυροφυής και θυσιάζονται πρós τιμήν της ταύροι και της προσφέρεται ταυρόσκημος πίττα.

3. Τό Λιοντάρι. Οι συσχετισμοί του φεγγαριού με τό Λιοντάρι είναι πολύ παλιοί και δέν είναι οίκουμενικοί. Ό συνδυασμός προκύπτει από τό πυρρό χρώμα του θηρίου που ταυτίζεται με τό χρώμα του φεγγαριού. Στην Ελλάδα υπάρχει συσχετισμός όταν τό λιοντάρι ήταν στόν έλλαδικό χώρο ζωντανή παρουσία. Τό λιοντάρι της Νεμέας πιστευόταν ότι είχε πέσει από τό φεγγάρι. Είναι τό έμβλημα της Άρτέμιδος, της Σελήνης, της Έκάτης. Άκόμα και ή Όρα είχε κάποτε τό λιοντάρι ως έμβλημά της.

4. Ό Λαγός. Όταν κυριαρχούν οι ήλιακές θρησκείες, τό λιοντάρι και ό ταύρος άφομοιώνονται από τίς ήλιακές θεότητες που ανήκουν κυρίως στους άνδρες και τίς λατρείες των χειρίζονται αυτοί. Οι γυναίκες μπορούν νά μεταχειρισθούν λόγω της φύσεώς τους μόνον τά μικρά ζώα, μή μπορώντας νά θυσιάσουν μεγάλα ζώα. Λαγοί, πουλάκια, χοιρίδια,

κουνέλια συνδέονται στενά με την Σελήνη και την λατρεία της. Ό λαγός είναι τό πιο οίκουμενικό φεγγαροζώο σέ Ίνδια, Κεντρική Άσία, Άφρική, Βόρειο Άμερική, Άρχαία Άίγυπτο, Μεσαιωνική νεώτερη Εύρώπη. Στην Ελλάδα έχει σχέση με την Άρτέμιδα. Οι κυνηγοί άφήνουν άπιαστα τά μικρά των λαγών γιά τό κατήρι της. Στούς ιδρυτές των λακωνικών Βοιών είχε δοθεί χρησμός που έλεγε ότι ή Άρτεμις θά τους έδειχνε τόν τόπο κτισίματος της πολιτείας τους. Πράγματι, μετά από λίγες ήμέρες παρουσιάστηκε λαγός και τους έδειξε τόν τόπο.

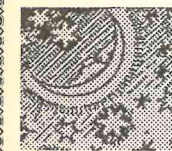
5. Τό Αυγό. Σχετίζεται με τό κοσμογονικό ών στό όποιο όπως προαναφέρθηκε όφείλεται ή δημιουργία του κόσμου. Σέ όρισμένες χώρες πιστεύεται ότι από τό πάνω μέρος του Αυγού δημιουργήθηκε ό Ουρανός και από τό κάτω ή Γη. Τό πλάσμα που βγαίνει από τό αυγό είναι ό θεός δημιουργός, πλάστης του άνέμου και του φωτός, ότι σχετίζεται άνάλογα με τόν Όήλιο ή την Σελήνη. Στην άρχή βέβαια όπως εξηγήθηκε σχετίστηκε με την Σελήνη.

Ό Έλένη γεννήθηκε από αυγό, ή Νέμεσις που έπεσε από τό φεγγάρι, ή Άστάρτη από ένα αυγό που έπλεε στόν Εύφρατη. Σέ μία άρχαία δοξασία οι γυναίκες πάνω στό φεγγάρι γεννούν αυγά και εκεί βγαίνουν τά παιδιά τους.

Ό συνδυασμός προκύπτει από τό ότι όπως από τό αυγό προκύπτει ένας όλόκληρος ζωντανός οργανισμός, έτσι ξεπροβάλλει από τό συμπαντικό αυγό του ένα πλάσμα στό όποιο όφείλονται όλες οι λειτουργίες της ζωής. Τά αυγά του Πάσχα κουβαλά στην Εύρώπη ό Λαγός, ένα από τά πιο οίκουμενικά φεγγαροζώα.

Γιά την Σελήνη επίσης πιστεύεται ότι είναι ό φύλακας, ό ιατρός και ό κριτής των ψυχών.

Στην Όμηρική περίοδο πιστευόταν ότι ή ψυχή μετά τόν θάνατο μεταφέρεται στό έσωτερικό μέρος της Γης, στόν Άδη με τους 5 ποταμούς: την Λήθη, τόν Πυριφλεγέθοντα, τόν Άχέροντα, την Στύγα, τόν Κωκυτό και τά φοβερά τέρατα: τόν Κέρβερο, τίς Έρινύες και διάφορα άρπακτικά όρνια.

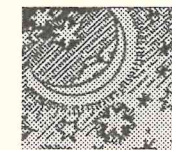
Οι Πυθαγόρειοι μετασχηματίζουν τόν Μυθολογικό Άδη σέ ψυχολογικό και ήθικό από έξωτερική άποψη και τόν περιορίζουν στά έγκατα της ψυχής του ανθρώπου.

Στην ιστορία των νεωτέρων χρόνων, ή ψυχή και ή πορεία της συνδυάζεται με την Σελήνη.

Ό Πλούταρχος στην τελευταία του διατριβή υποστηρίζει ότι τό σώμα ανήκει και προέρχεται από την Γη, ή ψυχή από την Σελήνη και τό πνεύμα από τόν Όήλιο.

Ό σωματικός θάνατος είναι ό πρώτος που άποσπά την ψυχή από τά δεσμά της ύλικής φύσεως και της επιτρέπει, αν έφθασε σέ κάποιο βαθμό καθαρότητας, νά άνυψωθεί διά μέσου των καθαρτικών στοιχείων της άτμοσφαιρας (αέρος, πυρός και ύδατος) στόν ύποσέληνο χώρο μέχρι την Σελήνη.

Έκεί οι ψυχές των υπεροπτών και άσελγών παρασύρονται πάλι έξω από την Σελήνη και επανενσαρκώνονται σέ νέα σώματα. Οι άλλες ύφίστανται ένα δεύτερο θάνατο μέσω του όποιου ό Νοϋς-Πνεύμα άπελευθερώνεται από τά δεσμά της κατώτερης ψυχής. Μετά την αποχώρηση του Νοϋ γιά την κατάκτηση της σφαίρας των άπλανών μέσω των πλανητικών σφαιρών στίς όποιες έγκαταλείπει τους κιτώνες που ντύθηκε κατά την κάθοδο στην γέννηση, ή ψυχή διαλύεται σαν άνάλαφρο όνειρο στην σεληνιακή περιοχή.

Οι άποσαρκωθείσες ψυχές συναντώνται στην άβυσσο της Έκάτης, την σκοτεινή περιοχή που σχηματίζεται από τόν κώνο της σκιάς της Γης, στην όποία δέν εισδύει τό ήλιακό φώς και γι' αυτό στερείται της άρμονίας των σφαιρών.

Έχει δύο πύλες ή Σελήνη. Ό μία είναι τά Όλύσια Πεδία και στρέφεται στόν Όήλιο. Από αυτήν εκτινάσσονται οι μακάριες ψυχές μετά τόν δεύτερο θάνατο. Ό άλλη πύλη στρέφεται στην Γη και φέρει τό όνομα Πεδία της Περσεφόνης. Από την πύλη αυτή οι ψυχές που θά επανενσαρκωθούν έρχονται στην Γη.

Έτσι ή Σελήνη επιτελεί τριπλό ρόλο:

1. Ός τόπος κρίσεως και ψυχοστασίας.

2. Ός συνεργός του Όηλίου άπελευθερώνει τίς δικαιωθείσες ψυχές από την συναισθηματική άρχή και άναπέμπει την Άνώτερη Άρχή, τόν Νοϋ στόν Όήλιακό διάκοσμο ενώ επανοδηγεί τίς άτελείς ψυχές στην Γη.

3. Ός συνεργάτιδα του αιώνιου περίπλου των ψυχών παρέχει στίς κατερχόμενες ψυχές την συναισθηματική άρχή ενώ την άποσύρει από τίς ψυχές που βαίνουν πρós την τελική άναγωγή.

Ό ρόλος της στην σύνθεση και άποσύνθεση της ανθρώπινης τριάδος είναι ουσιώδης.

Ἡ Γῆ τίποτα δέν δίδει. Ἐπιστρέφει ἀπλῶς μετά ἀπό κάθε θάνατο ἐκεῖνο πού εἶχε δανείσει γιά νά πραγματοποιήσει μία γένεση. Ὁ Ἥλιος τίποτα δέν δέχεται, ἀρκεῖται μέ τό νά ἀναλάβει καί πάλι τόν Νοῦ πού προήλθε ἀπό αὐτόν.

Ἡ Σελήνη καί δίδει καί λαμβάνει, συμβάλλει καί στήν σύνθεση καί στήν ἀποσύνθεση, εἶναι ὁ ἐνδιάμεσος παράγων γιά κάθε ἐνσάρκωση. Σέ αὐτήν διαλύονται τά ψυχικά σώματα τῶν ἀνθρώπων ἐνῶ στήν Γῆ ἀποσυντίθενται σαρκικά.

Τό ἀρχέτυπο τῆς Σελήνης εἶναι ὁ μνίσκος. Τό σχῆμα αὐτό ἀλληγορεῖ τήν εὐαισθησία τῆς ψυχῆς νά συλλαμβάνει, εἶναι ἡ ἴδια ἡ ψυχὴ πού ἀνάλογα μέ τήν φάση πού βρίσκεται ἀλλάζει συνεχῶς σχῆμα. Δέν ἔχει καμμία σταθερότητα σέ ἀντίθεση μέ τόν Ἥλιο τοῦ ὁποῖου τό ἀρχετυπικό σύμβολο εἶναι ὁ κύκλος πού εἶναι σταθερός καί ἀναλλοίωτος. Διότι ἡ ψυχική εὐαισθησία πού ἐκφράζεται μέ τόν μνίσκο εἶναι ἐκείνη πού ἐπιτρέπει τήν αὐξηση τῆς προσλήψεως τοῦ φωτός ἀπό τόν πάντοτε ἐκπέμποντα φῶς Ἥλιο.

Ἡ σταδιακή αὐξομείωση τοῦ φωτισμοῦ τῆς Σελήνης πού χωρίζεται σέ τρεῖς καταστάσεις δίδει γένεση σέ τρεῖς ὀντότητες ἀνάλογα μέ τίς τρεῖς ὤψεις.

* Πρώτη ὤψη. Τῆς Ἑκάτης, τοῦ σκότους, ὅταν ἡ Σελήνη καλύπτεται ἀπό τήν σκιά τῆς Γῆς καί δέν φωτίζει καθόλου τήν ψυχὴ τοῦ ὄντος ἐπειδή ἀκόμα αὐτό δέν ἀνησυχεῖ γιά τήν πορεία του. Ἀπό ὀρισμένους πιστεύεται ὅτι ὁ σκοτεινός χῶρος εἶναι ὁ πλανήτης Γῆ ὅπου τά ὄντα ἔρχονται νά μαθητεύσουν. Ἡ τελευταία νύκτα τοῦ κύκλου τῆς Σελήνης ἐθεωρεῖτο ἀποφράς καί τήν ἀφιέρωναν οἱ ἱερεῖς τῆς σιωνί καί περισυλλογὴ διότι ὁ χθόνιος, ὁ θαλάσσιος καί ὁ οὐράνιος κόσμος βρίσκονται στήν ἐπικράτεια τοῦ σκότους. Ἡ Ἑκάτη ὀνομαζόταν Πέρση ἐπειδή ἔφερνε τήν καταστροφή.

* Ἐνδιάμεσοι χῶροι τῶν τετάρτων τῆς Σελήνης, αὐξουσα καί φθίνουσα μῆνη πού ἀντιστοιχεῖ στήν Περσεφόνη, τήν φέρουσα τό φῶς στήν ψυχὴ τοῦ ὄντος. Ἡ ψυχὴ εἰσχωρεῖ σιγά σιγά στήν διαχρονική αἴσθηση τῆς ἀθανασίας. Στήν αὐξουσα ἡ πλήθουσα μῆνη, ἡ ψυχὴ ἀφομοιώνει τήν γνώση· σάν παίρνει φῶς ἀπό τόν Ἥλιο εἶναι δέκτης. Ἐνῶ στήν φθίνουσα μῆνη ἡ Περσεφόνη σφραγίζει τήν γνώση πού πῆρε, ἀναλαμβάνει νά μεταλαμπαδεύσει τήν γνώση αὐτή καί γίνεται πομπός.

* Πανσέληνος, χῶρος Ἀρτέμιδος (Ἀρτεμις σημαίνει πλήρης, ἀκέραιος) πού φωτίζει τόν ψυχικό

κόσμο τοῦ ὄντος στό μέγιστο δυνατό διά μέσου τῶν ἀνακλωμένων ἀκτίνων τοῦ Ἥλιου.

Ἀλλά καί ἡ γέννηση τοῦ Ἀπόλλωνα καί τῆς Ἀρτέμιδος ἀπό τήν Λητώ μᾶς δείχνει ὅτι τό πλήρες σκότος φέρει μετά ἀπό 9 ἡμέρες καί 9 νύκτες (τό ἐννέα εἶναι ἀριθμός μυσέως) στόν κόσμο τό ἡμίφως καί τό φῶς, τήν Ἀρτέμιδα καί τόν Ἀπόλλωνα. Προηγείται τό ἡμίφως, ἡ Ἀρτεμις, καί ἔπεται τό φῶς.

Τό σκότος, τό ἡμίφως καί τό φῶς εἶναι οἱ τρεῖς καταστάσεις πού πρῶτα ἀντιλαμβάνεται ὁ νοῦς στήν ἀναζήτηση τῆς ἐσωτερικῆς γνώσεως.

Ὁ ἄνθρωπος ἀντιλαμβάνεται κάποιο κενό στόν κόσμο τῶν μορφῶν καί ἀρχίζει νά αἰσθάνεται τήν ἀγωνία τῆς ἐκμηδενίσεως. Ὅταν βρεθεῖ σέ κατάλληλο περιβάλλον ὅπου ὑπάρχει ἡ δυνατότης φωτίσεως ἀπό κατάλληλα βιβλία ἢ ἀπό ἄλλη ψυχὴ (Ἀρτεμις) τότε βοηθιέται νά κατανοήσει τό μυστήριο τῆς Ὑπάρξεώς του. Σιγά σιγά μέ τήν προοδευτική αὐξηση τοῦ νυκτερινοῦ φωτός τῆς Σελήνης θά φθάσει στήν αὐγή νά ἀντικρύσει τόν Ἥλιο Ἀπόλλωνα, τήν γνώση τοῦ ἑαυτοῦ μέσα ἀπό φοβερές ὠδίνες μιᾶς κύησης τῆς ὁποίας ἡ σύλληψη χάνεται στά βάθη τοῦ ὑποσυνειδήτου χῶρου (Λητώ).

Ἡ μαθητεία τῆς ψυχῆς κατά τήν διάρκεια τῆς αὐξουσας μῆνης εἶναι νά συλλάβει τήν ἔλαφον, τό ἱερό ζῶο τῆς Ἀρτέμιδος. Ἐλαφος σημαίνει ἔλαφος ὅπου φός (μέ ὀμιλον) εἶναι ἡ ἀρχική ἀμυδρή φώτιση ἐνῶ φῶς (μέ ὠμέγα) σημαίνει τόν λαμπρό φωτισμό.

Θηρευτὴς τῆς γνώσεως εἶναι ἡ ψυχὴ πού προσπαθεῖ νά συλλάβει τήν ἔλαφο. Ἡ ἔλαφος εἶναι ἡ εἰκόνα τῆς ἀγνοίας. Ὁ θηρευτὴς πρέπει νά πλησιάσει τήν ἔλαφον διά τῆς ὁμοιώσεως καί ἐν συνεχείᾳ νά τήν συλλάβει χωρὶς νά τήν σκοτώσει.

Ἡ ἀγνότητα εἶναι ἡ καλύτερη ιδιότητα τῆς ψυχῆς σάν νά ἐξαφανίζεται ὅπως καί τό ἐλάφι εἶναι τό γρηγορώτερο ζῶο τοῦ δάσους.

Ἡ ἔλευση τοῦ φωτός ἀντιθέτως πραγματοποιεῖται μόνον ὅταν ὁ θηρευτὴς κατανοήσει ὅτι θά συλλάβει τήν ἔλαφο μόνο μέ τήν ἀγνότητα. Ὁ θηρευτὴς στό πρῶτο στάδιο μόνο τήν νύκτα μπορεῖ νά κυνηγήσει τήν ἔλαφο ἐπειδή οἱ γνώσεις του εἶναι λίγες. Τότε ἡ Σελήνη ἐμφανίζεται μέσα ἀπό πυκνά φυλλώματα τοῦ δάσους καί τόν βοηθᾷ αὐξάνοντας τό φῶς τῆς. Εἶναι ἡ Σελήνη Περσεφόνη πού διά μέσου τῶν μυστηρίων ἐπιτρέπει τήν σταδιακή κατανόηση τῆς ἀλήθειας, τοῦ φωτός, δηλαδή τήν ἀρχὴ τῆς ἐνορατικῆς καταστάσεως.

Τά ἐλαττώματα, οἱ φόβοι καί ἡ φιλοδοξία εἶναι τά φυλλώματα πού κρύβουν τήν θεά τῆς Σελήνης ἀπό

τόν θηρευτὴ καί δέν τοῦ ἐπιτρέπουν νά κυνηγήσει τήν ἔλαφο, δηλαδή τήν ἀγνότητα.

Τό φῶς τῆς πανσέληνου εἶναι ἡ μερικὴ ἀπεικόνιση τῆς ἐνορατικῆς ἱκανότητος ὅταν ὁ θηρευτὴς ἀπαλλαγεῖ ἀπὸ τίς ἀτέλειές του. Διότι ἂν συλλάβει τήν ἔλαφο χωρὶς νά εἶναι ἀγνός, τό βέβαιον εἶναι ὅτι θά τήν σκοτώσει καί θά χάσει τήν δύναμιν τῆς ἐνοράσεως (πού συνοδεύει τίς ἀγνές ψυχές).

Τότε ἀναλαμβάνει ἡ Ἀρτεμις καί ἀπολαμβάνει τήν καθαρότητα καί τό ἀρτεμές τῆς ἀγνότητος.

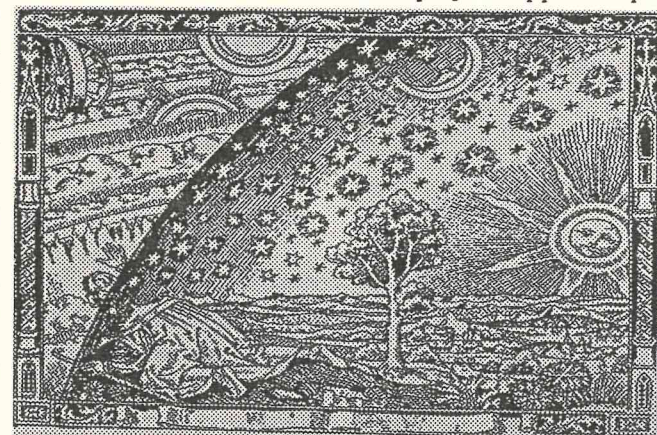
Τέλος φθάνει στήν φθίνουσα μῆνη. Ὁ ρόλος τοῦ θηρευτὴ ἀλλάζει. Πρέπει αὐτὰ πού τοῦ ἐμπιστεύθηκαν ἡ Ἀρτεμις καί ἡ Περσεφόνη μετά ἀπὸ τόσους κόπους νά τὰ μεταδώσει σέ νεοπροσερχόμενες ψυχές. Ἡ δέ Ἀρτεμις, δίδυμη ἀδελφὴ τοῦ αἰωνίου φωτός τοῦ Ἀπόλλωνα, κατὰ τήν Πανσέληνο πού ἐκπροσωπεῖ, ἐπιτρέπει στήν ψυχὴ μέσῳ τῶν Ἐλευσινίων Μυστηρίων (Περσεφόνη) νά προσεγγίσει κάπως τήν Ἀπολλώνειο πνευματοποίησή της.

Παρατηροῦμε ὅτι ἐπαναλαμβάνονται 13 σεληνιακοὶ κύκλοι $13 \times 28 = 364$ πού εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν τοῦ ἡλιακοῦ ἔτους, σὺν μία ἡμέρα πού ἐκπροσωπεῖ τόν Ἥλιο Ἀπόλλωνα φέροντα τήν ὁλοκλήρωση τῶν 365 ἡμερῶν τοῦ ἡλιακοῦ ἔτους καί γεννιέται ἡ Ἡλιακὴ ὁλοκληρωμένη γνώση.

Τό θέμα τῆς Σελήνης εἶναι τεράστιο. Πιστεύω ὅτι ἀνοιξα μιά χαραμάδα ἀπὸ τήν ὁποία μπορεῖ κάποιος νά μελετήσῃ τήν πλούσια συμβολικότητα τῆς Σελήνης.

Στήν ἑαρινή ἰσημερία ἡ Χριστιανοσύνη γιορτάζει τόν Εὐαγγελισμό τῆς Θεοτόκου, τῆς Παρθένου πού μέ τόν Κρίνο θά συλλάβει καί θά γεννήσῃ τό θεϊκό μωρό, τήν ἐλπίδα γιά τήν σωτηρία τοῦ κόσμου. Καί λίγο ἀργότερα τὴν πρώτη Κυριακὴ μετὰ τὴν πανσέληνο τῆς ἑαρινῆς ἰσημερίας (τό θεῖον βρέφος, ἄνδρας πιά, ἐτοιμάζεται γιά τήν μεγάλη θυσία πού θά φέρει τήν ἀνάσταση).

Καί τήν σημερινή ἐποχή, τήν διαστημική καί τῆς τεχνολογίας, γιορτάζουμε τήν ἀνάσταση τσουγκρίζοντας κόκκινα αὐγά, διακοσμώντας τά σπίτια μας μέ κοτοπουλάκια, λαγουδάκια, παπάκια, αὐγά. Μήπως τό Πάσχα καί ὁ Εὐαγγελισμός εἶναι φεγγαρογιορτές; Ἀλλά καί πόσες φορές, κυρίως τήν

Πανσέληνο τοῦ Αὐγούστου, δέν μᾶς ἔχει ἔλθει ἡ ἐπιθυμία νά ἀνεβοῦμε τά σκαλιά τῆς Ἀκροπόλεως ἢ νά χορέψουμε σέ μία παραλία, νά ἀτενίσουμε τό φεγγάρι, νά τοῦ ἐξομολογηθοῦμε τά βάσανά μας καί, γιὰ ὅχι, τόν ἔρωτά μας καί τίς κρυφές μας ἐπιθυμίες;

Καί αὐτό εἶναι μία τρανὴ ἀπόδειξη ὅτι ὁ ἄνθρωπος στήν ψυχὴ του καθρεπτίζεται, κοιτάζεται καί βρίσκει τόν ἑαυτό του, στήν ζωὴ τῆς Σελήνης.

Ἡ Σελήνη τοῦ ἀποκαλύπτει τήν ἴδια του τήν φύση καί βρίσκεται καλὰ κρυμμένη μέσα του παντοῦ, στίς σπηλιές τοῦ μυαλοῦ του, τῆς καρδιάς του ἀκόμα καί στό τελευταῖο κύτταρό του.

Ἡ Σελήνη στέκεται στόν οὐρανὸ καί τοῦ δείχνει τόν δρόμο μέσα ἀπὸ τίς φάσεις τῆς νά κατανοήσει τήν γνώση τοῦ Ἥλιου, ἀλλά καί τήν ἐλπίδα ὅτι μπορεῖ νά γίνῃ ἄξιος νά μετατρέψῃ τόν εὐθύγραμμο χρόνο τῆς φθορᾶς στόν κυκλικὸ τῆς ἀναγεννήσεως.

Τίποτε δέν ἀξίζει περισσότερο ὅσο αὐτό τό ἑκατομμυριοστὸ τοῦ δευτερολέπτου ὅταν μετὰ ἀπὸ μία τέτοια συνειδητοποίηση νοιώθεις ὅτι τίποτα πού ἔχει τό στοιχεῖο τοῦ ἱεροῦ μέσα του δέν χάνεται στόν κύκλο τῆς ζωῆς, ἀλλά ἀφομοιώνεται καί μεταφέρεται ἴσως μέ ἄλλο ὄνομα καί τότε βιώνεις τήν ἀθανασία καί κυριεύεις ἀπὸ εὐδαιμονία.

Εἶναι ἡ στιγμή πού παίρνεις κουράγιο, γεμίζεις μέ ἐλπίδες, ξέρεις τό παρελθόν, εἶσαι τουλάχιστον σίγουρος ὅτι ξέρεις τόν δρόμο καί ὅτι ἀξίζει τόν κόπο νά κτίσεις τό μέλλον, νά προσπαθήσεις γιά νά ἔλθει ἡ ὁμόνοια, ἡ εἰρήνη, ἡ ἀγάπη, ἡ ἁρμονία, ἡ χαρὰ στήν ἀνθρωπότητα, στήν οἰκογένεια καί πρῶτα ἀπὸ ὅλα στόν ἴδιο σου τόν ἑαυτό.

Μπαρλαμᾶ Βασιλική

Βιβλιογραφία:

Ἔρως - Ἑρμνεῖα μιᾶς μορφῆς τῆς προϊστορικῆς καί Ὀρφικοδιοονσιακῆς θρησκείας, Παναγῆ Λεκατσᾶ.

Τό θεῖον βρέφος, Παναγῆ Λεκατσᾶ.

Ὁ Πυθαγόρας καί ἡ μυστικὴ διδασκαλία τοῦ Πυθαγορισμοῦ, Πέτρου Γράβιγγερ.

Οἱ τρεῖς ὤψεις τῆς Σελήνης, Ἀλτάνη, τεύχος 2ο περιοδικοῦ ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ.

Κατά τήν γνώμη μου τά Έλευσίνια Μυστήρια μελετοῦσαν τήν ἀνθρωπίνη ψυχή καί πρό παντός ἐρευνοῦσαν τήν πέραν τοῦ ἀνθρωπίνου βίου τύχη της.

Τά μυστήρια αὐτά ἦσαν προαγωγικά καί ἔβαιναν ἀπό τήν σπουδή τῶν φαινομένων τῆς Φύσεως πρός τήν σπουδή τῶν φαινομένων τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς καί τῶν ἐνεργειῶν της πέραν τῆς ἀνθρωπίνης ὑποστάσεως.

Κατά μία τῶν ἐκδοχῶν τῆς μυήσεως, ἡ Θεά Δημήτηρ ἦταν ἡ προσωποποίησης τῆς μητρός Γῆς, ἡ δέ κόρη της ἡ προσωποποίησης τῶν σπερμάτων της.

Αὐτό ὅσο ἀπλό καί ἄν φαίνεται, εἶναι σπουδαιότατο, ἐάν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι τά πάντα στήν Φύσι τελοῦνται κατά ἀναλογία καί ἐάν ἐπομένως ἐκληφθῇ ἡ ἀνωτέρω ἐρμηνεία σέ ἀναλογία τῶν νόμων τῆς Φύσεως στίς περαιτέρω τοῦ Φυσικοῦ κόσμου ἀναλογίες καί ἐνέργειές τους, εἶναι μία βάσις ἀπό τῆς ὁποίας ἐξορμώμενη ἡ σκέψη δύναται προχωρώντας νά λύσῃ σπουδαιότατα προβλήματα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἀφοῦ τά πάντα στήν λειτουργία τους ἐξαρτῶνται ἐκ τῶν ἰδίων νόμων τῆς οὐσίας τῶν κόσμων.

Ἡ τελετή τῆς μυήσεως ἐγίνετο μετά ἀπό προηγούμενο ἐξαγνισμό ἅμα τῇ παρόδῳ τῆς φθινοπορινῆς Ἰσημερίας.

Ὁ χρόνος πρός παραδοχή τῶν μυομένων μᾶς ἀποκαλύπτει πολλά γιά τήν δοξασία τῶν ἀρχαίων μυστῶν περί τῆς σημασίας τήν ὁποία ἔχουν οἱ Ἰσημερίες καί οἱ Τροπές τοῦ Ἡλίου.

Ποιές ἀναλογίες ἔχει ἄραγε πρός τίς τέσσερις αὐτές ἐποχές τοῦ ἔτους τό ἀνθρώπινο πνεῦμα κατά τήν ἀνοδό του πρός τούς Φωτεινούς κόσμους; Τά φαινόμενα αὐτά ἀποτελοῦν τήν σπουδή τοῦ εἰσελθόντος μύστου στόν ὁποῖο ἀπεκαλύπτετο, ὡς ἐγώ πιστεύω, ὅτι

ἡ μήτηρ Γῆ ἀναπαρίσταται διά τῆς ψυχῆς του καί ὅτι τό ἔργον αὐτῆς εἶναι νά δεχθῇ στούς κόλπους της τά σπέρματα τῶν ἰδεῶν τῶν Μυστηρίων, νά τά γονιμοποιήσῃ καί τά ἐκδηλώσῃ, ὡς πράττει τοῦτο ἡ μήτηρ Γῆ ἡ δεχομένη στούς κόλπους της τά σπέρματα τῶν καρπῶν.

Τά σπέρματα τῶν ἰδεῶν πρέπει νά ἐκδηλώσῃ ὁ μύστης καί νά ὠθήσῃ τήν βλάστησι αὐτήν σέ μεταμόρφωσί της, ὥστε νά ἐμφανισθοῦν τά χρώματα καί τά μῦρα τά ὁποῖα θά ἐρμηνεύουν τήν ἀρμονία τῶν συναισθημάτων του πρός τίς ἰδέες του, ὀφείλοντας νά δημιουργήσῃ ἐν τέλει τούς καρπούς τῶν ἰδεῶν, ὅταν θά περιβληθῇ μέ τόν ἱερό τίτλο τοῦ τελείου μύστου.

Πέραν τῶν σημείων αὐτῶν τά Έλευσίνια Μυστήρια ἀνεφέροντο στό Θεϊότερα ἐκεῖνα τά ὁποῖα ὁ ἀνθρώπινος νοῦς ἔχει νά ἐρευνήσει.

Ἀνελύετο ἡ ἐσωτερική ἔννοια τοῦ Δράματος.

Κατά τήν ἔννοια τοῦ Δράματος ἡ Περσεφόνη εἶναι θυγάτηρ τῆς ἐν Ὀλύμπῳ διαμενούσης Θεᾶς Δήμητρος καί τοῦ Θεοῦ Διός. Τό γεγονός αὐτό πόσα δέν μᾶς ἀποκαλύπτει!

Ὁ Θεός Ζεὺς εἶναι ὁ πατήρ Θεῶν καί ἀνθρώπων καί κυρίως τοῦ Θείου Πυρός τοῦ ὁποίου οἱ ἐνέργειες διοργάνωσαν ὄχι μόνον τό ἀνθρώπινο ὄν, ἀλλά καί τίς πέραν αὐτοῦ ζῶσες πνευματικές υπάρξεις.

Γιά τούς ἀγνοοῦντες δύναται ἡ Περσεφόνη νά περιορίζεται στήν ἔννοια τῶν καρπῶν τῆς γῆς. Οἱ ἐννοοῦντες ὅμως τήν ἐλληνική παράδοσι προχωροῦν στήν σύλληψι τῆς πραγματικῆς ἀληθείας τήν ὁποία διά τῆς μυήσεως ἀπεκάλυπταν οἱ Μύστες τῆς Έλευσίνος.

Κατά τήν ἐλληνική παράδοσι, οἱ Θεοί εἶναι προϊόν ἐξελίξεως τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος. Αὐτό μᾶς ἄγει στήν ἔννοια ὅτι οἱ Θεοί δέν εἶναι τά σύμβολα τῶν μεγάλων εἰκόνων τῆς Φύσεως, ἀλλά οἱ κύριοι τῶν νόμων καί δυνάμεων της καί πρό παντός τῆς πνευματικῆς φύσεως.

Τό γεγονός αὐτό διαπιστώνεται ἐκ τοῦ ὅτι καί ὁ ἴδιος ὁ ἀνθρώπος μέ τήν περιορισμένη ἐκ τῆς ὀργανικῆς του φύσεως διάνοια, καθίσταται κύριος καί ρυθμιστής φυσικῶν δυνάμεων καί ἐπομένως κυρίαρχος αὐτῶν.

Ἡ Περσεφόνη ὡς κόρη τοῦ Θεοῦ Διός καί τῆς Θεᾶς Δήμητρος, δέν ἦταν δυνατόν παρά νά ἀναφέρεται σέ ζῶσα πνευματική ὑπαρξή, ἐξελιχθεῖσα ἐκ τοῦ ἀνθρωπίνου κόσμου στούς θεῖους κόσμους καί περιβληθεῖσα μέ τίς δυνάμεις τοῦ Διός, δι' ὃ κόρη αὐτοῦ ἐγένετο.

Μένουσα ἡ Περσεφόνη πλησίον τῆς μητρός της διεποίκιλλεν δι' ἐλεφαντίνης βελόνης στόν πέπλο της τήν ἱστορία τῶν κόσμων καί τῶν Θεῶν.

Διά τῶν ἐννοιῶν τούτων τοῦ δράματος παρίσταται ὡς κατέχουσα κάθε γνῶσι. Στήν κατάστασι αὐτή εὐρισκομένη ὁμιλεῖ περί τοῦ Ἑρωτος λέγουσα τά ἑξῆς:

“Ἐπὶ τοῦ κυανοῦ καί πολυπύχου πέπλου μου διαποίκιλλω τίς ἀναρίθμητες μορφές τῶν ὄντων καί παντός πράγματος. Ἀποπεράτωσα τήν ἱστορία τῶν Θεῶν. Διεποίκιλα τό τρομερό ἐκατοντακέφαλο καί χιλιόχειρον χάος. Ἐκ τούτου προῆλθαν τά ὄντα. Ἀλλά τίς ὁ παραγγέλλων ταῦτα; Ὁ Πατήρ τῶν Θεῶν μοῦ τό εἶπε: Τά παρήγαγε ὁ Ἑρως”.

Καί ἀλλοῦ: “Ὁ Ἑρως παρεδρεῖ ἐπὶ περρωτοῦ ὀκλήματος κατά τούς ἐξελιγμούς τῶν ἀθανάτων στήν μετρί τῶν πρωτίστων οὐσιῶν. Αὐτός ἄγει τούς θαρραλέους ἄνδρες, τούς ἥρωες, ἐκ τοῦ θυθοῦ τοῦ Χάους στίς κορυφές τοῦ αἰθέρος, γινώσκει τά πάντα, διέρχεται ὡς τό ἀρχικό Πῦρ δι' ὅλων τῶν κόσμων, κρατεῖ τίς κλεῖδες τοῦ Οὐρανοῦ καί τῆς Γῆς”.

Ἡ ἐκ μέρους τῆς Θεῆς Κόρης διατύπωσις τῶν τόσων θαυμασίων ἐννοιῶν περί Ἑρωτος, προάγει κάθε εἰλικρινῇ μύστη σέ νέες ἀντιλήψεις καί γεννᾷ σκέψεις προορισμένες γιά θριάμβους. Ἀποκαλύπτει ὅτι ἡ Σοφία εἶναι ἐκδήλωσις τῶν Μυστηρίων, διότι σιά Μυστήρια ὁ ἀνθρώπος γυμνάζεται καί γίνεται ἐλεύθερος νά ἐρευνᾷ καί τήν Φύσι καί τά προϊόντα της ἐλευθέρως.

Τό πρόσωπο τοῦ Ἑρωτος διαδηλοῦσε ἡ Θεία Κόρη ὅτι τό ἀγνοοῦσε. Αὐτό ἦταν πολύ φυσικό, διότι ὁ Ἑρως δέν εἶναι πρόσωπο, ἀλλά νόμος διέπων τίς σχέσεις τῶν ὄντων πρός τούς ἄλλους νόμους τῆς Φύσεως.

Εἶναι ἡ φυσική τῆς οὐσίας τῶν κόσμων δύναμις στήν ὑπαρξί τῆς ὁποίας ὀφείλουν τό εἶναι τους ὅλα τά ἔμψυχα ὄντα.

Κατά τήν ἐξέλιξι τοῦ δράματος ἀφηνόταν νά vonθῇ ὅτι ἡ Κόρη παρασύρεται ὑπό τοῦ Ἑρωτος ἀποπλανωμένη καί ἔρχεται ὡς ἐκ τούτου σέ μετρί πρός τίς οὐσίες τοῦ Ἄδου, ἐκ τῆς ὁποίας μείξεως γίνεται σύζυγος τοῦ Ἀιδωνέως. Τό μέρος αὐτό εἶναι τό σπουδαιότερο καί τό δυνάμενο μέ τήν κατανόσίν του νά δώσῃ πρός τόν μύστη τήν ἀρχή τῆς λύσεως τοῦ μεγάλου προβλήματος τῆς ἀνά

τούς κόσμους τύχης τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς. Ἡ Θεία Κόρη ἐμίγη μέ τίς οὐσίες τοῦ Ἄδου. Ἀλλά τί εἶναι ὁ Ἄδης;

Κάθε οὐσία τῶν κόσμων ἡ ὁποία δέν ἐξεδήλωσε ἐξ ἑαυτῆς Φῶς καί δέν ἐγίνετο ὡς ἐκ τούτου αὐτόφωτος, εἶναι Ἄδης. Κάθε ψυχή ἡ ὁποία δέν φέρει (διότι δέν ἐξεδηλώθη ἐξ ἑαυτῆς) Φῶς, δέν δύναται παρά νά ἔλθῃ ἐκεῖ, μετά τόν θάνατο τοῦ φυσικοῦ της ὀργανισμοῦ, ὅπου ὑπάρχει ἡ ἀναλογία της.

Μή ἔχουσα ἐξ ἑαυτῆς Φῶς στόν Ἄδην θά ἔλθῃ. Δύο εἶναι οἱ χῶρες στίς ὁποῖες οἰκοῦν οἱ ψυχές: Ὁ Ὀλυμπος καί ὁ Ἄδης. Οἱ χῶρες τοῦ Φωτός καί τοῦ Σκότους. Ἡ Περσεφόνη εὐρισκομένη στήν χώρα τοῦ Φωτός διαδηλοῖ τήν αὐτόφωτη ψυχή. Ὡς αὐτόφωτος ψυχή, ὡς ἀγνή Παρθένης ἔχει ὡς μνηστῆρα τόν Διόνυσο. Γιά νά υπάρξῃ ὡς αὐτόφωτος ψυχή ἐγένετο αὐτόφωτος, ὡς αὐτόφωτος δέ ἔμαθε ἐκ τοῦ πατρός της Διός τό ἔργο τοῦ Ἑρωτος. Ἡ γνῶσις αὐτή τῆς ὑπέμνησε τό ἔργο τό ὁποῖο ἔχει νά πληρῶσῃ πρός τήν ἀδελφή της ψυχή τήν εὐρισκομένην στό σκότος.

Ὁ Ἑρως τήν ὀδήγησε στήν πλήρωσι τοῦ καθήκοντος. Τό καθῆκον τῆς ὑπνόρευσε τήν καθοδό της στόν Ἄδην. Ἡ Περσεφόνη δέν ἔπεσε, ἀλλά κατῆλθε ἐκουσίως ἔχουσα ὑπ' ὄψιν της ὅτι ἡ ἐκ νέου ἀνοδός της ἐξασφαλίζεται διά τῆς λειτουργίας τοῦ ἰδίου νόμου τοῦ Ἑρωτος.

Ὁ ἰσχυρισμός ὅτι ἡ ψυχή τῆς Φύσεως ὑπῆρξε πρό τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου καί ὅτι κατεῖχε πλήρη τήν γνῶσι, δύναται νά διασκεδάσῃ μόνον ἀδυναμίας. Ἡ ἐρμηνεία, ὅτι ἡ Περσεφόνη εἶναι ἡ προϋπάρχουσα τελεία ψυχή καί ὅτι ἔπεσε πρός τόν Ἄδην συνεπεία τῶν πρός τόν Ἑρωτα τάσεών της, εἶναι ἐρμηνεία ἐξαχθεῖσα ἀπό βέβηλη σκέψι, ἀπό ἀνθρώπους μή μεμυημένους στίς ἀλήθειες τῆς Φύσεως.

Ὅλοι ὅσοι ἔγραψαν περί τῶν Έλευσινίων, καθ' ὑπόθεσιν πάντοτε, διισχυρίσθησαν ὅτι ἡ Περσεφόνη εἶναι τό σύμβολο τῆς ἐκπεσούσης ἐκ τοῦ Φωτός στό σκότος ψυχῆς καί ἡ στόν Ἄδην παραμονή της, ὁ ἐξίλασμός της.

Τά πάντα βαίνουν εκ του άτελου στο τέλειον, εκ του χάους προς την τάξη, εκ του σκότους προς τό Φως, εκ δυσμῶν προς ἀνατολάς.

Ἡ Περσεφόνη δέν υπέστη πτώσι. Ἡ Περσεφόνη εἶναι ἡ φωτεινή ψυχή ἡ ὁποία κατῆλθε πρὸς πλήρωσιν τοῦ νόμου τῆς ἀλληλεγγύης, πρὸς πλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεων τίς ὁποῖες ἔχει ἡ φωτεινή ψυχή πρὸς τίς ἐντὸς τοῦ σκότους εὐρισκόμενες ψυχές, πρὸς τοὺς ἐν δοκιμασίᾳ εὐρισκομένους ὁμοίους μας.

Ἡ κάθοδος τοῦ Προμηθέως πρὸς μετάδοσιν τοῦ φωτός πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, οἱ σχέσεις τοῦ Θεοῦ Διὸς πρὸς τὴν σύζυγο τοῦ Δευκαλίωνος, οἱ πάντοτε διὰ τοῦ νόμου τοῦ Ἑρῶτος πρὸς τίς Νύμφες μεταμορφώσεις του, ἡ μεταξύ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους κάθοδος τοῦ Θεοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ἡ ὑπὸ αὐτοῦ ἐξυπνρήσεις τῶν ἀναγκῶν του, δέν μαρτυροῦν ὑπὲρ τοῦ ἔργου τῆς Περσεφόνης ὅτι διέπεται ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ νόμου τῆς προστασίας καὶ βοηθείας τῆς παρεχομένης πρὸς τίς ἀδύνατες ψυχές; Ὁ ἴδιος νόμος γιὰ ὅλες τίς διασωθεῖσες ἀλληγορικές εἰκόνες τῆς ἐλληνικῆς παραδόσεως.

Τὴν μεῖζι τῆς Περσεφόνης πρὸς τίς οὐσίες τοῦ Ἄδου διαπιστώνει ὁ Θεὸς Ἀπόλλων. Μήπως καὶ ἡ διαπίστωση αὐτὴ δέν ἀποκαλύπτει στοὺς ἀνθρώπους τί συνέχει τὸν Ἄδη πρὸς τὸν Ὀλυμπο;

Τὴν κάθοδο τῆς Περσεφόνης ἐπακολουθεῖ ἡ κάθοδος τοῦ μνηστῆρος τῆς Διονύσου, ὁ ὁποῖος καὶ τίθεται στὴν διάθεσί της. Τὴν Θεία Κόρη παρακολουθεῖ ἡ Μητέρα της, Δήμητρα, καὶ ἀποκαλύπτει στοὺς ἀνθρώπους τὴν καλλιέργεια τοῦ σίτου.

Ὁ Διόνυσος ἀποκαλύπτει τὸν Θεῖο κυμὸ τῆς σταφυλῆς. Ὁ σῖτος καὶ ὁ οἶνος ὑπῆρξαν τὰ κατ' ἐξοκὴν σύμβολα τῶν Μυστηρίων καὶ αὐτῶν τῶν Χριστιανικῶν. Ὑπὸ τὰ σύμβολα αὐτὰ κρύπτονται οἱ μεγαλύτερες ἐννοιες πού ἔχουν σχέσι πρὸς τὸν πνευματικὸ κόσμον ἐκ τοῦ ὁποῖου ἦλθε ἡ Θεὰ Δήμητρα καὶ ὁ Διόνυσος.

Κατὰ τὴν ἐξέλιξι τῶν Μυστηρίων ἀπέδιδον σπουδαιότητα στίς σχέσεις Περσεφόνης καὶ Διονύσου.

Προφανῶς πρόκειται περὶ πνευματικῶν νόμων τοὺς ὁποῖους ὁ μυσούμενος ἔπρεπε νὰ μάθῃ. Ὁ Διόνυσος ἀποκαθί-

σταται στίς ἐρωτικές τοῦ σχέσεις μετὰ τὴν Περσεφόνη καὶ διὰ τῶν σχέσεών του τούτων καθίσταται ὁ ἐλευθερωτὴς τῆς λαμβάνοντας τὸ ὄνομα Διόνυσος Ἑλευθερεύς.

Ὁ Ἰακχος ἐξελίσσεται σὲ Ἑλευθερία Διόνυσος. Τοῦτο ὑπαγορεύει νὰ γίνῃ σύζυγος τῆς Περσεφόνης, νὰ τὴν ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν μεῖζι τῆς πρὸς τίς οὐσίες τοῦ Ἄδου καὶ νὰ τὴν φέρῃ καὶ τὴν ἀποκαταστήσῃ μεγαλοπρεπῶς στὸν Ὀλυμπο. Σὲ αὐτὰ ὑπάρχει ἡ μεγάλη ἐννοια τῆς ἀποθεώσεως τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς καὶ τῆς ὀριστικῆς ἐγκαταλείψεως ὑπ' αὐτῆς τῶν χωρῶν τοῦ Ἄδου. Ἡ ἀντίληψις περὶ Διονύσου τοῦ ὁποῖου τὸ ἔργο εἶναι νὰ μεταφέρῃ τίς ψυχές ἀπὸ τίς δοκιμασίες στὴν χαρὰ καὶ τὴν εὐτυχία, ἐξέπεσε δυστυχῶς στὴν ἐκτίμησι τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ ἐξελήφθη ὡς τὸ σύμβολο τῆς οἰνοποσίας καὶ τῆς ἐξ αὐτῆς ἀναισθησίας.

Τὰ Μυστήρια τῆς Ἑλευσίνος ὑπῆρξαν τὰ θεμέλια τοῦ διαφωτισμοῦ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, τὰ ὑποδείξαντα σὲ αὐτὴν τὴν ὁδὸ πρὸς τό Φῶς τῆς σωτηρίας.

Ἡ εἰκόνα τῆς ψυχῆς πού παλεῦει πρὸς τὸ σκοτὸς διευπλώθη πλήρως, ὅπως καὶ τὰ μέσα διὰ τῶν ὁποίων θὰ δυνηθῇ ἐξ αὐτῶν νὰ ἐξέλθῃ νικῆτρια. Ἰδοὺ διατὶ οἱ μνηθέντες στὰ Μυστήρια ὁμολόγησαν ὅτι ὁ μνηθεὶς στὴν Ἑλευσίνα θὰ ἀπολαύσῃ μετὰ θάνατον τὴν εὐδαιμονία...

Ἐάν μνῆρα τῶν μορφῶν καὶ τῶν ὄντων εἶναι ἡ Γῆ, διότι διαθέτει πρὸς ὀργάνωσί τους τὴν οὐσία της, πατὴρ τούτων εἶναι ὁ Ἥλιος, διότι ἄνευ τοῦ Φωτός του τίποτε δέν θὰ μπορούσε νὰ ὀργανωθῇ, τίποτε δέν θὰ μπορούσε νὰ ζήσῃ.

Ἄνευ τοῦ Φωτός τοῦ Ἥλιου ὁ ἀνθρώπινος ὀργανισμὸς δέν θὰ ὑπῆρχε καὶ ἡ ἀνθρωπίνη ψυχή δέν θὰ εἶχε μέσον ἐκδηλώσεως τῶν ἐνεργειῶν της.

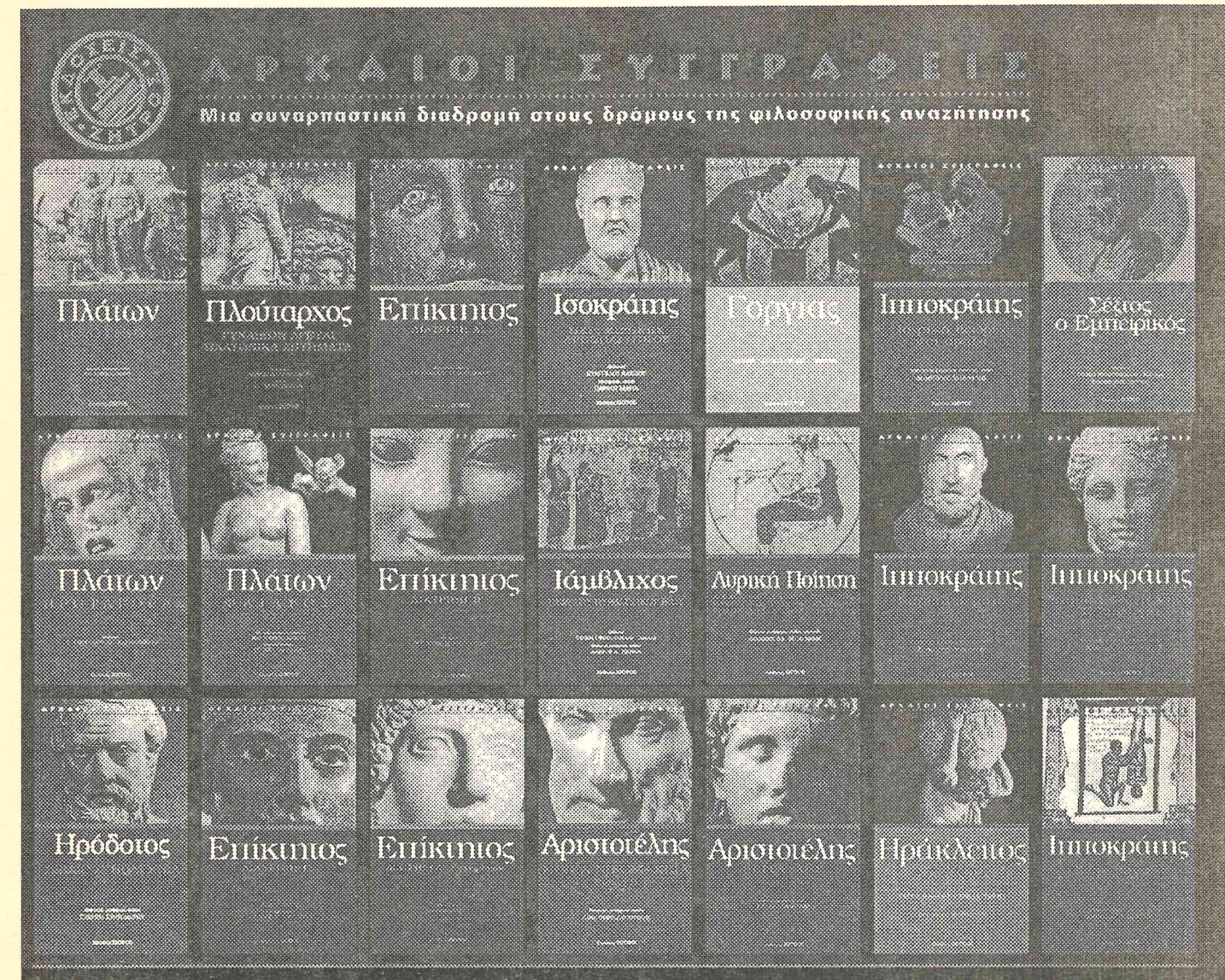
Ὁ Ἥλιος εἶναι ὁ πατὴρ τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ καὶ ὁ συντηρητὴς του διὰ τοῦ Φωτός του καὶ ὡς ἐκ τούτου τὸ ἀνθρώπινον γένος ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ νὰ ἀπευθύνῃ πρὸς αὐτὸν εὐλαβικὴν καὶ καίριον.

Γι' αὐτὸ καὶ ἐμεῖς, ἄς ἀπευθύνουμε πρὸς αὐτὸν καίριον, πρὸς τὸν φωτοδότη τοῦ κόσμου, πρὸς τὸν διαλύοντα ὅλα τὰ σκότη, πρὸς τὸν φέροντα πρὸς τὴν ψυχή τοῦ ἀνθρώπου τὴν γλυκύτητα καὶ τὴν χαρὰ τῆς ζωῆς.

Σπυρίδων Νάγος

ΑΡΧΑΙΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Μια συναρπαστική διαδρομή στους δρόμους της φιλοσοφικής αναζήτησης

Η σειρά προβαίνει σε ό,τι απαιτητικότερο μπορεί να τολμήσει ένας εκδοτικός οίκος στο κατώφλι του 21ου αιώνα. Με μεταφράσεις που φιλοδοξούν -και το καταφέρνουν- να μεταφέρουν με ασφάλεια τον αναγνώστη στη στοχαστική περιπέτεια των αρχαίων Ελλήνων, και με εισαγωγές και σχόλια που δίνουν ζωντάνια στον αρχαίο λόγο, άρχισαν και θα συνεχίσουν τη δύσβατη αλλά και συναρπαστική διαδρομή μέσα σε κείμενα που έθεσαν τις βάσεις της φιλοσοφικής σκέψης, και ψηλάφησαν πρωτογενώς τον άνθρωπο και τον κόσμο όσο καμιά εποχή στην ιστορία του στοχασμού.

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΛΥΠΟΥΡΛΗΣ

Τό συγγραφικό έργο του πρώτου επιστήμονα γιατρού στην ιστορία της ανθρωπότητας θα μαρτυρεί στους αιώνες τη βαθιά του πίστη πως μόνο αν αγαπά τον άνθρωπο μπορεί ο γιατρός να αγαπά και την τέχνη του. Η σειρά που επιμελείται ο καθηγητής Δ. Λυπουρλής αποβλέπει στο να κάνει τον μεγάλο αυτό γιατρό γνωστό -μέσα από τις καλύτερες στιγμές του πνεύματός του- στο μεγάλο κοινό: στους ειδικούς και στους μη ειδικούς.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: Εκδόσεις ΖΗΤΡΟΣ

Πλάτωνος 2, Θεσσαλονίκη • Τηλ.: 031-270.884, 270.184 • Fax: 031-271.776 • e-mail: info@zitros.gr • www.zitros.gr

Η ΕΝΤΟΛΗ ΤΟΥ ΡΟΥΣΣΩ ΚΑΙ Η ΠΑΡΑΚΟΗ ΤΩΝ ΔΑΣΚΑΛΩΝ

5. Η ΘΕΣΗ ΚΑΙ Η ΑΡΣΗ ΤΗΣ. Μοῦ χρειάστηκε νά δώσω μιά πολεμική εικόνα τῆς ἀντιπαλότητας ἀνάμεσα στό χέρι καί στή μηχανή γιατί ἡ ἐναντίωση αὐτή ὑπάρχει ἀνάμεσα στή φυσική ἀγωγή τοῦ Ρουσσώ, καί στήν τρέχουσα ἀγωγή τοῦ κατεστημένου, ὅπως τήν κατασκεύασε ἡ παρακοή τῶν δασκάλων στήν ἐντολή τοῦ Ρουσσώ.

Θά δείξω αὐτήν τήν ἀσπονδη ἔχθρα σέ τρεῖς προτάσεις τοῦ Ρουσσώ. Ἡ κάθε μία ἡμπορεῖ νά διαλυθεῖ σέ χίλιες λεπτομέρειες, καί νά συνθέσει ὅστε-ρα τό τοπίο ἀκέραιο.

Ἀπό τό ἕνα μέρος ἡ ὑπαιθρος γῆ τῆς ἀγωγῆς τοῦ Ρουσσώ. Εἶναι ἡ θέση. Ἀπό τό ἄλλο μέρος ἡ ἄρρωστη πόλη τῆς ἀγωγῆς τῶν δασκάλων. Εἶναι ἡ ἄρση.

Ἡ πρώτη πρόταση λέει:

Νά μειώνεις τίς ἀνάγκες σου σημαίνει ὅτι αὐξάνεις τή δύναμή σου.

Κάποιος παλαιός φιλόσοφος τό ἴδιο νόημα τό ἔχε διατυπώσει σέ ἕνα τρόπο ἀνάλογο λιτό, ἀνάλογο ἀγροῖκο, καί ἀνάλογο γενναῖο. Δῶσε μου, ἔλεγε, νά ἔχω τό ψωμί καί τό νερό, κι ἐγώ σοῦ παραβγαίνω στήν εὐτυχία μέ τό Δία.

Στή φύση δέ θά βρεῖς πουθενά τό βοηθητικό καί τό πρόσθετο. Στή φύση ὅλα εἶναι ἀναγκαῖα. Καί κάθε ἀναγκαῖο φτάνει νά ἀναπληρώσει χιλιάδες δευτερεύοντα καί περιττά. Οἱ χαμάδες ἐλιές πού τσιμπολογοῦν τά κοτσύφια ἢ τό γρασίδι πού τρώει στήν πρασιά τό ἐρίφιο εἶναι γεῦμα περιφανῶς πλουσιότερο ἀπό τό τραπέζι τοῦ Τριμαλχίωνα πού περιγράφει στό *Σατυρικό* τοῦ ὁ Πετρώνιος. Μειώνει, λοιπόν, τίς ἀνάγκες σου γιά νά ἔσαι κυρίαρχος, λέει ὁ Ρουσσώ. Ὅμως ἡ σύγχρονη ἀγωγή τί λέει;

Ὁλος ὁ πονοκέφαλος καί ὅλη ἡ ἐξυπνάδα τῆς σύγχρονης ἀγωγῆς ἐξοδεύεται στό πῶς νά δημιουργεῖ καινούργιες ἀνάγκες στούς ἀνθρώπους. Ἡ χολέρα τοῦ μοντέρνου σχολείου καί τοῦ πνεύματος τῆς ἐποχῆς εἶναι ἡ χρήση, ἡ ἀφθονία, ἡ κατανάλωση, ὁ εὐδαιμονισμός. Γιά τήν τρέχουσα ἀγωγή εὐτυχία τοῦ ἀνθρώπου σημαίνει νά σπαταλᾷ συνεχῶς, γιά νά καλύπτει ἀνάγκες, πού οἱ πλεῖστες εἶναι τεχνητές. Γιατί τίς δημιουργεῖ ἀναπότρεπτα πλεόν ἡ ἐνοχή πού ὑπάρχει μέσα στόν ἴδιο τό μηχανισμό τῆς χρήσης τοῦ περιττοῦ.

Κι ἐδῶ ἐντοπίζεται τό λογικό παράλογο πού γίνεται τραγικό στοιχεῖο στή ζωή μας. Εἶναι ἡ ἐμπλοκή μας στό φαῦλο κύκλο: ἱκανοποίηση τῶν ἀπαιτήσεων ἴσον αὕξηση τῶν ἀναγκῶν. Ἡ ἱκανοποίηση τοῦ περιττοῦ θά αὐξάνει ἀναγκαῖα τή βουλῆμιά τοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι γνωστή ἡ ἱστορία γιά τόν πρίγκιπα τῆς ἐποχῆς μας πού

στά δώδεκα χρόνια τοῦ εἶχε μπουκτίσει τά πάντα. Κι ἀπέ, τό μόνο πού τοῦ ἔδινε χαρά ἦταν νά δένει τίς γάτες καί νά τούς βγάζει τά μάτια.

Αὐτή ἡ προϋοῦσα αὕξηση τῆς τάσης νά χρησιμοποιοῦμε τά ἀγαθά, πού παλιά τήν εἶχε ἱστορήσει ὁ μῦθος μέ τό ἄπατο πιθάρη τῶν Δαναΐδων, σήμε-ρα περιγράφεται μέ τήν καταφυγή στίς δρόγες καί τά ἄλλα παραισθησιογόνα. Τελικά, τά ναρκωτικά δίνουν τή λύση μέ τό θάνατο τοῦ χρήστη.

Ὁχι τυχαῖο, ἀλλά λογικά ἀκόλουθο εἶναι πῶς τούτη ἡ πληγή ἦρθε στήν Εὐρώπη ἀπό τήν Ἀμερική. Γιατί; Γιατί ἡ Ἀμερική ἐλάνσασε στόν κόσμο τό συρμό τῆς κατανάλωσης, καί τό ἰδεῶδες τοῦ εὐδαιμονισμοῦ. (Κι ἕνα στρῶμα ἀκόμη πιό βαθιᾶ: μή λησμονοῦμε πῶς ἡ Ἀμερική εἶναι ἡ κοιτίδα τῆς μηχανῆς).

Στό ἴδιο πλέγμα συμπεριφορᾶς ἀνικνεύουμε καί τό "Εἰτζ. Τό "Εἰτζ τό γέννησε ἡ τάξη τῆς φύσης νά τιμωρήσει τήν ὕβρη τοῦ ἀνθρώπου. Τήν ὑπερ-κατανάλωση, δηλαδή, τόν ἐκχυδαῖσμό, τήν εὐτέλιση καί τήν ἀτίμωση τοῦ ἐρωτικοῦ ἀγαθοῦ.

Μετά τόν Κάιν τό φονιᾶ, ὁ μεγαλύτερος Κάιν καί καγιᾶς τῆς ἀνθρωπότητας εἶναι ὁ Αὐνάν πού ἀνακάλυψε τόν ἀννανισμό. Τήν κάρπωση δηλαδή τῆς ἀγονης ἡδονῆς. Ὅσakis συνερκόταν πρὸς τή γυναῖκα του, λέει ἡ Γραφή¹, ὁ Αὐνάν *"ἐξέχεεν ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ μὴ δοῦναι σπέρμα"*. Τό "Εἰτζ εἶναι ἡ τιμωρία τῆς φύσης γιά τήν ἀκραία συνέπεια τοῦ ἀννανισμοῦ.

Ἡ δεύτερη πρόταση τοῦ Ρουσσώ λέει:

Ἡ εὐτυχία τοῦ ἀνθρώπου ἐδῶ κάτω δέν εἶναι παρὰ κατάσταση ἀρνητική. Πρέπει νά τή μετράμε μέ τήν ἐλάχιστη ποσότητα τῶν πόνων πού δοκιμάζουμε.

Αὐτό σημαίνει: Γιά νά σοῦ πῶ πόσο ἀξίζεις, μή μοῦ λές τί ἀπόκτησες καί τί κατέχεις. Πές μου σωστότερα πόσα πλήρωσες ὥς τώρα, καί τί ἀκόμη δέν κρωστᾶς.

Ἐδῶ πρόκειται γιά στάση ζωῆς πού γεννᾷ τά ἀνήμερα ἐρωτήματα. Σέ ποιόν κρεωστᾶ τάχατες ὁ νέος ἀνθρωπος; Δέν ἔρχεται στόν κόσμο ἐλεύθερος, καθαρός, ἀκρέωτος; Ὁχι! ἀποκρίνεται ἡ ἀγωγή τῆς φύσης. Γιατί ὁ κάθε ἀνθρωπος πού γεννιέται ἔχει ταυτόχρονα κρεωθεῖ μέ τό δεδομένο ὅτι τοῦ χαρίζεται ἡ ζωή. Καί ἡ ζωή γιά τόν καθένα μας εἶναι δῶρο πολυ-τιμότερο ἀπό τό χρυσοφόρο Παγγαῖο, ἢ ἀπό τό Δέλτα τοῦ Νεῖλου.

Ξέρεις τί σημαίνει νά ἀντικρύξεις τόν ἥλιο; Νά κοιτᾶς ἔντεκα ἡ ὥρα τό πρωί τή θάλασσα τοῦ Αὐγούστου; Νά γεύεσαι τή ζάχαρη τῆς Ἀφροδίτης; Ν' ἀφουγκράζεσαι τ' ἀπδόνια στά ρέματα τοῦ Μάν; Νά πίνεις τό κρασί σέ γυαλένιο μαστραπά συντροφιά μέ τό πλάσμα πού ἀγαπᾶς;

Σημαίνει ὅτι σοῦ χαρίζεται ἕνας θησαυρός πού δέν τόν ξεχρεώνεις μέ ὅλα τά δάνεια τῆς Ἀγγλίας. Ὁ μεγάλος μας ποιητής καί ὁ πρῶτος τήν αὐταξία τῆς ζωῆς τήν περιγράφει σ' ἕνα λαμπρό στίχο του²:

Δέν τό ἡλιζα νά ν' ἡ ζωή μέγα καλὸ καί πρῶτο.

Ἰδού γιατί ἀπό τή στιγμή πού γεννιέται ὁ ἀνθρωπος ἀρχίζει τήν ἀπόσβεση τοῦ χρέους τῆς ζωῆς του.

Ἀπό τήν πίσω ὄψη τῆς ἀλήθειας τό πρᾶγμα περιγράφεται ὥς ἐξῆς περίπου:

Ἡ ζωή τοῦ ἀνθρώπου εἶναι μία Ἐγνατία, πού ἀπό τό Δυρράχι τῆς Ἀδριατικῆς πού ξεκινᾷ ὥς τά Κύπελα τοῦ Ἐβρου πού τελειώνει εἶναι γιομάτη ἀγῶνες, ἀτυχίες, βάσανα, ἀδικημούς, ἀπάτες, ἀρρώστιες, μέριμνες, κινδύνους. Ὁ ἀνθρωπος τήν τραβᾷ ἀπό τήν ἀρχή ὥς τό τέλος ὡσάν νά περπατᾷ στρωμένο ναρκοπέδιο.

Κι ὅσο φτάνει πρὸς τό τέλος, τόσο πλησιάζει στά πιό φοβερά ἀπό τά φοβερά. Στά ἄθλια γερατεῖα δηλαδή· καί στόν ἀνεξίλαστο θάνατο.

Καί τό τέλος; Ὁ ἀνθρωπος πεθαίνει ἀνάπια, ἄκρη-στα, ἀνώφελα. Πεθαίνει ἄδικα, κριματισμένα, παράλογα, μουγγά. Σάν τό σκυλί πού λέει ὁ Κάφκα³.

Καθώς πέφτει ἡ αὐλαία σβήνει τό φῶς, ὅπως ἡ νύχτα σβήνει τήν ἀστραπή.

Πολύ κοντά στό ἀκρότατο ἄκρο ἔρχεται ἡ τρίτη πρόταση τοῦ Ρουσσώ, νά συμπληρώσει τήν προ-γούμενη:

Ὁ ἀνθρωπος φυσιολογικά μαθαίνει νά ὑποφέρει συνεχῶς, καί πεθαίνει εἰρηνικά.

Ἐχω τήν ἰδέα ὅτι αὐτή ἡ πρόταση εἶναι ὁ πιό μεστός παιδαγωγικός λόγος πού ξεστόμισε ἡ ἀνθρώπινη σοφία. Ὅποιος ἡμπορεῖ νά τόν ἐφαρμόσει στή ζωή του, αὐτός νικάει τή μοῖρα. Τό κομμάτι, δηλαδή, πού τοῦ μοιράζει ἡ φύση.

Γίνεται τό πλάσμα πού δέν ὑπερβαίνει βέβαια, ἀλλά ὅπωςδήποτε ὑψώνεται στήν περιωπή τοῦ πλάσπῃ του. Τόν ἀνθρωπο τοῦτο δέν ἡμπορεῖ νά τόν βλάψει οὔτε ἡ τύχη, οὔτε ὁ καιρός, οὔτε ὁ θεός. Πῶς νά τόν ποῦμε; πού λέει ὁ Πίνδαρος. Ἀνθρωπο νά τόν ποῦμε, ἢ νά τόν ποῦμε ἥρωα;⁴

Γιά νά καταλάβεις τό λάμπος καί τό "γάρμπος" ἐτούτης τῆς πρότασης, θά τήν ζωγραφίσω στό παράδειγμα:

Πές πῶς ὁ θάνατος, πού περιμένει τόν καθένα μας στή στροφή, εἶναι ἕνα ἄγριο λιοντάρι. Ὅταν ζήσει κανείς βολεμένα καί μαλακά, ἐγκλωβισμένος στά ἀγαθὰ τῆς κοιλιᾶς καί ἀποζητῶντας τήν ἀνεση μόνο, καί τήν εὐκόλη διολίσθηση, σάν ἔρθει ἡ ὥρα του θά

τόν συντύχει ὁ θάνατος καί θά τόν σπαράξει, ὅπως τό λιοντάρι σπαράζει τόν ἀνήμερο.

Ἐκεῖνος ὅμως πού ζεῖ μέσα στήν τραχύτητα καί τήν ἀπειλή, πού ἀνεβαίνει τό κακό κι ἀπό τό κακό πατάει τό χειρότερο, θά ἐπιπέσει ἀπάνου στό θάνατο, ὅπως ὁ Ἡρακλῆς στό λιοντάρι τῆς Νεμέας. Ἐτοῦτος εἶναι ὁ Διγενής, πού τόν φθονάει ὁ Χάρος. Καί τόν παλεύει μέ τό δόλο μόνο. Καί μέ τή κωσιᾶ.

Λέγοντας ὁ Ρουσσώ πῶς ἐκεῖνος πού μαθαίνει νά ὑποφέρει πεθαίνει εἰρηνικά, ἐννοεῖ ἀκριβῶς ἕνα εἶδος ἐγκαρτέρησης μπροστά στό θάνατο πού εἶναι ἱκανή νά μᾶς χαρίσει μόνο ἡ συνειδητή θητεία μας στή δυσ-χέρεια τῆς ζωῆς. Ἡ συνεχῆς ἐπανατροφοδότηση μέ λύπη μᾶς κάνει ἰσοσθενεῖς μέ τή λύπη τοῦ θανάτου.

Ὡστόσο οἱ δάσκαλοι καί ἡ τρέχουσα ἀγωγή ὅ,τι μαθαίνουν στούς νέους εἶναι ἀκριβῶς τό ἀντίθετο.

Γιατί τούς μαθαίνουν ὅτι ἡ ζωή εἶναι λεωφόρος αὐξουσας εὐκολίας. Ὅτι ὅλα τά ὑψίσημα καί τά τριγω-νομετρικά σημεῖα τῆς εἶναι ἡ ἐπιτυχία, οἱ χαρές, ἡ ἀπόλαυση, τά γέλια, οἱ διασκεδάσεις, οἱ "συμφωνίες καί οἱ χοροί".

Καί τό μόνο πρᾶγμα γιά τό ὁποῖο δέν μιλάμε στούς νέους εἶναι ὁ θάνατος καί ἡ ἀνάγκη γιά τή μελέτη του. Οἱ νήπιοι⁵ πού λέει ὁ ἀρχαῖος ποιητής. Ἀπό φόβο κι ἀπό ἄγνοια τούς κρύβουμε προσεκτικά πῶς κάτω ἀπό τό πλατύσκαλο στήν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ τους κρύβεται ἡ φοβερὴ ὀκιά. Καί περιμένει τή βέβαιη ὥρα τῆς.

Νομίζουμε πῶς, ἂν μιλήσουμε στά παιδιά γιά τό θάνατο, θά τούς καλλιεργήσουμε τό μηδενισμό καί τήν ἀπελπισία. Θά τά σπρώξουμε νά πισωστρίψουν στή ζωή. Καί δέν ὑποψιάζομαστε πόση λάμψη καί ρώμη, πόσος οἷστρος ζωῆς καί τιμιότητα, πόση μέθη ἀλήθειας θά ξεπηδήσει ἀπό αὐτή τή ρεαλιστική τους ἀναμέτρηση μέ τό φαινόμενο τοῦ θανάτου.

Ἐκεῖνοι πού ἔκαμαν τίς μεγάλες πράξεις, καί ἔζησαν τά ὠκεάνεια συναισθήματα, ἐπέτυχαν τόν ἄθλο τους ἀκριβῶς γιατί ἄγγιξαν τό σῶμα τῆς πραγματικό-τητας καί τῆς ἀλήθειας. Ἐκτός ἀπό τόν Δόν Κικώτη μέ τούς ἀνεμόμυλους, ξέρεις ἄλλον ἥρωα πού νά στήριξε τίς πράξεις του στήν πλάνη;

Ὁ Ὅμηρος, τήν πρόταση τοῦ Ρουσσώ πῶς ὁ ἀνθρωπος φυσιολογικά μαθαίνει νά ὑποφέρει σέ ὅλη τή ζωή του, μᾶς τήν ἐδίδαξε ἀπλᾶ. Τί εἶναι τό ταξίδι τοῦ Ὀδυσσεᾶ; Ἐξω ἀπό τά lucida intervalla τῆς Καλυψοῦς καί τῆς Ναυσικᾶς, τό ταξίδι τοῦ Ὀδυσσεᾶ δέν εἶναι δρόμος στά βαγιόφυλλα καί στίς ροδωνιές. Ἀλλὰ εἶναι μιά ἀνερχόμενη ἐμπειρία ρίσκου, τραχύτητας, ἀπειλῆς.

Ἀπό τούς Λαιστρυγόνες στούς Κίκονες· ἀπό τούς Λωτοφάγους στή Χάρυβδι· ἀπό τούς Κύκλωπες στόν κάτω κόσμο καί στόν ἀσφοδελό λειμῶνα· ἀπό τόν

ζητιάνο Ἴρο στὸν ὑπερφίαλο Ἀντίνοο· ἀπὸ τὸ σκυλοπνίξιμο καὶ τὸ νηοὶ τοῦ Ἡλίου στὴ μάγισσα Κίρκη καὶ στὰ γουρουνία.

Ἐχει λάθος ὁ Καβάφης πού λέει πὼς ὅλα τοῦτα τὰ τέρατα δὲν θὰ τὰ συναντήσουμε στὸ δρόμο μας, ἂν δὲν τὰ κουβαλᾷμε στὴν ψυχὴ μας. Θαρρῶ πὼς μᾶς τὰ ἐξηγεῖ πολὺ ἰδεαλιστικά. Ὁ λύκος, ὁ λύπης πού ἔλεγε ὁ Χόμπερ, δὲν εἶναι μονάχα μέσα στὸν ἄνθρωπο. Κυρίως βρίσκεται ἀπέξω του. Τὰ θηρία τῆς Ὀδύσσειας εἶναι καὶ οἱ πλεχταριές τὰ φίδια, εἶναι καὶ οἱ ἀγέλες ἀπὸ ὕαινες, εἶναι καὶ ἡ ἀραδαρία τὰ ὄρνια πού κυριαρχοῦν στὴν ἐνδοχώρα τοῦ φυσικοῦ καὶ τοῦ κοινωνικοῦ μας περιγύρου.

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐνάντια σέ τοῦτο τὸ κακὸ χρειάζεται νὰ ἀντιπαλέυει συνέχεια. Ὅφειλε νὰ κυριεύει τὴ ζωὴ του κάθε φορά ἀπὸ τὴν ἀρχή. Ὅπως ὁ κατακτητὴς τὴν ἐπόμενη ἐχθρική πόλη. Δὲν πετυχαίνει λίγο κάλεσμα στὸν παραδαρμό. Ὁ γόρδιος κόμπος τῆς ζωῆς μας εἶναι πὼς δὲν προφταίνουμε νὰ προφτάσουμε⁶.

Μόνο ἓνα τέτοιο ταξίδι στὴν ἀνερχόμενη δυσχέρεια χορήγησε τὰ νόμιμα στὸν Ὀδυσσεὺ νὰ ἀράξει στὴν Ἰθάκη. Νὰ πεθάνει δηλαδή ἥσυχα, καθὼς λέει ὁ Ρουσσώ.

Τί θὰ πεῖ πεθαίνω ἥσυχα; Πεθαίνω ἥσυχα θὰ εἰπεῖ ὅτι τελειώνω μὲ μιὰ πράξη πού δὲν εἶναι περισσότερο ὀδυνηρὴ ἀπὸ τίς προηγούμενες πράξεις μου. Σβήνω τὴν πυρκαγιά τοῦ θανάτου ἀνάβοντας μπροστά της καὶ κατευθύνοντας ἐναντίά της τὴν πυρκαγιά τῆς ζωῆς. Σέ τρόπο ὥστε, ὅταν φτάνει νὰ μ' ἀγγίξει ὁ θάνατος, δὲ βρίσκει παρὰ τὰ ἀποκαΐδια.

Αὐτὸ δὲν εἶναι καὶ τὸ νόημα τῆς τελευταίας ἐπιθυμίας τοῦ Σωκράτη; *Ἐ σύ, Κρίτων, καὶ οἱ ἄλλοι!* παρακάλεσε. *Μὴ λησμονήσετε νὰ προσφέρετε τὴν ὀφειλόμενη θυσία στὸν Ἀσκληπιό, τὸν θεό τῆς ἰατρικῆς.* Σάν νὰ λέει: τὸ κώνειο τοῦ θανάτου μὲ γιάτρεψε ἀπὸ τὸ φαρμάκι τῆς ζωῆς!

Ὁ Σωκράτης πέθανε ἥσυχα. Γιατί φυσιολογικά ἔμαθε νὰ ὑποφέρει σέ ὅλη του τὴ ζωὴ.

6. **ΗΘΙΚΗ ΕΝΤΡΟΠΙΑ.** Μπαίνοντας ὁ 19ος καὶ βγαίνοντας ὁ 20ὸς αἰώνας βλέπουμε ὅτι ἡ ἀγωγή ἐτράβηξε καὶ πορεύεται ἐντελῶς ἀντίθετους δρόμους ἀπὸ κείνους πού ὑπόδειξε ὁ Ρουσσώ. Γιατί;

Μία εἶναι ἡ ἀπόκριση. Καὶ δικάζει ἔτσι: ἡ κατασκευὴ καὶ ἡ διάπλαση τοῦ ἀνθρώπου τὸν σπρώχνει συνέχεια στὴν κατωφέρεια τῆς εὐκολίας. Ἐνῶ ἡ φύση καὶ ἡ πραγματικότητα τοῦ ζητοῦν ἀκατάπαυστα τὴ δυσκολία καὶ τὸ τραχὺ.

Ἡ ζωὴ εἶναι κίνηση, ἀδιάκοπη μεταβολή, συνεχῆς ἀνανέωση, ἀναπροσαρμογή, πορεία μετεξέλιξης,

ἐπανάσταση. Καὶ ὅλα αὐτὰ ὄχι γιὰ νὰ προχωρεῖ κανένας μπροστά. Ἀλλὰ γιὰ νὰ μένει ἀκίνητος, χωρὶς ὅστοςο νὰ σαπίζει μέσα στὴν ἀκίνησά του.

Ἀγωνίζομαι συνέχεια ὄχι γιὰ νὰ πετύχω τὸ καλύτερο, ἀλλὰ γιὰ νὰ μὴ πέσω στὸ χειρότερο. Χρειάζομαι νὰ προχωρῶ ὄχι γιὰ νὰ φτάσω, ἀλλὰ γιὰ νὰ μὴν ὑπολειφθῶ.

Σέ τοῦτο τὸ παράλογο θέατρο ἡ φυσικὴ ἐπιστήμη δίνει λογικὴ ἐξήγηση:

Ἡ κίνηση τοῦ ἀνθρώπου πού περιγράφει τὴν πορεία τῆς ζωῆς του δὲν γίνεται σέ ἀναφορά πρὸς τὸν τόπο, ἀλλὰ σέ ἀναφορά πρὸς τὸ χρόνο. Ὅ,τι κινεῖται δίπλα μου καὶ παράλληλα μὲ μένα δὲν εἶναι ὁ τόπος ἀλλὰ ὁ χρόνος. Σωστότερα εἶναι ὁ χωροχρόνος, γιατί σέ κάποιο ἐπίπεδο κῶρος καὶ χρόνος γίνονται ἓνα.

Καθὼς λοιπὸν κινεῖται συντονισμένα καὶ παράλληλα μὲ τὸ χρόνο, ἐνῶ τρέχω μπροστά, στὴν πραγματικότητα μένω ἀκίνητος. Φαντάσου ἓνα ἵππο πού τρέχει μὲ τὴν ἴδια γρηγοράδα δίπλα σ' ἓνα τραῖνο. (Εἶναι ἓνα ἁρμονικὸ ξεδίπλωμα ἰσορροπίας πού τὸ σιδερένιο ἄλογο δὲν νικάει τὸ ζωντανὸ πουλάρι, σύμφωνα μὲ τὴν πικρὴ εἰκόνα τοῦ Σεργκέι Γιεσένιν).

Ἐδῶ ἡ οὐσία καὶ τὸ νόημα δὲν εἶναι ξεκινῶντας ἀπὸ τὴν Ἀθήνα νὰ φτάσω στὸ Κακοσάλεσι ἢ στὸ Λιανοκλάδι, ὅπου θὰ φτάσει καὶ τὸ τραῖνο. Ἡ οὐσία καὶ τὸ νόημα εἶναι νὰ τρέχω, γιὰ νὰ βρίσκομαι πάντα δίπλα στὸ τραῖνο, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ γιὰ ποῦ τραβάει τὸ τραῖνο.

Ἔτσι παρότι τρέχω μπροστά, σέ σχέση μὲ τὸ χρόνο μένω ἀκίνητος. Ἀλλὰ αὐτὴ εἶναι ἡ ἀκίνησά ἡ δημιουργικὴ καὶ ἡ πλάστρα. Γιατί τὴν καταπληροῖ καὶ τὴν ἐρεθίζει ἡ δύναμη καὶ ἡ ὁργανικότητα τῆς φύσης. Σέ ἀντίθεση μὲ τὴ στατικὴ ἀκίνησά πού δὲν ξεκινᾷ ποτέ ἀπὸ τὸ σταθμό. Τὴ στατικὴ ἀκίνησά τὴν ἀπειλεῖ καὶ τελικὰ τὴν ἀλώνει ἡ διάλυση καὶ ἡ σήψη.

Λαχανιάζω καὶ κάνω τὸ πᾶν, προκειμένου νὰ πετύχω νὰ τρέχω πάντα δίπλα στὸ βέλος τοῦ χρόνου. Τώρα ἡ ἀκίνησά μου εἶναι θυελλώδης, καὶ ἐνεργητικὴ ἡ ἀδράνειά μου. Ὅμοια ὅπως ἡ γῆ, πού ἐνῶ φαίνεται ἀκίνητη, ἐντούτοις καλπάζει στὸ χάος μὲ μιὰ ταχύτητα πού ξεπερνᾷ τὰ τέσσερα χιλιόμετρα τὸ δευτερόλεπτο, 4km/sec.

Αὐτὸ εἶναι τὸ μεγάλο καὶ τὸ μυστήριό τῆς ζωῆς καὶ τῆς φύσης. Εἶναι ἐκεῖνο ἀκριβῶς, πού ὁ Ἡράκλειτος συνέλαβε, σέ μιὰ ἀπὸ τίς πρῶτες τιτανικές καταλαμπές τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος, καὶ τὸ ὀνόμασε ἀνάπαυση μέσα στὴ μεταβολή⁸.

Στὸ ἐπίπεδο τῆς πολιτικῆς πράξης, ὁ Λένιν τοῦτο τὸ μεγάλο καὶ τὸ μυστήριό τὸ συνόψισε στὴν εἰκόνα τοῦ ἐπαγγελματία ἐπαναστάτη. Σέ ἀντίθεση μὲ τὸν ἐπαγ-

γελματία γραφειοκράτη τοῦ σταλινικοῦ φαινομένου ἀργότερα, πού ὀδήγησε τὴν Ὀκτωβριανὴ Ἐπανάσταση στὴν ἀκίνησά τῆς σήψης.

Ἐπαγγελματίας ἐπαναστάτης εἶναι τὸ νερό στὸ ποτάμι. Ἐπαγγελματίας γραφειοκράτης εἶναι τὸ νερό στὴ λίμνη. Ἐκεῖ ἡ ποικιλία, τὸ θέαμα, ὁ κίνδυνος, ἡ ἐναλλαγή, ἡ ἐμορφιά, τὰ χρώματα, ἡ βουή τοῦ καταρράκτη, ἡ ἄσπιτη σπατάλη τοῦ πικραμένου καὶ τοῦ ἀμύλητου. Ἐδῶ ἡ λήθη, τὰ βατράκια, οἱ κώνωπες.

Τὸ πρῶτο εἶναι νὰ θερίζεις, νὰ ἀλέθεις καὶ νὰ ζυμώνεις τὸ ὄνειρο· νὰ φορτίζεις τὴ μοναξιά σου μὲ γιορτὴ· νὰ ζωγραφίζεις τὸν ἄνεμο. Τὸ ἄλλο εἶναι κάκτοι στὴν πέτρα, οἱ ἀκροατές συναυλίας μὲ αὐτιά γαϊδάρου, ἡ ἀποστειρωμένη δροσιά τὴν αὐγὴ, τὸ μεγάλο Μικρό.

Στὸ ἐπίπεδο τῆς παιδείας τοῦτο τὸ μεγάλο καὶ τὸ μυστήριό τῆς φύσης καὶ τῆς ζωῆς ὁ Ρουσσώ τὸ περιγράφει μὲ τὴν ἀρνητικὴ παιδαγωγικὴ του.

Στὴν πραγματικότητα ἡ παιδαγωγικὴ τοῦ Ρουσσώ, πού κομίζει σάν ἀκραῖο τὸ μήνυμα καὶ τὸ αἶτημα τῆς ἀρνητικῆς εὐτυχίας, τοῦ ἀρκεσμοῦ στὸ ἐλάχιστο, καὶ τῆς οικείωσης μὲ τὰ θάσανα, εἶναι ἡ μεταφορὰ καὶ ἡ ἐφαρμογὴ ἑνὸς βασικοῦ νόμου τῆς Φυσικῆς στίς ἀνθρωπιστικές ἐπιστῆμες. Πρόκειται γιὰ τὸ δεύτερο νόμο τῆς θερμοδυναμικῆς. Εἶναι ὁ νόμος πού διαφορετικά λέγεται νόμος τῆς ἐντροπίας.

Ἐάν λόγου χάριν κλειδώσεις ἓνα σπίτι (κλειστὸ σύστημα) καὶ τὸ ἐγκαταλείψεις, κάποτε θὰ γκρεμιστεῖ ἀπὸ μόνο του. Ἐάν ἐγκαταλείψεις ἓνα καινούργιο αὐτοκίνητο (κλειστὸ σύστημα) καὶ δὲν τὸ ξαναγγίξεις, μὲ τὸν καιρὸ θὰ ὀξειδωθεῖ καὶ θὰ λειώσει. Καὶ ἀντίστροφα: ἓνα σπίτι πού τὸ κατοικεῖς καὶ συνέχεια τὸ λατρεύεις (ἡ ἐνέργεια ἀπ' ἔξω), δὲν θὰ γίνῃ ποτέ ἐρείπιο.

Ὁ ἀρνητικὸς χαρακτῆρας τῆς παιδαγωγικῆς τοῦ Ρουσσώ ἔρχεται νὰ πολεμήσῃ τοῦτο τὸν ἀνήλεος νόμο τῆς ἐντροπίας -πού οἱ φυσικοὶ λένε ὅτι μιὰ μέρα θὰ γίνῃ ἡ αἰτία νὰ πεθάνῃ τὸ σύμπαν- καθὼς ἡ δράση του μεταφέρεται ἀπὸ τὴ φύση στὴν ἱστορία, καὶ ἀπὸ τὴ σχέση τῶν πραγμάτων στὴν ἠθικὴ τοῦ ἀνθρώπου.

Μάθε τὸν νέο νὰ ὑποφέρει, καὶ δὲν θὰ εἶναι ποτέ δυστυχής. Μάθε τὸν νὰ τρέχει ὅπως τὸ βέλος τοῦ χρόνου, καὶ παρότι θὰ φαίνεται ἀκίνητος θὰ ἔναι πάντα σφριγηλός. Ὅπως τὸ λουλούδι τὴν ἀνοιξή· ὁ καρπὸς τὸ καλοκαίρι· τὸ χιόνι τὸ χειμῶνα.

Μάθε τὸν νέο νὰ μάχεται μὲ κόπο ἀλησμόνητο τίς ἀδυναμίες καὶ τὴ ροπή του πρὸς τὸ εὐκόλο. Μάθε τὸν νὰ ἀντιστέκεται στὴν ἐγγενῆ ἠθικὴ ἐντροπία του, πού εἶναι ἀόρατη καὶ ὑποὺν ὅσο ἡ νοτιά καὶ ἡ σκόνη.

Ἡ ἐντροπία στὸν ἄνθρωπο εἶναι ἡ δύναμη πού

συνεχῶς τὸν σπρώχνει στὴ νωθρότητα, στὴν ἀβελτερία, στὸν ἐφησυχασμό, στὴ μισοτὴ φιλαυτία, στὴ χειμερία νάρκη τοῦ μυαλοῦ καὶ τῆς σάρκας. Ἐντροπία εἶναι ἡ ἠθικὴ βαρύτητα πού ἀκατάπαυστα μᾶς σπρώχνει πρὸς τὰ κάτω, πρὸς τὸ κακὸ, πρὸς τὸν ἐκφυλισμό.

Ἐντροπία λόγου χάριν ἦταν ἡ ἀβουλία καὶ ἡ λησμοσύνη⁹ μπροστά στὴν ἄνεση καὶ στίς ἡδονές πού βρήκανε σάν ἔφτασαν στὸ νηοὶ τῆς Κίρκης, καὶ πού ἔκαμε τοὺς συντρόφους τοῦ Ὀδυσσεὺ ἀπὸ βλοσυροὺς ταξιδευτὲς στίς θάλασσες γρυλλίζοντες κοίρους στὰ παλάτια τῆς μάγισσας.

Ἐκατὸ χρόνους μετὰ τὸ Ρουσσώ, τὴν ἀρνητικὴ παιδαγωγικὴ του γιὰ τὴν καταπολέμηση τῆς ἠθικῆς ἐντροπίας ὁ Νίτσε τὴν ἐπαναδιατύπωσε μ' ἓνα σύνθημα-βρυχηθμό: Wille zur Macht. Βούληση γιὰ δύναμη.

Πολεμήστε, εἶπε ὁ Νίτσε, τὸ σκουλήκι τῆς ἀδυναμίας μέσα σας, τὸ φτηνὸ ἐγωισμό σας, τὴν ἀδιαφορία σας γιὰ τὸ συνάνθρωπο, τίς προλήψεις τῆς ἠθικῆς σας. Καὶ ξεδιπλώστε στὰ φτερά τοῦ ἀγέρα τὸν ἀπτό! Τότε θὰ ἀποβασκάνετε τὸ παρόν. Καὶ θὰ ἰδρύνετε τὸ μέλλον τοῦ ἀνθρώπου.

Καὶ διακόσιους χρόνους μετὰ τὸ Ρουσσώ, ἓνας ἄλλος πατριώτης του ξανακύρωσε τὴν ἀρνητικὴ παιδαγωγικὴ μέσα ἀπὸ δρόμους φιλοσοφικούς. Αὐτὸς μάλιστα χρησιμοποίησε σάν πηγὴ τοὺς Ἑλλήνες. Ὡς γνωστὸ οἱ Ἑλλήνες τὰ ἔχουν πεῖ ὅλα.

Πρέπει νὰ φανταστοῦμε, ἰσχυρίζεται ὁ Καμύ, ὅτι ὁ Σίσυφος, πού εἶχε γιὰ δουλειά του τὸ μαρτύριο νὰ ἀνεβάσει τὴν πέτρα στὴν κορυφὴ τοῦ βουνοῦ πού θὰ ξαναγκρεμιστεῖ στὴ βάση γιὰ νὰ τὴν ξανασηκώσει καὶ ἔτσι ἐπ' ἀπειρον, ἦταν εὐτυχισμένος¹⁰.

Δὲν μᾶς ἔρχεται εὐκόλο νὰ φανταστοῦμε εὐτυχισμένο τὸ Σίσυφο!

Στὸν καιρὸ μας, μέσα στὴν παρακοή τῶν δασκάλων, στὸ πῆξιμο τῶν σχολείων, καὶ στὴ γενικὴ ἀκηδεΐα τῶν μαζῶν, φωνές ὅπως ἐκεῖνες τοῦ Καμύ καὶ τοῦ Νίτσε, μέσα στὴ δύναμη καὶ τὴ φεγγοβολή τους, εἶναι μεμονωμένες καὶ ἔρημες:

*Ὀλίγο φῶς καὶ μακρινὸ σέ μέγα σκότος κι' ἔρμω*¹¹, πού τραγούδησε ὁ Σολωμός γιὰ τοὺς τραγικούς, ἀκριβῶς ἐπειδὴ ἦσαν ἀληθινοὶ, Μεσολογγίτες.

Ἀντὶ γιὰ τὴν ἐντολή τοῦ Ρουσσώ, οἱ δάσκαλοι, οἱ γονεῖς, οἱ δήμαρχοι, καὶ οἱ ὄντοι προτίμησαν τὴ λύση τοῦ ἐφήμερου. Τὴν εὐκολία, τὸ μυωπικὸ, τὴ χαλάρωση, τὴ συνεχῆ χρέωση, τὸ "ἔχει ὁ Θεός". Κακὰ τὰ ψέματα. Σάν δὲν ἔχει ὁ ἄνθρωπος, δὲν ἔχει οὔτε ὁ Θεός.

7. **ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΓΗ ΣΕ ΔΙΩΓΜΟ.** Σήμερα, ὕστερα ἀπὸ ἐπτὰ γενεές, καθὼς ἀφεθήκαμε νὰ ξεμα-

κρύνουμε από την αυστηρή γραμμή του Ρουσώ, ή απόκλιση της παγκόσμιας παιδείας από το φυσικό της ρεϊθρο και ή αντιπαιδαγωγική φρενίτιδα του καιρού μας λαβαίνουν τιμές που τείνουν να αγγίζουν το *plus ultra*. Τό άξεπέραστο όριο.

Η παρά φύση άγωγή σήμερα, τό βλέπουμε μέ γυμνό όφθαλμό, όδηγεί τήν ανθρωπότητα και τόν πλανήτη μας σέ καταγισμούς κοσμικούς, και σέ έσχατολογικά τεκταινόμενα.

Ζούμε τις έφτά έσκατες πληγές που έζησε ό Ιωάννης στό νησί της Πάτμου. Άκούμε τά έφτά σαλπίσματα των αγγέλων μέ τις έφτά σφραγίδες του βιβλίου της φύσης που καθώς ξεσφραγίζονται θά γεννήσουν τό μεγάλο σεισμό, θά κάμουν τόν ήλιο τρίχινο σάκκο, και θά φέρουν στις πόλεις τό χλωρό ίππο του θανάτου. Βλέπουμε τις έφτά φιάλες των στοιχείων της φύσης που θά ξεχυθούν στό μεγάλο καύμα, στό σκοτάδι και τά έλκη, στις σιδερένιες ακρίδες της έρήμου μέ τά πύρινα ρύχνη, και τόν ποταμό Εύφρατη νά ξεραίνεται¹². Έδω και τώρα ζούμε τό μικρό Άνάλογο του απερίγραπτου αύριο. (Έννοώ τόν πόλεμο στόν Κόλπο).

Έν τούτοις οι έφτά σφραγίδες, οι έφτά φιάλες, οι έφτά σάλπιγγες, οι έφτά έσκατες πληγές είναι τά έφτά άδιέξοδα, όπου μās έφερε άντικρύ τους ή φυσική άγωγή και ή άγνόηση της έντολης-προειδοποίησης του Ρουσώ.

Είναι τό δημογραφικό, τό οικολογικό, τό ήμπεριαλιστικό, τό πυρηνικό, τό θρησκευτικό, τό πλασματικό, τό όλοκληρωτικό άδιέξοδο του σύγχρονου κόσμου.

Τό δημογραφικό είναι πώς αύξήθηκε ό πληθυσμός της Γης άνυπόφορα. Δέκα χιλιάδες άνθρωποι στή Γης τό 20.000 π.Χ. Σαράντα έκατομμύρια τό 2500 π.Χ. Τριακόσια πενήντα έκατομμύρια στήν άπογραφή του Όκταβιανού Αυγούστου. Ένα δίσ τό 1801 μ.Χ. Δύο δίσ τό 1930, τρία δίσ τό 1960, τέσσερα δίσ τό 1975, πέντε δίσ τό 1987. Θά φάμε ό ένας τόν άλλο στις πόλεις-μυρμηγκοφωλιές. Η ανθρωπίνη άνάσα είναι θανατηφόρα για τόν άνθρωπο¹³, λέει ό Ρουσώ. Καί δυστυχώς δέν ήμπορούμε νά άραιώσουμε μέ νέους άποικισμούς και νέες μεταναστεύσεις. Για νά φτάσει ένα διαστημόπλοιο σήμερα στό α του Κενταύρου, τόν πλησιέστερο τόπο πιθανής άποίκησης σέ άπόσταση 4,2 έτη φωτός, μέ τά δεδομένα της σύγχρονης τεχνολογίας χρειάζεται νά ταξιδέψει χωρίς στάση σαράντα έννέα χιλιάδες χρόνια.

Τό οικολογικό είναι πώς μολύνθηκε ό άέρας, μολύνθηκαν τό νερό και οι θάλασσες, μολύνθηκε ή γης που μās τρέφει, μολύνθηκε άκόμη και τό πύρ, τό τέταρτο από τά στοιχεία, και τό πίο άγνό. Γιατί έγινε βόμβα νετρονίου, και ήμπερεϊ νά ξολοθρεύει τόν άνθρωπο άτιμα και ύπουλα.

Τό ήμπεριαλιστικό είναι πώς δημιουργήθηκε ένα κλειστό κλάμπ έξουσίας, ένα στυγνό ήμπεριουμ από

τους δλίγους άλφίτες της παγκόσμιας μακροπολιτικής. Αυτοί δυναστεύουν τους πολλούς. Τους λαούς τους μικρούς και τους αδύνατους. Η στατιστική λέει πώς αν ζούσαν όλοι οι άνθρωποι της Γης, όπως ζούν οι κάτοικοι στις Ένωμένες Πολιτείες, στή Δυτική Εύρώπη και στήν Ιαπωνία, τότε ό πληθυσμός της γης σήμερα δέν έπρεπε νά ξεπερνά τό ένα δίσ. Πού σημαίνει: τά υπόλοιπα 4,5 δίσ του πληθυσμού της Γης ζούν ύποζύγια, άνέστιοι, άποροι, έίλωτες και θήτες στους λίγους.

Τό πυρηνικό είναι πώς τά όπλα μαζικής καταστροφής που έχουν σωρευτεί στις φοβερές όπές της Γης, ήμπορούν σήμερα νά εξαφανίσουν όκτώ φορές τόν άνθρωπο του πλανήτη.

Τό θρησκευτικό είναι πώς εκεί που ή φυσική άγωγή θά μās ανέβαζε στήν ήθική της γνώσης, ή άφύσικη άγωγή μās βουλιάζει στή δεισιδαιμονία των θρησκειών. Έάν κάποια μέρα ό άνθρωπος καθεϊ, ό ήθικός αούτουργός αούτης της άπειρης καταστροφής θά είναι οι θρησκείες. (Δείγμα μικρό αούτης της μεγάλης αλήθειας έχουμε σήμερα κιόλας: Ό πόλεμος στόν Κόλπο κηρύχεται σάν πόλεμος των Άράβων "μαρτύρων" ενάντια στους "άπιστους").

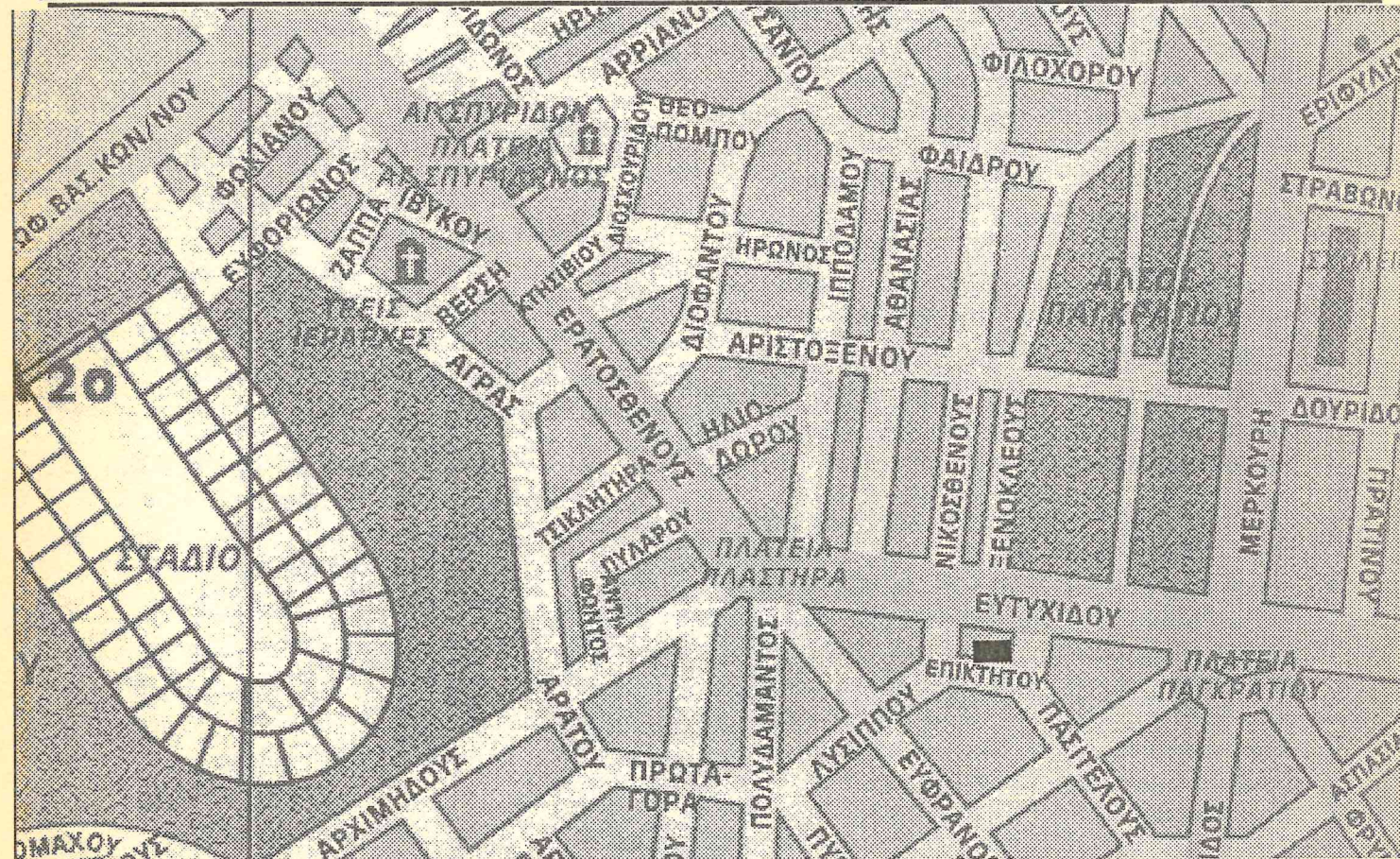
Τό πλασματικό είναι πώς ή άφύσικη άγωγή όλα του ανθρώπου του τά καμε ψεύτικα: Πλαστικές οι τροφές, πλαστικό τό παιγνίδι των παιδιών, πλαστικοί οι κόσμοι φυγής και φαντασίας μέ τόν καπνό, τό ούισκι, τά πορνοβίντεο, τις δρόγες, πλαστικές οι διασκεδάσεις, πλαστικές... οι έγχειρήσεις.

Τό όλοκληρωτικό είναι τό στυγνό και τό ανήλεο σύστημα της όλοκληρωτικής διακυβέρνησης των λαών, κάτω από τή μεταμφίηση και τήν καρναβαλιά της δημοκρατίας. Ω μεγάλε Σόλωνα, πού είσαι για νά ιδείς τή δημοκρατία σου! Η άφύσικη παιδεία όδηγεί τόν άνθρωπο σ' έναν παγκόσμιο όλοκληρωτισμό δέκα φορές στυγνότερο από τό κρούσμα Χίτλερ και τό σταλινικό φαινόμενο. Εκεί που ό Μάρξ είχε μιλήσει για τήν αούτόνομη μονάδα του ανθρώπου μέσα σ' ένα πανανθρώπινο κοινό (commune) άτομο, σήμερα ή άφύσικη άγωγή όδηγεί τις κοινωνίες σ' ένα συμπαγές παγκόσμιο άτομο αριθμών χωρίς όνομα και χωρίς διάκριση. Είναι κάτι περίπου όμοιο μέ τά "ποζιτρονικά άτομα", που λένε οι κοσμολόγοι.

Ξέρεις τί είναι τά ποζιτρονικά άτομα; Τά ποζιτρονικά άτομα είναι τά πίο αλλόκοτα προϊόντα των μαθηματικών ύπολογισμών και των εξισώσεων. Άναφέρουνται στις δομές που θά λάβει ή ύλη όταν τό σύμπαν θά αγγίξει τό τέλος του. "Υστερα από 10⁷¹ έτη. Θά έχουν μέγεθος μερικές χιλιάδες δισεκατομμύρια έτη φωτός. Θά κινούνται σέ τροχιές τό ένα γύρω από τό άλλο τόσο άργά, ώστε θά χρειάζονται έκατομμύρια χρόνια για νά μετακινηθούν κατά ένα έκατομμυριοστό του μέτρου. Όσότου, μετά από 10¹¹⁶ έτη νά καταρρεύσουν, και τά σωματίδιά τους νά εξαϋλωθούν¹⁴.

Ποιά στιγμή και ποιά πράξη, ώ κόρη μου!

* Πληροφορούμε τους φίλους μας ότι από τόν Όκτώβριο του 2001, θά λειτουργήσει και νέος χώρος έκδηλώσεων και μαθημάτων του ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΥ παράλληλα μέ τόν γνωστό χώρο στήν Στουρνάρη 57. * Η νέα διεύθυνση είναι στήν όδό Έπικτήτου 1 και Πασιέλους, στό Παγκράτι, στό ύψος της Εύτυχίδου 16, έναντι του Άλσους. Άνάμεσα στήν πλατεία Πλαστήρα και τήν πλατεία Παγκρατίου. Παρατείθεται διευκρινιστικός χάρτης της περιοχής. * Κάθε Κυριακή στις 6:30 μ.μ. θά παρουσιάσουμε στό Παγκράτι, στήν μορφή θεατρικών αναλογιών τά ΧΡΥΣΑ ΕΠΗ των Πυθαγορείων, καθώς και μία προσέγγιση για τήν Όρφική και Πυθαγόρειο διδασκαλία, από τήν θεωρία στήν πράξη. * Η πρόσβασή σας στόν χώρο μπορεί νά γίνει μέ τά τρόλεϋ 2, 4 και 11, μέ τά λεωφορεία ή μέ Ι.Χ.. Χώρος σταθμεύσεως, στήν όδό Σπύρου Μερκούρη. Στήν πλατεία υπάρχει πιάτσα TAXI. * ΗΜΕΡΑ ΕΝΑΡΞΕΩΣ ΚΥΡΙΑΚΗ 23 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ - ΘΕΡΙΝΟΝ ΗΛΙΟΣΤΑΣΙΟΝ.* Για περισσότερες πληρ. παρακαλώ επικοινωνήστε στα τηλέφωνα: 52.37.543 και 75.67.111.

Σημειώσεις: 1. Γένεσις ΛΗ', 9. - 2. Σολωμού Δ., Άπαντα, Έπιμέλεια Λ. Πολίτη, Άθήνα 1948, τ. Α', σ. 253. - 3. So wie ein Hund. Έτσι τελειώνει Η Δίκη (Der Prozess) του Κάφκα. - 4. Πινδάρου, Όλυμπιονίκοι, 2, 2: τίνα θεόν, τίν' ήρωα, τίνα δ' άνδρα κελαδήσομεν; - 5. Πρβλ. Όμηρου, Όδύσσεια α.8: νήπιοι, οι κατά βοϋς Υπερίωνος Ήελιοιο ήσθιον. - 6. Στήν πίο κρίσιμη στιγμή της μάχης του Μαρέγκο (1800) σκοτώθηκε ό στρατηγός Νταισαίξ, πρωταγωνιστής και κύριος συντελεστής της νίκης. "Όταν τό άνάγγειλαν στό Ναπολέοντα, σκυθρώπιασε και ψηθύρισε: δέν έχω τόν καιρό νά κύσω τά δόκτρα που του πρέπουν. - 7. Πλάτων, Φαίδων 118: ό διη τελευταίον έφθέγγατο "Ω Κρίτων, έφη, τώ Άσκληπιώ όφείλομεν άλεκτρυόνα· αλλ' άπόδοτε και μη άμελήσπτε. - 8. Είναι τό περίφημο 84α άπόσπασμα του Ήρακλείτου: μεταβάλλον αναπαύεται. Κάτι νά πούμε σάν τήν εξίσωση του Άϊνστάιν (E = m.c²), τήν εξίσωση του Χάμπλ (v = d.H) ή τήν εξίσωση του Χάϊζενμπεργκ. - 9. Σάν, φτάνοντας στό παλάτι της Κίρκης, έπесαν μέ τά μούτρα οι ναύτες στόν έρωτα, στήν άνάπαυση, στό φαγοπού και στό κρασί, τά λησιμόνησαν όλα: θάλασσα, πατρίδα, ταξίδι, νησί, βασιλιά, σπίτι, οικίους και νόστο. Έγιναν κοίροι. - 10. Πρέπει νά φανταστούμε εύτυχισμένο τόν Σίσυφο. Έτσι τελειώνει τό δοκίμιο του Καμϋ Ό μύθος του Σισύφου. - 11. Σολωμού Δ., ό.π.λ., τ. Α', σ. 238. - 12. Ιωάννου, Άποκάλυψις 16, 12.-13. Βλ. W. Schneider, Wir Neandertaler, Hamburg 1988, σ. 257.-8. -14. Βλ. Davies P., Θεός και μοντέρνα Φυσική, Έκδ. Κάτοπτρο, Άθήνα

Ἡ Ἑστία εἶναι ἡ πρωτότοκος θυγάτηρ τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ρέας, ἀδελφὴ ἐπομένως τοῦ Διός, τῆς Ἥρας καὶ τῶν ἄλλων θεοτήτων τοῦ Ὀλύμπου τῶν ἐκ τοῦ Διός γεννηθέντων. Τό μόνον περιστατικόν πού ἀναφέρεται περί τοῦ βίου της, εἶναι ὅτι τόσον ὁ Ἀπόλλων, ὅσον καὶ ὁ Ποσειδῶν εἶχον ἐπιδιώξει τήν μετ' αὐτῆς ἔνωση, ἀλλά ἡ αἰδήμων παρθένος εἶχε ἀντισταθῇ δραστηρίως στίς ἱκεσίες των.

Καταδιωχθεῖσα ὑπό τῶν θαυμασίων της θεῶν, ἤλθε καὶ ἐτέθη ὑπό τῆ προστασίαν τοῦ Διός καὶ ἐκεῖ: "ᾧμοσε μέγαν ὄρκον, ὃς δὴ τετελεσμένος ἐστίν, παρθένος ἔσεσθαι πανθ' ἥματα..." (Ἡσίοδ. *Θεογονία* 453).

Ἐθεωρεῖτο ὡς ἡ "βάσις τῆς οἰκογενείας", ὡς ἡ ἐστία τοῦ πυρός τοῦ οἴκου καὶ ὡς "ἡ μεγάλη μήτηρ". Ἀλλά στοὺς ὀρφικούς καθὼς καὶ στοὺς πυθαγορείους, ἡ σημασία τῆς Ἑστίας εὐρύνεται περισσότερο. Δέν εἶναι πλεόν μόνον ἡ Γῆ, ἡ ὁποία κατέχει στό κέντρο της τό πῦρ, πηγή τῆς ζωῆς. Ὁ θρόνος τῆς Ἑστίας εἶναι ἡ "κεντρική ἔδρα τοῦ κόσμου" καὶ ἡ ἔδρα αὐτὴ εἶναι ἀκίνητος. "Μένει γάρ Ἑστία ἐν θεῶν οἴκῳ μόνη", λέγει ὁ Πλάτων στόν *Φαῖδρο*.

Εἶναι λοιπόν τό πῦρ, τοποθετημένο στό κέντρο τοῦ κόσμου, ὅπου μένει σταθερό καὶ ἀκίνητο, ἐνῶ τὰ ἄλλα οὐράνια σώματα ἐκτελοῦν τίς περιφορές τους.

Ὁ χαρακτῆρας αὐτός τῆς Ἑστίας ἐξηγεῖ ἐν μέρει τόν μῦθο τόν σχετικό μέ τήν παρθενία της. Ἐάν ἡ Ἑστία εἶναι θεά παρθένος, εἶναι διότι τό πῦρ εἶναι τό κατ' ἐξοκὴν ἀγνό καὶ καθαρὸ στοιχεῖο. Οἱ Πυθαγόρειοι (Φιλόλαος) ἐννοοῦσαν διὰ τῆς φράσεως "ἐστία κόσμου" ὅχι ἀπλῶς τήν Γῆ, στήν ὁποία ἄλλως τε ἀπέδιδον κίνησι περί τόν "Ἥλιον, ἀλλά τοῦ πυρός ἀκινήτου στό κέντρο τοῦ Σύμπαντος.

Καί τώρα δύναται ὁ ἀναγνώστης νά δικαιολογήσῃ πληρέστερον τοὺς ἀγνώστους σοφούς οἱ ὁποῖοι ἔθεσαν σέ συνάφεια τήν θεά Ἑστία μέ τόν Αἰγόκερω (δέκατος οἶκος)· τόσον λατρευθέν καί τόσον καταπολεμηθέν συγχρόνως μέγα σύμβολον τοῦ θεοῦ Πανός, τοῦ "τραγοσκελέως" θεοῦ τῶν Ναϊτῶν.

Υπάρχει μάλιστα καὶ σχετικός μῦθος, κατὰ τόν ὁποῖον κάποτε ἡ θεά Ἑστία ἐδέχθη ἐρωτική ἐπίθεσι ὑπό τοῦ θεοῦ Πριάπου ἐνῶ κοιμόταν,

καί θά ὑπέκυπτε ἐάν οἱ κραυγές ἐνός ἐκεῖ παρευρισκομένου ὄνου δέν τήν ἔσωζαν τῆς δυσκόλου περιστάσεως. Γιά τόν λόγο μάλιστα αὐτόν ἐθεωρεῖτο τό ζῶο ἱερό καὶ ἀφιερωμένο στήν λατρεία τῆς θεᾶς.

Συνοψίζοντας τὰ ἐκ τοῦ συμβολισμοῦ τῆς θεᾶς Ἑστίας ἀπορρέοντα μυσταγωγικά διδάγματα, λέγουμε ὅτι ἡ θεά παριστᾷ τήν δίνη τοῦ ἀστρικοῦ φωτός ἡ ὁποία περιβάλλει τήν Γῆ δίκην ἀλύσου, σχηματίζουσα ἰσχυρό μαγνητικό κύκλωμα, ὅτι εἶναι ἡ Ψυχὴ τοῦ Κόσμου, ἡ ὄψις τῶν Μυστηρίων, ὁ Τράγος τῆς ναϊτικῆς παραδόσεως, ὁ τροχός τῆς Εἰαρμένης.

Μία ἐπιβεβαίωσις τῶν ἀνωτέρω μᾶς παρέχει ὁ Ἑρμῆς ὁ Τρισημέγιος (Στοβ. *έρμ.* VII, Ἑρμῆς σ. 265) ὅπου μέ ὕψος συγκεκαλυμμένον λέγει: "Ἐν μέσῳ τοῦ Παντός ἔχει ταχθῇ ἰσχυροτάτη θεότης ("δαίμων μεγίστη τέτακται") ἡ ὁποία κινουμένη ἐν αὐτῷ ἐπιβλέπει πάντα ὅσα τελοῦνται ἐπὶ τῆς Γῆς ὑπό τῶν ἀνθρώπων. Διότι, ὅπως ἐτάχθη ὑπό τῆς θείας Τάξεως, ἡ πρόνοια καὶ ἡ ἀνάγκη, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων ἐτάχθη ἡ Δικαιοσύνη ("ἡ Δίκη") καὶ ἔχει τήν αὐτὴν δραστηριότητα μέ ἐκεῖνας. Ἡ Δίκη ἐτάχθη ὡς τιμωρός τῶν ἐπὶ τῆς Γῆς πλανωμένων ἀνθρώπων".

Τὰ ἀνωτέρω ὑπενθυμίζουν τό ἀπόσπ. 12,3 τοῦ Παρμενίδου: "ἐν δὲ μέσῳ τούτων δαίμων ἡ πάντα κυβερνᾷ". Ἐπίσης παρὰ Ἀετίῳ II, 7,1: "ἦν τινα καὶ δαίμονα κυβερνήτην καὶ κληδοῦχον (Παρμενίδης) ἐπονομάζει δίκην τε καὶ ἀνάγκην".

Ἡ "δαίμων" αὕτη κατὰ τόν J. Festugiere ἀναφέρεται στό "κεντρὸν πῦρ" τῆς Ἑστίας, ὁ ὑπό τῶν Πυθαγορείων καλούμενος "Ζανός πύργος" ἢ "Διός φυλακή", ἐστία τοῦ Παντός καὶ Μονάς. (Β. Ἀριστοτ. *Π. Οὐρανοῦ* B 13, 293 = *Vorsokr.* τοῦ Diels I, σ. 461, 32. Διὰ τήν Ἑστία ὡς κέντρου τοῦ Παντός βλ. Πλάτ. *Φαῖδρος* 247 A 1.

Βιβλιογραφία:

Γράβ. Ἀστρολ. II 187. Richerpin, 349. *Παγκόσμιος Μυθολογία*: Vesta, 200, Κινεζ. 552, Ἰαπων. 600.

Σημείωση: Ἡ θεά Ἑστία δέν παριστάνεται σέ ἀγαλμα ἢ ἄλλη ἀπεικόνισι.

ΜΥΘΟΛΟΓΙΚΩΣ. Κατὰ τόν Ὅμηρο καὶ τόν Ἡσίοδο γενεαλογεῖται ὡς υἱός τοῦ Διός καὶ τῆς Ἥρας. Εἶναι ὁ κατ' ἐξοκὴν θεός τοῦ πολέμου καὶ τοῦ πυρός, τῶν δύο ἀρχῶν, γενικῶς καὶ εὐρέως λαμβανομένων, οἱ ὁποῖες ἀνανεώνουν καὶ συνεχῶς ἀναγεννοῦν τό Σύμπαν. Πολλὰ ἀναφέρονται περί αὐτοῦ, τόσο ὑπό τῶν ἀρχαίων ὅσο καὶ ὑπό τῶν νεωτέρων μυθογράφων, παραμενόντων ὑπὲρ τό δέον στίς ἐξωτερικὲς ἀφηγήσεις περί τῆς καρᾶς του νά βλέπῃ τό αἷμα τῶν πολεμιστῶν κυνόμενο, ὅτι παριστᾷ ἀλληγορικῶς τήν θύελλα κ.λπ. Ὅλες οἱ διηγήσεις αὐτές, οὐδέν τό ὠφέλιμο καὶ κανένα καρπὸ δύνανται νά ἔχουν στοὺς πιστεύοντες ὅτι οἱ μυθολογίες τῶν λαῶν κάτι περισσότερο περικλείουν ἀπὸ ποιητικὲς εἰκόνες. Τὰ σημεῖα ὅπου καταφαίνεται ἡ μεγάλη σημασία τοῦ Ἀρεῶς σχετικῶς εἶναι λίγα, ἀλλὰ τόσο περιεκτικὰ καὶ λαμπρά ὥστε θαυμάζει κανεὶς ἀκόμη μία φορά τοὺς ἀγνώστους συνθέτες τῶν ἐλληνικῶν μύθων.

Τό σημαντικώτερο τῶν σημείων αὐτῶν εἶναι οἱ ὑψίστης σημασίας καὶ μυσταγωγικοῦ πλούτου μυθολογούμενοι ἔρωτες τοῦ θεοῦ τούτου μετὰ τῆς θεᾶς τοῦ Κάλλους, Ἀφροδίτης. Ἐδῶ θά ἀρκεσθοῦμε νά ἀναφέρουμε ὅτι ἱερό πτηνὸ τοῦ Ἀρεῶς ἦταν ὁ Ἀλέκτωρ, διότι, λέγει ὁ ἐσωτερισμός, ἦταν τό ἀλκιμώτερον καὶ μαχητικώτερον τῶν πτηνῶν.

Ἐκ τῶν ἐρώτων του μετὰ τῆς Ἀφροδίτης ἀπέκτησε δύο τέκνα, τόν Δεῖμον καὶ τόν Φόβον, κατ' ἄλλους ἐπίσης καὶ τήν Ἀρμονία, ἡ ὁποία λέγεται ὅτι ἐκέρνα τοὺς θεοὺς στόν Ὀλυμπο τό νέκταρ, ὁμοῦ μετὰ τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τῆς Ἥθης. Καὶ ὁ δράκων ὁ Θηβαῖος μυθεύεται ἐπίσης ὡς υἱός τοῦ Ἀρεῶς καὶ τῆς Ἑρινύος Τυφώσεως.

Λόγῳ τοῦ ὀρμητικοῦ του χαρακτῆρος, καθίσταται ἀπεκθής σέ πολλοὺς ἐκ τῶν ἄλλων θεῶν, ἰδίως τοῦ Διός καὶ τῆς Ἀθηνᾶς. Τρέφει κυρίως ἰδιαίτερα ἔχθρα πρὸς αὐτόν ἡ θεά Ἀθηνᾶ, ἡ ὁποία στήν Ἰλιάδα ἄλλοτε μέν ὀπλίζει τόν βραχίονα τοῦ Διομήδους κατὰ τοῦ θεοῦ, ἄλλοτε δέ, ἐπιτιθεμένη ἡ ἴδια ἐναντίον του κατορθώνει νά τόν πληγώσῃ καὶ νά τόν καταρρίψῃ ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης.

Στό ἡσιόδειο ἐπεισόδιο τῆς "Ἀσπίδος τοῦ Ἡρακλέους", ὅταν ὁ Ἀρης λαμβάνῃ τήν θέσι τοῦ υἱοῦ τοῦ Κύκνου, τοῦ φονευθέντος ὑπὸ τοῦ ἥρωος, ἡ Ἀθηνᾶ ἀποτρέπει ἀπὸ τοῦ σώματος

τοῦ Ἡρακλέους τὰ κτυπήματα τὰ ὁποῖα καταφέρει κατ' αὐτοῦ ὁ θεός καὶ χάρις στήν βοήθεια αὐτήν, ὁ Ἀρης πληγωθεὶς καταπίπτει ἐπὶ τοῦ ἐδάφους (*Ἀσπίς Ἡρακλ.* 443, 455 κ.ἐφ.). Ἐάν ὁ Ἀρης οὐδέποτε φονεύεται διότι εἶναι ἀθάνατος, παρατηρεῖ ὁ Decharme, ἡττᾶται ὅμως πάντοτε στοὺς ἀγῶνες τοὺς ὁποῖους συγκροτεῖ κατὰ τῶν λαμπουσῶν θεοτήτων. Ὅσον ἀφορᾷ ὅμως στοὺς υἱούς του, οἱ ὁποῖοι δέν μετέχουν τῆς ἀθανασίας, πίπτουν ὡς ἐπὶ τό πλεῖστον ὑπὸ τὰ πλήγματα τῶν ἡρώων.

Ὅσον ἀφορᾷ στόν Κύκνο, αὐτός γεννηθεὶς ἐκ τῆς ἐνώσεως τοῦ Ἀρεῶς μετὰ τῆς Πελοπίας ἢ τῆς Πυρήνης, τῆς ὁποίας τό ὄνομα ὑπαινίσσεται τό οὐράνιον πῦρ, δέν εἶναι εὐτυχέστερος στήν παράδοξο μάχη, στήν ὁποία προκαλεῖ τόν υἱὸ τῆς Ἀλκμήνης. Ὁ Ἡρακλῆς εὐρίσκει τόν Κύκνο ἐγκατεστημένο μέ τόν πατέρα του Ἀρη στό ἱερό τοῦ Παγασαίου Ἀπόλλωνος. Μετὰ μακράν καὶ τρομερὰ πάλη ὁ Κύκνος φονεύεται ὑπὸ τοῦ ἡλιακοῦ ἥρωος καὶ μεταμορφοῦται ὑπὸ τοῦ πατρὸς του στό πτηνὸ μέ τό κατάλευκο πτέρωμα.

Ἡ πάλη ἡ ὁποία ἐπακολουθεῖ μεταξύ τοῦ Ἡρακλέους καὶ τοῦ Ἀρεῶς καταλήγει στήν ἥττα τοῦ θεοῦ, ὁ ὁποῖος τραυματισμένος ἀνέρχεται καὶ πάλι στόν Ὀλυμπο. Κατ' ἄλλην παράδοσιν ἕνας κεραυνὸς διαχωρίζει τοὺς δύο ἀντιμαχομένους καὶ θέτει τέρμα στήν πάλη.

Καί ἄλλα ἀκόμη μυθολογοῦνται περί τοῦ ἐν λόγῳ θεοῦ, πλην ὅμως ὀφείλουμε νά σημειώσουμε ὅτι ἂν καὶ ὁ Ἀρης ἀποτελεῖ μέρος τοῦ δωδεκαθέου, δέν ἔλαβε ἐν τούτοις ποτέ σπουδαία θέσι στήν λατρεία, οὔτε στίς δοξασίες τῆς Ἑλλάδος. Οὐδεμία φυλὴ, οὐδεμία πόλις τόν ἀνεγνώρισε ὡς τόν κύριο προστάτη καὶ θεό της.

ΑΛΛΗΓΟΡΙΚΩΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΙΚΩΣ.

Χωρὶς νά εἴμεθα σέ θέσι νά ἀποδώσουμε πλήρως τήν πρωταρχικὴν σημασία τῶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ Ἀρεῶς ἀλληγορουμένων, ἀρκούμεθα νά παραμείνουμε ἐπ' ὀλίγον ἐπὶ τῶν δύο χαρακτηριστικωτέρων σημείων τὰ ὁποῖα ἀνωτέρω ἀναφέραμε. Πρῶτον ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ του πτηνοῦ, τοῦ Ἀλέκτορος, καὶ δεύτερον τοῦ συμβολισμοῦ αὐτοῦ ὡς θεοῦ τῆς καταστροφῆς καὶ τοῦ θανάτου.

Περί τοῦ Ἀλέκτορος καὶ τοῦ συμβολισμοῦ του ἔγραψε ἐμβριθῶς ὁ Διον. Καλογερόπουλος. Ἐξ αὐτοῦ παραλαμβάνουμε τὰ ἀκόλουθα κύρια σημεῖα:

Κατ' ἀρχάς, ἡ ιδιότητα τοῦ ἀλέκτορος νά προαγγέλλῃ τὴν ἀνατολὴν τοῦ Ἡλίου καὶ τὴν ἐπικράτησι τοῦ φωτός ἐπὶ τοῦ σκότους, προσέδωσαν σέ αὐτόν σημασία μαγική καὶ θρησκευτική. Ἐθεωρήθη πιπνὸ μαγικό τοῦ ὁποῖου ἡ φωνὴ ἔχει τὴν δύναμι νά ἀποδιώκῃ τοὺς δαίμονες τοῦ σκότους. Στούς Πέρσες ὁ ἴδιος ὁ Ὁρομάσδης, συνιστᾷ τὸν ἀλέκτορα στὸν Ζαρατούστρα ὡς ἄγγελο τοῦ φωτός καὶ τῆς ἡμέρας. Ὁ ἀλέκτωρ, κατὰ τὴν Ἀβέστα εἶναι ἐκθρὸς τῶν Ντέβας καὶ τῶν μαύρων μάγων, φύλακας τοῦ κόσμου, συνοδεύει δέ μετὰ τοῦ κυνὸς τῆς ψυχῆς στὸν Ἄδην.

Οἱ ἴδιοι Πέρσες φρόντιζαν νά ἔχουν πλησίον τοὺς ἑνα ἀλέκτορα ὅπου ἐπρόκειτο νά διανυκτερεύσουν. Καὶ ἐν Ἑλλάδι ἐθεωρήθη τὸ πιπνὸν ὡς ἀποτρόπαιο τῶν δαιμόνων, ἀντιβασκάνιο κ.ο.κ. Ὁ Πυθαγόρας θεωροῦσε τὸν λευκὸ ἀλέκτορα ἱερό τοῦ Μηνὸς καὶ ἀπαγόρευε τὴν βρῶσιν του. Τό ἴδιο γινόταν καὶ στὰ Ἑλευσίνια Μυστήρια, θεωρουμένου ὡς ἱεροῦ τῆς Περσεφόνης. Ὁ Πλάτων ἀναφέρει ὅτι στὸν Ἀσκληπιὸ ἐθυσιάζετο ἀλέκτωρ, λόγῳ τῆς καθαρτικῆς του ιδιότητος, ὁ δὲ Πλούταρχος ὁμιλεῖ περὶ ἀγάλματος τοῦ Ἀπόλλωνος φέροντος ἀνά χεῖρας ἀλέκτορα ὡς σύμβολο πιθανῶς τῆς ἡλιακῆς του ιδιότητος.

Στὴν ἐρμητικὴ φιλοσοφία, ὁ ἀλέκτωρ, λόγῳ τῆς ρώμης του καὶ τῆς ἐνεργητικότητός του, παρεβάλλετο πρὸς τὸ Πῦρ, ἐπίσης δέ εἶχε ἐκκληφθῇ ὡς σύμβολο τῆς ἀρχικῆς αἰτίας τοῦ παντός καὶ ἐταυτίζετο πρὸς τὴν ἀρχικὴ Ὑλὴν τῶν Γνωστικῶν, πρὸς τὸ Κηρύκειον τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τὸν διπλὴ οὐρὰ φέροντα ὄφι.

Τὴν σχέσιν αὐτὴ τοῦ ἀλέκτορος πρὸς τὸν ὄφι δεικνύει τὸ στὰ Μυστήρια τῆς Κυθήρης σύμβολο τοῦ πυρός Νεργκάλ, τὸ ὁποῖο ἀποκαλεῖται ἀλέκτωρ τῶν Σαββατισμῶν, ἢ ὀρνιθόμορφος Ἀβραξάς ἢ ὄφης τοῦ Ἀρεως καὶ φιλοσοφικός δράκων. Φαίνεται δέ, ὅπως ὁ ἄγγελος τοῦ φωτός ἐγένετο ὄφης, διότι ἐδίδασκε στοὺς ἀνθρώπους τὴν σοφίαν, ὅπως ὁ Προμηθεύς, προσεδέθη στὸν Καύκασο γιὰ τὴν κλοπὴν τοῦ πυρός ἀπὸ τὸν Ὀλύμπο, ἔτσι καὶ ὁ ἀλέκτωρ ἔλαβε ζωὴν μορφήν ὡς κατεῖπων τοῖς θνητοῖς τὰ τοῦ Ἡλίου Μυστήρια.

Λίγα πράγματα ἀκόμη τοῦ χαρακτῆρος τοῦ θεοῦ Ἀρεως ὡς τοῦ κατ' ἐξοκὴν ἐξολοθρευτοῦ ἀγγέλου. Ὄταν ὁ Μεφιστοφελῆς παρουσιάζεται στὸν Φάουστ καὶ ἐρωτᾶται περὶ τῆς οὐσίας του, τὸ "πνεῦμα τοῦ κακοῦ" τοῦ ἀπαντᾷ λίαν εὐστόχως:

Εἶμαι μέρος τῆς δυνάμεως τῆς κακοβούλου μὲν ἀλλ' ἀγαθοεργοῦ. Ἐγὼ εἶμαι τὸ πνεῦμα τὸ ἀρνητικόν!

Δικαίως δέ διότι πᾶν γενόμενον, ἀξίζει πάλιν νά καταστραφῇ. Οὕτω πᾶν ὅ,τι σεῖς καλεῖτε ἀμάρτημα, καταστροφὴν, μέ μίαν λέξιν τὸ κακόν, αὐτὸ εἶναι τὸ στοιχεῖον μου τὸ ἀληθινόν.

Ἔχουμε λόγους νά ἐξομοιώσουμε τὸν Μεφιστοφελῆ πρὸς τὸν θεὸ Ἄρην τῆς ἐλληνικῆς μυθολογίας, χωρὶς νά τεθοῦμε ὑπέρμαχοι τοῦ νόμου τῆς καταστροφῆς, ὅπως τὸν ἀντιλαμβάνεται ὁ ἐγωιστὴς ἄνθρωπος καὶ χωρὶς νά θεωροῦμε τὸν πόλεμο μεταξὺ ἀνθρώπων ὡς φυσικὸ νόμο καὶ δικαίωμα, ἀναγνωρίζοντας αὐτόν ὡς μεγαλύτερα αἰσχύνῃ γιὰ τὴν ὁποία θά ἔπρεπε πολὺ λίγο νά ἐπαίρεται ἡ σημερινὴ τουλάχιστον "πεπολιτισμένη" ἀνθρωπότητα, τολμοῦμε νά ὑποστηρίξουμε μεθ' ὧν τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων μυθικῶν σχολῶν τὴν μεγάλην ἀλήθειαν ὅτι ἐκ τοῦ θανάτου ἡ ζωὴ, καὶ θάνατος τίποτε ἄλλο δέν εἶναι παρά μεταβολὴ ἐπὶ τὰ βελτίω.

Κατ' αὐτόν τὸν τρόπο ὁ θεὸς Ἄρην, στὴν Ἑλληνικὴ Μυθολογία ἀντιπροσωπεύει τὴν φυσικὴν ἐκείνην ἀρχὴν τῆς διηνεκοῦς μεταμορφώσεως καὶ ἐξελίξεως διὰ τοῦ ἀοράτου πυρός, τὸ ὁποῖο εἶναι αὐτὴ ἡ ἴδια ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς καὶ φωτός. Οἱ Ἰνδοὶ φιλόσοφοι τὸν ἀποκαλοῦν θεὸ Σίβα καὶ εἶναι ἐξ ἴσου τρομερὸς στοὺς ἀμύητους καὶ ἔχει πλήρεις παθῶν ὀφθαλμούς, ὅσο καὶ ὁ ἀντίστοιχος θεὸς Ἄρην τοῦ Ἑλληνικοῦ Πανθέου.

Ὁ Γάλλος ἀποκρυφιστὴς Barlet, τὸν ἀποκαλεῖ δευτέρα Ψυχὴ τοῦ Κόσμου, πραγματοποιοῦ τῶν ἡλιακῶν ιδιοτήτων διὰ τῆς δράσεως. Εἶναι, λέγει, ἡ ἀρχὴ κάθε κινήσεως στὸ διάστημα, ἢ στὴν ψυχὴ τῶν ἀτόμων τῆς Φύσεως. Συνεπῶς εἶναι ἡ ἀρχὴ διεισδύσεως, διαιρέσεως, διαχωρίσεως, διαλύσεως, μεταμορφώσεως καὶ δυνάμεως.

Ὅλοι αὐτοὶ οἱ χαρακτῆρες δύνανται ἀναλόγως τῆς ἐξελίξεως καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ ἀτόμου χρησιμοποιουμένων μέσων, νά ἔχουν εὐεργετικότητας συνέπειες, ἀλλὰ καὶ δύνανται νά καταστοῦν ἀντιθέτως ἡ αἰτία διηνεκῶν δοκιμασιῶν καὶ ταλαιπωριῶν. Ὁ ἄνθρωπος ἐν τούτοις εἶναι ἐλεύθερος στὴν ἐκλογὴν τῆς ἀτραποῦ.

Ἐρμηνεύοντας ἐρμητικῶς τὸ σύμβολο τοῦ Ἀρεως ὁ Dr Allendy ἀνευρίσκει σέ αὐτὸ τὸ σύμβολο τοῦ Ἡλίου στὸ ὁποῖο προστίθεται συνήθως ἕνα βέλος γιὰ νά καταδηλωθῇ καλλίτερα ἡ ἐκτοξευτικὴ του ἰκανότητα. Εἶναι, λέγει, ἡ ἰκανότης ἐμψυχώσεως διευθυνομένη ὑπὸ τῶν ἀναλλοιώτων ἀντιδράσεων τοῦ φυσικοῦ νόμου.

ARTEMIS

Ἀστρολογικῶς ἡ θεὰ Ἀρτεμις ἀποδίδεται στὸ ζώδιο τοῦ Τοξότου. Γνωρίζουμε ὅτι, ὅπως καὶ ὁ Ἀπόλλων εἶναι υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς, ἐπομένως ἀδελφὴ τοῦ θεοῦ τοῦ Φωτός, γεννηθεῖσα ὀλίγες στιγμὲς πρὸ αὐτοῦ στὴν νῆσο Δῆλο, ἡ ὁποία ὅπως θυμόμαστε εἶχε στηθὴν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον. Μόλις γεννηθεῖσα ἡ Ἀρτεμις, ἔσπευσε πρὸς τὴν μητέρα της καὶ τὴν βοήθησε στὸν τοκετὸ τοῦ Ἀπόλλωνος.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης, ἀφοῦ εἶχε γνωρίσει τοὺς πόνους τῆς μητρότητος, διετύπωσε τὴν ἐπιθυμίαν στὸν Δία νά παραμείνῃ παρθένος καὶ νά μὴ δοκιμάσῃ τίς ἡδονές τοῦ ὕμεναίου. Διὰ τοῦτο ἐθεωρήθη ὡς ἡ προσωποποίησης τῆς ἀγνότητος καὶ τῆς παρθενίας. Ὡς ἐκ τῆς ἰδίας ὁμως βοηθείας πρὸς τὴν μητέρα της, ἀνεγνωρίσθη ὡς προστάτις τῶν γεννήσεων καὶ τῶν τοκετῶν.

Ἀφοῦ ὁ Ζεὺς τῆς παρεχώρησε τὸ δικαίωμα τῆς ἀγνείας, τῆς παρέδωσε συγχρόνως ἕνα τόξο καὶ βέλη καὶ τὴν ὀνόμασε τοξότιδα καὶ βασίλισσα τῶν δασῶν, τῆς παρεχώρησε δέ ἀκολουθίαν ἐξήντα νυμφῶν, τῶν Ὡκεανίδων.

Μεταξὺ τῶν νυμφῶν αὐτῶν, ἀπὸ τίς ὁποῖες ἀπαιτοῦσε ὑπακοὴν ἀπόλυτην καὶ ἀγνείαν παραδειγματικὴν, διήρχετο αὐστηρά, μέ τὸ τόξο ἀνά χεῖρας, τὰ δάση καὶ τὰ βουνά, σταματώντας κάποιες φορές πλησίον μιᾶς πηγῆς γιὰ νά κάνῃ τὸ λουτρό της, σέ κάποιες περιπτώσεις συνοδευομένη καὶ ὑπὸ τοῦ Κενταύρου Χείρωνος, στὸν ὁποῖο κατὰ τὴν παράδοσιν ἐδίδασκε τὴν χρῆσιν τῶν θεραπειτικῶν βοτάνων.

Ὡς θεότης τοῦ καθαροῦ Φωτός, εἶναι ἀγνή παρθένος, ἡ ὁποία οὐδέποτε ἐγνώρισε τίς ἡδονές τοῦ ἔρωτος. Στούς γνωστοτέρους περὶ αὐτῆς μύθους, παρίσταται ἡ θεὰ ὡς ἀγρία, αὐστηρά καὶ ἀνένδοτος μέ ἀπάνθρωπα ἐνίοτε χαρακτηριστικά.

Ἐνα ἐκ τῶν πρώτων κατορθωμάτων της εἶναι ἡ μάχη κατὰ τοῦ δράκοντος Πύθωνος, στὴν ὁποία ἔλαβε μέρος ὑπὲρ τοῦ ἀδελφοῦ της Ἀπόλλωνος.

Στούς κλασσικοὺς χρόνους παρίσταται συχνά στὰ μνημεῖα τῆς τέχνης ὁ φόνος ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος τῶν τέκνων τῆς Νιόβης, ὅταν ἡ κόρη αὐτῆς τοῦ Ταντάλου ἐκαυχέθη ὅτι εἶχε γεννήσει πολὺ περισσότερα τέκνα

ἀπὸ τὴν Λητώ. Τὰ τέκνα τῆς τελευταίας, ὀργισθέντα γιὰ τὴν κατὰ τῆς μητρός τους γενομένην προσβολήν, ἐτόξευσαν ὅλα τὰ τέκνα τῆς Νιόβης, ἡ ὁποία ἀπὸ τὴν θλίψει της μετεβλήθη σέ βράχο.

Ὅχι λιγώτερο ἀγρία ἐδείχθη ἡ Ἀρτεμις κατὰ τὸ περιστατικόν τοῦ Ἀκταίωνος, ὁ ὁποῖος ἐπετέθη γιὰ νά τὴν βιάσῃ, κατ' ἄλλους διότι τὴν εἶδε γυμνὴν λουομένην. Ἡ θεὰ τοσοῦτον ἐγένετο ὀργίλη ἐκ τῆς βεβηλώσεως, ὥστε ἔρριψε σέ αὐτόν ὕδωρ, τὸ ὁποῖο τὸν μεταμόρφωσε σέ ζῶον καὶ ἔπειτα παρότρυνε τοὺς σκύλους της νά τὸν κατασπαράξουν.

Δέν ἦταν διαφορετικὴ καὶ ἡ τύχη τοῦ Τιτυοῦ, τὸν ὁποῖο δέν φονεύει μὲν ἡ ἴδια, παρίσταται ὁμως κατὰ τὸν φόνον του καὶ βοηθεῖ τὸν ἀδελφὸν της. Παρ' ὅλες τίς παρακλήσεις τῆς μητρός τοῦ Τιτυοῦ, Γῆς, οἱ δύο ἀδελφοὶ δέν τοῦ συγχώρησαν ὅτι ἔκανε ἄσμενες προτάσεις στὴν μητέρα τους Λητώ καὶ τὸν ἐτόξευσαν.

Πολὺ ἀργότερα ὁ χαρακτῆρας τῆς θεᾶς συνεταυτίσθη μέ τὸν χαρακτῆρα τῆς Σελήνης καὶ ἀπεδόθη κοινὴ λατρεία καὶ πολλὰ φύσει σεληνιακὰ θεότιπα ἀνέχθησαν στὸν ἀρχικὸν τύπον τῆς Ἀρτέμιδος. Ὁ σεληνιακὸς χαρακτῆρας τῆς Ἀρτέμιδος καταφαίνεται σαφέστερα στὸ πρόσωπο τῆς Ἑκάτης, ἀπὸ τὴν ὁποία ὁμως διακρίνεται τόσο κατὰ τὴν καταγωγὴν της ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν φύσιν τῆς λατρείας της.

Ἐνῶ ὁ παρθενικὸς τύπος τῆς κυνγενίδος θεᾶς, τὸ πρότυπο τῆς χάριτος καὶ τῆς κομψῆς καλλονῆς, ἀνεπτύχθη μεταξὺ τῶν κατοίκων τῆς Ἑλλάδος, ἡ Ἑκάτη διεμορφώθη στὴν φαντασίαν τῶν βαρβάρων κατοίκων τοῦ Βορρᾶ, φαντασία μελαγχολικὴ καὶ πλήρης σκοτεινοῦ μυστικισμοῦ καὶ φανατικοῦ ἐνθουσιασμοῦ.

Ἀστὸν τῆς νυκτός ἡ Ἑκάτη, εἶναι τὸ μονογενὲς τέκνον τῶν δύο δυνάμεων, οἱ ὁποῖες ἔδωσαν τὴν ζωὴν, τοῦ φωτός καὶ τοῦ σκότους. Ἡ ἀποδιδόμενη σέ αὐτὴν λατρεία εἶναι ἡ ἀνήκουσα σέ σεληνιακὴ θεότητα. Τό ζῶον, τὸ κατ' ἐξοκὴν ἀφιερωμένο

στὴν Ἑκάτη, τὸ μόνο θῦμα τὸ ὁποῖο θά ἠδύνατο νά θυσιασθῇ σέ αὐτὴν, ἦταν ὁ κύων, ὁ ὑλακτὼν κατὰ τῆς Σελήνης.

Ἡ θεά Ἐκάτη ἐθεωρεῖτο ὡς τρίμορφος, πρῶτος δέ ὁ Ἀλκαμένης διετύπωσε διά τῆς καλλιτεχνίας τὴν ἰδέα αὐτήν, ἀφοῦ τῆς ἔδωσε τρία διάφορα σώματα καὶ τρεῖς κεφαλές στο μέσον συνενωμένα καὶ παριστῶντα διά τῆς εἰκόνης αὐτῆς, κατὰ τοὺς ὀρφικούς, τὴν κυριαρχία τῆς θεᾶς ἐπὶ τῶν τριῶν βασιλείων τῆς Φύσεως.

Σύν τῷ χρόνῳ ὅμως ἡ προσωποποίησης τῆς Σελήνης κάνει τὴν ἀρχική σημασία καὶ εὐρίσκει ἀντανάκλασις στὶς δεισιδαίμονες ψυχές. Ἡ Ἐκάτη καθίσταται ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἡ θεά τῶν φαντασμάτων καὶ τῶν καταχθονίων δυνάμεων τῆς μαύρης μαγείας. Εἶχε σχέσεις μέ τοὺς ὑποχθονίους θεούς, ἦταν σύντροφος τῆς Περσεφόνης, προϊστάτο τῆς Μαγείας καὶ τῶν ἐνεργειῶν της, στήν λάμψη δέ τῆς Ἐκάτης, ὑπὸ τὴς ὕλακές των κυνῶν, οἱ ὁποῖοι ἐθυσιάζοντο σέ αὐτήν, ἀπήγγελλαν οἱ μάγισσες τὴς ἐπιτιμήσεις καὶ τοὺς ἐξορκισμούς τους, οἱ ὁποῖοι εἶχαν τὴν ιδιότητα εἴτε νά μετακαλοῦν στήν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς τὴς ψυχές των τεθνεώτων, εἴτε νά γοντεύουν διά τοῦ ἔρωτος τὴς καρδιές των ζώντων, εἴτε νά καταβιάζον καὶ αὐτὴν τὴν Σελήνη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.

Τό θρακικό ὄνομα τῆς Ἀρτέμιδος, ἦταν Βένδης, θεά πένθιμος, ἡ ὁποία ἐλατρεῖτο στὰ βάθη τῶν σπηλαίων. Υἱοθετηθεῖσα ὑπὸ τῶν ὀρφικῶν, ἐγένετο ἡ κυριώτερα θεότης τῆς Θράκης, ἀφοῦ τῆς παρεκώρυσαν ὑψηλὴ θέσι στήν Θεογονία τους.

Κατὰ τινὰ ὀρφικό ὕμνο πρὸς τὴν θεά Ἐκάτη, αὕτη ἐξουσιάζει τὴν γῆ, τὴν θάλασσα καὶ τὸν ἑναστρο οὐρανό. Ἡ ἀπεριόριστος ἐξουσία της ἐκτείνεται σέ ὅλες τὴς περιστάσεις καὶ σέ ὅλες τὴς λειτουργίες τοῦ ἀνθρώπου. Ἀργότερα ὅμως φαίνεται ὅτι ἡ λατρεία τῆς Βένδιδος περιορίσθηκε στήν Θράκη, λαβοῦσα τὴν κυριώτερα θέσι ἡ Ἀρτεμις, ἐνῶ ἡ τῆς Βένδιδος ἐπεξετάθη στήν Μικρά Ἀσία, τὴν Βιθυνία καὶ τὴν κυρίως Ἑλλάδα.

Τό κύριο κέντρο λατρείας τῆς Ἀρτέμιδος στήν Μικρά Ἀσία ἦταν ἡ Ἐφεσος. Ἡ σπουδαιότητα τῆς λατρείας αὐτῆς, ἡ μεγαλοπρέπεια τοῦ ἱεροῦ της, προσεῖλκυσε μεγάλην συρροή Ἀσιατῶν καὶ ξένων προσκυνητῶν. Ἡ μεγάλη Ἐφεσία θεά, τὴν ὁποία οἱ Ἕλληνες συνέχεαν μέ τὴν Ἀρτεμι, εἶχε καταγωγή καὶ χαρακτῆρα ἐντελῶς ἀσιατικό, τοῦτο δὲν ἐπηρεάζε ὅμως τὸν κοινὸ συμβολισμό καὶ τὴν ἠθική διδασκαλία τῶν θεαινῶν.

Ἡ ἠθική αὐτὴ διδασκαλία τῆς θρησκείας τῆς Ἀρτέμιδος, ἐκφράζεται στὸν ὠραῖο μῦθο τοῦ Ἰππολύτου, ὅπως ἀναπτύσσεται ἀπὸ τὸν Εὐριπίδη.

Ὁ υἱὸς τῆς ἀμαζόνος Ἀντιόπης, εἶναι νέος ἀγνός, τὸν ὁποῖον οὐδεμία θνητὴ καλλονὴ δύναται νά συγκινήσῃ, ἀναισθητός πρὸς πᾶν ἄλλο αἶσθημα πλὴν τοῦ εὐλαβοῦς ἔρωτος πρὸς τὴν θεά Ἀρτεμι, ἡ ὁποία τὸν προστατεύει. Ζῇ μαζί της ζωὴ ἀπλὴ μέσα στὰ ὄρη καὶ τὰ δάση. Τὰ δὲ δῶρα τὰ ὁποῖα τῆς προσφέρει φέρουν τὴν σφραγίδα τῆς ἀγνείας. Αὐτὸ ὑποδηλώνουν οἱ γνωστοὶ στίχοι τοῦ Εὐριπίδου:

“ὦ δέσποινα, Ἀρτεμις, κοσμήσας φέρω πρὸς σέ τοῦτον τὸν πλεκτόν στέφανον, προερχόμενον ἀπὸ πάναγνον λειμῶνα, ὅπου οὔτε σίδηρος γεωργοῦ τὸν ἐκάραξε ποτέ, ἀλλὰ πάναγνον ἡ μέλισσα διέρχεται τὸν ἑαρινὸν λειμῶνα...”

ὦ φίλη δέσποινα, δέξου ἀπὸ εὐσεβῆ χεῖρα τὸ ἀνάθημα τοῦτο διά τὴν χρυσὴν σου κόμην... Διότι μόνον εἰς ἐμέ ἐκ τῶν θνητῶν τοιαύτη τύχη ὑπάρχει, νά συντυγχάνω μαζί σου καὶ νά συνομιλῶ, ἀκούων μέ τὴν φωνήν σου, μὴ βλέπων ὅμως τὸ ὄμμα σου. Εἴθε δέ τὸ τέλος τοῦ βίου μου νά διέλθῃ εὐρίσκον με ἀγνόν, ὅπως ἤρχισα τὴν ζωὴν μου”.

Μένει κωφός πρὸς τὰ γήινα θέληντρα καὶ τὴς ἰκεσίες τῆς Φαίδρας καὶ ἀποθνήσκει, θῦμα τῆς ἀγνότητός του. Ἀλλ' ἀποθνήσκων παρηγορεῖται ὑπὸ τῆς θεᾶς, ἡ ὁποία γλυκαίνει τὴν πικρίαν τῶν τελευταίων του στιγμῶν, ἀγγέλλουσα σέ αὐτόν τὴς τιμές, οἱ ὁποῖες θά διαωνίσουν τὴν ἀνάμνηση τῆς ἀρετῆς του.

“Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο”, παρατηρεῖ ὁ Decharme, “πολύ πρό τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἡ ἀρετὴ, ἡ ὁποία φαίνεται ἀγνωστὴ στὶς ξένες θρησκείες, ἡ ἀγνότης, ὅχι μόνον ἐτιμᾶτο, ἀλλὰ καὶ ἐξεθειάζετο στήν λατρεία τῆς Ἀρτέμιδος”.

ΑΛΛΗΓΟΡΙΚΩΣ. Τό μεγαλύτερο μέρος τῶν κατωτέρω ἐκτειθεμένων ἐρμηνειῶν, παραλαμβάνουμε ἀπὸ τὸ περισπούδαστο ἔργο τοῦ Ἀντ. Χαλᾶ: *Τὰ σατυρικά γυμνάσματα καὶ ἡ Σωκρατικὴ παράδοσις*.

“Ἡ Ἀρτεμις εἶναι ἡ θεά τῆς θήρας, μέ τοὺς κύνες καὶ τὰ βέλη. Ἀπασχολεῖται ὅμως πράγματι μέ τὰ ἄγρια θηρία ἢ μήπως αὐτὰ συμβολίζουν τὰ ἄγρια πάθη τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, ἡ δὲ Ἀρτεμις τὴν ἐξαιρετικῶς πολύτιμον καὶ ἄγρυπνον δύναμιν τοῦ ἐν ἡμῖν πνεύματος, τοῦ διαρκῶς καταπολεμοῦντος καὶ προσπαθοῦντος νά ἀφανίσῃ τὸ ἐν ἡμῖν κτηνώδες, τὴν ἐν ἡμῖν σκληροκαρδίαν καὶ ἡδυπαθειαν; Τῇ ἀληθείᾳ δέ πότε δύναται νά ἐπέλθῃ στὸν ἀνθρώπο ἡ Παρθενία καὶ ἡ Ἀγνεία, παρά ὅταν δαμασθῇ ἡ ἡδυπάθεια καὶ ἡ σκληροκαρδία;”

“Ἡ Ἀρτεμις λοιπόν, ἡ αἰώνια αὐτὴ θεά, ζῇ πάντοτε στὸν ἐν ἡμῖν Ὀλυμπο, ὁ ὁποῖος δὲν παριστᾷ ἄλλο ἀπὸ τὴν ἀκρόπολι τοῦ πνεύματος καὶ τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Εἶναι ἡ αἰωνίως παροῦσα τοῦ πνεύματος τάση, ὅπως δαμάσῃ τὸ ἐν ἡμῖν κτήνος. Οἱ ταχύποδες κύνες παριστάνουν τὴς ἀνιχνευτικῆς τοῦ πνεύματος δυνάμεις, τὴς διαρκῶς ἀγρύπνους, τὴς ἐξαπολυόμενες στήν δασώδη χώρα, στήν χαμηλὴ δηλαδὴ τοῦ ἀνθρώπου φύσι, τὴν συνυφασμένη μέ τὴν νωθρότητα, τὴν σκληροκαρδία καὶ ἡδυπάθεια, πρὸς ἀνιχνευσιν καὶ δάμασί της”.

“Ἡ Ἀρτεμις παριστᾷ ἐπομένως τὴν ἰδέα τῆς Παρθενίας, καὶ τῆς Ἀγνείας, ὡς καὶ τὸν αἰώνιο πόλεμο τοῦ πνεύματος κατὰ τῶν ἐνστίκτων, τῆς ταπεινῆς φύσεως καὶ τοῦ σωματοειδοῦς. Τοῦτο διακηρύσσει ὁ ἀκόλουθος στίχος ἐκ τοῦ ποιήματος τοῦ Κ. Παλαμᾶ: *Ἀνάγλυφο τῆς κυνηγῆρας*.

“ὦ σκέπη τῶν ἀγνῶν, τῶν ἀγριμῶν ὦ καταλύτρα!”

Οἱ ἀκόλουθες δύο φράσεις τοῦ ἰδίου ποιητοῦ, “Ζηλεύω αὐτόν πού ἀγνάντεψε μίαν ἀστόχαστη ὥρα τὴν ἀστραπὴν τῆς γύμνιας σου, τὴν ἄκαρδη ἐκδικήτρα”, ὑπονοοῦν τὸ πάθημα τοῦ Ἀκταίωνος. Ἀλλὰ ἔχουν μεγαλύτερο βάθος, ἀπὸ ὅσο φαινομενικῶς ἐξωτερικεύουν. Στούς δύο αὐτοὺς στίχους δέικνυται ὅτι ἡ ἀστραπή τῆς γύμνιας τῆς Ἀρτέμιδος εἶναι ἡ ἄκαρδη ἐκδικήτρα.

Μέ ἄλλους λόγους ὁ Ἀκταίων ἐπεθύμησε νά ἴδῃ γυμνὴ τὴν θεά, δηλαδὴ νά γνωρίσῃ τὰ μυσταίωτά της Ἀρτέμιδος, ὡς ἀναζητητῆς τῆς Ἀληθείας, ἤθελε νά κατανοήσῃ τὴν οὐσία καὶ τὴν δύναμιν τῆς θεαίνης, χωρὶς νά εἶναι ἀκόμη τελείως παρεσκευασμένος καὶ ἐξαγνισμένος. Ἡ θεά τοῦ ἀπεκαλύφθη, ἀλλὰ ὡς ἄκαρδη ἐκδικήτρα, διότι τὸ ζῶδες δὲν εἶχε ἀκόμη κατατροπωθῇ ὑπὸ τοῦ Ἀκταίωνος καὶ τὰ “θηρία” μαζί μέ τοὺς κύνες τῆς θεᾶς κατεσπάραν τὸν ἀτυχὴ Ὑπερόπτη. Διότι ἡ θεά Ἀρτεμις κηρύσσει πόλεμο ἀμείλικτο κατὰ τῆς ἡδυπαθείας καὶ τῶν ταπεινῶν παθῶν. Διότι ἕνας μόνος πόλεμος καὶ μία ἐκδίκσις ἐπιτρέπεται: ὁ πόλεμος κατὰ τῆς κακίας”.

Στὴν Ἐφεσο ἡ ἐλληνικὴ Ἀρτεμις λαμβάνει κάπως διαφορετικὸ χαρακτῆρα, διακρινόμενη διὰ τινος οὐσιώδους χαρακτηριστικοῦ. Δὲν εἶναι πλέον τόσο ἡ Παρθένος θεά ἀλλὰ εἶναι ἡ κατ' ἐξοκὴν τροφὸς τῶν ὄντων, τῆς ὁποίας τὸ στήθος καλύπτεται ὑπὸ ἀπείρων μαστῶν. Ἡ διατρέφουσα ἐνέργειά της ἐκτείνεται ἐφ' ὅλων τῶν μορφῶν τῆς ζωῆς, ἡ ὁποία ἐξελισσεται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς, ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν.

Πέρις τοῦ σώματός της, τὸ ὁποῖο ἔχει σχῆμα κολεοῦ, χαράσσονται πλεῖστες ζῶνες, οἱ ὁποῖες περιλαμβάνουν κεφαλές ἐλάφων, λεόντων, ταύρων, πιπνῶν καὶ ἀνθρώπων. Δὲν δυσκολεύεται στὶς εἰκόνες αὐτές νά ἀναγνωρίσῃ ὁ προσεκτικὸς παρατηρητὴς τὰ τέσσερα ζῶα τῆς Ἀποκαλύψεως ἢ τὴς τέσσερις ὅψεις τῆς σφίγγος ἢ τὰ τέσσερα κοσμολογικὰ στοιχεῖα, μέ τοὺς τέσσερις ἐξουσιαστές των.

Θά ἀναφέρουμε ἀκόμη ὅτι στήν Ἀρκαδία σύμβολό της ἦταν ἡ Ἀρκτος, εἰς πλεῖστες δὲ πόλεις τῆς Ἑλλάδος ἐκαλεῖτο Ταυροπόλος, τὸ δὲ ζῶο ἦταν ἀφιερωμένο σέ αὐτήν. Καταφαίνεται ἐκ τούτου ἡ “πολικότητα” τῆς θεᾶς.

Ἐρευνώντας ἀπὸ μιᾶς ἄλλης πλευρᾶς τὸ ἴδιο ζήτημα, παρατηροῦμε ὅτι τόσο ἡ Ἀρτεμις, ὅσο καὶ ἡ ἐκ πατρὸς ἀδελφὴ της Ἀθηνᾶ, ἀπετέλεσαν κατὰ τὴν ἀρχαιότητα τὸ σύμβολο τῆς Παρθενίας. Ἀμφότερες χαρακτηρίζονται ὑπὸ πυρώδους, ἀόκνου καὶ μαχητικῆς φύσεως. Γνωρίζουμε ἐκ τῆς Ἀστρολογίας ὅτι στήν Ἀθηνᾶ ἀποδίδεται ὁ Κριός, στήν Ἀρτεμι ὁ Τοξότης καὶ στὸν Ἀπόλλωνα ὁ Λέων. Τὰ τρία αὐτὰ ζῶδια, ἀποτελοῦν τὸ καλούμενον πυρῶδες τρίγωνον. Τό γεγονός αὐτό δὲν στερεῖται σημασίας. Ἐχομε πράγματι ἕνα τρίγωνο τοῦ ὁποῖου ἡ βάσις κατέχεται ὑπὸ δύο παρθενικῶν, θηλείων θεοτήτων, ἀμφοτέρων πολεμικῶν, ἀόκνων, πυρῶδων, ἐνῶ ἡ κορυφὴ τοῦ τριγώνου κατέχεται ὑπὸ τοῦ θεοῦ χειριστοῦ τῆς λύρας. Ἐνθυμούμεθα τὴν νίκη τῆς λύρας κατὰ τοῦ αὐλοῦ, τοῦ Μαρσίου καὶ τοῦ Πανός.

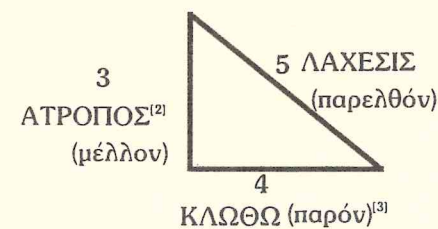
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Γράβ., *Ἀστρολογία*. II, 178. - Voile d'Isi No 40, 273. Richepin, 185, 198. Pernety, *Diane*. - Allendy, 143. Guthrie, *Grecs et Laurs Dieux* 118. - Πρβλ. Σελήνη, Τοξότης.

Π. Γράβιγγερ

ΤΟ ΖΩΟΓΟΝΙΚΟ ΤΡΙΓΩΝΟ

ΠΕΡΙΜΕΤΡΟΣ = 12 (12 Θεοί - 12 Ζωδιακοί - 12 Άθλοι του Ήρακλή - 12 Έλληνικές φυλές⁽⁴⁾)

ΕΜΒΑΔΟΝ = 6 (ο πρώτος τέλειος* αριθμός).

(*) Τέλειος λέγεται ο αριθμός του οποίου οι διαιρέτες έχουν άθροισμα τον ίδιο τον αριθμό. Διαιρέτες του 6 είναι οι 1,2,3 που έχουν άθροισμα 1+2+3 = 6.

Στήν μελέτη μας "Περί Πυθαγορείων Τριάδων" αποδείξαμε (ίσως για πρώτη φορά) ότι κάθε ορθογώνιο τρίγωνο με πλευρές άκεραίους αριθμούς έχει έμβασμόν πολλαπλάσιο του ζωογονικού-ψυχογονικού αριθμού 6 των Πυθαγορείων. Δηλαδή δείξαμε ότι όλα τα ορθογώνια τρίγωνα "ζωογονούν-ται" από το παραπάνω πυθαγορικό άρχέτυπο, επιβεβαιώνοντας έτσι την Πλατωνική-Πυθαγορική ονομασία.⁽⁵⁾

Απόσπασμα αυτής της εργασίας σās παρουσιάζουμε.

Ψυχογονικός κύβος $6^3=216$ ο ελάχιστος αριθμός ήμερών που χρειάζεται για να γεννηθεί ένας άνθρωπος.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα εργασία είναι η περίληψη ενός μόνο μέρους μίας άλλης μεγαλύτερης εργασίας με τίτλο "ΠΕΡΙ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΩΝ ΤΡΙΑΔΩΝ".

Έκει αποδεικνύουμε ότι για κάθε Πυθαγόρειο τριάδα (α,β,γ) δηλαδή για κάθε τριάδα φυσικών αριθμών, για την οποία ισχύει: $a^2 = b^2 + \gamma^2$ υπάρχουν πάντα δύο περιττοί φυσικοί αριθμοί κ, λ, τέτοιοι ώστε να ισχύει:

$$a = \frac{\kappa^2 + \lambda^2}{2}, b = \frac{\kappa^2 - \lambda^2}{2}, \gamma = \kappa \cdot \lambda \quad (1)$$

καί αντιστρόφως, κάθε δυάδα περιττών φυσικών αριθμών κ, λ με $\lambda < \kappa$ παράγει μία Πυθαγόρειο τριάδα [σύμφωνα με την (1)].

(Βλέπε ΕΥΚΛΕΙΔΟΥ, *Περί Άσυμétrων*, βιβλίο Χ, έπεξηγήσεις, σελ. 255, έκδ. ΟΕΔΒ)

Τό πρόβλημα αυτό είναι άρχαιότατο, σίγουρα γνωστό στους Πυθαγορείους, άφού η σχέση που αποδίδεται στον ίδιο τον Πυθαγόρα για την παρωγή Πυθαγορείων τριάδων

$$\left(\frac{\kappa^2 + \lambda^2}{2}\right)^2 = \left(\frac{\kappa^2 - \lambda^2}{2}\right)^2 + (\kappa \cdot \lambda)^2 \quad (2)$$

χρησιμοποιεί, όπως παρατηρούμε, τις παραπάνω ποσότητες (1), πράγμα που μās έκανε να στηρίξουμε την δομή της όλης θεωρίας μας (ΠΕΡΙ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΩΝ ΤΡΙΑΔΩΝ) πάνω σε αυτούς ακριβώς τούς μετασχηματισμούς (υπάρχουν καί άλλοι).

Βέβαια, στην συνολική μας θεωρία αναπτύσσουμε τό πώς οι έπτά Μοναδιαίες Πρώτες Πυθαγόρειες Τριάδες (είναι αυτές που παράγονται από την μονάδα καί έχουν ΜΚΔ=1) αντιστοιχούν στα (χημικά) στοιχεία της φύσης, τεχνητά καί φυσικά, τό πώς προσδιορίζουν τις στιβάδες καί τις υποστιβάδες τους, δικαιώνοντας τούς μύθους-θρύλους που αποδίδονται στον κόσμο των Πυθαγορείων, όπως π.χ. της επτάχορδης λύρας του Απολλώνια. Είναι όμως άκαιρο να αναλύσουμε κάτι τέτοιο, γιατί πρέπει να ανατρέξουμε στην θεωρία των υπερχορδών καί τον Ξενοφάνη:

Εἷς θεός ἐν τε θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισι μέγιστος οὔτε δέμας θνητοῖσιν ὅμοιος οὔτε νόημα, ἀλλ' ἀπάνευθε νόνοιο νόου, φρενὶ πάντα κραδαίνει

οὗλος δρᾷ οὗλος νοεῖ, οὗλος δέ τ' ἀκούει

καί να αναλύσουμε τό φρενὶ πάντα κραδαίνει (αυτό γίνεται σε άλλη μελέτη).

Έκείνο που πρέπει έδω να έπεξηγήσουμε είναι τό Ζωογονικό τρίγωνο των Πυθαγορείων.

Ίσως μία μικρή ξενάγηση στον νεοπλατωνικό Πρόκλο να κρίνεται έδω απαραίτητη. Πως όμως μπορούμε να παρουσιάσουμε ίχνη από την περίληψη μίας αληθινής κοσμοθεωρίας, που όλοι αντιγράφουν φανερά ή κρυφά, είτε λέγονται σχετικιστές του Πρίνστον, είτε κβαντικοί της Κοπεγχάγης, σε ένα αναγνώστη που πιθανόν να μη γνωρίζει ούτε τις δηλώσεις του Χάιζενμπεργκ για τό πλατωνικό μεγαλειό;

Ός γνωστόν, δήλωσε ότι τό υπόβαθρο της κβαντικής θεωρίας τό πήραμε από τον Πλάτωνα, με αποτέλεσμα να του επιτεθούν σφόδρα οι σιωνιστές του Πρίνστον με αίχμη του δόρατος τον Α. Αϊνστάιν. Αποτέλεσμα της διαμάχης Πρίνστον-Κοπεγχάγης είναι η έξαφάνιση της Εύκλειδείου Γεωμετρίας από όλα τα σχολεία της οικουμένης, επειδή απέκλυπτε τούς κλέφτες!

Θά έχετε άκούσει εκείνο τό περίφημο: "Ο Εύκλειδης πέθανε! που κυκλοφόρησαν τις περασμένες δεκαετίες οι πάτρωνες του Πρίνστον Χίλμπερτ, Κλάιν, Χούρβιτς, Ραϊντγκεν, Μικόνφσκι καί τόσοι άλλοι, που τυχαίνει να είναι συμπτωματικά όλοι Έβραιοι.

Εἴδατε να αποσύρεται από κάποια γωνία της Γῆς ο Νεύτων; Γιατί άραγε ο Εύκλειδης; Αναρωτηθήκατε

ΤΩΝ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΩΝ^[1]

ποτέ; "Όταν μάλιστα σημερινές έρευνες κατέληξαν ότι τό σύμπαν είναι επίπεδο καί Εύκλειδειο;

Δέν έχουμε διάθεση έδω να επιτείνουμε τον προβληματισμό σας...

"Όλο τό ελληνικό γίγνεσθαι είναι δομημένο σε τριάδες. Θά τολμούσαμε να ίσχυριστούμε ότι η Ελλάδα είναι τριάδες καί οι τριάδες Ελλάδα! Πυθαγόρειες Τριάδες!

Τριχθα δέ πάντα δέδασθαι...

"Ο Όμηρος έχει γεμίσει τά έπη του με τό τρία καί τά πολλαπλάσιά του! "Καί τρεῖς ἐχύθηκε φορές μέ ὀρμή νά τόν φονεύσει καί τρεῖς τοῦ ἐτίναξε ὁ Θεός τήν φωτεινή του ἀσπίδα" (Ιλ. ραψ. Ε στ. 436-437 μετφ. Πολυλά), ένα ένδεικτικό παράδειγμα από την επίθεση του Διομήδη στον Αϊνεία, τον όποιο προστατεύει ο θεός Απολλών.

"Ο Θεός των Ελλήνων είναι πάντα τριαδικός, Ζεύς-Ποσειδών-Πλούτων...

"...καί η Λητώ τόν μέγα ὄρκο τῶν θεῶν ὀρκίστηκε. Μάρτυρας τώρα η γῆς αὐτή καί πάνθεν ὁ οὐρανός ὁ εὐρύς καί τό ὕδωρ τῆς Στυγός τό ἀργοκύλιστο...", από τον Όμηρικό ύμνο στον Απολλώνια στ. 83-84, έκδ. Καρδαμίτσα.

Από τον ίδιο ύμνο σās μεταφέρουμε την ίκεσία της Ήρας στην επόμενη ανώτερη τριάδα: (άνώτερη από την: Ζεύς-Ποσειδών-Πλούτων). "Επειτα ἀμέσως προσευχήθηκε η βοῖδόφθαλμη σεβάσμια Ήρα καί μέ ἀπλωμένο χέρι ἀκράγγιξε τήν γῆ καί εἶπε: τώρα ἄς μέ ἀκούσουνε η γῆς καί ὁ διάπλοτος ἀπάνθεν οὐρανός καί οἱ Τιτᾶνες θεοί που μένουν κάτω ἀπό τήν γῆ... καί δώστε μου παιδί χωρίς τόν Δία..." στ. 332 καί έπ.

Αυτά είναι μερικά ίχνη της ελληνικής τριαδικότητας. Άς περάσουμε στον νεοπλατωνικό Πρόκλο.

Αυτός μιλά για τό πώς η μονάδα παράγει την δυάδα καί αυτή την τριάδα. Όμιλεῖ για τις θείες έννεάδες καί ότι η ζωή είναι τριαδική (βλ. Πρόκλου: *Περί της κατά Πλάτωνα Θεολογίας*). Έρχεται στή συνέχεια η σύγχρονη επιστήμη καί μās λέει ότι η ζωή είναι δομημένη σε τριάδες. Ρίξτε μία ματιά στο μόριο της ίνσουλίνης...

Η πρωτεϊνοσύνθεση είναι ίσως η καλύτερη απόδειξη των όσων οι Έλληνες διετύπωσαν, αλλά δέν μπορούμε έδω να επεκταθούμε περισσότερο. Άν τώρα περάσουμε στα άτομα, θά δοῦμε ότι καί αυτά αποτελούνται από τριάδες: πρωτόνια, νετρόνια, ηλεκτρόνια, που καί αυτά με την σειρά τους διασπώνται σύμφωνα με τό Όρφικό-Πυθαγορικό-Πλατωνικό μοντέλο σε άλλες ύπο-τριάδες, φθάνοντας έτσι στα κουάρκ κ.ο.κ. ()

Πως όμως θά αποκαλύψουμε τον τρόπο που τό ζωογονικό τρίγωνο των Πυθαγορείων, δηλαδή η τριάδα (3,4,5) ζωογονεί όλα τά άλλα τρίγωνα-τριάδες-στοιχεία;

Εἴμαστε πεπεισμένοι ότι οι νεοπλατωνικοί στίς βασικές τους δοξασίες μεταφέρουν ένα ύγιή πανάρχαιο ελληνικό πολιτισμό που έπρεπε να επιβεβαιώσουμε. Προσπαθήσαμε πολύ καί σταθήκαμε τυχεροί!

ΑΠΟΔΕΙΞΗ

Ίσως έρχεται σιό φῶς για πρώτη φορά, άφού οι Όρφικοί καί οι Πυθαγόρειοι δέν άφησαν γραπτές μαρτυρίες, αλλά μιλούσαν με άλληγορίες.

Οι πλευρές όποιουδήποτε ορθογωνίου τριγώνου δίδονται από τούς μετασχηματισμούς

$$\theta\acute{\alpha} \epsilon\acute{\imath}\nu\alpha\iota E = 6\gamma / 2$$

Έτσι έχουμε για κάθε ορθογώνιο τρίγωνο:

$$E = (\kappa + \lambda)(\kappa - \lambda)\kappa\lambda / 4.$$

Θά δείξουμε ότι τό E είναι πολλαπλάσιο του πρώτου τέλειου αριθμού του 6, που είναι καί τό έμβασμόν του ζωογονικού τριγώνου (3,4,5).

Έτσι θά έχουμε δείξει ότι τό ζωογονικό τρίγωνο

$$a = \frac{\kappa^2 + \lambda^2}{2}, b = \frac{\kappa^2 - \lambda^2}{2}, \gamma = \kappa \cdot \lambda \quad (1)$$

μετέχει στην φύση κάθε ορθογωνίου τριγώνου, ζωογονώντας όλα τά ορθογώνια τρίγωνα-ύλικά στοιχεία. (Τό ζωογονικό τρίγωνο αντιστοιχεί στο στοιχείο ύδρογόνο).

Βοηθητική πρόταση 1: Τό άθροισμα ή η διαφορά δύο περιττών φυσικών αριθμών διαιρείται με τό 4.

Απόδειξη

Έστω κ,λ οι δύο περιττοί, με $\kappa = 2\nu + 1$ καί $\lambda = 2\rho + 1$, όποτε $\kappa - \lambda = 2\nu + 1 - 2\rho + 1 = 2(\nu + \rho + 1)$

$$\text{καί } \kappa \cdot \lambda = 2\nu + 1 - (2\rho + 1) = 2\nu + 1 - 2\rho - 1 = 2(\nu - \rho)$$

I. εάν ν,ρ άρτιοι, τότε ν-ρ = άρτιος, όποτε $\kappa - \lambda = 2(\nu - \rho) = \text{πολλαπλάσιο του } 4$

II. εάν ν,ρ περιττοί, τότε ν-ρ = άρτιος, όποτε $\kappa - \lambda = 2(\nu - \rho) = \text{πολλαπλάσιο του } 4$

III. εάν ν = περιττός καί ρ = άρτιος (ή αντιστρόφως), τότε $\kappa + \lambda = 2(\nu + \rho + 1) = \text{πολλαπλάσιο του } 4$, άφού $\nu + \rho + 1 = \text{άρτιος}$ (ένας περιττός + ένας άρτιος + 1 = άρτιος) καί έδείχθη.

ΠΟΡΙΣΜΑ:

Η διαφορά των τετραγώνων δύο περιττών φυσικών αριθμών διαιρείται με τό 8.

Βοηθητική πρόταση 2: Εάν κ,λ είναι δύο περιττοί φυσικοί αριθμοί $\kappa > \lambda$, τότε τό γινόμενο κ.λ.(κ+λ)(κ-λ) διαιρείται με τό 24.

Απόδειξη

I. Εάν ένα τουλάχιστον εκ των κ,λ είναι πολλαπλάσιο του 3, έστω τό λ, θά έχουμε:

ΑΓΩΓΗ
ΛΟΓΟΥΝΕΟ ΤΜΗΜΑ
ΔΙΔΑΚΑΛΙΑΣ
ΑΡΧΑΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΤΡΑΓΩΔΙΑΣΜΑΘΗΜΑΤΑ
ΟΡΘΟΦΩΝΙΑΣ
ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ
Η ΑΝΑΓΚΗ ΤΗΣ ΕΚΦΡΑΣΕΩΣ
ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥΤΕΛΟΣ ΠΙΑ ΣΤΟ ΒΡΑΧΝΙΑΣΜΑ
ΠΡΟΣΤΑΤΕΨΤΕ ΤΙΣ ΦΩΝΗΤΙΚΕΣ ΣΑΣ
ΧΟΡΔΕΣ - ΑΠΟΚΤΗΣΤΕ ΦΩΝΗ
ΜΕ ΟΓΚΟ - ΕΝΤΑΣΗ - ΔΙΑΥΓΕΙΑ

Τά μαθήματα είναι απαραίτητα για όμιλητές, πολιτικούς, δικηγόρους, εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων, νηπιαγωγούς, ξεναγούς, στελέχη επιχειρήσεων, δημοσιογράφους, εκφωνητές, ήθοποιους, υποψηφίους Δραματικών Σχολών, τραγουδιστές, αλλά και για όλους όσους θέλουν να βελτιώσουν τον λόγο τους!

ΕΛΕΥΘΕΡΩΣΤΕ ΤΗΝ ΣΚΕΨΗ ΣΑΣ,
ΕΚΦΡΑΣΤΕ ΤΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ ΣΑΣ
ΑΡΘΡΩΣΤΕ ΤΕΛΕΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΗΣΤΕ!

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑΙ

ΑΝΑΠΝΟΗ
ΔΙΑΦΡΑΓΜΑΤΙΚΗ
ΟΡΘΟΦΩΝΙΑ
ΥΠΟΚΡΙΤΙΚΗ
ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ
ΜΝΗΜΗΣΜΕ ΤΟΝ ΗΘΟΠΟΙΟ - ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΗ
ΡΑΔΑΜΑΝΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗ

ΔΕΥΤΕΡΑ: 17:30-19:30 - ΤΕΤΑΡΤΗ: 17:30-19:30 & 20:00-22:00

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ: 17:30-19:30 - ΣΑΒΒΑΤΟ: 10:00-12:00 & 12:00-14:00

ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ, ΣΤΟΥΡΝΑΡΗ 57 & Γ' ΕΞΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΑΘΗΝΑΙ

ΕΠΙΚΗΤΟΥ 1 ΚΑΙ ΠΑΣΙΤΕΛΟΥΣ ΠΑΓΚΡΑΤΙ (ΕΥΤΥΧΙΔΟΥ 16, ΚΝΑΜΠΙ ΑΛΕΞΟΥΣ)

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: 52.37.543 - 75.67.111

$κ.λ.(κ+λ).(κ-λ) = κ.(πολ.3).(πολ.4).(πολ.2) = πολ.24$ ή
 $κ.λ.(κ+λ).(κ-λ) = κ.(πολ.3).(πολ.2).(πολ.4) = πολ.24$
 (σέ συνδυασμό μέ την πρόταση 1)

αφού ένα εκ των $κ+λ$ ή $κ-λ$ είναι πολλαπλάσιο του 2 ως άθροισμα ή διαφορά περιττών και τό άλλο πολ.4 (βλ. πρόταση 1).

II. Εάν κανένα εκ των $κ, λ$ δέν είναι πολλαπλάσιο του 3, τότε $κ = 3p+1$ ή $κ = 3p+2$ και $λ = 3v+1$ ή $λ = 3v+2$, όποτε έχουμε τούς συνδυασμούς:

α.) $κ = 3p+2, λ = 3v+2$ β.) $κ = 3p+2, λ = 3v+1$ γ.) $κ = 3p+1, λ = 3v+2$ δ.) $κ = 3p+1, λ = 3v+1$

εάν συμβαίνει τό β', τότε $κ+λ = 3p+2+3v+1 = πολ.3$, όμοίως αν συμβαίνει ή γ'

εάν συμβαίνει ή δ', τότε $κ-λ = 3p+1-3v-1 = 3p-3v = πολ.3$

εάν συμβαίνει ή α', τότε $κ-λ = 3p+2-3v-2 = 3p-3v = πολ.3$.

Έτσι πάντα ένας εκ των $κ+λ, κ-λ$ θά είναι πολ.3, όποτε τό γινόμενο $κ.λ.(κ+λ).(κ-λ) = πολ.24$ όπως ακριβώς στην περίπτωση I της πρότασης 2.

{Αν π.κ. τό $κ+λ = πολ.3$, τότε:

$κ.λ.(κ+λ).(κ-λ) = κ.λ[(πολ.3).(πολ.2)](πολ.4) = πολ.24$ ή

$κ.λ.(κ+λ).(κ-λ) = κ.λ[(πολ.3).(πολ.4)](πολ.2) = πολ.24$,

αφού ένα εκ των $(κ+λ), (κ-λ)$ θά είναι και πολλαπλάσιο του 2 και τό άλλο πολλαπλάσιο του 4 (πρόταση 1), όμοια αν $κ-λ = πολ.3$,

Όποτε $E = (κ+λ)(κ-λ)κλ/4 = πολ.24/4 = πολ.6$

Πόρισμα: "Όταν δύο περιττοί φυσικοί αριθμοί δέν διαιρούνται μέ τό 3, τότε ή διαφορά των τετραγώνων τους διαιρείται μέ τό 24.

[1] Πλάτωνος, Πολιτεία, έκδ. Πάπυρος, σελ. 468-469, ύποσημείωση 7

[2] Λέγεται και Αδράστεια

[3] Πλάτωνος, Πολιτεία I, 14

[4] Ησιόδου, Θεογονία II 126

[5] Ήταν μία από τίς σημαντικότερες μέρες της ζωής μας, αφού επιβεβαιώσαμε μέρος του Όρφικού-Πυθαγορικού-Πλατωνικού μυστικισμού, πού πλέον δέν κινείται μεταξύ μύθου και θρύλου, αλλά σηματοδοτεί μία νέα περίοδο αναζωογόνησης της πνευματικής μας κληρονομιάς, αναζητώντας ένα-γωνίως τά ίχνη ενός ενδόξου παρελθόντος.

Αφιερώνεται στον πατέρα μου Θ. Π. Αδαμάκο και τον αδελφό μου Κ.Π. Αδαμάκο

Π. Θ. Αδαμάκος, Μαθηματικός
Θ. Π. Αδαμάκος, Φοιτητής Ε.Μ.Π.

ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΩΝ ΟΡΦΙΚΩΝ

Στόν Όρφέα αποδίδονται τά εξής έργα:

1. Έπος περί Διός και Ήρας ή περί Διός και Κόρης, του όποιου αναφέρεται ό πρώτος στίχος:

"Νύν δ' άγε μοι, Κούρη
 Πιμπληϊάς έννεπε Μούσα".
 ("Έλα τώρα διηγήσου γιά μένα
 Μούσα κόρη Πιμπληϊάς).

Ακόμη διασώζεται ύμνος στον Δία, αποδιδόμενος στον Όρφέα.

2. Τελετές, τίς όποιες έγραψε ό Όνομάκριτος και οι όποιες θεωρούνται ως πρακτική λειτουργία προς τον Διόνυσο. Καθ' ήμās τό έργο τουτο άπετέλει τό τυπικό της μύησης στα Όρφικά Μυστήρια, τά όποια είχε οργανώσει ό Όνομάκριτος.

3. Ίερός Λόγος ή Ίεροί Λόγοι σέ 48 άσματα και 24 ραψωδίες, τά όποια ό μέν Κλήμης ό Άλεξανδρεύς άπο-δίδει στον Κέρκωπα τον Πυθαγόρειο, ό δέ Σουϊδας στον Θεόγγνητο τον Θεσσαλό. Τό έπος τουτο θεωρείται σήμερα ως συλλογή διαφόρων ποιημάτων παλαιών και νέων και τό όποιο άφού υπέστη έπεξεργασία επί αιώνες ένεφανίσθη κατά πρώτον κατά την Άλεξανδρινή έποχή. Από αυτό οι Νεοπλατωνικοί άντλησαν τίς σπουδαιότερες διδασκαλίες τους. Ανάγεται όμως πάντως στον 6ο ή 7ο π.Χ. αιώνα και ήταν γνωστό σέ όλους τούς Έλληνες φιλοσόφους, συγγραφείς και ποιητές.

Θεωρείται ότι υπάρχει πλήρης συμφωνία των έπων τούτων προς τά σωζόμενα άποσπάσματα της λεγομένης "Ραψωδικής Θεογονίας". Κατά τον Κλήμεντα τό έπος τουτο είναι έργο του ίδιου του Όρφέως "όνπερ Ίων νοθεύσαι λέγεται ως Πυθαγόρου όντα" (τό όποιο λέγεται ότι νόθευσε ό Ίων ως δήθεν του Πυθαγόρα).

4. Χρησμοί, τούς όποιους ό Κλήμης άνάγει στον Όνομάκριτο. Είναι όμως γνωστό, ότι χρησμούς είχε γράψει ό Μουσαίος, τούς όποιους ό Όνομάκριτος ένόθευσε χάριν πολιτικών σκοπών, γιά τουτο καταδιωχθείς διετάχθη νά φύγη εξ Άθηνών.

5. Περί θεών και θεογονίας, του όποιου έργου ό τίτλος αναφέρεται υπό του Λασκάρεως.

6. Κλίσεις κοσμικαίνας. Τόν τίτλο τουτο αναφέρει ό Σουϊδας από ένα ως φαίνεται κακογραμμένο πρωτότυπο και έρμηνεύεται ως κτίσις κόσμου ή κλίματα κοσμικά και θεωρείται συνταχθέν από τον Θεόγγνητο τον Θεσσαλό ή τον Κέρκωπα τον Πυθαγόρειο.

Στόν Όρφέα άπεδόθη ή συγγραφή πλείστων όσων έργων, τά όποια κατείχαν οι Όρφικοί και γιά τουτο ό Πλάτων ύπαινισσόμενος τούς Όρφικούς λέγει ότι "παρείχοντο όμαδον βιβλίων", δηλαδή σωρεία βιβλίων μέ τά όποια καθώς λέγει έπειθαν και άτομα και πόλεις όλόκληρες περί της όρθότητος του Όρφισμού.

Άλλά είναι γνωστό πρώτον ότι πρό του Όρφέως ουδείς έγραψε ποιήματα. Δεύτερον, ότι ό Όρφεύς δέν έγραψε γιά τό κοινό, αλλά μόνον ίσως τυπικά των Μυστηρίων του.

Έχουμε όμως και την μαρτυρία του Πausανία, ό όποιος λέγει ότι οι ύμνοι του Όρφέως ήταν μικρού αριθμού και βραχύτατοι και συνεπώς δέν ήταν δυνατόν νά γράψη τό πλήθος τουτο των συγγραμάτων.

Επίσης ό Άριστοτέλης (Περί Ψυχής 1, 5) αναφέρει ότι κατά την γνώμη του τά παρουσιαζόμενα ως έπη του Όρφέως δέν είναι γνήσια, αλλά ότι ό Όνομάκριτος παραλαβών τά δόγματα του Όρφέως τά διετύπωσε σέ έπη.

Έκ των Όρφικών έπων έλάχιστα πολύτιμα τεμάχια έχουν διασώσει ό Όλυμπιόδωρος, ό Πρόκλος και ό Δαμάσκιος. Επίσης ό Τατιανός λέγει ότι τά αναφερόμενα στον Όρφέα συνετάχθησαν υπό του Όνομακρίτου του Άθηναίου.

Σημειωτέον ότι εκ των διασωζομένων άποσπασμάτων των Όρφικών έπων, τίποτε τό σαφές δέν προκύπτει περί του βίου του Όρφέως.

Πρό Χριστού ουδέν είχε έλθει στην δημοσιότητα περί των Όρφικών έπων. Περί της γνησιότητας των σέ έμās διασωθέντων είτε διά των τίτλων είτε άποσπασμάτων συγγραμμάτων υπό τό όνομα του Όρφέως, άμφέβαλλαν ήδη οι παλαιοί και φαίνεται ότι οι ιδέες και οι διδασκαλίες του Όρφέως διεδόθησαν στους μεταγενεστέρους προφορικώς. Διότι ό Όρφεύς ουδέν έγραψε.

Από τον 6ο π.Χ. αιώνα παρουσιάσθησαν διάφοροι Όρφικοί οι όποιοι υπό τό όνομα του Όρφέως συνέγραψαν διάφορα έπη. Κατά την έποχή του Πλάτωνος περιφέροντο στην πόλη των Άθηνών διάφορα Όρφικά ποιήματα, πού κατά μερικούς έψάλλοντο κατά τίς εθνικές πανηγύρεις μαζί μέ τά έπη του Όμήρου και του Ήσιόδου.

Μετά Χριστόν όμως έγραψε περί αυτών ό Κλήμης ό Άλεξανδρεύς. Μετά τουτο ό Σουϊδας και κατόπιν ό Ίωάννης Λάσκαρις, ό όποιος μετά την άλωση της Κωνσταντινουπόλεως κατέφυγε στην Ίταλία και δή στην αύλή των Μεδίκων, όπου έχρημάτισε βιβλιοφύλαξ.

Ο Ίωάννης Λάσκαρις έγραψε μεταξύ άλλων προλεγόμενα στα Όρφικά έπη, στα όποια και αναφέρει τούς τίτλους πολλών Όρφικών συγγραμάτων.

7. **Ἱεροτελεστικά**, τὰ ὅποια θεωροῦνται ἀπό μὲν τὸν Σουῖδα ὅτι τὰ ἔγραψε ὁ Θεόγνητος ὁ Θεσσαλός, ἀπὸ δὲ τὸν Κλήμεντα ὁ Ἴων, ἀπὸ ἄλλους δὲ θεωροῦνται γρα-φέντα ἀπὸ τὸν Κέρκωπα τὸν Πυθαγόρειο.

Τὸ ἔργο τοῦτο φαίνεται ἀναφερόμενο στὴν δια-κόσμηση τοῦ τελεστηρίου τῶν Ὀρφικῶν καθὼς καὶ στὸ ἔνδυμα καὶ τὰ διάσημα τοῦ Ὀρφεοτελεστοῦ, δηλαδὴ τοῦ ἱερέως τῶν Ὀρφικῶν Μυστηρίων.

8. **Θυηπολικόν**, τὸ ὅποιο ὁ Σουῖδας ἀποδίδει στὸν Βροντῖνο. Τὸ ἔργο τοῦτο πιθανόν νὰ ἀναφέρεται στίς θυσίες πού τελοῦσαν οἱ Ὀρφικοί καὶ τὸν τρόπο τῆς ἐκτελέσεως αὐτῶν.

9. **Κρατήρ** (Ὀρφέως). Ὁ Κλήμης ἀνάγει τὸ ἔργο τοῦτο στὸν Ζώπυρο τὸν Ἡρακλεώτη. Θεωρεῖται δέ, ὅτι ἐπραγματεύετο ἴσως περὶ τῆς καταγωγῆς καὶ τῆς δυνάμεως τῶν θεῶν.

10. **Πέπλος**, τὸν ὅποιο ὁ Ἐπιγένης ἀναφέρει ὅτι ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Βροντίνου. Ὁ Εὐσέβιος λέγει περὶ τούτου ὅτι εἰκόνιζε τὸν σύμπαντα Οὐρανὸ "οἷον μέγαν πέ-πλον παντίοις γραφαῖς κάλλεσιν ἐστεφάνωσεν" (τὸν ὅποιον ἐστεφάνωσε μέγας πέπλος περικαλλῆς).

11. **Δίκτυον**, τὸ ὅποιο ὁ μὲν Σουῖδας ἀναφέρει στὸν Ζώπυρο, ὁ δὲ Κλήμης στὸν Βροντῖνο.

12. **Ἄδου κατάβασις**, στὴν ὁποία ὡς φαίνεται περι-γράφεται ἡ κατάβαση τοῦ Ὀρφέως στὸν Ἄδη, γιὰ νὰ φέρῃ ἀπὸ ἐκεῖ τὴν Εὐρυδίκη. Τὸ ἔργο τοῦτο ἀποδίδεται ἀπὸ τὸν μὲν Σουῖδα καὶ τὸν Λάσκαρι στὸν Ὀρφέα τὸν Καμαριναῖο, ἀπὸ δὲ τὸν Ἐπιγένη στὸν Κέρκωπα τὸν Πυθαγόρειο ἢ στὸν Ἡρόδικο τὸν Περίνθιο.

13. **Σωτήρια** (θύειν σωτήρια) τὰ ὅποια ἀποδίδει ὁ Σουῖδας στὸν Τιμοκλῆ τὸν Συρακούσιο ἢ στὸν Περσῖνο τὸν Μιλήσιο καὶ φαίνεται ὅτι τοῦτα ἀποτελοῦσαν θυσίες πρὸς τοὺς θεοὺς πρὸς σωτηρίαν.

14. **Καταξωστικόν**, ἀποδιδόμενο ἀπὸ τὸν Σουῖδα στὸν Βροντῖνο. Περί τούτου λέγουν:

"περὶ γὰρ τὴν κοιλίαν οἱ μεμυημένοι ταινίας ἄπτουσι πορφυρᾶς ὡς τοῦ τελοῦντος τοὺς τελουμένους τούτῳ καταξωννύντας".

15. **Θροניσμοὶ Μητρώοι** -Κατὰ τὸν Σουῖδα, τοῦ Νικίου τοῦ Ἐλεάτου.

16. **Τριαγμοί** -Ἀποδίδονται στὸν Ἴωνα τὸν Τραγικὸ ἢ στὸν Κέρκωπα τὸν Πυθαγόρειο.

Ὁ Σουῖδας ἀναφέρει ὅτι ὁ Ὀρφεὺς ἔγραψε **Τριαγμούς**: "λέγονται δὲ εἶναι Ἴωνος τοῦ Τραγικοῦ ἐν δὲ τούτοις τὰ ἱεροστολικά καλούμενα" (λέγονται ὅτι εἶναι τοῦ Ἴωνος τοῦ Τραγικοῦ καὶ σ' αὐτὰ ἱστοροῦνται τὰ λεγόμενα ἱεροστολικά) (Criticus a Clemento adhibitas).

"Ἴων δὲ ὁ Χῖος ἐν τοῖς Τριαγμοῖς καὶ Πυθαγόραν εἰς Ὀρφέα ἀνενεγκεῖν τινα ἱστορεῖ" (Ὁ Ἴων ὁ Χῖος στοὺς Τριαγμούς ἱστορεῖ ὅτι καὶ ὁ Πυθαγόρας ἀναφέρεται στὸν Ὀρφέα) (Κλήμης Ἀλεξ. *Στρωματεῖς Α'* κεφ. XXI).

"Ἴων ἔγραψε καὶ φιλόσοφο τι σύγγραμμα τὸν Τριαγμὸν ἐπιγραφόμενον, ὅπερ Καλλιμαχος ἀντιλέγεσθαι φησιν ὡς Ἐπιγένους. Ἐν ἐνίοις δὲ πληθυντικῶς ἐπιγράφεται Τριαγμοί, καθὰ Δημήτριος ὁ Σκήψιος καὶ Ἀπολλωνίδης ὁ Νικαεύς.

Ἀναγράφουσι δὲ ἐν αὐτῷ τάδε: "Ἀρχὴ δέ μοι τοῦ λόγου πάντα τρία καὶ πλέον ἔλασσον τοῦδε ἐλάσσων τούτων τριῶν ἐνὸς ἐκάστου ἀρετὴ τριάς, σύνεσις καὶ κράτος καὶ τύχη".

(Ὁ Ἴων ἔγραψε καὶ ἓνα φιλοσοφικὸν σύγγραμμα, τὸ ἐπιγραφόμενον "Τριαγμός", ὅπου λέγουν ὅτι ὁ Καλλιμαχος ἐναντιώνεται στὸν Ἐπιγένη.

Σέ μερικοὺς (συγγραφεῖς) ἀναφέρεται στὸν πληθυντικόν, ὡς "Τριαγμοί", ὅπως ὁ Δημήτριος ὁ Σκήψιος καὶ ὁ Ἀπολλωνίδης ὁ Νικαεύς. Ἀναγράφουσι δὲ τὰ ἐξῆς: Γιά μένα ἀρχὴ τοῦ λόγου, τὸ πᾶν, εἶναι τρία, τίποτε λιγώτερο ἢ περισσότερο αὐτῶν τῶν τριῶν καὶ ἐκάστου χωριστά ἢ ἀρετὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν τριάδα: σύνεσις καὶ κράτος καὶ τύχη) (Ἀρποκρατίων).

Ὁ Σέξτος ὁ Ἐμπειρικός ἀναφέρει ("Πυρρώνειοι ὑπο-τυπώσεις" III, 4, 136): "Ὀνομάκριτος ἐν τοῖς Ὀρφικοῖς πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ γῆν τὴν πάντων ἀρχὴν εἶναι ἔλεγεν". (Ὁ Ὀνομάκριτος στὰ Ὀρφικά λέγει ὅτι τῶν πάντων ἡ ἀρχὴ εἶναι πῦρ καὶ γῆ καὶ ὕδωρ).

Ὁ Ἀριστοτέλης ("Περὶ Οὐρανοῦ I, 1): "Τὰ τρία πάντα καθ' ἅπερ γὰρ φασιν οἱ Πυθαγόρειοι τὸ πᾶν καὶ τὰ πάντα τοῖς τρισὶν ὥρισται, τελευτὴ γὰρ καὶ μέσον καὶ ἀρχὴ τὸν ἀριθμὸν ἔχει τοῦ παντός· ταῦτα δὲ τὸν τῆς τριάδος".

(Σύμφωνα μὲ ὅσα ἰσχυρίζονται οἱ Πυθαγόρειοι τὸ πᾶν καὶ τὰ πάντα καθορίζονται ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν τρία (3) διότι τὸ τέλος καὶ τὸ μέσον καὶ ἡ ἀρχὴ ἔχουν τὸν ἀριθμὸν τοῦ παντός καὶ τοῦτα εἶναι τρία).

Ὁ Δαμάσκιος (*Quaest C XXXIX*, 107): "Τρία οὖν τὰ πάντα ἀλλὰ οὐχ ἓν, ὕπαρξις, δύναμις, ἐνέργεια". (Τὰ πάντα λοιπὸν εἶναι τρία καὶ ὄχι ἓνα, δηλαδὴ ἡ ὕπαρξις, ἡ δύναμις καὶ ἡ ἐνέργεια).

Καὶ οἱ δύο φερόμενοι ὡς συγγραφεῖς τῶν *Τριαγμῶν* εἶναι μεταγενέστεροι, κυρίως δὲ ὁ Κέρκωψ ὁ Πυθαγόρειος. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι βάση τῆς ιδέας τῶν Τριαγμῶν ὑπῆρξε ἡ ἐννοία τῶν τριῶν δημιουργικῶν στοιχείων τοῦ Πυθαγόρου.

17. **Νεοτευκτικά**, ἀποδιδόμενα στὸν Θεόγνητο τὸν Θεσσαλὸ ἢ κατὰ ἄλλους στὸν Κέρκωπα τὸν Πυθαγόρειο (Σουῖδας).

18. **Ὀγδοηκοντάλιθος ἢ Περὶ λίθου γλυφῆς**, Τιμοκλέους τοῦ Συρακουσίου ἢ Περσίνου τοῦ Μιλησίου (Σουῖδας).

19. **Βακχικά-Νικίας** Ἐλεάτης (Σουῖδας), καὶ κατὰ ἄλλους Ἀριγνώτη, μαθήτρια ἢ θυγατέρα τοῦ Πυθαγόρου.

Στὸν Βροντῖνο ὁ Σουῖδας ἀποδίδει καὶ τὰ ἐξῆς ἔργα:

20. **Ὀνομαστικά Ἐπη** (πιθανῶς στίχοι 1200).

21. **Ἀστρονομία**.

22. **Ἀμμοκοπία**.

23. **Ὡσοθυτικά ἢ ὠοσκοπικά**.

24. **Ὅρκοι Ὀρφικοί**. Θεωροῦνται μᾶλλον ὡς ἐξορκισμοὶ ἀπαγγελλόμενοι ἐπὶ αἰτημάτων πρὸς θεοὺς.

25. **Ὕμνοι**.

26. **Κορυβαντικόν**.

27. **Φυσικά**.

Ἐκτός τῶν ἄνωτέρω ὁ Λάσκαρις ἀποδίδει στὸν Ὀρφέα καὶ τὴν συγγραφή τῶν ἐξῆς ἔργων:

28. **Ὕμνοι εἰς θεοὺς** (πιθανῶς τοὺς τοῦ Βροντίνου).

29. **Γεωργικά**.

30. **Φυσικά**.

31. **Ἀργολικά**.

32. **Μετεώρα**.

33. **Λιθικά**.

34. **Μυστήρια διάφορα περὶ φυτῶν καὶ βοτάνων**.

35. **Χωρογραφία**.

36. **Ἱατρική**.

37. **Περὶ Νόμων**.

38. **Ἀργοναυτικά**.

Ὁ Ὀρφεὺς δὲ ὁ Κροτωνιάτης συνέγραψε Δεκαετηρία, Ἀργοναυτικά καὶ ἄλλα. Ἐπίσης ὁ Μένανδρος ἀναφέρει ἔργο τοῦ Ὀρφέως "Περὶ Θεογονίας".

Ὁ Εὐστάθιος ἀναφέρει ποιημάτιο ὑπὸ τὸν τίτλο **"Σφαῖρα ἐπὶ τῷ Λίνῳ"**. Κατὰ ἄλλους τοῦτο εἶχε ἀστρονομικὸ περιεχόμενο. Ἐπίσης στὸν Ὀρφέα ἀποδίδεται ποίημα **"Περὶ σεισμῶν"**.

Ὁ Τζέτζης μεταξὺ ἄλλων ἀποδίδει στὸν Ὀρφέα καὶ τὰ συγγράμματα:

1. **Ἐφημερίδες**.

2. **Δωδεκαετηρίδες**, καὶ ἀναφέρει τὴν ἀρχὴ τῶν ποιημάτων τούτων.

Ὑπετέθη ὅτι μία συλλογὴ τὴν ὁποία κατέχομε (Boulanger) ἐξ 87 ὕμνων λεγομένων Ὀρφικῶν, τῶν ὁποίων τὸ πλεῖστον δύναται νὰ ἀποδοθῇ στοὺς δύο πρώτους μ.Χ. αἰῶνες ἦταν τὸ ψαλτήριο μιᾶς Διονυσιακῆς ἀδελφότητος, πού διετήρησε στὸ τυπικὸ τῆς ἑνα σημαντικὸ μέρος τοῦ Ὀρφισμοῦ. Οἱ ὕμνοι αὐτοὶ ἀποτελοῦν πραγματικῶς ἴχνη τοῦ Ὀρφισμοῦ, ἀλλὰ ἀνemίχθησαν μὲ πλῆθος ἄλλων στοιχείων διαφόρου προελεύσεως καὶ θεωροῦνται ἀπλῶς ἓνα συστατικὸ τοῦ φιλοσοφικοθρησκευτικοῦ συγκριτισμοῦ.

Καὶ γιὰ νὰ ἐξαντλήσουμε τὸν κατάλογο τῶν Ὀρφικῶν βιβλίων, ἀναφέρουμε πρῶτον τὰ **"Ἀργοναυ-τικά" τοῦ Ἀπολλωνίου τοῦ Ροδίου** καὶ δεύτερο βιβλίο ἐπιγραφόμενον **"Ὀρφικά"** πού περιλαμβάνει τρία μέρη: **"Ἀργοναυτικά"**, **"Ὕμνους"** καὶ **"Περὶ λίθων"**.

***

Νεοορφισμός

Καθὼς ἔχουμε ἤδη ἀναφέρει, μετὰ τὴν πρώτη διασπορά τῶν Ὀρφικῶν καὶ κατὰ τὸν 6ο π.Χ. αἰῶνα, ἐνεφανίσθη μία δεύτερη φάση τοῦ Ὀρφισμοῦ στὴν Ἀθήνα. Φαίνεται ὅμως ὅτι ὁ Ὀρφισμός εἶχε διαδοθῇ στὴν Ἑλλάδα καὶ πρό αὐτῆς τῆς χρονολογίας καὶ γιὰ τοῦτο ὁ Εὐριπίδης στὸν *Ἰππόλυτο Στεφανηφόρο* ἀνα-φέρει ὅτι ὁ Ἰππόλυτος ἦταν Ὀρφικός. Τοῦτο δὲ κατὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ Θησεῦς, δηλαδὴ σὲ μιὰ ἐποχὴ προϊστορική.

Ἀλλὰ ὁ Ὀρφισμός ὁργανώθηκε στὴν Ἀθήνα ἐπὶ Πει-σιστράτου, ὁ ὁποῖος εὐνόησε πολὺ τὴν κίνησιν αὐτήν.

Ἡ ἐμφάνισις τοῦ Ὀρφισμοῦ στὴν Ἀθήνα συνδέεται μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Ὀνομακρίτου περὶ τοῦ ὁποίου ὁ Ἡρόδοτος ἀναφέρει "Ὀνομάκριτον ἄνδρα Ἀθηναῖον χρησιμολόγον τε καὶ διαθέτην τῶν χρησμάτων Μουσαίου".

Ὁ Πausanias (VIII 37, 5) ἀναφέρει ὅτι ὁ Ὀνομάκρι-τος παραλαβὼν τὸ ὄνομα τῶν Τιτάνων ἀπὸ τὸν Ὀμηρο *"Διονύσω τε συνέθηκεν ὄργια καὶ εἶναι τοὺς Τιτᾶνας τῷ Διονύσῳ τῶν παθημάτων ἐποίησεν αὐτουργούς"*. (Συνέ-θεσε Διονυσιακά ὄργια καὶ ἔκαμε αὐτουργούς τῶν παθημάτων τοῦ Διονύσου τοὺς Τιτᾶνες).

Γενικῶς θεωρεῖται ὅτι ὁ Ὀνομάκριτος ὁργάνωσε τὰ **Ὀρφικά** στὴν Ἀθήνα.

Πρὸς σύνταξιν ὅμως τῶν Ὀμηρικῶν ἐπῶν εἶχε συ-στήσει ὁ Πεισίστρατος ἐπιτροπὴ ἀποτελουμένη ἐκ τοῦ

Όνομακρίτου, αλλά και του Κέρκωπος του Πυθαγορείου, του Όρφews του Καμαριναίου και του Όρφews του Κρωτωνιάτου. Καί εις μέν τόν Καμαριναίο αποδίδεται ή σύνταξη του έργου "Αδου Κατάβασις", ό δέ Κρωτωνιάτης Όρφεύς έγραψε επίσης Δεκαετηρίδες, Αργοναυτικά και άλλα Όρφικά έργα.

Ό Κέρκωψ ό Πυθαγόρειος άφ' έτέρου έγραψε τούς "Ιερούς Λόγους" πού περιελάμβαναν σέ 24 ραψωδίες σύμπασα τήν Όρφική Θεολογία.

Η γνώμη μας είναι ότι ό Όνομάκριτος δέν είχε στοιχεΐα γιά νά συνθέση Όρφικές τελετές, τών όποιών ή σύνταξη αποδίδεται σέ αυτόν, ένώ άφ' έτέρου και οι δύο Όρφεΐς και ό Κέρκωψ καταγόμενοι από τήν Μεγάλη Έλλάδα είχαν μυηθί στά Όρφικά. Από αυτούς έλαβε ό Όνομάκριτος τά στοιχεΐα διά τών όποιών συνέθεσε τίς τελετές του. Τί περιελάμβαναν τά τυπικά τών τελετών του Όνομακρίτου δέν δυνάμεθα νά γνωρίζουμε.

Θεωρεΐται πιθανόν, ότι οι Όρφικοί δέν είχαν όρισμένο κέντρο λατρείας, αλλά συγκεντρώνονταν σέ "ιερούς οίκους" και τελούσαν τά Μυστήριά τους, όπου μετείχαν μόνον οι μύστες, άπαγορευομένης τής εισόδου σέ άμυήτους. Βάση τών Μυστηρίων τούτων ήταν ή Όρφική θεολογία, πού έχει χαρακτηρη μυστικοπαθή και τήν όποία έξευγένισε ό Πυθαγόρας και οι Πλατωνικοί φιλόσοφοι.

Κατ' αυτήν ό νεόφυτος περιπλανώμενος στό σκότος ραντιζόταν μέ πηλό και ξάπλωνε στό έδαφος μέχρις ότου τόν σήκωνε ό Δαδούχος, καθαρίζοντάς τον από τόν πηλό και μεταδίδοντας στήν δαδα του φώς από τήν δική του δαδα. Τό έργο τουτο άρχιζε μέ τό παράγγελμα "Έγειρε". Έπειτα προέτρεπε τόν μυούμενο νά πλησιάση τόν θεό και νά μετάσχη τής χαράς τών μακάρων. Ό Διόνυσος προσεφωνεΐτο ως νυμφίος και ως νέον φώς. Η ένωση μέ αυτόν συνετελεΐτο υπό του νεοφύτου διά τής περί τόν κόλπον αυτού περιφοράς χρυσοΐ όφews, πού συμβολίζει τόν θεό, καλουμένου "ύποκολπίου" ή "διά κόλπου θεόν". Διά τούτων και τών τοιούτων ό μύστης έξωμοιοΐτο προς τόν θεό: "Θεός έγένου έξ ανθρώπου".

Καθ' όλες τίς φάσεις του Όρφισμού ένεπνέετο ό πόθος προς θέωση και απολύτρωση, δηλαδή τήν στόν άνθρωπο γένεση του θείου διά τής ένώσεως τής ψυχής του μέ τόν θεό.

Τό γεγονός ότι δέν υπήρχε κέντρο του Όρφισμού, αλλά μόνον θίασοι ασύνδετοι μεταξύ τους, είχε ως αποτέλεσμα ό Όρφισμός νά εκπέση.

Έκείνοι οι όποιοι ήταν επί κεφαλής του Όρφισμού κατά τήν εποχή αυτήν έλέγοντο Όρφεοτελεστές και έθεωρεΐτο ως ύποχρέωση τών ανθρώπων νά μεταβαίνουν προς τούς Όρφεοτελεστές. Ό Θεόφραστος στους "Χαρακτήρες" (XVI 11) αναφέρει τά έξης:

"Τίνοι θεών ή θεά εύχεσθαι δεΐ και τελεσθησόμενος προς τούς Όρφεοτελεστάς κατά μήνα πορεύεσθαι μετά τής γυναϊκός (έναν δέ μή σχολάζη ή γυνή, μετά τής τίττης) και τών παιδών". [Σέ ποιόν από τούς θεούς ή σέ ποιά θεά όφείλει νά άποτίση τιμή και γιά τούς τελεσμούς (μυήσεις) προς τούς Όρφεοτελεστές μηνιαίως νά πηγαΐνη μαζί μέ τήν γυναΐκα και τά παιδιά (και άν δέν εύκαιρη ή γυναΐκα, μέ τήν τροφή].

Ός άρχαιότερος γνωστός Όρφεοτελεστής αναφέρεται ένας Φίλιππος, σύγχρονος του βασιλέως τής Σπάρτης Λεωτυχίδου, ό δέ Πλούταρχος (Αποφθεγμ. Λακών. 224ε) περί του Φιλίππου τούτου λέγει τά έξης:

"Πρός Φίλιππον τόν Όρφεοτελεστήν παντελώς πτωχόν όντα, λέγοντα δ' ότι οι παρ' αύτῳ μυηθέντες μετά τήν του βίου τελευτήν εύδαιμονοΐσι". (Προσέρχονται στόν Φίλιππο τόν Όρφεοτελεστή πού είναι παντελώς πτωχός, λέγοντας ότι οι από αυτόν μυηθέντες μετά τόν θάνατό τους εύδαιμονοΐν).

Μέ μεγαλύτερη σαφήνεια τό έργο τό όποίο έπαγγέλλονταν οι Όρφεοτελεστές αναφέρει ό Πλάτων στήν Πολιτεΐα του (Βιβλίο ΙΙ, 364ε-365α, Έκδοση "Les Belles Lettres") όπου λέγει: "Βίβλων δέ όμαδον παρέχονται Μουσαίου και Όρφews, Σελήνης τε και Μουσών εγγόνων, ως φασι, καθ' ός θηηπολοΐσιν, πείθοντες ου μόνον ιδιώτας, αλλά και πόλεις, ως άρα λύσεις τε και καθαρμοί άδικημάτων διά θυσιών και παιδιας ήδονών εισι μέν έτι ζώσιν, εισι δέ και τελευτήσασιν, ός δη τελετάς καλοΐσιν, αι τών εκεί κακών απολΐνουν ήμās, μη θύσαντας δέ δεινά περιμένει". (Βίβλους προμηθεΐεται ό όχλος από τούς απογόνους του Μουσαίου και του Όρφews, τής Σελήνης και τών Μουσών, ως λέγουν, σύμφωνα μέ τίς όποιες θυσιάζουν πείθοντες όχι μόνον ιδιώτες αλλά και πόλεις πού γιά όσους είναι άκόμη ζώντες είναι λυτρώσεις και καθαρμοί από τά άδικήματα, διά τών θυσιών, και αναψυχή και τέρψη, και γιά τούς νεκρούς μέ τίς λεγόμενες τελετές είναι απολύτρωση από τά εκεί κακά. όσοι όμως δέν θυσίασαν, φοβερά πράγματα τούς περιμένουν).

Κατά τήν εποχή όμως του Πλάτωνος, περίπου 200 έτη άφ' ότου συνεστήθησαν στήν Αθήνα τά Όρφικά Μυστήρια, ό Όρφισμός είχε εκπέσει μέχρι του σημείου ώστε ό Πλάτων στήν Πολιτεΐα του (Βιβλ. ΙΙ, 364β, c, Έκδοσ. "Les Belles Lettres") νά αναφέρη και περί αυτού τά έξης: "Αγύρται δέ και μάντιες επί πλουσιών θύρας ιόντες πείθουσιν ως έστι παρ' σφίσι δύναμις εκ θεών ποριζομένη θυσίαις τε και έπωδαΐς, ει τε τι άδικήμα του γέγονεν αυτού ή προγόνων, άκείσθαι μεθ' ήδονών τε και έορτών, έναν τέ τινα έχθρόν πημΐναι έθέλη, μετά σμικρών δαπανών όμοίως δίκαιον άδικῳ βλάψειν έπαγωγαΐς τσιν και καταδέσμοις, τούς θεούς, ως φασιν, πείθοντές σφισιν ύπηρετεΐν".

Αυτά αναφέρει στόν σχετικό διάλογο ό Αδείμαντος και τουτο φαίνεται άποτελοΐσε τήν γνώμη του Πλάτωνος. Τήν γνώμη αυτήν περί του Όρφισμού τής εποχής εκείνης θά είχαν βέβαια και πολλοί Αθηναίοι.

Χαρακτηριστικώτατο είναι τό αναφερόμενο περί τών Όρφεοτελεστών από τόν Δημοσθένη στόν λόγο του "Περί Στεφάνου" (XVIII) διότι άμυνόμενος κατά του Αίσχίνου μεταξύ άλλων λέγει και τά έξης: "Ανήρ δέ γενόμενος τή μητρί τελούση -(διότι ό Αίσχίνης ήταν υίός Όρφεοτελεστρίας)- τας βίβλους άνεγίνωσκες και τάλλα συνεσκευωρού, τήν μέν νύκτα νεβρίζων και κρατηρίζων, και καθαίρων τούς τελουμένους κάπομάττων τῳ πηλῳ και τοΐς πιτύροις, και άνιστάς από του καθαρμοΐ κελεύων λέγειν "έφυγον κακόν, εύρον άμεινον", επί τῳ μηδένα πώποτε τηλικουτ' όλολύξει σεμνυνόμενος (και έγωγε νομίζω. μη γάρ οΐεσθ' αυτόν, φθέγγεσθαι μέν οΐτω μέγα, όλολύζειν δ' ουχ υπέρλαμπρον), έν δέ ταΐς ήμέραις τούς καλούς θιάσους άγων διά τών όδών, τούς έστεφανωμένους τῳ μαράθῳ και τή λεύκη, τούς όφεις τούς παρείας θλίβων και υπέρ τής κεφαλής αίωρών, και βοών εύοΐ σαβοΐ, και έπορχούμενος ύης άττης, άττης ύης, έξαρχος και προηγμένων και κιττοφόρος και λικνοφόρος και τοιαΐθ' υπό τών γραδίων προσαγορευόμενος, μισθόν λαμβάνων τούτων ένθρυπτα και στρεπτούς και νεήλατα, έφ' οΐς τις ουκ άν ως άληθώς αυτόν εύδαιμονΐσειε και τήν αυτού τύχην;"

("Όταν έγινες άνδρας λόγω τών τελετών τής μητέρας σου διάβαζες τά βιβλία και έκανες και άλλες σκευωρίες μαζί της, κατά μέν τήν νύχτα μετέχων τών βακχικών τελετών και πίνοντας από κρατήρα και καθαίροντας τούς ύποψηφίους ζυμώνοντας τόν πηλό και τά πίτουρα και τελειώνοντας τόν καθαρό προτρέποντας νά λέγουν έφυγα από τό κακό, βρήκα τό καλλίτερο και σεμνυνόμενος ουδέποτε έβγαλες δυνατές κραυγές (και έγῳ έχω τήν έντύπωση. Διότι δέν πρέπει κάποιος νά έχη οΐηση. τό νά φθέγγεται έτσι είναι μέγα αλλά τό νά κραυγάξη δέν είναι υπέρλαμπρο), κατά τίς δέ ήμέρες οδηγώντας στους δρόμους τούς καλούς θιάσους, τούς στεφανωμένους μέ μάραθο και λεύκη, τούς όφεις τούς παρείας θλίβοντας και αίωρώντας πάνω από τήν κεφαλή και βοώντας "εύοΐ σαβοΐ" και χορεύοντας προσέτι υπό τό μέλος "ύης άττης, άττης ύης" προσαγορευόμενος από τίς γριές έξαρχος και προηγμένων και κιστοφόρος και λινοφόρος και άλλα τέτοια λαμβάνοντας ως άμοιβή από αυτές ένθρυπτα (πέματα=γλυκίσματα, πλακούντες, και περιδέρια και πίτες από φρεσκοαλεσμένο άλεύρι διά τών όποιών ποιός άλήθεια δέν θά εύδαιμονοΐσε και τήν καλή του τύχη;)

Αυτή ήταν ή κατάσταση του Όρφισμού στήν Αθήνα κατά τούς Μακεδονικούς χρόνους.

Αντώνιος Αδρινόπουλος

ΛΟΓΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ

Ό Έλληνικός Λόγος μεταλλάσσει και οδηγεί τήν ανθρώπινη συνείδηση σέ ανώτερη κατάσταση ύπαρξης! Έκείνος ό όποιος κάνει χρήση του Έλληνικού Λόγου έλέγχει τήν πορεία τών πραγμάτων!

Τά του Λόγου Αδηλα, παραμένουν άδηλα στήν έλλειψη Ήθους!

Δείγμα θεμάτων:

- Η θέση τής συνείδησης μέσα στόν τόπο τών Νόμων τών Αρχών και τών Αξιών.
- Ήθος, τό άπόλυτο πρόγραμμα κάθαρσης.
- Η θέση τής αντίληψης μέσα στόν χωρό-χρονο.
- Τό άπόλυτο Μηδέν και ή Ύπερμηδενική κατάσταση.
- Ό άρχαΐος Έλληνικός Λόγος ως δείκτης τής έξόδου.
- Η Φαινομενική Ροή Πραγμάτων.
- Τό Εΐναι και τό Φαίνεσθαι. - Χωροχρονικές και διαχρονικές Δομές.
- Οι Διανοητικοί Ιστοί.

Σημείωση: Η παρουσίαση τών θεμάτων θά έχει διάρκεια 90 λεπτών. Θά είναι άμφίδρομης προσέγγισης, έμπλουτισμένη μέ έκατοντάδες διαφάνειες.

Στήν πορεία θά οργανωθούν πρακτικές πρωτότυπες πειραματικές έφαρμογές, ειδικές γεωμετρικές ασκήσεις από όλους τούς συμμετέχοντες γιά τήν προσέγγιση του κάλλους, όπως και προγραμματισμένοι περίπατοι-έκδρομές σέ συγκεκριμένους τόπους.

Μέ τόν Λευτέρη Σαραγά

Κάθε δεύτερη Παρασκευή στίς 8:00 μ.μ.
ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ, Στουρνάρη 57
Έναρξη τόν Οκτώβριο
Γενική είσοδος: 2.000 δρχ. - τηλ. 52.37.543

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

Ἡ Κυρηναϊκὴ Σχολή

Ἀρίστιππος (435-355)

Κατήγετο ἐκ πλουσίας οἰκογενείας τῆς ἐν Ἀφρικῇ πόλεως Κυρήνης. Συναντηθεὶς εἰς τὴν Ὀλυμπίαν κατὰ τοὺς ἀγῶνας μέ τινα ἐκ τῶν μαθητῶν τοῦ Σωκράτους, ἔμαθε τὰ κατὰ τὴν διδασκαλίαν του καὶ ἐπεφάσισε νὰ καταλίπῃ τὴν πατρίδα του διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς τὰς Ἀθήνας ὅπου ἐγένετο εἰς τῶν μαθητῶν του.

Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν πλησίον τοῦ Σωκράτους μαθητείαν του οὐδόλως μετέβαλε τρόπον ζωῆς. Ἐξηκολούθει νὰ διάγῃ βίον πλήρη τροφῆς καὶ ἀπολαύσεων, ὅπως ἐσυνηθίζετο ἐν Κυρήνῃ, διέτριβε δ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν Αἰγίνῃ. Δὲν ἔκρινε δὲ ὅτι ἤξιζε τὸν κόπον νὰ διακόψῃ τὰς ἐκεῖ ἀπολαύσεις του, διὰ νὰ παραστῇ κατὰ τὰς τελευταίας ὥρας τοῦ διδασκάλου του.

Παροιμιώδης ὑπῆρξεν ἡ ἀταραξία μεθ' ἧς ἀντιμετώπιζε τὰς περιπετείας τῆς ζωῆς καὶ ἡ προσαρμοστικότητα του. Ἡδύνατο νὰ συνάπτῃ μεθ' οἰουδήποτε κοινωνικὰς σχέσεις. Ὡς καρπὸς τῆς φιλοσοφίας του ἐξυμνεῖται «τὸ δύνασθαι πᾶσι θαρρούντως ὁμιλεῖν» (τὸ ὅτι ἡδύνατο μὲ ἐμπιστοσύνην νὰ ἐρχεται μὲ οἰουσδήποτε ἀνθρώπους εἰς σχέσεις).

Ὁ Λατῖνος ποιητὴς Ὁράτιος τὸν ἐγκωμιάζει ὡς μέγαν δεξιότηχην εἰς τὰς κοινωνικὰς του σχέσεις, ὁ δὲ Κικέρων τὸν θέτει παραπλεύρως τοῦ Σωκράτους. Ἐπίσης καὶ ὁ 18ος αἰὼν μετὰ συμπαινεῖς ὡμίλει περὶ αὐτοῦ.

Κατὰ τὴν παράδοσιν, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σωκράτους, ἤσκησεν ἐπὶ πληρωμῇ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ σοφιστοῦ καὶ ἐν τέλει ἱδρυσε σχολὴν ἐν Κυρήνῃ ἣτις ὠνομάσθη Κυρηναϊκὴ ἢ Ἡδονικὴ. Αἱ ἀρχαῖαι εἰδήσεις διαφωνοῦν ὡς πρὸς τὴν συγγραφικὴν του δρᾶσιν.

Ὁ Σωσικράτης ὁ Ρόδιος παραδίδει ὅτι οὐδὲν ἔγραψεν, ἄλλοι ὅμως ἀναφέρουν ὅτι ἔγραψεν ἑξ βιβλία «διατριβῶν» (δηλαδὴ ἠθικῶν πραγματειῶν). Τὸ πιθανώτερον εἶναι ὅτι θὰ εἶχε διατυπώσῃ καὶ γραπτῶς τὰς διδασκαλίας του.

Ὁ Δημήτριος εἰς τὸ «Περὶ Ἑρμηνείας» 296 παραθέτει γνωμικὸν ὡς ὑπόδειγμα τοῦ εἰς αὐτὸν προσιδιάζοντος ὕψους: «Οἱ ἀνθρώποι χρήματα μὲν ἀπολείπουσι τοῖς παισίν, ἐπιστήμην δὲ οὐ συναπολείπουσι, τὴν χρησομένην τοῖς ἀπολείφθῃσι. Τοῦτο δὲ τὸ εἶδος τοῦ λόγου Ἀριστίππειον λέγεται». (Οἱ ἀνθρώποι ἀφήνουν εἰς τὰ παιδιὰ των χρήματα, δὲν ἀφήνουν ὅμως εἰς αὐτὰ ἐπιστήμην ἣτις θὰ τὰ καθοδηγήσῃ εἰς τὴν χρῆσιν τῶν χρημάτων, τὰ ὅποια τοὺς ἀφήνουν. Αὐτὸς ὁ λεκτικὸς τρόπος λέγεται Ἀριστίππειος).

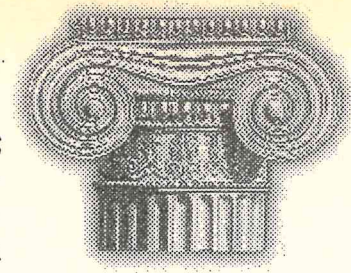
Ἡ ἀρχικὴ ἀφετηρία ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐκκινεῖ ὁ Ἀρίστιππος εἶναι σωκρατικὴ. Ὁ κύριος σκοπὸς τῆς φιλοσοφίας εἶναι ἡ ἐσωτερικὴ ἐλευθερία.

Ὁ Ἀρίστιππος ἔλεγεν: «Ἐχω καὶ οὐκ ἔχομαι». (Εἶμαι ἐγὼ ὁ κυρίαρχος τῶν πραγμάτων καὶ δὲν κυριαρχοῦμαι ἀπὸ τὰ πράγματα).

Ὁ Ὁράτιος εἰς τὰς «Ἐπιστολάς» του (I, 1, 18) ἀναφέρει τὸ γνωμικὸν τοῦτο ὡς ἀποτελοῦν μίαν τῶν θεμελιωδεστέρων δοξασιῶν τοῦ Κυρηναίου φιλοσόφου. Δὲν σημαίνει δὲ τὸ ἀπόφθεγμα τοῦτο, ὅπερ λέγεται ὅτι εἶπεν ὁ Ἀρίστιππος διὰ νὰ δείξῃ ὅτι δὲν εἶχεν ὑποταχθῇ εἰς τὸν ἔρωτα τῆς ἐταίρας Λαῖδος, ἀπόκρουσιν τῆς ἡδονῆς.

Τὸ ἀκριβὲς τοῦ νόημα εἶναι ὅτι ὁ ἀνθρώπος πρέπει νὰ ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τὴν δουλείαν εἰς μακρινούς σκοποὺς καὶ νὰ ἀρκῆται εἰς ἐκεῖνα τὰ ὅποια τοῦ προσφέρει τὸ ἄμεσον παρόν. Ὅλαι αἱ ἰδεώδεις ἐπιδιώξεις τῆς ζωῆς, αἵτινες παραγνωρίζουν τὴν ἀξίαν τοῦ ἀμέσως προσιτοῦ παρόντος κηρύσσονται ὑπὸ τοῦ Ἀριστίππου ὡς φαντασιώσεις ἀπὸ τὰς ὁποίας ὁ ἀνθρώπος πρέπει νὰ ἀπελευθερωθῇ. Εἰς αὐτὸ συνίσταται ἡ ἀνθρωπίνη σοφία.

Ὁ σοφός, κατὰ τὸν Κυρηναῖον, οὐδέποτε θὰ παρασυρθῇ οὔτε ἀπὸ τὸν φθόνον οὔτε ἀπὸ τὰς φαντασιώσεις τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς δεισιδαιμονίας: «Τὸν σοφὸν μήτε φθονήσῃν, μήτε ἐρασθήσεσθαι, μήτε δεισιδαιμονήσῃν γίγνεσθαι γὰρ ταῦτα παρὰ κενὴν δόξαν» (Διογ. Λαέρτιος II, 9, 91). (Ὁ σοφὸς δὲν θὰ καταληφθῇ οὔτε ἀπὸ φθόνον, οὔτε ἀπὸ ἔρωτα, οὔτε ἀπὸ δεισιδαιμονίαν διότι ὅλα αὐτὰ τὰ πάθη δημιουργοῦνται ὑπὸ ἀνυποστάτων δοξασιῶν).

Κατὰ τὴν ἀντίληψιν αὐτὴν ὁ σοφὸς δὲν πρέπει νὰ ἐπιδιώκῃ σκοποὺς κειμένους μακράν, δὲν πρέπει παρασυρόμενος, π.χ., παρὰ τοῦ φθόνου νὰ ἐπιδιώκῃ νὰ ἀποκτήσῃ πολιτικὴν δύναμιν, τὴν ὁποίαν ἔχει εἰς ἄλλος, οὔτε νὰ καταλαμβάνεται ἀπὸ ἔρωτα πρὸς κάτι τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει, οὐδὲ νὰ αἰσθάνεται φόβον πρὸς τοὺς θεούς, οἵτινες δὲν ἀντικρύζονται ὡς κάτι τὸ ἀμέσως δεδομένον.

Ἀπὸ ὅλα αὐτὰ πρέπει ὁ σοφὸς νὰ ἀπελευθερώνεται. Κατόπιν μιᾶς τοιαύτης ἀπελευθερώσεως δὲν μένει τίποτε ἄλλο, παρὰ νὰ ἀπολαμβάνωμεν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μᾶς δίδει τὸ ἀμέσως προσιτὸν παρόν, ἄνευ ἀναφορᾶς εἰς τὸ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον. Οὕτω προκύπτει ὁ λεγόμενος μονόχρονος ἡδονισμός, τὸ νὰ ἀπολαμβάνωμεν δηλαδὴ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μᾶς δίδει ἡ ἀπολύτως παρούσα χρονικὴ στιγμή.

Ὁ Ἀθήναιος (Δειπνοσοφ. 544 κ.έ.) ἀναφέρει περὶ τοῦ Ἀριστίππου τὰ ἀκόλουθα: «Ἀποδεξάμενος τὴν ἡδυπάθειαν, ταύτην τέλος εἶναι ἔφη καὶ ἐν αὐτῇ τὴν εὐδαιμονίαν βεβλήσθαι καὶ μονόχρονον αὐτὴν εἶναι» παραπλησίως τοῖς ἀσώτοις οὔτε τὴν μνήμην τῶν γεγονυιῶν ἀπολαύσεων πρὸς αὐτὸν ἡγούμενος οὔτε τὴν ἐλπίδα τῶν ἐσομένων, ἀλλ' ἐνὶ μόνῳ τὸ ἀγαθὸν κρίνων τῷ παρόντι, τὸ δὲ ἀπολελαυκέναι καὶ ἀπολαύσειν οὐδὲν νομίζων πρὸς αὐτόν, τὸ μὲν ὡς οὐκ ἔτ' ὄν τὸ δὲ ὡς οὐπα».

(Ἀφ' οὗ παρεδέχθη τὴν ἡδυπάθειαν, εἶπεν ὅτι αὕτη ἀποτελεῖ τὸν τελικὸν σκοπὸν τῆς ζωῆς καὶ ὅτι ἡ εὐδαιμονία ἐναπόκειται εἰς αὐτὴν καὶ ὅτι εἶναι μονόχρονος· ἀκολουθῶν δὲ τὰς συνηθείας τῶν ἀστῶν εἶχε τὴν ἀντίληψιν ὅτι οὐδεμίαν σημασίαν ἔχουν οὔτε αἱ ἀναμνήσεις αἱ ἀναφερόμεναι εἰς εὐχαριστήσεις τὰς ὁποίας εἶχεν ἀπολαύσει, οὔτε ἡ προσδοκία εὐχαριστήσεων τὰς ὁποίας ἐμελλε νὰ ἀπολαύσῃ, ἀλλ' εἶχεν ὡς κριτήριον ἐν καὶ μόνον, δηλαδὴ τὸ παρόν, τὰς δὲ παρελθούσας καὶ μελλοντικὰς ἀπολαύσεις ἐνόμιζεν ἀσχετοὺς πρὸς τὸν ἑαυτὸν του, ἐπειδὴ τὸ μὲν παρελθὸν δὲν ὑπάρχει πλέον, τὸ δὲ μέλλον κεῖται πέραν τοῦ παρόντος).

Ὁ ἀποκλειστικὸς εἰς τὸ ἄμεσον παρόν περιορισμὸς ἀναγκαστικῶς ὠδήγησε τὸν Ἀρίστιππον εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ ὕψιστον ἀγαθὸν δύναται νὰ εἶναι μόνον ἡ ἀμέσως ἐν τῇ αἰσθήσει διδομένη ἡδονή. Θεωρεῖ οὕτω ὡς ὑπαρκτὸν ἐν μονοδιάστατον παρόν ἄνευ ἀναμνήσεως καὶ προσδοκίας.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀνωτέρω ἀρχῆς προχωρεῖ εἴτα ὁ Ἀρίστιππος εἰς τὸν καθορισμὸν τῶν χαρακτηριστικῶν τῆς ἡδονῆς. Αὕτη ἔχει τρία γνωρίσματα: Τὸ πρῶτον εἶναι ὁ μονόχρονισμός, τὸ

ὅτι εἶναι μία ἀπολύτως παρούσα κατάσταση. Διὰ τοῦτο διακρίνεται ἡ ἡδονὴ ἀπὸ τὴν εὐδαιμονίαν: «Τέλος εὐδαιμονίας διαφέρειν τέλος μὲν γὰρ εἶναι τὴν κατὰ μέρος ἡδονήν, εὐδαιμονίαν τὸ ἐκ τῶν μερικῶν ἡδονῶν σύστημα, αἷς συναριθμοῦνται καὶ αἱ παρρωχηκυῖαι καὶ αἱ μέλλουσαι... τὴν δὲ εὐδαιμονίαν οὐ δι' αὐτὴν ἀλλὰ διὰ τὰς κατὰ μέρος ἡδονάς». [Ὁ τελικὸς πρακτικὸς σκοπὸς τῆς φιλοσοφίας εἶναι ἡ (συγκεκριμένη) μερικὴ ἡδονή, ἡ δὲ εὐδαιμονία εἶναι σύνθεσις συναπαρτιζομένη ἐκ τῶν (συγκεκριμένων) μερικῶν ἡδονῶν, εἰς τὰς ὁποίας συγκαταλέγονται καὶ αἱ παρελθούσαι καὶ αἱ μέλλουσαι ἡδοναί· ἡ δὲ εὐδαιμονία δὲν ἔχει καθαυτὴν θεωρουμένη ἀξίαν, ἀλλὰ ἀντλεῖ τὴν ἀξίαν της ἀπὸ τὰς (συγκεκριμένες) μερικὰς ἡδονάς].

Τὸ δεῦτερον γνώρισμά της ἐγκεῖται εἰς τὸ ὅτι εἶναι σωματικὴ κατάσταση: «Πολὺ μέντοι τῶν ψυχικῶν τὰς σωματικὰς ἀμείνους εἶναι, καὶ τὰς ὀχλήσεις χεῖρους τὰς σωματικὰς ὅθεν καὶ ταύταις κολάζεσθαι μᾶλλον τοὺς ἀμαρτάνοντας» (Διογ. Λαέρτ. II, 9, 90). (Πολὺ ἀνώτεροι εἶναι αἱ σωματικαὶ ἡδοναὶ ἀπὸ τὰς ψυχικὰς, καὶ αἱ σωματικαὶ λυπαὶ πολὺ ἐντονώτεροι. Διὰ τοῦτο πρέπει οἱ ὑποπίπτοντες εἰς ἀδικήματα νὰ τιμωροῦνται διὰ σωματικῶν τιμωριῶν).

Τὸ τρίτον γνώρισμα τῆς ἡδονῆς εἶναι ὅτι αὕτη ἐμφανίζει τρεῖς ποικιλίας ἀναλόγως πρὸς τὴν αἰσθησιακὴν κίνησιν ἣτις τὴν παράγει. Τὴν ἀποψιν ταύτην φαίνεται ὅτι ἀνέπτυξεν ὅπως ἀναφέρει ὁ Εὐσέβιος (Εὐαγγ. Προπαρ. 764) ὁ ὁμώνυμός του υἱὸς τῆς ἀδελφῆς του Ἀρήτης: «Τρεῖς γάρ, ἔφη, καταστάσεις εἶναι περὶ τὴν ἡμετέραν σύγκρασιν· μίαν μὲν καθ' ἣν ἀλγοῦμεν, ἐοικυῖαν τῷ κατὰ θάλασσαν χειμῶνι· ἐτέραν δὲ καθ' ἣν ἡδόμεθα, τῷ λείῳ κύματι ἀφομοιούμενῃ· εἶναι γὰρ λείαν τὴν ἡδονὴν οὐρίῳ παραβαλλομένην ἀνέμῳ τὴν δὲ τρίτην μέσσην εἶναι κατάστασιν, καθ' ἣν οὔτε ἀλγοῦμεν οὔτε ἡδόμεθα, γαλήνην παραπλησίαν οὔσαν». (Εἶπεν ὅτι ἐν σχέσει μὲ τὴν αἰσθησιακὴν μας διάθεσιν ὑπάρχουν τρεῖς καταστάσεις· ἡ μία εἶναι ἡ κατάσταση κατὰ τὴν ὁποίαν αἰσθανόμεθα λύπην, ἣτις ὁμοιάζει μὲ τὴν ἐν τῇ θαλάσῃ τρικυμίαν· ἡ δευτέρα εἶναι ἐκείνη κατὰ τὴν ὁποίαν αἰσθανόμεθα ἡδονήν, ἣτις εἶναι ὁμοία μὲ τὸ ὁμαλὸν

κῦμα· διότι ἡ ἡδονὴ εἶναι ὁμαλὴ κίνησις, δυναμένη νὰ παραβληθῇ μὲ οὐριον ἄνεμον. Ἡ δὲ τρίτη εἶναι μέση κατάστασις, κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν αἰσθανόμεθα οὔτε ἄλγος οὔτε ἡδονήν, εἶναι δὲ ὁμοία μὲ τὴν γαλήνην).

Τὸ τρίτον τοῦτο χαρακτηριστικὸν εἶναι ἀξίον προσοχῆς, διότι ἀποτελεῖ προσπάθειαν νὰ ἐξηγηθοῦν αἱ συναισθηματικαὶ καταστάσεις ὡς προερχόμεναι ἐκ τοῦ εἶδους μηχανικῶν κινήσεων. Πρόκειται περὶ ἐρμηνείας ἣτις θὰ ἀνανεωθῇ εἰς τοὺς νεωτέρους χρόνους ὑπὸ τῶν ὑλιστῶν καὶ τῶν ὁπαδῶν τῆς φυσιολογικῆς ψυχολογίας.

Ἡ τάσις πρὸς ἀπόλαυσιν ἡδονῆς καὶ ἀποφυγὴν τῆς λύπης εἶναι κατὰ τὸν Ἀριστίππου γενικὸν φαινόμενον παρατηρούμενον καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ εἰς τὰ ζῷα. Αὕτη ἀποτελεῖ ὡς ἐλέγχθη ἀνωτέρω, τὸν σκοπὸν τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς.

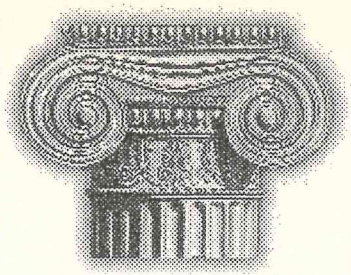
Ἡ φρόνησις εἶναι ἀπλῶς ὄργανον διὰ νὰ διακρίνωμεν τὴν σχέσιν τὴν ὁποίαν ἔχουν τὰ διάφορα ἀγαθὰ πρὸς τὴν ἡδονήν. Διὰ τῆς φρονήσεως μετροῦμεν τὴν ἀξίαν τῶν ἀγαθῶν, λαμβάνοντες ὡς βάσιν πάντοτε τὴν ἡδονὴν ἣτις δύναται νὰ προέλθῃ ἐξ αὐτῶν.

Ὁ Ἀριστίππος ὡς πρὸς τὸ σημεῖον τοῦτο δέχεται τὰς ἐν τῷ «Πρωταγόρα» ἀναπτυσσομένας ὑπὸ τοῦ Σωκράτους δοξασίας, κατὰ τὰς ὁποίας δύναται νὰ ὑπάρξῃ μία «τέχνη μετρητικὴ» δυναμένη νὰ ὑπολογίσῃ τὰ ἡδέα καὶ τὰ λυπηρά.

Ἡ ἀντίληψις τοῦ Ἀριστίππου ὅτι ὁ ἄνθρωπος τείνει εἰς τὴν ἐξασφάλισιν ἀπολαύσεως, ἐπανελήφθη κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ὑπὸ τοῦ ἰδρυτοῦ τοῦ συστήματος τοῦ «ὠφελιμοῦ» (οὐτιλιταρίσμου) Ἀγγλου φιλοσόφου Ἱερεμίου Μπένθαμ (1768-1832). Ἀποτελεῖ δὲ προσέτι μίαν ἐκ τῶν βάσεων, ἐφ' ὧν ἐστηρίχθη τὸ ὅλον οἰκοδόμημα τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας.

Ἡ θεωρία τοῦ Ἀριστίππου διαφέρει ἀπὸ παρομοίας ἀντιλήψεις τοῦ Ἐπικούρου, ὅστις προετίμα τὴν λεγομένην «καταστηματικὴν ἡδονήν», τὴν ἡδονὴν δηλαδὴ ἣτις δὲν προέρχεται ἀπὸ τὴν κίνησιν ἀλλὰ ἀπὸ τὴν γαλήνην. Ὁ Ἀριστίππος προτιμᾷ τὴν ἐν κινήσει ἡδονὴν καὶ δὲν θεωρεῖ τὴν ἑλλειψιν ἀλγηδόνος ἔχουσιν θετικὴν ἀξίαν.

Ὁ Εὐσέβιος ἀναφέρει ὅτι οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Ἀριστίππου ὡς πρὸς τὸ γνωσιολογικὸν πρόβλημα ἐπρέσβευον ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δύναται νὰ γνωρίσῃ ὁ ἄνθρωπος εἶναι μόνον αἱ ἰδικαὶ τοῦ ὑποκειμενικαὶ καταστάσεις: «Μόνον τὰ πάθη εἶναι

καταληπτά». Ἰσχυρίζοντο ὅτι οἱ ἄνθρωποι λαμβάνουν γνῶσιν μόνον ὑποκειμενικῶν καταστάσεων: «Καιόμενοι γὰρ ἔλεγον ἢ τεμνόμενοι γνωρίζουν ὅτι πάσχει τὶ πότερον δὲ

τὸ καῖον εἶη πῦρ, ἢ τὸ τέμνον σίδηρος, οὐκ ἔχειν εἰπεῖν». (Ἐλεγον δηλαδὴ ὅτι ὑφιστάμενοι καῦσιν ἢ τομὴν λαμβάνουν γνῶσιν ὅτι ὑφίστανται μόνον ὑποκειμενικόν τι πάθημα· δὲν δύναται ὅμως νὰ εἰπουν ἂν αὐτὸ τὸ ὁποῖον τοὺς καίει εἶναι πῦρ, ἢ ἂν αὐτὸ τὸ ὁποῖον τοὺς τέμνει εἶναι σίδηρος).

Σύμφωνος πρὸς τὴν θεμελιώδη ταύτην γνωσιολογικὴν τὴν ἀντίληψιν εἶναι καὶ ἡ δοξασία ὅτι ἠθικαὶ ἰδέαι δὲν ὑπάρχουν, ἀλλὰ προκύπτουν συμβατικῶς: «Μηδὲν εἶναι φύσει δίκαιον ἢ καλὸν ἢ αἰσχρὸν, ἀλλὰ νόμῳ καὶ ἔθει».

Οὕτω ἡ διδασκαλία τοῦ Ἀριστίππου ἤρχετο εἰς ὀξυτάτην ἀντίθεσιν μὲ τὴν πλατωνικὴν ἰδεολογίαν. Ὁ Κυρηναῖος ἡδονιστής, ἀφορμηθεὶς ἀπὸ τὴν Σωκρατικὴν ἀρχήν, τὴν διδάσκουσιν ὅτι ὁ ἄνθρωπος διὰ τῆς αὐτοεξετάσεως πρέπει νὰ ἀπελευθερῶνται ἀπὸ τὰς ἀστηρίκτους καὶ πεπλανημένας δοξασίας, ἐκήρυξεν ὅλους τοὺς ἰδεώδεις σκοποὺς τῆς ζωῆς ὡς «κενὰς δόξας» καὶ ἐδίδασκεν ὅτι τὸ ὕψιστον ἀγαθὸν εἶναι ἡ ἀμέσως προσιτὴ ἡδονή. Καὶ οἱ μαθηταὶ τοῦ ἐβάδισαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τὴν ὁποίαν ἐχάραξεν ὁ διδάσκαλός των.

Ἄμεσοι μαθηταὶ τοῦ ὑπῆρξαν ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἀρήτη, ὁ Αἰθίοψ Πτολεμαεὺς καὶ ὁ Ἀντίπατρος ὁ Κυρηναῖος. Ἡ Ἀρήτη ἐδίδασκε τὸν υἱὸν τῆς Ἀρίστιππου, τὸν ἐπικληθέντα διὰ τοῦτο καὶ μητροδιδάκτον, αὐτοῦ δὲ μαθητῆς ὑπῆρξεν ὁ Θεόδωρος, ὁ ἐπικληθεὶς πρῶτον ἄθεος καὶ κατόπιν θεός.

Ὁ Ἀντίπατρος ἀφῆκεν ἰδίαν σειρὰν μαθητῶν, ἣτις κατέληξεν εἰς τὸν Ἀννίκεριν καὶ τὸν Ἠγησίαν τὸν Πεισιθάνατον.

Ὁ Θεόδωρος ὁ ἄθεος ἐπέφερε σημαντικὴ μεταρρύθμισιν εἰς τὸ σύστημα, διότι ὡς τέλος τοῦ βίου ὥριζεν οὐχὶ τὴν ἡδονήν, ἀλλὰ τὸ ἐκ ταύτης προερχόμενον ψυχικὸν συναίσθημα τῆς χαρᾶς. Ἀνεβίβαζεν ἄρα διὰ τῆς μετατροπῆς ταύτης τὴν ἡδονὴν εἰς πνευματικὸν ἐπίπεδον ἀπαλλάσων αὐτὴν ἀπὸ τὸν σωματικὸν τῆς χαρακτῆρα.

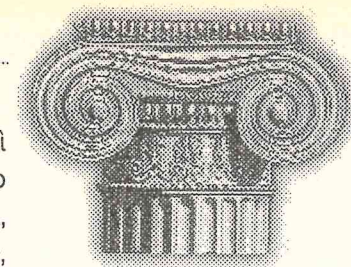
Πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἐβάδισε καὶ ὁ Ἀννίκερις, ὅστις δὲν πρέπει νὰ συγχέηται μὲ τὸν ὁμώνυμον προγενέστερον Ἀννίκεριν, ὅστις ἐλύτρωσε τὸν Πλάτωνα ἀπὸ τὴν δουλείαν. Ἐπεκτείνων τὰς διδασκαλίας τοῦ Θεοδώρου παρεδέχετο τὴν ἀξίαν τῆς φιλίας καὶ τῆς ἀρετῆς:

«Ἀπέλιπον δὲ καὶ φιλίαν ἐν βίῳ καὶ χάριν καὶ πρὸς γονέας τιμὴν καὶ ὑπὲρ πατρίδος τι πράξειν. Ὅθεν διὰ ταῦτα, καὶ ὁχλήσεις ἀναδέχεται ὁ σοφός, οὐδὲν ἥττον εὐδαιμονήσιν, καὶ ὀλίγα ἡδέα περιγένηται αὐτῷ... Τὸν τε φίλον μὴ διὰ χρείας μόνον ἀποδέχεσθαι... ἀλλὰ καὶ παρὰ τὴν γεγνησιν εὖνοιαν, ἥς ἔνεκα καὶ πόνους ὑπόμενεν» (Διογ. Λαέρτ. II, 9, 96). (Ὁ Ἀννίκερις καὶ οἱ ὁπαδοὶ τοῦ ἀνεγνώριζον ὡς δεκτὴν τὴν ὑπαρξιν ἐν τῷ βίῳ φιλίας καὶ εὐγνωμοσύνης καὶ τιμῆς πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ ὑπηρεσιῶν πρὸς τὴν πατρίδα. Καὶ ἔλεγον ὅτι πρέπει νὰ ἀγαπᾷ κανεὶς τὸν φίλον του, ὅχι μόνον διὰ τὴν ὠφέλειαν τὴν ὁποίαν πορίζεται ἀπὸ αὐτόν, ἀλλὰ λόγῳ τῆς παραγομένης εὐνοϊκῆς διαθέσεως, διὰ τὴν ὁποίαν ἀξίζει νὰ ὑποβαλλώμεθα καὶ εἰς κόπους).

Εἶναι φανερόν ὅτι ἔχομεν ἐνταῦθα μετατροπὴν τοῦ ἀτομικοῦ ὠφελιμοῦ εἰς κοινωνικὸν ὠφελισμόν καὶ ἀλτρουισμόν, ἀνάλογον μὲ τὸν ὑπὸ τοῦ σοσιαλισμοῦ διδασκόμενον. Ἀντιθέτους δοξασίας ἀνέπτυξεν ὁ Ἠγησίας, ὁ ὁποῖος παρεδέχετο, προλαμβάνων ἀναλόγους διδασκαλίας τοῦ Γερμανοῦ φιλοσόφου Σοπενχάουερ, ὅτι ἐν τῇ ζωῇ τὸ μόνον θετικὸν δεδομένον ἀποτελεῖ ὁ πόνος: «Τὴν εὐδαιμονίαν ὅλως ἀδύνατον εἶναι· τὸ μὲν γὰρ σῶμα πολλῶν ἀναπεπλησθαι παθημάτων, τὴν δὲ ψυχὴν συμπαθεῖν τῷ σώματι καὶ ταραττεσθαι, τὴν δὲ τύχην πολλὰ τῶν κατ' ἐλπίδα κωλύειν». (Ἡ εὐδαιμονία εἶναι ἐξ ὀλοκλήρου ἀδύνατος· διότι τὸ σῶμα εἶναι πληρὲς ἀπὸ πολλὰ παθήματα, ἡ δὲ ψυχὴ, ἐπειδὴ συμπάσχει μετὰ τοῦ σώματος, δοκιμάζει ταραχώδεις συγκινήσεις, ἡ δὲ τύχη ματαιώνει τὰς περισσοτέρας ἐκ τῶν ἐλπίδων μας).

Ὁ Κικέρων ἀναφέρει ὅτι εἶχε γράψῃ σύγγραμμα ἐπιγραφόμενον «Ἀποκαρτερῶν» (ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος δὲν δύναται νὰ ὑποφέρῃ πλέον τὴν ζωὴν). Εἰς τοῦτο ἐξετίθεντο τὰ δεινὰ τοῦ βίου, κατ' ἀφήγησιν ἐνὸς ἀνθρώπου ἐπιχειρήσαντος νὰ αὐτοκτονήσῃ διὰ στερήσεως τροφῆς καὶ διασώθεντος κατόπιν ἐπεμβάσεως τῶν φίλων του. Κατὰ μαρτυρίαν ἐπίσης τοῦ Κικέρωνος, ὁ βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου Πτολεμαῖος (306-283) ἀπηγόρευσε τὰς διδασκαλίας τοῦ διότι αὗται εἶχον παρασύρει πολλοὺς εἰς αὐτοκτονίαν.

Ἡ εἰς τὸ ἀντίθετον μεταστροφὴ εἶναι φυσικὸν ἐπακολούθημα τοῦ ἡδονιστικοῦ συστήματος. Οἱ ἡδονισταὶ ἐν τέλει διαπιστώνοντες ὅτι ἡ ἡδονή, ὡς θετικὸν δεδομένον, εἶναι κάτι τὸ φευγαλέον,

καταλήγουν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ μόνη θετικὴ ἀπόλαυσις εἶναι ἡ διὰ τῆς ἀνυπαρξίας ἐπιτυχανομένη ἀπολύτρωσις ἀπὸ τὸν πόνον.

Καὶ εἰς τὴν νεωτέραν ἐποχὴν ἡ ἐπιδίωξις μονοχρόνου ἡδονῆς κατέληξεν εἰς τὸν μηδενισμόν. Δὲν εἶναι τυχαῖον ὅτι ὁ Σοπενχάουερ, ὅστις ὡς μοναδικὸν ἀγαθὸν ἐθεώρησε τὴν ἐκ τῆς καλλιτεχνίας προκαλουμένην αἰσθητικὴν ἀπόλαυσιν, ἐν τέλει ἐδίδασκεν ὅτι ἡ εὐδαιμονία ἐπιτυγχάνεται διὰ τοῦ ἐκμηδενισμοῦ. Ὁμοίως καὶ εἰς τοὺς Κυρηναίους παρατηρεῖται μετάπτωσις ἀπὸ τὴν πνευματικῶς νοουμένην «χαράν» τοῦ Θεοδώρου εἰς τὴν μηδενιστικὴν ἀπαισιοδοξίαν τοῦ Ἠγησίου τοῦ Πεισιθανάτου.

Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς Κυρηναϊκῆς σχολῆς ἴσταται καὶ ὁ Εὐήμερος ὁ Μεσσήνιος, φίλος τοῦ βασιλέως Κασσάνδρου (317-297). Οὗτος ἐγραψεν οὐτοπιστικὸν μυθιστόρημα περὶ τῆς νήσου Παγχαίας. Δι' αὐτοῦ ἤθελε νὰ ἀποδείξῃ ὅτι οἱ θεοὶ ἦσαν ἄνθρωποι θεοποιηθέντες διὰ τὰς ὑπερόχους αὐτῶν πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα εὐεργεσίας. Αἱ πηγαὶ ἐκ τῶν ὁποίων ἀντλεῖ φαίνεται ὅτι εἶναι αἱ δοξασίαι τῶν σοφιστῶν καὶ αἱ αἰγυπτιακαὶ παραδόσεις.

Μεμονωμένοι μαθηταὶ τοῦ Σωκράτους

Μαθηταὶ τοῦ Σωκράτους, μὴ κατατασσόμενοι εἰς φιλοσοφικὰς σχολὰς, ἀναφέρονται ὁ Αἰσχίνης ὁ Σφήττιος καὶ ὁ Ξενοφῶν.

Ὁ πρῶτος εἶχε γράψῃ διαλόγους, εἰς τοὺς ὁποίους ἐξέθεσε τὰς διδασκαλίας τοῦ Σωκράτους μὴ ἀπομακρυνόμενος κατὰ πολὺ ἀπὸ τὰ πραγματικὰ δεδομένα. Δυστυχῶς ἐκ τῶν συγγραμμάτων του ὀλίγα μόνον διεσώθησαν ἀποσπάσματα. Εἰς ἐν ἐκ τούτων ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀλκιβιάδης», παριστάνετο ὁ Σωκράτης εἰς τὴν προσπάθειάν του νὰ ἀπαλλάξῃ τὸν νεαρὸν μαθητὴν του ἀπὸ τὴν ἀλαζονείαν καὶ τὴν οἷσιν.

Ὁ Ξενοφῶν μᾶς ἔδωκε πολλὰς πληροφορίας περὶ τοῦ περιεχομένου τῆς σωκρατικῆς διδασκαλίας εἰς τὰ «Ἀπομνημονεύματά» του. Δυστυχῶς ἔστερεῖτο φιλοσοφικῆς ἰδιοφυΐας καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ κατανοήσῃ τὸ βαθύτερον νόημα τῶν διδασκαλιῶν τοῦ Σωκράτους. Ἐκτὸς τούτου τὰ «Ἀπομνημονεύματα» ἐγράφησαν πολὺ μετὰ τὴν καταδίκην τοῦ Σωκράτους καὶ τὸ ὕλικόν παρέλαβεν ὁ Ξενοφῶν ἐξ ἄλλων σωκρατικῶν συγγραμμάτων.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

Η Γλώσσα είναι το βασικό στοιχείο ταυτότητας ενός λαού. Μέ την Γλώσσα ένας λαός διαβαίνει τους αιώνες και δηλώνει την ύπαρξή του. Όποιαδήποτε ενέργεια αποκοπής ενός λαού από το όργανο εκφράσεώς του, είναι ενέργεια έχθρική και καταφέρεται κατά του ίδιου του έθνους. Η φυσική εξέλιξη της γλώσσας σε καμμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί "άλλη γλώσσα" και ο λαός που όμιλεϊ την φυσικώς εξέλιχσόμενη γλώσσα δεν είναι άλλος λαός.

Η Έλληνική Γλώσσα θεωρείται, και είναι, η μητέρα των Γλωσσών. Η δομή της, η λεπτομέρεια σε αποχρώσεις έννοιων, ο ρυθμός της και ο πλούτος της, την κατέστησαν διεθνή, έφ' όσον μάλιστα έχει εξακριβωθεί ότι το εβδομήντα τοις εκατό των λέξεων που επικρατούν στην Δύση έχουν ελληνική ρίζα και ένα μεγάλο μέρος των λέξεων, με τις όποιες αποδίδονται επιστημονικοί και φιλοσοφικοί όροι (σχεδόν όλες), διατηρούνται αυτούσιες στις άλλες γλώσσες.

Τά τελευταία χρόνια γίνεται μία προσπάθεια να μετατραπεί η Έλληνική Γλώσσα από μητέρα σε... μητριά και τά φυσικά της τέκνα σε... νόθα.

Έτσι η γλώσσα με την οποία έμαθε να ψελλίσει και να μιλάει η Δύση, δεν ανήκει στους Έλληνες αλλά σε μία άλλη Ελλάδα, αποκομμένη από τους σημερινούς συνεκιστές της, μία Ελλάδα νεκρή. Και ενώ αυτό το σενάριο επικρατεί στην Δύση, ενισχυόμενο κατά περίπτωση από άρθρα και μελέτες "ειδικών", στην Ελλάδα, μιλάμε για... αποφυγή της προγονολατρίας, για σωβινισμό και εθνικισμό, συνοδοιπορώντας, ενσυνείδητα ή ασυνείδητα, μ' αυτούς που επιμόνως μας θεωρούν κάφρους και... ένθετο στο βιβλίο της Ιστορίας.

Εμάς πλέον μας ενδιαφέρει να είμαστε... μοντέρνοι, έστω και αν αυτό επισημοποιεί στην διεθνή κοινότητα ότι δεν έχουμε ρίζες, προγόνους και ιστορικό παρελθόν, έστω και αν μας δείχνει ότι ήρθαμε από τό πουθενά (και όποιος έρχεται από τό πουθενά, στο πουθενά πηγαίνει και παραμένει).

Βλακεύουμε επικίνδυνα και καταλυτικά, μιλώντας για εθνικισμό στο θέμα της Γλώσσας, την στιγμή που σε κανένα λαό επί γης δεν θεωρείται εθνικισμός ή υπεράσπιση της γλώσσας του. Επιδιόμαστε σε... γλωσσικές μεταρρυθμίσεις και τις νομοθετούμε, κάτι που επίσης ποτέ δεν συνέβη σε κανένα λαό. Διότι σ' όλους τους λαούς οι νέοι, από την στιγμή που θα μάθουν ανάγνωση, μπορούν να διαβάσουν και να κατανοήσουν τά βιβλία των προγόνων τους, κάτι που έπαψε να συμβαίνει με τους δικούς μας νέους, και οι τελευταίες γενιές χρειάζονται μεταγλώττιση από την Έλληνική σε αυτήν που επικρατεί μέρα με την μέρα ως Έλληνική.

Έτσι, η Ευρωπαϊκή Ένωση, βλέποντας ότι είμαστε... σε καλό δρόμο, τόλμησε να προτείνει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο την κατάργηση των "μικρών" γλωσσών, συμπεριλαμβάνοντας την ελληνική στις "μικρές" γλώσσες. Έγιναν κάποιες διαμαρτυρίες και τό πράγμα σταμάτησε εκεί, χωρίς να ληφθεί ούτε θετική ούτε αρνητική απόφαση. Έμεινε να κρέμεται σαν απειλή πάνω από τό κεφάλι μας και όταν θα... ωριμάσει, θα πέσει κατά πάνω μας.

Τό επίσημο κράτος με τους αρμοδίους φορείς και την πλειοψηφία των λειτουργών του δεν δείχνει να πήρε τό μήνυμα. Εξακολουθεί να κωφεύει, ειδικά σήμερα, που τόσο στην Ελλάδα όσο και στον υπόλοιπο κόσμο ζητούν επίμονα την διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών και την πνευματική τους σύνδεση με τον πολιτισμό των αρχαίων Ελλήνων. Τό εκπληκτικό δέ που απέκάλυψαν οι επιστήμονες σήμερα είναι πως η Έλληνική είναι η μόνη γλώσσα που οι υπολογιστές προηγμένης τεχνολογίας μπορούν να δεχθούν νοηματικά, ενώ όλες τις άλλες τις απορρίπτουν ως "σημειολογικές".

Μόνο στην Έλληνική δέχονται την μαθηματική δομή και κυρίως την αρμονική και γεωμετρική έκφραση και απεικόνιση. Μάλιστα την θεωρούν ατέρμονα, δηλαδή μη όριακή γλώσσα, απειροστική, ως συμπαντικό ήχητικό δρώμενο. Σήμερα που οι υπολογιστές θεωρούνται και είναι "βασικοί συνεργάτες" για την εξέλιξη των επιστημών, η συμβολή της αρχαίας ελληνικής γλώσσας αρχίζει να αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο, έφ' όσον μόνο σε αυτήν βρίσκουν λεκτικά αναπύγματα και νοητικές εκφράσεις για να λειτουργήσουν με την τεχνητή νοημοσύνη. Και μέσα σε αυτόν τον αποπροσανατολισμό, έσωθεν και έσωθεν, έρχονται οι Ισπανοί να υπερασπιστούν την δική μας γλώσσα, και παιδεία από υποχρέωση στην Αλήθεια και την Ιστορία.

ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΝ

-Βλέποντες την προοδευτικήν τε και ανησυχητικήν υποχώρησιν της διδασκαλίας Κλασσικής Έλληνικής Γλώσσας και Παιδείας εν τοις διαφόροις εκπαιδευτικοις προγράμμασιν,

α) θεωρούντες ότι η Έλληνική Γλώσσα και Παιδεία αποτελούσιν την πρωταρχικήν βάση του Δυτικού και ειδικώς του Ευρωπαϊκού πολιτισμού,

β) θεωρούντες, ότι η Κλασσική Έλληνική Γλώσσα όργανον αποτελεί της διαμορφώσεως του ανθρώπινου νοός τε και έργαλειον δοκιμασμένον του ποιείν τους ανθρώπους σκεπτομένους τε και κριτικούς,

γ) θεωρούντες ότι η Κλασσική Έλληνική Γλώσσα υπήρξε κατ' έξοχήν επιστημονική γλώσσα εν τη Εύρωπῃ,

δ) θεωρούντες ότι αναγκαίόν έστι πάλιν επιβεβαιούν την ευρωπαϊκήν ενότητα, επανακτώντες και ενισχύοντες τον ιδιαίτερον πολιτισμόν τε και τό αξιούν σύστημα εν αἷς τεθεμελιώται,

ε) θεωρούντες την ανάγκην του αναλαμβάνειν τό παγκόσμιον ανθρωπιστικόν πνεύμα του ευρωπαϊκού πολιτισμού.

ΑΠΑΙΤΕΙ από της Επιτροπῆς *επεξεργάζεσθαι* έν Πρόγραμμα Σπουδών της Κλασσικής Έλληνικής Γλώσσας και Παιδείας, αποβλέποντες αὐτὸν εἰσαγωγῇ, τουλάχιστον, έν πᾶσιν ἀναβάθμισιν της υποχρεωτικῆς εκπαιδεύσεως, ἀπάντων Κρατῶν-Μελῶν διὰ τῶν ἀντιστοίχων εκπαιδευτικῶν προγραμμάτων, ὥστε η Έλληνική Γλώσσα ὧλων τῶν Εὐρωπαϊῶν κοινὴ γλῶσσα γέννηται.

ΕΠΙΦΟΡΤΙΖΕΙ τὸν αὐτοῦ Πρόεδρον τὴν παροῦσαν

ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Ἀπόφασιν εἰς Ἐπιτροπὴν μεταβιβάζειν μετὰ τῶν ὑποδεικνυομένων ἀνωτέρω σκοπῶν. Ἔστι μὲν οὖν μοι μεγάλη χαρὰ ἀγγέλλειν ὑμῖν ὅτι ἐκ δευτέρου ἔθηκε τὴν Ἀποφάσεως Πρότασιν ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ Κοινοβουλίῳ, ἐν τῇ παρόντι, διὰ τοῦ Βάσκωνος εὐρωβουλευτοῦ κυρίου Ἰόσου Ἰον Ἰμάζ. Ἐκ δευτέρου χάριτας πλείστας ὁμολογῶ. Ἐρρωσθε πολλὰ.

Η είδηση πέρασε στα "φιλά" κάποιων εφημερίδων, ενώ οι αρμόδιοι δεν φάνηκε να έδωσαν και ιδιαίτερη σημασία, σε μία πρόταση που τιμούσε όλη την Ελλάδα. Οι Έλληνες ευρωβουλευτές δεν ενημέρωσαν την ελληνική κοινή γνώμη και, όπως εκ των υστέρων απέδειχθη, δεν υποστήριξαν την πρόταση των Ισπανών στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Οι Ισπανοί όμως επανέλαθαν στις 22 Μαρτίου 1995 και, όπως φαίνεται, δεν έχουν σκοπό να παραιτηθούν από την πρότασή τους.

Τό ΕΜΠ και τό ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ, ως οργανωτές των Εκδηλώσεων για την Αρχαία Ελλάδα έλαβαν γνώση της προτάσεως των Ισπανών ευρωβουλευτών. Θεωρώντας ότι η πρόταση τιμᾷ ιδιαίτερος την χώρα μας και δημιουργεί υψίστη υποχρέωση υποστηρίξεώς της και ακόμη ότι η καθιέρωσή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση αφορά όλους μας, συνέταξαν έγγραφο για συλλογή υπογραφών, τό όποιο έστάλη στον Πρόεδρο της Βουλῆς, σε Δήμους, Κοινοότητες, Πρυτανείες ΑΕΙ και στην Ακαδημία Αθηνών. Αξίζει να σημειωθεί ότι όλος ο Έλληνισμός ανταποκρίθηκε στην υποστήριξη αυτής της προτάσεως και από κάθε κομμάτι της ελληνικής γῆς συρρέουν υπογραφές συμπαραστάσεως.

Ευγενία Γ. Κουτσουλιέρη

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ ΤΟΥ 1977 ΚΥΡΙΑΚΗ 11 π.μ.

ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΕΙΜΑΣΤΑΝ ΟΛΟΙ ΕΚΕΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΕΝΩΜΕΝΟΙ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΑΣ.

* ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

* ΤΟ ΙΔΡΥΜΑ ΤΡΙΤΣΗ * Ο ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

* Ο ΑΘΗΝΑ 9,84 (ΠΟΥ ΜΕΤΕΔΙΔΕ ΖΩΝΤΑΝ ΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ)

* ΔΕΚΑΔΕΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΙΜΙΑΚΟΙ - ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ - ΙΕΡΕΙΣ - ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΚΟΣΜΟΥ!

Ο ΡΑΔΑΜΑΝΘΥΣ ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗΣ ΚΑΙ Ο ΦΩΤΗΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ (ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ) ΠΑΡΕΔΩΣΑΝ ΕΠΙΣΗΜΩΣ ΣΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΕΓΓΡΑΦΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΛΛΟΓΗ 300.000 ΥΠΟΓΡΑΦΩΝ.

ΕΚΤΟΤΕ ΣΙΓΗ ΕΠΙΚΡΑΤΗΣΕ ΑΠΟ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΠΛΕΥΡΕΣ!

ΕΧΟΝΤΑΣ ΑΙΣΘΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΑΠΕΝΑΤΙ ΤΩΝ ΧΙΛΙΑΔΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΠΟΥ ΠΙΣΤΕΨΑΝ ΚΑΙ ΥΠΕΓΡΑΨΑΝ, ΖΗΤΑΜΕ ΤΗΝ ΑΡΩΓΗ, ΤΗΝ ΒΟΗΘΕΙΑ ΟΣΩΝ ΝΟΜΙΖΟΥΝ ΟΤΙ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ, ΓΙΑ ΝΑ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΘΕΙ ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΩΝ ΥΠΟΓΡΑΦΩΝ, Η ΒΟΥΛΗΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

ΙΣΠΑΝΟΙ ΕΥΡΩΒΟΥΛΕΥΤΕΣ ΖΗΤΟΥΝ ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΩΣ ΚΟΙΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Ἡ ἄθλια ἀδράνεια τοῦ Ρωμαίικου Κράτους

Λάβαμε ἐξ Ἰσπανίας ἀντίγραφο τῆς τετάρτης καί τελευταίας "Προτάσεως Ἀποφάσεων" πού υπέβαλαν Βάσκοι εὐρωβουλευτές πρὸς τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση καί τὰ ἀρμόδια ὄργανά της, με τὴν ὁποία ζητεῖται "νά καταστῇ κοινὴ σοφὴ γλῶσσα ὧλων τῶν Εὐρωπαϊῶν ἐν Εὐρώπῃ ἡ Ἑλληνικὴ κλασσικὴ Γλῶσσα".

Ἡ τέταρτη καί τελευταία αὐτῆς πρόταση, γενομένη ὑπὸ τῶν Βάσκων εὐρωβουλευτῶν πρὸς τὰ ἀρμόδια ὄργανα καί τὴν Βουλὴ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως, κατὰ τὸν κανονισμό της εἶναι ἡ τελευταία δυνατότης, προηγθεῖσάν τριῶν ἄλλων ὁμοίων, νά συζητηθῇ καί ἐγκριθῇ. Ἐν περιπτώσει ἀπορρίψεώς της δὲν ὑφίσταται δυνατότης ἐπαναφορᾶς τῆς συγκεκριμένης προτάσεως πρὸς ψήφισιν.

Προηγήθηκαν τρεῖς ἄλλες προτάσεις Βάσκων εὐρωβουλευτῶν πρὸς υἱοθέτησιν τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας ὡς "κοινῆς σοφῆς τῶν Εὐρωπαϊῶν γλώσσας", ὅπως ἀναγράφεται στὸ κείμενο τῆς προτάσεως τῶν Βάσκων. Ἀποτελεῖ δυνεῖδος γιὰ τὰ μέσα μαζικῆς ἐνημερώσεως, τοὺς ἐξουσιαστές τῆς Εὐρώπης καί τῆς Ἑλλάδος, τοὺς κυβερνῶντες, τοὺς βουλευτές, τὰ πανεπιστήμια, τὴν Ακαδημία, τὴν πνευματικὴν ἡγεσία (καταστάσαν οὐραγόν), τοὺς οἰκονομικοὺς δεσπότες τῆς πατρίδος μας, πού ἀπομυζοῦν τό μετατρεπόμενο σε Ρωμαῖκο τῆς ἐσχάτης ἠθικῆς παρακμῆς κράτος μας, πού ἐγκληματικά παρέρχονται ἐνόχῳ σιγῇ τό μέγα τοῦτο θέμα. Τοῦτο ἀποδεικνύει, ὅτι καί Ἑλληνες τό γένος ἂν ἔστω εἶναι ὅλοι αὐτοί, εἶναι βάρβαροι, μὴ διακατεχόμενοι καί μετέχοντες τῆς ἡμετέρας Ἑλληνικῆς Παιδείας κατὰ Ἰσοκράτην καί ὅχι τοῦ ἐξαρβλώματος πού μᾶς ἐπιβάλλει τό ἀνθελληνικὸ κράτος.

Ἀξιοσημείωτο τό βάθος τῆς σκέψεως τῶν τῆς ἡμετέρας Ἑλληνικῆς Παιδείας μετεχόντων ἀξιολήπτων Βάσκων εὐρωβουλευτῶν εἰσηγητῶν, πού ἐπὶ λέξει (στά ἀρχαῖα Ἑλληνικά) ἐν τέλει τῆς προτάσεως εἰσηγήσεως περὶ διδασκαλίας τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας κ.λπ. διαλαμβάνουν: "Ἀπαιτεῖ ἀπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ἀνωτέρω λεγομένου ἔνεκα, τὰς πολιτικὰς τὰς ἀναγκαῖας εἰς τὴν εὐαισθησίαν πάντων τῶν παιδευτικῶν πρακτῶρων καθιστάναι, ὥστε ἡ ὑπάρχουσα κατάστασις ἱαθῇ καί ἡ ἑλληνικὴ κλασσικὴ γλῶσσα τὴν τάξιν τὴν προσήκουσαν ἐν Εὐρώπῃ καί ὧλων τῶν εὐρωπαϊῶν κοινὴ σοφὴ γλῶσσα γέννηται". Συντάκτες τῆς ἀνθρωπιστικῆς προτάσεως εἶναι οἱ D. Yosu (Ἰάσω) Ortuondo (Ὀρτουόντο) καί Gorka (Γεώργιος) Κνορ, Βάσκοι βουλευτές.

Τό κείμενο, ἡ χειρονομία καί ἡ ὕστατη ἐλπιδοφόρα προσπάθεια τῶν Βάσκων, ὅχι γιὰ τὴν Ἑλλάδα μόνο ἀλλὰ γιὰ τὴν Εὐρώπην καί τὴν ἀνθρωπότητα ἀναγκαῖα, ἀποτελεῖ μοναδικὴν ἐλπίδα ἰάσεως τῆς παραπαίουσας καί βαθύτατα νοσούσας ἀνθρωπότητας. Οἱ Ἑλληνες εὐρωβουλευτές εἶναι καιρὸς νά ἀγνοήσουν τῆς κομματικῆς τους καί ἐξουσιαστικῆς ὑποδείξεως καί νά πρωτοστατήσουν σὲν ἐπιψήφισι τῆς προτάσεως, ὥστε, ἐπιτυχάνοντες, νά μείνουν αἰώνια παραδείγματα ἐλευθερίας καί δικαιοσύνης ἀνάλογα με ἐκεῖνα τῶν Τερτσέτη καί Πολυζωίδου.

Κωνσταντῖνος-Ε. Γεωργανδᾶς

Ἐπίτ. δικηγόρος-συγγραφεὺς-ἐρευνητῆς (Ἀναδημοσίευση ἀπὸ τό περιοδικὸ ΔΑΥΛΟΣ)

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

Ο ΛΟΓΟΣ

Ἡ Ἑλληνική Γλῶσσα δέν εἶναι μόνο ἡ πλουσιώτερη γλῶσσα σέ λέξεις καί ἔννοιες σέ σχέση μέ τίς ἄλλες γλῶσσες τοῦ πλανήτη. Πολλές φορές δείχνει ὅτι ἀποτελεῖ ἕνα πανίσχυρο νοηματικό κώδικα πολλαπλῶν ἐπιπέδων ἐμβαθύνσεως, ἡ ὁποία πολλές φορές θυμίζει σπόρο μέ σκληρό κέλυφος. Ὅταν λοιπόν αὐτός ὁ “σπόρος” “πέσει” σέ γόνιμο “ἔδαφος”, τότε φύεται ἡ ἀνάλογη πληροφορία πού περιέχει.

Ἔτσι, ὡς ἐλάχιστο παράδειγμα ἀναφέρω ὅτι ἡ ἔννοια τῆς λέξεως **εὐφυής** δέν ἔχει καμμία σχέση μέ τήν ἔννοια τῆς λέξης **ἔξυπνος**, ὅπως νομίζουμε. Αὐτό εἶναι ἕνα μικρό δείγμα γιά νά κατανοήσουμε πόσο πλούσιος σέ ἔννοιες εἶναι ὁ ἐλληνικός λόγος καί ὅτι ὁ ἐλληνικός λόγος εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος διαμορφώνει τήν συνείδηση τοῦ ἀληθινοῦ Ἑλλήνα!

Οἱ λέξεις καί ἡ ἔννοια **εὐφυής νοῦς**, δηλώνουν τόν κάτοχο ἐκείνου τοῦ διανοητικοῦ “τόπου”, στίον ὁποῖο “ἀποσυμπιέζεται” εὐκολα τό περιεχόμενο τοῦ πλέον “σκληροῦ” κελύφους τῆς πληροφορίας. Ἡ ἔννοια αὐτή δηλώνει τήν ὑπαρξη τοῦ γόνιμου διανοητικοῦ τόπου, δηλαδή τό γόνιμο “ἐλληνικό χωράφι”, καί αὐτό ὅταν πρόκειται γιά σκεπτόμενο ἄτομο μέ ἀπελευθερωμένη σκέψη βασιζόμενη σέ καθαρές ἀξίες. Ἐπίσης ἡ λέξη **ἔξυπνος** χαρακτηρίζει αὐτόν ὁ ὁποῖος βρίσκεται ἔξω ἀπό τόν ἔλεγχο τοῦ **νοῦ** του. Δηλαδή αὐτόν πού δέν **Εἶναι** κάτω ἀπό τόν ἔλεγχο τοῦ νοῦ, δηλαδή τό “ἐκτός ὑπό τόν νοῦ” αὐτόν πού δέν εἶναι **υπό-νοός**, αὐτόν πού δέν εἶναι **ὑπνος**. Τελικά, αὐτόν πού εἶναι **ἐνσυνείδητος** καί ὄχι **ὑποσυνείδητος**.

Κατ’ ἐπέκταση, ὁ **ἐνσυνείδητος** εἶναι αὐτός ὁ ὁποῖος εἶναι “κυβερνήτης” τοῦ ἑαυτοῦ του, δηλαδή ἔχει τήν ἀπόλυτη δια-κυβέρνηση τοῦ ἑαυτοῦ του, βρίσκεται σέ συνεχή “ἐγρήγορη”, ἐνῶ ὁ **ὑπο-συνείδητος** εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος κεῖται κάτω ἀπό ἐπιβολή ξένης συνειδήσεως. Δρᾷ δηλαδή κάτω ἀπό ἐπιβεβλημένα ξένα ὡς πρός αὐτόν διανοητικά **πρότυπα-μοντέλα**, **σχέδια καί συλλογισμούς**. Ὁ πλέον ἐνσυνείδητος ἄνθρωπος εἶναι αὐτός ὁ ὁποῖος **Εἶναι ὁ Ἡνίοχος** τοῦ ἑαυτοῦ του, ἐκεῖνος δηλαδή ὁ ὁποῖος κυβερνᾷ μέ τά ἡνία τό “Ἄρμα” μέ τά δύο “**Α-λογα ζῶα**”, τά ὁποῖα ἀποτελοῦν τά δύο ἡμισφαίρια τοῦ ἐγκεφάλου του, τά δύο “ἀλληλοσυγκρουόμενα” τμήματα τῆς διάνοιάς του. Τελικά αὐτός ὁ ὁποῖος **Εἶναι Ἑλλήν**, ἀσκέτως ἐθνικότητας, καί ὁ κάτοχος τοῦ “**Γνώθι σ’ αὐτόν**”.

Ἀγαπητοί ἀναγνώστες, ἔχετε προσέξει ὅτι τήν λέξη **Εἶναι** τήν γράφω μέ κεφαλαῖο **Ε**. Αὐτό, διότι ἡ λέξη αὐτή ἀποτελεῖ “κέλυφος” μέσα στό ὁποῖο Ὑπάρχει ἐνεργός “δύναμη”, ἡ ὁποία ἐνεργοποιεῖ συγκεκριμένες ἐγκεφαλικές λειτουργίες. Αὐτός ὁ ὁποῖος κάνει κρήση τοῦ **ΕΙΝΑΙ**, τότε αὐτομάτως ταυτίζεται μέ αὐτό πού

ὀρίζει ὡς “**εἶναι**”. Ὁ Ἰησοῦς Χριστός ὡς “Ἑλλήν” “χρησιμοποίησε” τό ρῆμα **Εἶμι**, ὅταν “εἶπε” τό **Ἐγώ Εἶμι** τό **Φῶς** τοῦ Κόσμου, ὑπονοώντας τό “**Ἀκτιστο Φῶς**”, τό “**Ἀπό Ὅλα** ἀνώτερο **Φῶς**”. Αὐτά ὅμως ἀφοροῦν Γνώση, τήν ὁποία ἐάν κάποιος δέν θέλει νά προσεγγίσει, τότε παραμένει “**Ἀσχετος** μέ Αὐτήν”. **Ἄλλο τό Εἶναι** λοιπόν, καί ἄλλο τό φαίνεσθαι. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἀνεξαιρέτως, πέφτουν εὐκολα καί πάντα στήν πλάνη τοῦ φαίνεσθαι.

Στήν ἐλληνική γλῶσσα παρατηρεῖται τό φαινόμενο τῶν σύνθετων λέξεων οἱ ὁποῖες περιέχουν περισσότερες ἀπό μία ἔννοιες. Στήν πραγματικότητα κάθε ἐλληνική λέξη περιέχει σύνθετες ἔννοιες, ἀκόμα καί αὐτή πού ἀποτελεῖται ἔστω καί ἀπό ἕνα γράμμα.

Ἀλλά αὐτό εἶναι ἕνα πολύ λεπτό καί ἰδιαίτερο θέμα. Κάθε λοιπόν σύνθετη λέξη ὅταν χρησιμοποιεῖται, δημιουργεῖ στίον ἐγκέφαλο τήν ἀνάλογη καί κατάλληλη ὁργάνωσή του. Ἐχει δέ ὡς σκοπό νά μεταδώσει σέ αὐτόν τήν κατάλληλη πληροφορία γιά τήν κατάλληλη ὁργάνωσή του. Ἡ πληροφορία ὅμως πού μεταδίδει δέν εἶναι ἀπαραίτητο καί ἀναγκαῖο νά ἀφομοιώνεται πάντα συνειδητά. Αὐτό σημαίνει ὅτι ὁ ἐν λόγῳ ἐγκέφαλος ὁργανώνεται οὕτως ἢ ἄλλως, ἀνεξαρτήτως ἀπό τόν βαθμό αὐτο-συνειδητοποιήσεως αὐτῆς τῆς ὁργανώσεως.

Ὡς παράδειγμα ἀναφέρω ὅτι ὅλοι ἀνεξαιρέτως γνωρίζετε ὅτι ὅταν χρησιμοποιοῦμε τήν λέξη “ἐγκέφαλος” ὁ νοῦς πηγαίνει αὐτομάτως **στήν** “πολιτῶδη” κατά πολλούς ἐγκεφαλικά οὐσία. Ὅμως αὐτό πού ἀποκαλοῦμε “ἐγκέφαλο”, οὐσιαστικά δέν ἔχει ὄνομα. Ἡ λέξη ἐγκέφαλος σημαίνει αὐτός **πού Εἶναι** ἐντός τῆς κεφαλῆς, ἀπό τό **ἐν** ἢ ἐντός **καί** τό κεφαλῆ. Ἀναλύοντας βαθύτερα, σᾶς δίνω ὅτι ὁ ὀρισμός “**ὁ ἐντός τῆς κεφαλῆς**” περιέχει βαθύτερες ἔννοιες.

Ἡ λέξη λοιπόν **ἐν κεφαλῶς** ἀναλύεται σέ **ΕΝΤΟΣ - ΤΟΜΗ - ΕΠΙ - ΑΛΩ**. Ἡ, **ΕΝ - ΤΟΜΗ - ΕΠΙ - ΑΛΩ**. Σημειώνω ὅτι ἡ ἔννοια **τομή** δηλώνεται μέ τό **Κ** πού δηλώνει παράλληλα τήν ἔννοια τῆς κοπῆς. Ἐγκέφαλος λοιπόν, εἶναι αὐτός ὁ ὁποῖος εὐρίσκεται διαχωρισμένος σέ δύο μέρη, καί ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὑπάρχει ἄλλως, δηλαδή λάμψη. Τελικά εἶναι αὐτός ὁ ὁποῖος **εἶναι** διαχωρισμένος σέ δύο μέρη, καί ἔχει λάμψη. Μέ τήν λέξη ἄλλω ἐννοεῖται ἡ διανοητική λάμψη καί ἡ ἠλεκτρομαγνητική του ἀκτινοβολία, κατ’ ἐπέκταση τό γνωστό φωτιστέφανο τῶν φωτισμένων Ἀγίων ἀνθρώπων.

Ἔτσι λοιπόν, ἀγαπητοί ἀναγνώστες, εἴτε τό ἀποδεχόμαστε εἴτε ὄχι, εἴτε τό πιστεύουμε εἴτε ὄχι, ὁ ἐγκέφαλός μας ὁργανώνεται σέ “**γλῶσσα μηχανῆς**” εἴτε ἐμεῖς τό **κατανοοῦμε** εἴτε ὄχι. Φαίνεται λοιπόν ὅτι ὁ **Ἑλληνικός Λόγος** εἶναι κάτι ὡς “**γλῶσσα μηχανῆς**” ἡ ὁποία ὁργανώνει ἐκεῖνον τόν ἐγκέφαλο πού τήν δέχεται καί τοῦ ἀποδίδει **ὕγιή ἀνάπτυξη καί ἐξέλιξη**!

ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΡΟΦΗΤΕΙΕΣ

Μέ τόν ἴδιο ἀκριβῶς μηχανισμό περνοῦν μέσα στήν συνείδηση καί τήν ὁργανώνουν, σύνολα, ὁμάδες καί ὑποομάδες ἀπό εἰδικά ἐπεξεργασμένες ἔννοιες. Τέτοιες ἔννοιες εἶναι δυνατόν νά περιέχονται π.χ. μέσα σέ κάποιο κείμενο πού σκοπό ἔχουν νά ὁργανώσουν καί νά κάνουν ὑποκείμενο τήν συνείδηση τοῦ ἀναγνώστη στήν συνείδηση τοῦ δημιουργοῦ τοῦ κειμένου. Δηλαδή ὁ πολύ καλός κατασκευαστής τῶν ἔννοιων, μέ τόν κατάλληλο συνδυασμό τους εἶναι δυνατόν νά ἐγκλωβίσει τήν συνείδηση τοῦ ἀναγνώστη σέ μία διανοητική κατάσταση καί νά τοῦ δημιουργήσει τήν κατευθυνόμενη πίστη. Τελικά νά “**φυλακίσει**” ἐκεῖ γιά νά τόν “**ἐλέγχει**”. Τίθεται λοιπόν τό ἐρώτημα: Ἀποτελεῖ ὁ Λόγος ὄπλο ἢ ὑπερόπλο ἐναντι τῆς συνείδησης τῶν ἀνθρώπων; Ἡ ἀπάντηση εἶναι **Ναί** καί αὐτό τό γνωρίζουν ὅλοι. Ὅλοι γνωρίζουμε τήν ἰσχύ τοῦ γραπτοῦ, προφορικοῦ, ποιητικοῦ ἀκόμα καί μουσικοῦ, εἰκονικοῦ ἢ καί κινησιακοῦ λόγου. Ὁ λόγος εἶναι τό μέσον τῆς ἀπελευθερώσεως ἀλλά καί ὑποτάξεως τῆς ἀνθρώπινης συνειδήσεως.

Τό καλό ἢ τό κακό ἀποτέλεσμα πού ἐπιφέρει ἡ δύναμη τοῦ λόγου, ἐξαρτᾶται ἀπολύτως ἀπό τό ἥθος ἐκείνου πού τό χρησιμοποιεῖ. Ἔτσι λοιπόν, βλέπουμε ὅτι μεγάλοι ἄνθρωποι τοῦ πνεύματος ὅπως οἱ ἀρχαῖοι φιλόσοφοι Πλάτων, Σωκράτης, Ἀριστοτέλης κ.ἄ., ἀργότερα καί ὁ Θεάνθρωπος Χριστός, ὁ, π ἔλεγαν ἦταν ἐκεῖνα τά λόγια τά ὁποῖα ἀφοῦ θά ἄγγιζαν τήν ἀνθρώπινη συνείδηση, θά ἀπελευθέρωναν αὐτήν.

Βλέπουμε λοιπόν ὅτι ὅλοι ἐκεῖνοι τῶν ὁποίων ὁ Λόγος δημιουργεῖ ἐξέλιξη στήν διάνοια πού τόν δέχεται, εἶχαν ὡς σκοπό νά προτρέψουν τήν διάνοια νά δημιουργήσει τήν δική της σκέψη. Αὐτό λοιπόν πού ἔκαναν ἦταν νά μεταδίδουν τήν ἀπόλυτα προσωπική τους σκέψη, ὡς διανοητικό “**πρόγραμμα**” **ἰάσεως**.

Ποτέ βέβαια ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ ὑπερνόες δέν ἀναφέροντο σέ “**βιβλιογραφία**” ὥστε νά δημιουργήσουν “**περιβάλλον**”, μέσα ἀπό τό ὁποῖο θά μιλοῦσαν ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς, ὅπως πάντα κάνουν ὅλοι οἱ σύγχρονοι. Σήμερα παρατηρεῖται τό φαινόμενο ὅτι ὅταν κάποιος θέλει νά πεῖ κάτι, τότε αὐτό πού λέει δέν εἶναι τίποτε περισσότερο ἀπό αὐτό πού λένε οἱ ἄλλοι. Ὁ κάθε σημερινός “**σκεπτόμενος**” γίνεται **ἀναμεταδότης** ἀναμεταδομένης σκέψεως καί ὄχι δημιουργός σκέψεως.

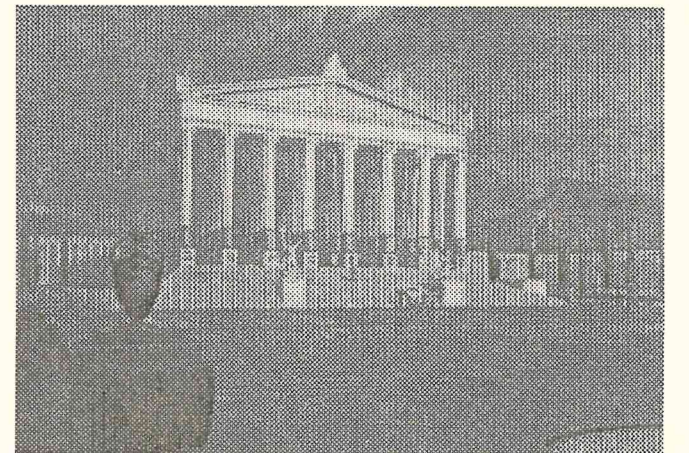
Ὁ σημερινός ἐπιστημονικός τρόπος ἀναλύσεως καί σκέψεως, εἶναι ὁ μοναδικός τρόπος μέ τόν ὁποῖο μποροῦμε νά προσεγγίσουμε τήν **ἀπτή** ἀλήθεια, καί αὐτό ἐπειδή γι’ αὐτόν τόν τρόπο χρησιμοποιεῖται ἡ μέτρηση. Ἐάν ὅμως ἡ ἀνθρώπινη διάνοια ὡς ἐπιστήμη χρησιμοποιεῖ γιά παράδειγμα δέκα διαφορετικά μέτρα μετρήσεως, τότε ὅ,τι θά μετρήσει, θά ἐκτιμήσει, θά ἀντιληφθεῖ καί τελικά θά δημιουργήσει, θά εἶναι μόνο ἐκεῖνα τά ὁποῖα θά βρίσκονται μέσα ἀπό τά τείχη τοῦ

“κάστρου” πού ἔχει ὡς ὅρια αὐτά τά δέκα μόνο μέτρα. Ἐάν ἡ ἀνθρώπινη διάνοια δέν δημιουργήσει ποτέ τό ἐνδέκατο μέτρο, τότε καταδικασμένα θά βρίσκεται πάντα μέσα στά ἴδια ὅρια τοῦ κάστρου, πού θά ἀποτελεῖ πλέον τήν φυλακή της. Μόνο μέ τήν δημιουργία νέας σκέψεως θά δημιουργηθεῖ τό ἐνδέκατο μέτρο, καί τότε τό κλειστό σύστημα “**ανοίγει**” γιά νέους συνδυασμούς δημιουργίας.

Θέτω λοιπόν τό ἐρώτημα: Μήπως ὅλοι οἱ μεγάλοι καί παγκοσμίως γνωστοί ψυχολόγοι, κοινωνιολόγοι κ.λ.π. ὅταν ἔθεσαν πρότυπα καί μοντέλα ἀντιλήψεως ὥστε νά προσδιορίσουν καί νά καθοδηγήσουν τήν παγκόσμια κοινωνία, αὐτό τό ὁποῖο ἔκαναν κατ’ οὐσίαν ἦταν νά ἐγκλωβίσουν τήν παγκόσμια κοινή συνείδηση σέ ἐπιβεβλημένες ἀπό αὐτούς ἀξίες; Ἄν ναί, τότε ἀντιλαμβανόμαστε τίς συνέπειες ὅταν συνεχῶς ἐπαναλαμβάνουμε καί κινούμεθα μόνο μέσα σέ αὐτές τίς ἐπιβεβλημένες ἀξίες; Ἀντιλαμβανόμαστε ὅτι ποτέ δέν θά δημιουργήσουμε τήν δική μας σκέψη καί ὅτι ὁ καθένας ἀπό ἐμᾶς θά εἶναι τό διαχρονικό “**νεκροταφεῖο**” αὐτῶν τῶν μεγάλων.

Τί πρέπει νά κάνουμε γιά νά πάψουμε νά εἴμαστε φορεῖς τῆς ξένης σκέψεως; Ἀπλῶς νά ἀπελευθερώσουμε τήν διάνοιά μας ἀπό τό τί λένε οἱ ἄλλοι καί νά δημιουργήσουμε τήν δική μας σκέψη! Ποιό θά εἶναι τό ὑλικό τό ὁποῖο θά ἐπεξεργαστοῦμε ὡς πρώτη διανοητική δομική ὕλη; Αὐτό τό ὑλικό θά εἶναι ἐκεῖνο πού διακινεῖ μέσα στήν διάνοια, ἡ προαναφερθεῖσα “**γλῶσσα μηχανῆς**”.

Ἡ γλῶσσα μηχανῆς λοιπόν, αὐτό τό πρόγραμμα ἐγκαταστάσεως τῶν καθαρῶν ἔννοιων στούς ἐγκεφάλους μας, διακινεῖ ὅλες τίς δυνατές ἔννοιες πρός ἐπεξεργασία. Ἡ ἐπεξεργασία αὐτή γίνεται ἀναλόγως καί σύμφωνα μέ τήν ἱκανότητα ἢ τήν “**ἰσχύ**” τῆς ἐμβαθύνσεως ἢ ἀποκωδικοποιήσεως τῶν ἔννοιων ἐκ μέρους τῆς συνείδησης μέσα ἀπό τήν αὐτο-παιδεία της. Δηλαδή ἐάν ἡ συνείδηση δέν ἔχει καθόλου τήν ἱκανότητα χρήσεως, τῆς περιεχομένης ἔννοιας σέ κάθε

λέξη, τότε λαμβάνει την λέξη περισσότερο ως εικόνα ή ήχο, ή οποία δηλώνει γι' αυτήν κάτι πάρα πολύ απλό και επιφανειακό. Εάν η συνείδηση κατέχει εκείνον τόν τρόπο σκέψεως και παρατηρήσεως ώστε να αντιλαμβάνεται και να κατανοεί τις επί μέρους περιεχόμενες έννοιες σε κάθε λέξη, τότε εντάσσεται σε ένα περιβάλλον τό όποιο διαφέρει κατά πολύ από τό περιβάλλον της πρώτης περιπτώσεως. Είναι αυτό πού θά έλεγα ότι τότε τό "περιβάλλον" αποκαλύπτεται, ή ή φαινομενικά φυσιολογική ροή πραγμάτων διαταράσσεται, δια-ρηνγνύεται, ώστε να αποκαλυφθεί τό απόρρητο του περιβάλλοντος.

Ένα μικρό παράδειγμα είναι όταν η συνείδηση έρχεται σε επαφή με την έννοια π.χ. "σε ενδιαφέρουσα". Η μή παιδευμένη, δηλαδή εκπαιδευμένη συνείδηση, όταν ακούσει την φράση "σε ενδιαφέρουσα" ή όποια σχετίζεται με την φυσική κατάσταση μιας γυναίκας, τό μόνο πού θά αντιληφθεί και αυτό μέσα από μία πολύ επιφανειακή παιδεία, είναι ότι ή συγκεκριμένη γυναίκα είναι έγκυος, δηλαδή σε κατάσταση κυήσεως, από τό "έντός κυήσεως".

Στήν άλλη περίπτωση ή συνείδηση αντιλαμβάνεται και αυτό-παιδεύεται ότι τό σώμα της συγκεκριμένης γυναίκας βρίσκεται σε διαδικασία διαχωρισμού, και είναι υπό την επιρροή της περιεχομένης έννοιας στο όνομα του Διός. Έδω ή συνείδηση θά αναλύσει και θά αντιληφθεί ότι ή λέξη "ενδιαφέρουσα" σημαίνει ότι φέρει εντός της τόν διαχωρισμό, ότι φέρει εντός της την ιδιότητα του διαχωρισμού. Δηλαδή από ένα σώμα πού ήταν μεταλλάσσεται τώρα σε δύο σώματα. Όπως ακριβώς συμβαίνει στον διαχωρισμό ενός κυττάρου.

Ένα δεύτερο παράδειγμα είναι ότι όταν αποκαλέσω κάποιον **άνόητο**, ίσως τό κοινωνικό σύστημα με την δικαιοσύνη του, με καταδικάσει επειδή τόν προσέβαλα. Όμως νομίζω, ότι τό επιβεβλημένο από τά πράγματα κοινωνικό σύστημα, θά κάνει λάθος επειδή εγώ δέν αποκαλώ κάποιον **Α-νοήμονα** με την λέξη **άνόητο**, δηλαδή ότι δέν έχει νοημοσύνη όποτε μπορεί αυτό να αποτελέσει προσβολή, αλλά αποκαλώ αυτόν **άνόητο** (Α -νοητό) δηλαδή **ακατανόητο**, μή αντιληπτό, (Α -κατανοητός). Αυτό σημαίνει ότι εγώ δηλώνω πλέον Έλληνικά σε αυτόν ότι δέν γίνεται κατανοητός! Είναι πολύ σημαντικό λοιπόν να συνειδητοποιήσουμε τό πόσο όρθα χρησιμοποιούμε τόν Έλληνικό λόγο με τις ανάλογες συνέπειες.

Η χρήση του όρθου λόγου λοιπόν, κάνει την διάνοια να οργανώνεται όρθα, με αποτέλεσμα να έχει την ιδιότητα και την δυνατότητα άφ' ενός να εντάσσεται και να προσανατολίζεται αλάνθαστα μέσα στην ροή των πραγμάτων, άφ' έτέρου να διεισδύει πέρα από αυτά πού φαίνονται σε αυτά τά όποια υπάρχουν, δηλαδή σε αυτά πού υπόκεινται υπό Αρχήν. Τελικά ή χρήση του

όρθου λόγου συντελεί ώστε ή διάνοια να έρχεται σε επαφή με τό *Είναι* των πραγμάτων και όχι τό *φαίνεσθαι* αυτών. Είναι αναγκαίο λοιπόν, να φθάσει ή συνείδηση σε εκείνο τό εξελικτικό σημείο ώστε να "αποσυμπέζει" τις συμπυκνωμένες έννοιες πού βρίσκονται πίσω από μία λέξη, μία φράση ακόμα και πίσω από μία εικόνα, ή ακόμα πίσω από μία ήχητική και μή άρμονία!

Αναλογιστήτε λοιπόν τό εξής: Όταν κάποιος άμύητος βλέπει ένα άρχαιο ελληνικό ναό ή κάποιο άλλο μνημείο, τότε τά μάτια του βλέπουν ένα απλό κτίσμα. Στά μάτια όμως του άληθινού μύστη, δηλαδή μόνο εκείνου πού μυήθηκε από τόν ίδιο τόν Λόγο, ό ναός αποκαλύπτεται! Αποκαλύπτεται στόν μύστη και "μιλάει" μέσα από τό μέγεθός του, τό σχήμα του, την γεωμετρία του, τούς αριθμούς του, τις παραστάσεις του, την ταυτότητά του. Υπό τό βλέμμα λοιπόν του άληθινού μύστη, ό ναός εκρήγνυται έννοιολογικά και αποκαλύπτει! Αποκαλύπτει εκείνα τά όποια οργανώθηκαν με κάποιον ιδιαίτερο τρόπο στην θέση του ναού από εκείνους πού μπορούσαν και είχαν την επαφή τους με τις άδηλες δυνάμεις της δημιουργίας και την θεία Αλήθεια αυτής.

Μέσα στην σκέψη όμως του ήμιαθοϋς "μύστη", ή Αλήθεια περιπλέκεται και αυτό διότι ό Ναός διατηρεί γι' αυτόν **άδηλα** τά μυστικά του. Αυτό συμβαίνει επειδή ή Ίερή πάντα Αλήθεια, ανεξαρτήτως από την οποιαδήποτε θρησκευτική προσέγγιση, ούδέποτε αποκαλύπτεται εάν ή συνείδηση του μύστη δέν έχει δομήσει την γνώση του επάνω σε δομική βάση ήθους και μέσα από καθαρές **άζιες**! Δηλαδή αυτό δέν θά συμβεί ποτέ εάν ό μύστης δέν "περνά" συνεχώς μέσα από την έσωτερική διαδικασία των **καθαρμών**.

Αυτό τελικά σημαίνει ότι ή διάνοια του ήμιαθοϋς "μύστη", δέν έχει οργανωθεί και δομηθεί σωστά για να φθάσει αυτός σε εκείνο τό εξελικτικό σημείο ώστε να ταυτιστεί με τό Είναι του ναού, αλλά να κατασκευάσει αυτήν αναπόφευκτα μόνο λανθασμένη "γνώση" και αυτή σύμφωνα με τό φαίνεσθαι αυτού. Σκεφθήτε λοιπόν περαιτέρω τό διανοητικό τοπίο εκείνων οί όποιοι υποτάσσονται στις "γνώσεις" ενός ήμιαθοϋς "μύστη".

Ο ΛΟΓΟΣ ΚΑΙ Ο ΧΩΡΟΧΡΟΝΟΣ

Όταν συμβαίνει ένα αντιληπτό γεγονός, τότε αυτό καταγράφεται στην συνείδηση του παρατηρητή επειδή υπάρχει ή παράμετρος πού καλείται χρόνος. Ουσιαστικά συμβαίνει ή παράμετρος χρόνος να είναι και να αποτελεί τό βασικώτερο αισθητήριο της συνειδήσεως. Η συνείδηση βρίσκεται πάντα σε πλάνη όταν δέχεται τόν χρόνο ως κάτι ξένο προς αυτήν, ή κάτι τό όποιο μαζί με την άλλη διάστασή του, τόν χώρο, αποτελούν ένα τόπο μέσα στον όποιο ή συνείδηση

υπάρχει. Ο χρόνος αποτελείται ή δημιουργείται από εκείνη την ακολουθία αντιλήψεως, ή όποια οργανώνει τά "πράγματα" μέσα στα όποια εντάσσεται ή συνείδηση. Αυτό σημαίνει ότι όταν τουλάχιστον δύο ή περισσότερες συνειδήσεις χρησιμοποιούν με τόν ίδιο τρόπο αυτό τό "αισθητήριο" αντιλήψεως, συμφωνούν μεταξύ τους για τά κοινώς αποδεκτά πράγματα. Δηλαδή αποδέχονται την κοινή και φαινομενικά φυσιολογική ροή πραγμάτων. Έν όλίγοις, σημαίνει ότι εκείνα τά γεγονότα τά όποια γίνονται αποδεκτά από όλες τις συνειδήσεις είναι εκείνα τά όποια "συναρμολογούν" την κοινώς αποδεκτή πραγματικότητα, είναι εκείνα τά όποια **άλληλο-συν-βαίνουν**.

Εάν λοιπόν μέσα σε μία κοινώς αποδεκτή πραγματικότητα υπάρχουν μόνο δύο παρατηρητές, τότε ό κάθε παρατηρητής αντιλαμβάνεται την ίδια πραγματικότητα ως ένα προσωπικό "σενάριο" ροής γεγονότων. Εάν κάποιος από τούς δύο παρατηρητές θελήσει να αλλάξει την ροή των γεγονότων χωρίς την συμφωνία του άλλου, τότε αυτό δέν θά επιτευχθεί ποτέ. Εάν δηλαδή ό ένας από τούς δύο παρατηρητές θέλει να αλλάξει κάτι στο σενάριό του, π.χ. να μετακινήσει ένα βουνό από την πρωταρχική του θέση, ή να αιωρήσει κάποιο αντικείμενο π.χ. ένα ποτήρι με νερό, αυτό δέν θά συμβεί ποτέ επειδή ή μεταβολή αυτή πρέπει να επιτραπεί από τό σενάριο του άλλου.

Δηλαδή ή μεταβολή πρέπει να γίνει ταυτοχρόνως στην κάθε ακολουθία γεγονότων αντιλήψεως των δύο παρατηρητών, δηλαδή ή μεταβολή πρέπει να **συν-βαδίσει**, πρέπει να **συν-βεί**! (συμβεί).

Κάτι τέτοιο όμως δέν είναι αναγκαίο όταν ή ροή πραγμάτων για τόν παρατηρητή είναι απολύτως προσωπική και μοναδική. Δηλαδή όταν μέσα στην πραγματικότητα υπάρχει μόνο ένας παρατηρητής, ό όποιος αναπόφευκτα θά είναι ό μοναδικός "σκηνοθέτης" και "σεναριογράφος" των πραγμάτων πού βιώνει. Μία τέτοια πραγματικότητα αποτελεί τό όνειρο τό όποιο βιώνουμε ή ζούμε στον ύπνο μας. Εκεί τά πράγματα γίνονται εύπλαστα και μεταβλητά σύμφωνα με Ο,ΤΙ επιθυμεί ή συνείδηση. Εκεί τό βουνό μεταφέρεται και τό ποτήρι αιωρείται!

Ο Λόγος λοιπόν, αυτός ό φορέας έννοιων οργανώνει την συνείδηση και την θέτει μέσα στα πράγματα, εκείνα όμως πού αυτή μπορεί να αντιληφθεί.

Ο Χώρος και ό Χρόνος, λοιπόν, ή παράμετρος χωρόχρονος γίνεται τό εύπλαστο υλικό του Λόγου. Όταν ή συνείδηση έχει άφαιρεθεί στην **οργάνωσή της** από τόν Λόγο, τότε κατέχει την **ικανότητα** και **δυνατότητα** να μετακινείται μέσα στον **χωρόχρονο** χωρίς **περιορισμούς**! Η παράμετρος χρόνος φαίνεται τότε ως ένας "ακίνητος" φορέας πάνω στον όποιο είναι

καταγεγραμμένα ταυτοχρόνως και ακίνητα όλα τά γεγονότα, χωρίς τό πριν και μετά τους. Όπως δηλαδή με αυτόν τόν τρόπο είναι καταγεγραμμένο μαγνητικά κάποιο σενάριο κινηματογραφικού έργου, πάνω σε μία ξετυλιγμένη μαγνητοταινία μαγνητοσκοπίου. Στην υπόθεση του έργου αυτού μπορούμε να παρέμβουμε ως παρατηρητές, και μάλιστα σε οποιοδήποτε "χρονικό" σημείο της χωρίς να είναι αναγκαία ή φυσιολογική ροή πραγμάτων της ιστορίας του.

ΟΙ ΠΡΟΦΗΤΕΙΕΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Ο Έλληνικός λόγος λοιπόν, ως "γλώσσα μηχανής", περιέχει και πληροφορία με πολλές μορφές. Υπό την μορφή αρχαίας ποιήσεως, τραγωδίας, χορού, μυστηρίων, όπως και μύθου. Μέσα σε όλες αυτές τις μορφές πληροφορήσεως υπάρχουν διαβαμισμένα επίπεδα προσεγγίσεως της προστατευμένης και άδηλης πληροφορίας. Η πληροφορία αποκτά την ανάλογη δράση μέσα στην διάνοια, αναλόγως του τρόπου με τόν όποιο θά χρησιμοποιηθεί.

Έτσι λοιπόν, αν ή διάνοια δέν είναι σε θέση π.χ. να αντιληφθεί την δια-φορά μεταξύ του μύθου από τόν **παρά-μυθο**, πράγμα τό όποιο προσδιορίζει επακριβώς ό ίδιος ό ελληνικός λόγος, κάτι τό όποιο είναι πάρα πολύ απλό, τότε ποτέ δέν θά μπορέσει να αντιλήσει την κρυμμένη πληροφορία! Τότε ή διάνοια θά μείνει στην επιφάνεια και θά μάχεται με οποιονδήποτε τρόπο, ώστε κανείς να μή "χαλάσει" τό "τοπίο" και τό "σενάριο" μέσα στο όποιο αυτή έφησυχάζει.

Ο ελληνικός μύθος λοιπόν δέν είναι παραμύθι, κάτι πού θέλουν να επιβάλουν αυτοί πού δέν αντιστάθηκαν στην ξένη ως προς αυτούς επιβολή. Ο ελληνικός μύθος αποτελεί τράπεζα ύψιστης γνώσεως και αποκαλύπτεται άμεσα μόνο στην καθαρά ελληνική σκέψη άσκέτως εθνικότητας, επειδή αυτή οργανώνεται σύμφωνα με τά δομικά στοιχεία του ελληνικού λόγου. Έτσι, όταν λέμε σήμερα παρουσιάστικαμε, π.χ. στον στρατό, είναι απολύτως βέβαιο ότι έκφραζόμαστε **Λάθος**. Διότι μόνον οί θεοί είχαν την ιδιότητα να **παρ-οϋσιάζονται**.

Τό ρήμα παρουσιάζομαι είναι σύνθετο και προ-κύπτει από τις λέξεις **παρά** και **οϋσία**. Η έτυμολογία λοιπόν του ρήματος παρουσιάζομαι σημαίνει ότι **έμφανίζομαι παρά την οϋσία**. Όταν λοιπόν ή λέξη οϋσία σημαίνει και ύλη, τότε τό ρήμα παρουσιάζομαι δηλώνει ενέργεια πού δείχνει ότι έμφανίζομαι παρά την ύλη. Δηλαδή **έμφανίζομαι παρακάμπτοντας** τούς **ύλικούς φραγμούς**.

Όταν παρουσιάζοταν λοιπόν ή Αθηνά, **έμφανίζοταν παρακάμπτοντας** τούς **ύλικούς φραγμούς**. Όπως συμβαίνει κατά κάποιον τρόπο και με τόν παρουσιαστή

ειδήσεων, όταν παρουσιάζεται μέσα στο σπίτι μας, παρακάμπτοντας τους υλικούς φραγμούς, στέλνοντας τό είδος του, δηλαδή την ύψη του ή την εικόνα του σέ έμάς. Άρα πίσω από την παρουσίαση της Άθηνάς είναι βέβαιο, και όχι δόγμα κατά μερικούς, ότι υποκρύπτεται τό τεχνολογικό στοιχείο, τό όποιο μόνο στην σημερινή τεχνολογική εποχή όπου υπάρχουν τά αντίστοιχα συγκριτικά μεγέθη μπορεί αυτό νά γίνει αντιληπτό.

Άγαπητοί φίλοι, στόν επίλογο του άρθρου "Τό Άμαυρόν Εϊδωλον και ή Άθηνά" της ελληνικής εκδόσεως του περιοδικού Scientific American, Μάιος 2000, τεύχος 16, σελ. 104, γράφω τά εξής:

[Επίλογος: Πιστεύω ότι δέν είναι απαραίτητο νά δεχθεϊ κάποιος τίς προηγούμενες προσεγγίσεις και απόψεις μου για τίς δλογραμμικές ή ύλογραμμικές παρουσίες μέσα στά άρχαϊά ελληνικά κείμενα, όπως την Όδύσσεια. Κανείς αντίθετος σέ αυτές τίς θέσεις δέν υποχρεούται νά τίς πιστέψει. Υποχρεούται όμως τουλάχιστον, άν θέλει νά πειθει για τό αντίθετο, νά πράττει τό ίδιο και εκεί όπου ήδη δέχεται και θαυμάζει. Όπως π.χ. για τίς δλογραμμικές παρουσίες στά ύψηλά τείχη του Πύργου των Καρπαθίων, ως τεχνολογική "προφητεία" του μεγάλου συγγραφέα Ίουλίου Βέρν.]

Επίσης όλα τά άρθρα μου στό ίδιο περιοδικό αρχίζουν μέ την εξής εισαγωγή: Τά τεχνολογικά επιτεύγματα, όπως δλογράμματα, τηλεμεταφορές, τηλεχειρισμοί, άορατότητα, ρομποτική, ύποβρύχια πλοία και βάσεις, δορυφόροι, διαστημόπλοια, αντιβαρύτητα, ραντάρ, εικονική πραγματικότητα, τεχνολογικός έλεγχος του νοϋ, τεχνητή νοημοσύνη, lasers, βιοκλωνισμός, βιονική και βιοκυβερνητική μηχανική, άνώτερη γνώση για την φυσιολογία του έγκεφάλου, έλεγχος του DNA, βιοτεχνολογία, ύπερόπλα και ύπερκλεϊδες, βιοαιωνιότητα και άθανασία, κρυονική, δημιουργία ιδιαιτέρων διαχρονικών τόπων στό ενιαίο του χώρου και πολλά άλλα άκόμα και άκατανότητα, είναι αυτά που εύκολα οδηγούν σέ χώρους της επιστημονικής φαντασίας και κάνουν την σκέψη νά καλπάζει. Όταν όμως τά συναντιā κανείς μέσα σέ άρχαϊά ελληνικά κείμενα, τότε την ψυχή του καταλαμβάνει τουλάχιστον τό δέος.

Η Έλληνική Μυθολογία βρίθεται από περιγραφές και αναφορές που δείχνουν ότι περιέχουν ύπερτεχνολογικά στοιχεία. Όπως επίσης από φυσικούς νόμους που έγιναν γνωστοί σέ έμάς τά τελευταία χρόνια. Υπάρχουν επίσης στοιχεία που δηλώνουν την ύπαρξη άγνωστης σέ έμάς γνώσεως. Για όλα αυτά υπάρχουν πολλές αποδείξεις οι όποιες πείθουν ότι σέ κάποιο χρονικό σημείο αυτής της πραγματικότητας κάποιος προηγμένος πολιτισμός δημιούργησε αυτήν την εξέ-

λιξη. Τά βασικά "έργαλειά" που χρησιμοποίησα και χρησιμοποιώ σέ αυτήν την έρευνά μου, είναι πρώτον ό γνήσιος Έλληνικός Λόγος, τά άρχαϊα κείμενα και ή απόστασή μου από τους ίούς σκέψεως.

Πιστεύω ότι ό Έλληνικός Λόγος οργανώνει άνώτερες συνειδήσεις και δημιουργεί ύπερπολιτισμούς. Μέ άνάλογο τρόπο στό παρελθόν δημιουργήθηκε κάποιος τεχνολογικός ύπερπολιτισμός ίχνη του όποιου βρίσκονται σήμερα μέσα σέ μία ελληνική τράπεζα πληροφορίας, την όποία αποκαλούμε Έλληνική Μυθολογία. Η εποχή κατά την όποία γράφονταν οι μύθοι, ήταν μεταγενέστερη και πολύ απομακρυσμένη χρονικά από τά γεγονότα στά όποια αναφέρεται. Όμως, όπως και τότε, στό άπώτερο χρονικό σημείο εκείνου του ύπερπολιτισμού, έτσι και στά άρχαϊά ελληνικά χρόνια ή δύναμη εκείνου του Φωτεινού Λόγου οργανώνει αυτήν την πραγματικότητα. Έτσι λοιπόν ή διάνοια των άρχαίων και μεγάλων Έλλήνων μυστών και φιλοσόφων, μορφοποιημένη από τον ίδιο τον Λόγο, έκανε αυτούς απρόσβλητους από τά χωροχρονικά δεσμά. Άλλωστε πνεύμα σημαίνει αυτό που πνέει χωρίς περιορισμούς.

Τό περιεχόμενο λοιπόν της τράπεζας πληροφορίας που λέγεται Έλληνική Μυθολογία, δέν περιέχει πληροφορία ή όποία άφορā μόνο στό παρελθόν, αλλά και πληροφορία ή όποία άφορā στό μέλλον. Η άσυμβίβαστη μέ τό παρελθόν πληροφορία αποκαλείται κατά πολλούς παραμύθι, ενώ άνάλογη πληροφορία ή όποία σχετίζεται μέ τό μέλλον αποκαλείται προφητεία.

Στά άρχαϊά ελληνικά κείμενα, τά όποια έχουν χαρακτηριστεί και ως μύθος, υπάρχουν προφητικά στοιχεία τά όποια είναι δυνατόν νά αναγνωρισθούν σήμερα. Νομίζω ότι οι τεχνολογικές "προφητείες" του Ίουλίου Βέρν όπως προανέφερα, δέν είναι τίποτε άλλο από δύο πιθανές έκδοχές. Η μία είναι ότι ό Ίούλιος πήρε στοιχεία από την Ίλιάδα και γενικά από την ελληνική μυθολογία, και ή δεύτερη είναι ότι ή συνειδησή του οργανώθηκε αναλόγως από τον Έλληνικό Λόγο και έτσι ή διάνοιά του έδρασε πέρα από την χρονική άνελαστικότητα αυτής της πραγματικότητας, κάνοντάς τον νά όραματιστεί εικόνες από τό μέλλον του.

Τά προφητικά στοιχεία, τά όποια είναι πάρα πολλά μέσα στην μυθολογία, είναι αδύνατον νά εκτεθούν όλα. Παρ' όλα αυτά όμως θά σās δώσω κάποια ένδεικτικά τά όποια ενισχύουν αυτήν την πεποίθηση.

1. -Στους στίχους της Όδύσσειας 567 έως 571, στην ραψωδία θ, πιθανόν νά περιγράφεται κάποιο αεροπορικό άτύχημα. Συγκεκριμένα:

(567-571): Είπε κάποτε ότι των Φαιάκων καλόφτιαχτη νῆα από πομπή καθώς θ' άνεβαίνει τόν άεροειδῆ πόντο θά τσακίσει.

Καθώς θ' άνεβαίνει τόν άεροειδῆ πόντο θά τσακίσει. Αυτός ό στίχος φαίνεται νά δηλώνει ότι ένα πλοίο κατ' άρχήν "άνεβαίνει" την θάλασσα, κάτι τό όποιο φαίνεται παράλογο έστω και άν έννοεί ότι κατευθύνεται βόρεια. Η έκφραση άνεβαίνει τόν άεροειδῆ πόντο, [άνιούσαν έν ήροειδεί πόντω], μοιάζει νά πρόκειται για σκάφος τό όποιο απογειώνεται κοντά σέ θάλασσα, και μάλλον επιβεβαιώνει αυτό στην συνέχεια ή έκφραση θά τσακίσει [ραίσεσθαι], που σημαίνει ότι, άφου απογειώνεται παθαίνει άτύχημα και πέφτει.

(569) και μέ μέγα όρος την πόλη θά καλύψει γύρω.

Και τότε πολύ μεγάλο έμπόδιο θά ύπερκαλύψει την πόλη περιμετρικά ή σέ μεγάλη έκταση. Σκεφθίτε ότι τά συντρίμια ενός μεγάλου αεροπλάνου πόσο μεγάλη έκταση καλύπτουν μετά από την πτώση. Τέτοια εικόνα δέν μπορεί νά δώσει κάποιο κατεστραμμένο θαλασσινό πλοίο. Επί πλέον τά τμήματα ενός κατεστραμμένου θαλασσινού πλοίου θά πάνε στον βυθό και δέν θά δημιουργήσουν έμπόδιο στην πόλη.

(570-571) Έτσι άγόρευεν ό γέρων, αυτά ό θεός ή θά τελέσει, ή κι άνεκτέλεστα θ' αφήσει, όπως του άρέσει.

Αυτά είναι πιθανό νά συμβούν ή και όχι σύμφωνα μέ τό θέλημα του θεού. Δηλαδή σύμφωνα μέ τό πιθανώτερο των πραγμάτων.

2.- Είναι αναγκαίο νά προσέξουμε τά πενήντα ιδιαίτερα όνόματα των Νηρηίδων, από τά όποια φαίνεται ότι ή κάθε μία από αυτές είχε και διαφορετικές ιδιότητες. Έτσι λοιπόν, θά δούμε ότι τό όνομα κάθε Νηρηίδος δηλώνει και κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά όπως και ιδιότητες. Τά όνόματα αυτά προδίδουν τεχνολογικές ιδιότητες και περισσότερο πείθουν ότι έδω πρόκειται για θαλάσσια σκάφη επιφανείας και μή, μέ ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, επειδή και τό Νηρηίς είναι άπολύτως συνδεδεμένο μέ τό Ναϋς, παρ' ότι πρόκειται περί θεϊκών προσώπων.

Η Πλωτώ λοιπόν, είναι αυτή που επιπλέει. Δηλαδή σκάφος επιφανείας. Η Σαώ, είναι αυτή που σώζει. Δηλαδή ναυαγοσωστικό σκάφος. Η Εϋδώρα, είναι αυτή μέ τά καλά δώρα. Δηλαδή σκάφος προμηθειών. Η Κυμοθόη, είναι αυτή που είναι ταχύτατη στα κύματα. Η Θόη, είναι αυτή που είναι ταχύτατη. Μέ σημερινή αντιστοιχία θά λέγαμε "τορπιλλάκατος". Η Πασιθέα είναι αυτή που φαινόταν από παντού. Άρα πολύ μεγάλη. Η Εϋνίκη, είναι ή νικηφόρος. Η Εϋλιμένη, είναι αυτή που έξασφαλίζει συνθήκες καλού λιμανιού. Η Δωτώ, είναι αυτή που δίνει. Δηλαδή σκάφος μεταφορικό. Η Φέρουσα, είναι αυτή που μεταφέρει. Η Δυναμένη, ή ίκανή. Είναι αυτή που διαθέτει δύναμη.

Δηλαδή ενέργεια, καύσιμα. Η Νησαίν, είναι αυτή που μοιάζει μέ νησί. Σάν πλατφόρμα ή αεροπλανοφόρο. Η Άκταιν, είναι αυτή που έχει πρόσβαση στην άκτή. Σκάφος αποβιβάσεως. Η Ίπποθόη, είναι αυτή που είναι γρήγορη σάν άλογο. Μικρό ταχύπλοο σκάφος. Η Κυμοδόκη, είναι αυτή που μαζεύει τά κύματα. Ίσως έκμετάλλευση της ενέργειας των κυμάτων. Η Εϋαγόρη, είναι αυτή που μιλούσε ώραία. Δηλαδή τηλεπικοινωνίες. Η Πολυνόη, είναι αυτή μέ την πολλή σκέψη. Δηλαδή κέντρο ύπολογιστών. Η Αυτονόη, είναι αυτή μέ την αυτόνομη σκέψη. Δηλαδή κέντρο τεχνητής νοημοσύνης. Η Προνόη και ή Νημερτής, αλάνθαστες θεές που ξέρουν νά λένε την αλήθεια. Νηρηίδες-σκάφη προβλέψεων και αποφάσεων.

Πώς είναι δυνατόν τέτοιες ιδιότητες σημερινών θαλασσίων σκαφών νά ήταν γνωστές τότε; Επίσης άξιοσημείωτο είναι τό εξής:

"Όταν ό Ποσειδών έσμιξε μέ την Νηρηίδα Άμφιτρίτη, έγινε κυρίαρχος της θάλασσας. Στην γαμήλια πομπή έλαβαν μέρος πολλά θηρία. Έκτός από τά άλογα, ταύρους, κριάρια, έλάφια, πάνθηρες, λιοντάρια, και τίγρεις, έλαβαν μέρος και θαλάσσια τέρατα, όπου πάνω τους κάθονταν οι Νηρηίδες. Από αυτήν την πομπή δέν έλειψαν και τά άλλα θαλάσσια τέρατα, οι Τρίτωνες.

Εάν έδω δέν πρόκειται για γαμήλια τελετή αλλά για ένωση σύγχρονων ναυτικών δυνάμεων, τότε οι άρχαϊες αναφορές για πάνθηρες, λιοντάρια, πολλά θηρία και θαλάσσια τέρατα, είναι άσχετες μέ τό γεγονός ότι σήμερα υπάρχουν πολεμικά ελληνικά πλοία μέ όνόματα όπως Λέων, Πάνθηρ, Ίέραξ, Άετός. Επίσης πόσο τυχαίο είναι ότι ένα από αυτά τά τέσσερα πλοία, ίσως τό Λέων, έλαβε μέρος στο χωροχρονικό πείραμα της Φιλαδέλφειας μέ τό όνομα Eldrige;

3.- Πώς είναι δυνατόν νά εξηγηθεϊ ότι ό Πλάτων δίνει την ακριβή γεωγραφική περιγραφή ή όποια δηλώνει ότι αυτός είχε δορυφορική εικόνα του πλανήτη; Συγκεκριμένα νά περιγράφει την Μεσόγειο ως λιμένα και την Άττική πολλοστημόριο; Δηλαδή πολύ μικρό κομμάτι Γῆς; Εάν αυτό δέν ήταν "προφητικό" όραμα, τότε σημαίνει ότι αυτός βρέθηκε στο διάστημα!

Ο Έλληνικός Λόγος μεταλλάσσει και όδνηεί την ανθρώπινη συνείδηση σέ άνώτερη κατάσταση ύπάρξεως! Οποιος κάνει χρήση του Έλληνικού Λόγου έλέγχει την πορεία των πραγμάτων!

ΑΥΤΟ ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΤΟ ΘΕΜΑ ΣΕΙΡΑΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΘΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟ ΣΤΟ ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ.

Τά του Λόγου "Αδηλα, παραμένουν άδηλα στην έλλειψη "Ηθους!

Έλευθέριος Σαραγᾶς

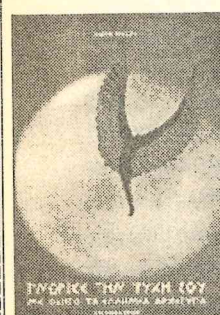
ΒΟΥΛΑΣ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΠΕΡΙ ΦΥΣΕΩΣ
ΧΟΡΟΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΝΙΑ
Φιλοσοφική προσέγγιση της
άρμονίας του σύμπαντος και
των όντων μέσα από την μου-
σική και τον χορό.

2.500 δρχ. 7,34 EURO

ΕΛΕΝΗΣ ΔΑΓΙΟΥ
ΟΙ ΑΡΓΟΝΑΥΤΕΣ
ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΥΝ
Οι ιπτάμενοι δίσκοι που εμφανίζο-
νται στην Γη αφήνουν γραπτές μαρ-
τυρίες ότι είναι απόγονοι των Έλ-
λήνων, που ζούν εντός ατράκτου. Δι-
έφυγαν στο διάστημα μετά την Τιτα-
νομαχία. Το πλήρωμα του χρόνου
όμως έφθασε και ... **ΟΙ ΑΡΓΟΝΑΥΤΕΣ**
ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΥΝ.

4.500 δρχ. 13,21 EURO

ΜΑΙΡΗΣ ΜΑΚΡΑ
ΓΝΩΡΙΣΕ ΤΗΝ ΨΥΧΗ ΣΟΥ
ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΡΧΕΤΥΠΑ
Πρωτότυπη μέθοδος αυτογνωσίας που
στηρίζεται στις ελληνικές ρίζες. Παρέχει
γνώσεις για σημαντικούς νόμους
ισορροπίας που λειτουργούν στο σύμπαν,
στην ψυχική σφαίρα και στην πραγματι-
κότητα της ζωής.

3.000 δρχ. 8,80 EURO

ΜΑΙΡΗΣ ΜΑΚΡΑ
ΟΙ ΑΠΕΝΑΝΤΙ
ΚΑΙ ΤΑ ΚΥΚΛΑΜΙΝΑ
"Ένα παραμύθι για μεγάλους με
ανοικτή καρδιά αλλά και για παιδιά
μέ σοφία. Πανανθρώπινες αλήθειες
ντύθηκαν την απλότητα του
παραμυθιού για να μιλήσουν κατ'
εύθεϊαν στην ψυχή μας.

2.000 δρχ. 5,87 EURO

ΜΑΙΡΗΣ ΜΑΚΡΑ
ΑΓΝΩΣΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ
ΤΗΣ ΖΩΗΣ
Μυθιστόρημα στοχασμού και αγάπης.
"Εκτίμησης και σεβασμού για την ίδια
την ζωή και τον άνθρωπο. Με την
σφραγίδα της ψυχής μας. Για να μη
γίνει η ζωή μία υπόθεση από "άγνω-
στες λέξεις".

2.500 δρχ. 7,34 EURO

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΧΑΛΑ
Η ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΜΟΥ
ΜΕ ΤΟΝ ΠΟΙΗΤΗ ΜΑΣ
ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ
"Ένα βιβλίο που αποκαλύπτει τις
βαθύτερες έσωτερικές γνώσεις του
μεγάλου μας ποιητού.

3.000 δρχ. 8,80 EURO

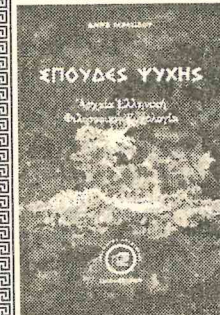
C. DUPUIS
Η ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΜΥΘΟΥ
ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ ΠΟΥ ΛΑΤΡΕΥΘΗΚΕ
ΜΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ
"Ο γνωστός μαθηματικός και δια-
φωτιστής της Γαλλικής Έπαναστά-
σεως έρμηνεύει με πληθώρα τεκμη-
ριώσεων την Χριστιανική ως καθα-
ρά ήλιακή λατρεία. Το βιβλίο κάνκε
στην πυρά όταν έξεδόθη για πρώτη
φορά.

2.500 δρχ. 7,34 EURO

Ι. Θ. ΚΑΚΡΙΔΗ
ΑΡΑΙ
Μυθολογική μελέτη για τις προσευχές
και τις κατάρες. Το βιβλίο ζητεί να κα-
θορίσει την σημασία και την προέλευ-
ση ενός σημαντικού στοιχείου στις έλ-
ληνικές παραδόσεις, της άρας-κατάρας,
και υπηρετεί μέσω πλήρους βιβλιογρα-
φίας και παραπομπών την επιστημονική
αλήθεια.

3.000 δρχ. 8,80 EURO

ΑΝΝΑΣ ΚΕΛΕΣΙΔΟΥ
ΣΠΟΥΔΕΣ ΨΥΧΗΣ
Μία επιστημονική μελέτη της
άρχαίας ελληνικής φιλοσοφικής
ψυχολογίας, όπου τό θέμα της
ψυχής εξετάζεται από τον Όμηρο,
τους Προσωκρατικούς, τον Πλάτωνα,
τον Άριστοτέλη και τον Πλωτίνο.
Πρόλογος του ακαδημαϊκού καθ/τού Ε.
Μουτσόπουλου.

3.000 δρχ. 8,80 EURO

ΑΝΝΑΣ ΚΕΛΕΣΙΔΟΥ
ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ
ΠΡΟΣΩΚΡΑΤΙΚΩΝ
Προσεγγίσεις της φυσικής, ήθικης
και πολιτικής φιλοσοφίας των
πρώτων Έλλήνων φιλοσόφων των
διδασκάλων της ανθρωπότητας.

Υπό έκδοσιν

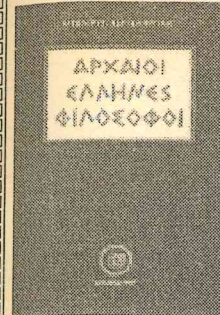
Μ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ
ΑΡΓΟΝΑΥΤΙΚΑ
"Η όργοναυτική έκστρατεία σε
διηγηματική μορφή για μικρούς και
μεγάλους.

1.500 δρχ. 4,40 EURO

Ε. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ
Η ΑΣΠΑΣΙΑ ΚΑΙ Η ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ
Μία σημαντική τεκμηριωμένη μελέτη για
την Άσπασία και τις έταίρες μέσα στο
κοινωνικό πλαίσιο της εποχής τους. Το
κείμενο παρέχει σημαντικές πληρο-
φορίες για την θέση των γυναικών, την
κοινωνική τους υπόσταση και εκπαι-
δευση την εποχή του Περικλέους ανά
την Ελλάδα.

2.500 δρχ. 7,34 EURO

ΑΝΤ. ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΡΧΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΟΙ
Μία μοναδική πραγματεία
και έσωτερική ανάλυση των
διδασκάλων της ανθρωπότητας
ΟΡΦΕΥΣ - ΘΑΛΗΣ - ΑΝΑΞΙΜΑΝΔΡΟΣ
ΑΝΑΞΙΜΕΝΗΣ - ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ - ΞΕΝΟΦΑΝΗΣ
ΠΑΡΜΕΝΙΔΗΣ - ΖΗΝΩΝ - ΕΜΠΕΔΟΚΛΗΣ
ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ - ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ - ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ
ΕΛΚΡΑΤΗΣ - ΠΛΑΤΩΝ - ΕΤΑΙΡΙΚΟΙ

5.500 δρχ. 16,14 EURO

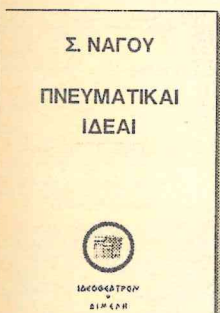
ΑΝΤ. ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ
ΟΙ ΝΟΜΟΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ
Ο ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΖΩΗΣ
Ο ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΕΙΜΑΡΜΕΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ - ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ
ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ - ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΣ
Οι φυσικοί νόμοι που διέπουν την ζωή και τά
έξελικτικά στάδια της ανθρωπίνης ψυχής
από την γέννηση έως την θεοποίησή της
σύμφωνα με την Πυθαγόρεια φιλοσοφία.

2.500 δρχ. 7,34 EURO

ΑΝΤ. ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΖΩΗ

Υπό έκδοσιν

Σ. ΝΑΓΟΥ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ
ΙΔΕΑΙ
"Η Πυθαγόρειος εξήγηση των φαινο-
μένων της τηλεπάθειας και της επι-
κοινωνίας με τον πνευματικό κόσμο.

1.500 δρχ. 4,40 EURO

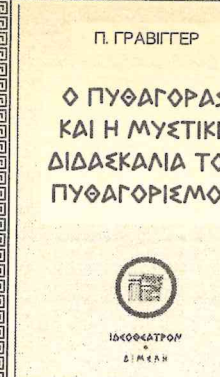
ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΝΑΓΟΥ
ΠΕΡΙ ΤΡΟΦΗΣ
ΚΑΙ ΑΚΡΕΟΦΑΓΙΑΣ
ΠΑΣΑ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΑΡΧΕΤΑΙ
ΑΠΟ ΤΟΥ ΣΤΟΜΑΧΟΥ
"Ένα κείμενο του Πυθαγορείου Διδα-
σκάλου Σπυρίδωνος Νάγου έπάνω στο
θέμα της αποχής από τό κρέας ως πρώ-
του παράγοντος και προϋποθέσεως της
συνειδητής ανεξίξεως της ψυχής του
ανθρώπου.

2.500 δρχ. 7,34 EURO

Π. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ
Η ΠΛΑΤΩΝΙΚΗ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗ
ΩΣ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ
Τό βιβλίο περιλαμβάνει όλες τις
μεταφυσικές απόψεις του Πλάτωνος
οι όποιες αναλύονται επιστημονικώς.

3.000 δρχ. 8,80 EURO

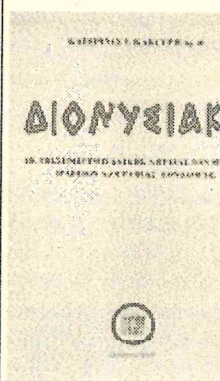
Π. ΓΡΑΒΙΓΓΕΡ
Ο ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ
ΚΑΙ Η ΜΥΣΤΙΚΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ
ΠΥΘΑΓΟΡΙΣΜΟΥ
"Η μυστική διδασκαλία του
Πυθαγορισμού όπως παρουσιάζε-
ται μέσα από τους Νεοπυθα-
γορείους φιλοσόφους και απο-
κωδικοποιείται από τον έμβριθή-
στατο έρευντή Π. Γράβιγγερ

12.000 δρχ. 35,22 EURO

ΟΡΦΕΟΣ
ΑΡΓΟΝΑΥΤΙΚΑ - ΛΙΘΙΚΑ
"Αρχαίο κείμενο - μετάφραση
"Επί πλέον αναλυτική παρουσίαση
της Άργοναυτικής έκστρατειας -
πίνακες και αποσυμβολισμός.
"Η χρήση των λίθων από τον
Όρφέα.

3.000 δρχ. 8,80 EURO

Κ. ΚΑΚΟΥΡΗ
ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΑ
"Η κλασική πραγματεία
της μεγάλης ανθρωπολόγου!
Διδακτορική διατριβή
για τά ΑΝΑΣΤΕΝΑΡΙΑ
και την σχέση τους
μέ τά Διονυσιακά Μυστήρια.

5.000 δρχ. 14,67 EURO

ΣΟΛΩΝΟΣ
ΑΡΧΑΙΟΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
"Η ζωή και τό έργο του Σόλωνα. Ό
Σόλων και οι οικονομικές του
μεταρρυθμίσεις. Διασωθέντα απο-
σπάσματα του Σόλωνα. Συλλογή
νομοθετημάτων. Μετάφραση, σχόλια.
"Αναλυτικός πίναξ Δικαίου.

5.000 δρχ. 14,67 EURO

ΝΩΝΤΑ ΕΛΑΤΟΥ
Ο ΧΑΡΗΣ ΤΟΥ ΘΕΑΓΕΝΗ
ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ
"Ο Χάρης, ένα νέο άγόρι μās
ξεναγεί στην κλασική Ελλάδα μέ-
σα από την περιπετειώδη ζωή του.
"Ένα ολοζώντανο μάθημα ιστο-
ρίας που περιγράφει αναλυτικά
τόν τρόπο εκπαίδευσέως των νέ-
ων στην Άθήνα αλλά και την
Σπάρτη. "Ένα βιβλίο που πρέπει
νά διαβάσουν όλα τά "Ελληνό-
πουλα.

3.500 δρχ. 10,27 EURO

Σ. ΝΑΓΟΥ
Ο ΚΑΤΟΙΚΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ

Όταν ο άνθρωπος είναι ενάρετος βοηθείται και γίνεται συνεργάτης των ανωτέρων αυτού συνειδήσεων, των συνειδήσεων οι οποίες συνέστησαν την Πνευματική Ιεραρχία, εις την κορυφήν της οποίας εύσκεται Ὑπέρθεος Ἀρχών, χειριστής των φυσικῶν καὶ τῶν Πνευματικῶν Νόμων διευθετῶν καὶ ἐποπτεύων τὴν τάξιν τοῦ Παντός, ὁ ΚΑΤΟΙΚΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ

3.000 δρχ. 8,80 EURO

Ι. ΒΑΣΙΛΗ
ΤΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟΝ ΕΝΟΣ ΜΥΣΤΟΥ

ΣΕ ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΟΛΗ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Ένας Πυθαγόρειος φιλόσοφος διδάσκει σέ ένα μαθητή του ὅλη τὴν διδασχὴ τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας καὶ μυσταγωγίας ἀπὸ τὸν Ὁρφέα ἕως τὸν 20ό αἰῶνα καὶ τὸν μυετὴν ἐλληνικὴ σκέψη καὶ τὴν πρακτικὴ ἐφαρμογὴ τῆς.

3.000 δρχ. 8,80 EURO

Ι. ΒΑΣΙΛΗ
ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΦΥΣΙΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΤΟΥΣ ΒΑΣΕΙΣ

Γιὰ νὰ διεκδικήσῃ ὁ ἄνθρωπος τὰ δικαιώματά του πρέπει νὰ τὰ γνωρίζει. Ὁ ἄνθρωπος ἀποτελεῖ στὴν φύση αὐτόνομη καὶ ἐνσυνειδητὴ ὄντοτητα καὶ ἐξελίσσεται προσαρμοζόμενος πρὸς τὸν φυσικὸν Νόμον.

Ὑπὸ ἐκδόσιν

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΔΡΑΚΟΥΛΗ
ΦΩΣ ΕΚ ΤΩΝ ΕΝΔΟΝ

Ἡ ἐσωτερικὴ ἐρμηνεία τῶν συμβόλων τοῦ ἄρρενος καὶ τοῦ θήλεος, τοῦ ἀπανταχοῦ μεγάλου νόμου τῆς φύσεως πρὸς παραγωγὴν τελειότητος. Ἐνα ἐξαιρετικὰ σημαντικὸ κείμενο πού θέτει τίς βάσεις γιὰ τὴν σωστὴ θεώρησιν τοῦ ἀνθρώπου σὲ ὅλα τοῦ τὰ ἐπίπεδα στὴν διαχρονικὴ ἐσωτερικὴ του ἐξέλιξη.

3.000 δρχ. 8,80 EURO

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΔΡΑΚΟΥΛΗ
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΒΙΟΝΟΜΙΑΣ

Ἡ ἐλκτικὴ δύναμις τοῦ νοῦ ἐπηρεάζει καταλυτικὰ τὴν ποιότητα τῆς ζωῆς μας καὶ τίς συνθῆκες πού δημιουργοῦνται γύρω μας. Τὸ κείμενο αὐτὸ δίδει κανόνες ζωῆς (νόμους τοῦ βίου) πού καθορίζουν τὸ ΕΥ ΖΗΝ.

2.500 δρχ. 7,34 EURO

Ν. ΠΑΡΑΣΧΗ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ - Η ΖΩΗ ΜΕΤΑ ΘΑΝΑΤΟΝ

Ἐνα μεστό κείμενο γιὰ τὴν πορεία τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὴν δημιουργία ἕως τὴν θεοποίησίν της σύμφωνα μὲ τὴν Πυθαγόρειο φιλοσοφία.

1.200 δρχ. 3,52 EURO

ΑΓΝΩΣΤΟΥ
Η ΜΥΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΓΟΡΑ

Ἐνας αἰγυπτιακὸς πάπυρος πού βρέθηκε στὴν Κοιλιάδα τῶν τάφων, ἀποκαλύπτει ὅλο τὸ μυητικὸ δρώμενο τῶν Ἑλευσινίων Μυστηρίων, τὸ ὅποιο συνάδει ἀπολύτως μὲ τίς ἀρχαῖες πηγές (βλ. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ὑπὸ Κ. Κουρτίδου).

1.200 δρχ. 3,52 EURO

ΗΛΙΑ ΝΙΚΟΛΟΥΔΗ
ΕΡΩΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΣ

ΛΕΓΩ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΠΛΑΓΙΑΣΩ ΕΡΩΤΙΚΑ. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΟΜΟΛΟΓΕΙ ΟΤΙ ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΕΙΝΑΙ Ο ΛΟΓΟΣ - ΕΡΩΣ

Τὸ βιβλίο ἀπαντᾷ στὸ ἐρώτημα τῆς οὐσίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου μέσω τῆς "σημαντικῆς" τῶν ἑλληνικῶν λέξεων καὶ τῆς "σκέψεως" τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας. Ἀποτελεῖ μαθητεία σκέψεως μὲ δάσκαλο τὸν ἑλληνικὸ Λόγο.

3.000 δρχ. 8,80 EURO

ΣΠΥΡΟΥ ΠΙΜΠΛΗ
ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

Τελετὴ - Συμβολισμός - Διαμόρφωσις καὶ ὀργάνωσις τῶν Παναθηναίων. Ἀγῶνες καὶ Πομπή. Ἡ μοναδικὴ πραγματεία πού ἀναλύει τὴν μεγάλη ἐορτὴ καὶ τὸν συμβολισμό τῶν Παναθηναίων.

2.000 δρχ. 5,87 EURO

ΚΕΒΗΤΟΣ
Ο ΠΙΝΑΣ

Ἡ ΤΟ ΧΡΥΣΟΥΝ ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ ΑΥΤΟΜΑΘΕΙΑΣ ΣΥΝΘΕΣΗ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ ΚΑΙ ΣΩΚΡΑΤΙΚΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Ὑπὸ ἐκδόσιν

ΔΙΔΩΣ ΚΑΛΛΕΡΓΗ
ΤΙ ΕΙΝΑΙ Ο ΝΟΥΣ, Η ΓΝΩΣΗ, Η ΨΥΧΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ

1.200 δρχ. 3,52 EURO

ΔΙΔΩΣ ΚΑΛΛΕΡΓΗ
Ο ΥΜΗΤΤΟΣ

Ἡ ἱστορία τοῦ ἱεροῦ ὄρους τῆς Ἀττικῆς ἀπὸ τὰ Πελασγικά χρόνια ἕως σήμερα.

1.200 δρχ. 3,52 EURO

ΔΙΔΩΣ ΚΑΛΛΕΡΓΗ
ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ

Ἡ πνευματικὴ κληρονομία τῆς Ἑλλάδος. Τὰ μυστήρια τῆς Μεγάλης Μητέρας Ρέας - Γῆς, τοῦ Ἰδαίου Διός, Κορυβαντικά Μυστήρια, Λαβυρινθικά Μυστήρια, Ὀλυμπία, Δελφοί, Δωδώνη, Ἄργος, Μαντεῖα, Χρηστήρια.

2.000 δρχ. 5,87 EURO

DIDO KALLERGI
ANCIENT HELLENIC MYSTERIES

The spiritual heritage of Hellas. The mysteries of the Great Mother Earth - The Mysteries of Idaean Zevs - The Corybantic Mysteries - The Labyrinthic Mysteries. OLYMPIA - DELFI - DODONA - ARGOS.

2.500 δρχ. 7,34 EURO

Κ. ΚΟΥΡΤΙΔΟΥ
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ

Ἡ πλέον ἔγκυρος μελέτη γιὰ τὰ Μυστήρια Περιλαμβάνει ὅλα τὰ ἀποσπάσματα τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γραμματείας γιὰ τὰ ΟΡΦΙΚΑ - ΚΑΒΕΙΡΙΑ ΔΙΟΝΥΣΙΑ - ΕΛΕΥΣΙΝΙΑ

4.000 δρχ. 11,74 EURO

ΟΡΦΕΩΣ ΥΜΝΟΙ
FRAGMENTA

Ὅλοι οἱ ἱεροὶ ὕμνοι τοῦ Ὁρφέως στὸ ἀρχαῖο κείμενο καὶ στίχο πρὸς στίχο μετάφραση, μὲ πλούσιο σχολιασμό, ὕμνους τοῦ Πρόκλου καὶ σημαντικὲς πληροφορίες γιὰ τὸ ἀρχαῖο ἑλληνικὸ μνηολόγιο. Ἐπίσης τὰ διασωθέντα ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν ΚΔ' ραψωδία τοῦ Ὁρφέως.

3.000 δρχ. 8,80 EURO

Π. ΓΡΑΒΙΓΓΕΡ
ΥΜΝΟΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΙ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΜΥΣΤΩΝ

Οἱ ἐν λόγῳ ὕμνοι, οἱ ὅποιοι εἶχαν κατ' ἐξοχὴν λειτουργικὸ καὶ λατρευτικὸ χαρακτῆρα, ἦσαν προϊόν εἴτε ἐξάρσεως τοῦ πνεύματος θεοφορήτων ἀνδρῶν, εἴτε ἐμπνεύσεως ἐκ θεῶν Πηγῶν.

3.000 δρχ. 8,80 EURO

ΕΡΩΤΟΣ ΜΥΣΤΗΡΙΑ
ΟΡΦΕΩΣ ΛΟΓΟΙ ΙΕΡΟΙ ΠΛΑΤΩΝΟΣ

ΕΥΜΠΟΕΙΟΝ - ΦΑΙΔΡΟΣ

Ἀπὸ τὸν Ἐρωφάνητα καὶ τὸν Ἀνδρόγυνον, τὸν Φιλόσοφον Ἐρωτα, καὶ τὸ Ὑπατον Κάλλος, ἕως τὴν Θεῖαν Ἐρωτικὴν Μανίαν, τὴν μῆδιν τῆς Ἀνθρωπίνης Ψυχῆς, μετὰ τοῦ Θεοῦ, μὲ τέκος τὸν...

2.000 δρχ. 5,87 EURO

Α. ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΟΥ ΟΙΔΙΠΟΔΑ

Φιλοσοφικὸ δοκίμιο. Ἐσωτερικὴ ἀνάλυση, ἀποσυμβολισμός καὶ συνέχεια τοῦ ΟΙΔΙΠΟΔΑ ΤΥΡΑΝΝΟΥ καὶ ΟΙΔΙΠΟΔΑ ΕΠΙΚΟΛΩΝΩ τοῦ Σοφοκλέους. Δραματουργικὴ ἐπεξεργασία Ραδάμανθου Ἀναστασάκη.

2.000 δρχ. 5,87 EURO

ΟΜΗΡΟΣ
ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΣ
ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ

Νέα μετάφραση μὲ προσέγγισιν τῆς Ὀμηρικῆς διαλέκτου ἀπὸ τὸν Κώστα Δούκα μίᾳ ἱστορικῇ ἔκδοσιν

Μὲ τὴν συνεργασία τοῦ οἴκου "Γεωργιάδης" 31.000 δρχ. 90,98 EURO

ΠΙΝΔΑΡΟΣ
ΕΠΙΝΙΚΟΙ ΑΠΑΝΤΑ

ΠΥΘΙΟΝΙΚΟΙ - ΝΕΜΕΟΝΙΚΟΙ ΙΣΘΜΙΟΝΙΚΟΙ - ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΟΙ ΥΜΝΟΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΙΚΗΤΑΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΣ ΔΕΛΦΩΝ - ΝΕΜΕΑΣ - ΙΣΘΜΟΥ ΤΗΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΕΚΤΕΜΗ ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΠΙΝΔΑΡΟΥ

ΑΡΧΑΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟ - ΕΜΜΕΤΡΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΙΕΛΑΓΓΗ - ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: Ι. ΛΑΖΑΝΑ

7.500 δρχ. 22,01 EURO

ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ
Γ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ
ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ Ο ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ ΤΩΝ ΔΙΩΝΩΝ

Ὁ καθ' τῆς Φιλοσοφίας Γ. Σακελλαρίου ἀναλύει ὅλο τὸ ΜΥΗΤΙΚΟ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΟΥ ΠΥΘΑΓΟΡΑ. Πῶς μπορούμε νὰ ἐφαρμόσουμε σήμερα τὸ ἠθικὸ του σύστημα. ΜΟΝΑΔΙΚΟ ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΑΝΕΛΙΞΕΩΣ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ.

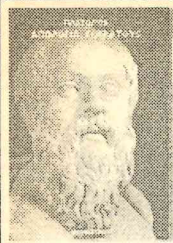
5.500 δρχ. 16,14 EURO

ΕΜΠΕΔΟΚΛΗΣ
Α. ΚΕΛΕΣΙΔΟΥ
ΠΕΡΙ ΦΥΣΕΩΣ

Ἔργασια τῆς δ/ντρίας τοῦ Κ. Φιλοσοφίας τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κ. Ἀ. Κελεσιδοῦ ἐπάνω στὰ ἀδημοσίευτα ἀποσπάσματα τοῦ Ἐμπεδοκλέους μὲ πρόλογο τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Ε. Μουτσόπουλου. Ἀρχαῖο κείμενο, ἐμμετρὴ μετάφραση, σχόλια καὶ ἐπιλεγόμενα, γλωσσὰ ἀρχαίων ὄρων καὶ ἀπόδοση γιὰ πρώτη φορά παγκοσμίως στὰ νέα ἑλληνικά, γαλλικά καὶ πολωνικά.

2.000 δρχ. 5,87 EURO

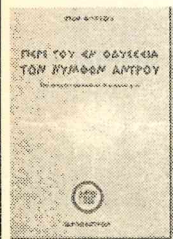

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ

Ἄρχαιο κείμενο, μετάφραση. Τό βιβλίο περιλαμβάνει: τήν ζωή καί τό ἔργο τοῦ Σωκράτους, τήν σχέση του μέ τόν Πλάτωνα, τό ἱστορικό πλαίσιο τῆς δίκης, τούς λόγους πού καταδικάστηκε σέ θάνατο, ποῖο ἦταν τό δαιμόνιό του. Σχόλια: Διογένης Λαερτίου, Χρ. Μαλεβίση, Ρ. Ἀναστασάκη, F. Nietzsche.

2.500 δρχ. 7,34 EURO

ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝ ΟΔΥΣΣΕΙΑ ΤΩΝ ΝΥΜΦΩΝ ΑΝΤΡΟΥ

Κυκλοφορεῖ γιά πρώτη φορά τό κορυφαῖο φιλοσοφικό-θεολογικό ἔργο τοῦ Πορφυρίου. Ἕνα ἀπό τά κύρια ἔργα τῆς θρησκευτικῆς Νεοπλατωνικῆς παραδόσεως. Γέμει Μυστηριακῶν καί ἀπορρήτων ἀληθειῶν γιά τήν πορεία τῆς ψυχῆς μετά θάνατον, ἀποσυμβολίζοντας μέρος τῆς μυστικῆς διδασκαλίας τοῦ Ὁμήρου.

2.000 δρχ. 5,87 EURO

ΣΑΛΟΥΣΤΙΟΥ ΠΕΡΙ ΘΕΩΝ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΥ

Σύνοψις τῶν βασικῶν ἀρχῶν τῆς ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ καί τῆς Μυστηριακῆς καί Μεταφυσικῆς διδασκαλίας περί θεῶν καί κόσμου, ἀνθρώπου, ψυχῆς καί εἰμαρμένης.

1.500 δρχ. 4,40 EURO

ΙΟΥΛΙΑΝΟΥ ΕΙΣ ΜΗΤΕΡΑ ΘΕΩΝ ΕΙΣ ΒΑΣΙΛΕΑ ΗΛΙΟΥ

Δύο ἀριστουργηματικά ἔργα τοῦ τελευταίου ὑπερμάχου τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Τό πρῶτο ἄπτεται τοῦ μύθου Ἀττίου-Κυβέλης, τῆς οἰκουμένης μπρός τῶν Θεῶν, ἐνῶ στό δεύτερο ἐπικυβεῖ τήν μυστική ἀνάλυση τοῦ συμβολισμοῦ τοῦ Ἡλίου.

2.500 δρχ. 7,34 EURO

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΣΕΛΗΝΗ ΚΑΙ Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ

Ἕνα περιπετειῶδες ταξιδιωτικό μυθιστόρημα ἀρχαίας ἐλληνικῆς ἐπιστημονικῆς φαντασίας. 1.500 δρχ. 4,40 EURO

ΠΛΗΘΩΝΟΣ ΤΑ ΜΑΓΙΚΑ ΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΑΠΟ ΖΩΡΟΑΣΤΡΟΥ ΜΑΓΩΝ

Ἱερή Λογοτεχνία μεγάλης ἀξίας, ἡ ὁποία διδάσκεται ἐντός τῶν σχολῶν σέ ὑψηλά ἐπίπεδα μαθητείας.

1.500 δρχ. 4,40 EURO

ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

Διδακτορική διατριβή τοῦ Ἀ. Γεωργιάδου ἐπάνω στά διασωθέντα ἀποσπάσματα τοῦ μεγάλου νεοπυθαγορείου φιλοσόφου καί ὑπερμάχου τῆς ἐθνικῆς θρησκείας Πορφυρίου.

2.000 δρχ. 5,87 EURO

ΧΑΛΔΑΪΚΑ ΛΟΓΙΑ ΧΡΗΣΜΟΙ

ΧΑΛΔΑΪΚΑ ΛΟΓΙΑ

Τό δυσκολώτερο θεολογικό κείμενο τῆς ἐποχῆς τῶν Νεοπλατωνικῶν διαφωτίζεται ἀπό τά σχόλια: ΠΡΟΚΛΟΥ (ἀποσπ. Χαλδαϊκῆς Φιλοσοφίας), Μιχ. Ψελλοῦ, Π. Γράβιγγερ, Π. Μαρίνη. Τό βιβλίο - σύμβουλος ὄλων τῶν Ἑλλήνων φιλοσόφων. 4.500 δρχ. 13,21 EURO

ΙΕΡΟΚΛΕΟΥΣ ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΑ ΧΡΥΣΑ ΕΠΗ ΤΩΝ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΩΝ

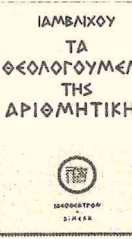
Σχόλια τοῦ νεοπλατωνικοῦ φιλοσόφου Ἱεροκλέους στό ἱερώτερο Εὐαγγέλιο τῆς Ἑλληνικῆς Μυσταγωγίας, τά ΧΡΥΣΑ ΕΠΗ, ἀπαραίτητα σέ ὅποιον θέλει νά ἐμβαθύνῃ στήν πρακτική μυστική ἀγωγή τοῦ ἀνθρώπου καί νά ἐφαρμόσῃ στόν βίον του τίς ἐπτά ἀρετές, ὥστε νά καταστήθεός ἀμβροτος, οὐκέτι θνητός. 2.500 δρχ. 7,34 EURO

ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΩΝ ΑΚΟΥΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΑ

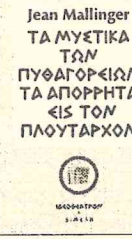
Παρατίθενται περί τά 100 ἀληθῶς ἀριστουργηματικά πυθαγόρεια ἀποφθέγματα στήν πρωταρχική τους ἀρχαία ἐλληνική διατύπωση μέ σύντομα σχόλια διαφόρων διανοητῶν.

1.500 δρχ. 4,40 EURO

ΙΑΜΒΛΙΧΟΥ ΤΑ ΘΕΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΤΗΣ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗΣ

Ἡ Πυθαγόρειος ἀριθμολογία ἦταν Ἀριθμοσοφία ἐγκλείουσα βαθύτατες μυστικές ἀλήθειες, διδασκόμενες στά μυστηριακά σκηνώματα τῆς ἀρχαιότητος. Στό ἔργο αὐτό ἀναπτύσσονται οἱ θεῖες ιδιότητες τῶν 10 πρώτων ἀριθμῶν. 3.500 δρχ. 10,27 EURO

Jean Mallinger ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΩΝ ΤΑ ΑΠΟΡΡΗΤΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΝ

Ἡ κάθοδος τῆς ψυχῆς. Ἡ πλάνη τῆς καύσεως τῶν νεκρῶν. Γέφυρα μεταξύ ζώντων καί νεκρῶν. Τά ἀπόρρητα τοῦ ζῶντος πυρός. Τά ἀπόρρητα τοῦ Ἄδου. Τά μυστικά τῶν ζώντων ἀγαλμάτων τῶν θεῶν.

3.500 δρχ. 10,27 EURO

Π. ΓΡΑΒΙΓΓΕΡ Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΔΟΝΗΣΕΩΝ

Ἡ δύναμη τοῦ Λόγου καί τῶν θείων ὀνομάτων, ἥχος καί μουσική, περί ἀρωμάτων καί θυμιαμάτων, τελετικαί χειρονομίαι, βηματισμός, ρυθμικαί κινήσεις, τελεπικός χορός, τό φῶς καί τά χρώματα, φυλακτήρια, τελεσμάτα, ἐμβλήματα.

3.500 δρχ. 10,27 EURO

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΟΥ ΠΕΡΙ ΜΥΣΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Ἡ μυστική θεολογία εἶναι ἕνα ἔργο πού εἰσάγει στόν κῶρο τῆς σιωπῆς, πού στοχεύει στό ἀνείπωτο.

2.000 δρχ. 5,87 EURO

ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ

ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

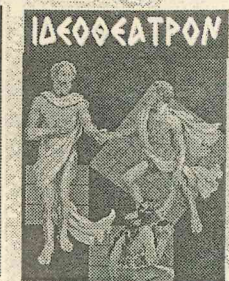

ΤΟΜΟΣ 1ος
ΤΕΥΧΗ 1-8

ΤΡΙΜΗΜΙΔΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ
ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ Ο 1ος ΤΟΜΟΣ
ΤΕΥΧΗ 1-8

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ 6000 ΔΡΧ.
ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΚΑΙ ΕΤΑ ΠΕΡΙΠΤΕΡΑ

ΗΧΟΓΡΑΦΗΜΕΝΕΣ ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΜΕ ΤΟΝ ΡΑΔΑΜΑΝΘΥ ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗ
ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΣΕ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

Α. Ασπμακόπουλου
ΚΟΣΜΟΓΟΝΙΑ
ΟΡΕΣΤΗ

Πλάτωνος
ΑΠΟΛΟΓΙΑ
ΕΞΚΡΑΤΟΥΣ

Πλάτωνος
ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ
ΦΑΙΔΡΟΣ

Τό Ἰδεοθέατρον διαθέτει
ὅλα τά βιβλία τοῦ καθηγητῆ
Δημήτρη Λιαντίνη

ΓΚΕΜΜΑ
ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΟ
ΝΥΦΟΜΑΝΗΕ
ΧΑΣΜΑ ΕΞΙΣΜΟΥ
ΕΞΥΠΝΟΝ ΕΝΥΠΝΙΟΝ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΑΠΟΣΤΕΛΛΟΝΤΑΙ ΔΙΑ ΑΝΤΙΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΤΗΛ: 52.37.543

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ ΞΑΝΑ

ΠΑΟΥΛ ΑΜΑΝΤΕΟΥΣ ΝΤΗΝΑΧ

Η ΚΟΙΛΑΔΑ ΤΩΝ ΡΟΔΩΝ

ΘΑ ΥΠΑΡΞΕΙ Η
ΠΛΑΤΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ
ΤΟ 4000 μ.Χ. ΣΤΗΝ ΓΗ;

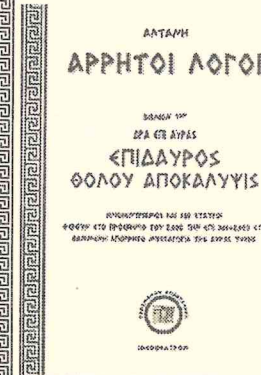

Τό 1921 ὁ Ἑλβετός φιλέλληνας Πάουλ Ἀμαντέους Ντῆναχ, μετά ἀπό ἕνα ἀτύχημα πέφτει σέ ληθαργικό ὕπνο (κλινικά νεκρός γιά 15 λεπτά). Ἡ συνειδησή του διολισθαίνει μπροστά στόν χρόνο. Βρίσκεται στό ἔτος 3.906 μ.Χ. διατηρῶντας ὅμως τήν συνειδηση τοῦ ἑαυτοῦ του. Εἶναι μεταβιωμένος στόν φυσικό ἐπιστήμονα Ἀνδρέα Νόρθαμ.

Γνωρίζει τότε καί μᾶς μεταφέρει τά ἱστορικά γεγονότα πού συγκλόνισαν τήν ἀνθρωπότητα ἀπό τό 2000 ἕως τό 4000 μ.Χ.. Ἀναφέρεται στά ἐπιτεύγματα τοῦ μεγάλου ἐκείνου πολιτισμοῦ τῆς 4ης χιλιετηρίδος στόν ὁποῖο θά ζήσουν οἱ μακρινοί ἀπόγονοι τῶν σημερινῶν Εὐρωπαίων. Ὁραματίζεται μιά Πανοικουμενία μέ ἰδιότυπο σοσιαλισμό, ὑπό τήν αἰγίδα τῶν Εὐρωπαίων ἡ ὁποία διαβιώνει μέσα σέ μιά ἀνώτατη πνευματική ζωή-παράλληλη μέ τήν ὑλική εὐημερία. Ὅλες ἐν γένει οἱ ἀξίες καί τά ὑψηλά ἱδανικά φθάνουν στό ἀπόγειό τους.

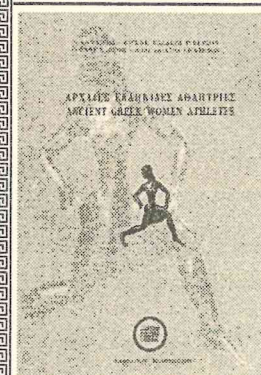
Τό 3906 μ.Χ., Η ΚΟΙΛΑΔΑ ΤΩΝ ΡΟΔΩΝ, Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΤΗΣ ΓΗΣ, (κάπου στήν νότιο Εὐρώπη στήν περιοχή τῆς Μεσογείου) κατοικεῖται ἀπό 6.000.000 ἀνθρώπους, τό ἀπαύγασμα τοῦ πνευματικοῦ κόσμου τῆς ὕδρογεινῆς. Ἐκεῖ ὁ HOMO SAPIENS-SAPIENS (Ἀλέξης Βόλκυ) μεταμορφώνεται, (ἀποκτιῶντας τήν ΥΠΕΡΟΡΑΣΗ, τήν ἄμεση φώτιση καί ἐπαφή μέ τό ΦΩΣ) σέ HOMO OCCIDENTALIS-NOVUS, τόν νέο ἀνθρώπο μέ ἀνατομικές ἀλλαγές στά κυριώτερα ἐγκεφαλικά κέντρα.

Τά ὅσα ἀναφέρει ὁ Ντῆναχ (λέξη, πυρηνική ἐνέργεια, θερμοπυρηνική ἐκρηξη, τρισδιάστατες εἰκόνες κ.ἄ.) ἀπό τό 1921 ἕως τό 2001 ἔχουν ὅλα ἐπαληθευθεῖ. 12.000 δρχ. 35,22 EURO

ΑΛΤΑΝΗ ΑΡΡΗΤΟΙ ΛΟΓΟΙ ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ ΘΟΛΟΥ ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ

Τό μήνυμα τῆς θόλου εἶναι ἡ πορεία τῆς ψυχῆς. Μέ ὁδόν τήν ἱερατική γλῶσσα τοῦ Ἡρακλείτου, τήν Πυθαγόρειο ἀριθμοσοφία καί τόν Πλάτωνικό Κρατῖλο, ἐκμαιεῖται ἀπό τήν Ἑλληνική Γλῶσσα ἡ Ἀρρητος Διδασκαλία τοῦ Λόγου καί ὁ ἀριθμητικός συσχετισμός μικροκόσμου - μακροκόσμου. 7.000 δρχ. 20,54 EURO

ANNA RHZ - Ε. ΒΑΛΛΕΡΑ ΑΡΧΑΙΕΣ ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΑΘΛΗΤΡΙΕΣ ANCIENT GREEK WOMEN ATHLETES

Τό βιβλίο τεκμηριώνει τήν συμμετοχή τῶν γυναικῶν τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος στόν κόσμο τοῦ ἀθλητισμοῦ, σέ ἀγῶνες καί ἐορτές. Στόχος μας εἶναι νά προσφέρουμε ἕνα ἀκόμη κομμάτι στήν συνολική ἀνασκευή τῆς ἱστορικῆς εἰκόνας τῶν γυναικῶν, ὡς ἀτόμων μέ ἱκανότητες, ἀνεξάρτητη σκέψη καί πολὺτιμη συνεισφορά στήν κοινωνία.

5.500 δρχ. 16,14 EURO